

(א) « רבי אלעזר פתח, « שאל לך אות מעם יי' אלהיך העמק שאלה או הגבה למעלה. אסתפלנא בדרין קדמאין ודרין בתראין. מה בין דרין קדמאין לדרין בתראין. דרין קדמאין הוו ידעין ומסתפלין בחכמתא עלאה, וידעין לצרפא אתון דאתיהיבו ליה למשה בסיני, ואפילו חייבין דכהון בישראל, הוו ידעין גו אתון חכמתא עלאה. וידעין גו אתון עלאין, וגו אתון תפאין, חכמתא לאנהגא עובדין בהאי עלמא.

(ב) בגין דכל את ואת דאתמסר ליה למשה, הוו מתעטרין וסלקין על רישייהו דחיון עלאין קדישין. וכלהו חיון הוו מתעטרי בהו, ופרחין גו אורא, דנחמא מגו אורא עלאה, דקיק דלא ידיע.

חלופי גרסאות

א המאמר הזה עד אות כ"ו נשמט מזהר גדול מנטובה קרימונה לובלין ונמצא בזהר קטן מונטובה.

מסורת הזהר

(א) (ישעיה ז).

ויקרא אל משה

(ב) בגין דכל את וכו': משום שכל את ואת שנמסרה למשה, היתה מתעטרת ועולה על ראשיהם של חיות העליונות הקדושות, שה"ס מרכבה העליונה, שהם חגת"מ, וכל החיות היו מתעטרות בהן, בהאותיות דהיינו גם החיות דמרכבה התחתונה, שבמלכות. ופורחות באויר דישטור"ת, היורד מאויר העליון הדק שלא ידוע, שהוא באר"א עלאין. פירוש. האותיות ה"ס הכלים והמוחין, ומוצאם מבינה, דהיינו מישטור"ת, שמשם כל המוחין דוון"ן ובי"ע. וז"ש דכל את ואת דאתמסר ליה למשה דהיינו הכלים והמוחין שנמסרו לז"א, המכונה משה, הוו מתעטרין וסלקין על רישייהו דחיון עלאין קדישין, היינו

הסולם

מאמר

(א) רבי אלעזר פתח וכו': ר' אלעזר פתח, שאל לך אות מעם ה' אלקיך העמק שאלה או הגבה למעלה. הסתכלתי בדורות הראשונים ודורות האחרונים. מה בין דורות הראשונים לדורות אחרונים. דורות הראשונים היו יודעים ומסתכלים בחכמה עליונה, ויודעים לצרף האותיות שנתנו למשה בסיני, ואפילו הרשעים שבישראל, כגון אחז, היו יודעים באותיות חכמה עליונה, שהרי אמר לו הנביא, שאל לך אות וגו' ואם לא היה יודע חכמה עליונה שבאותיות לא היה אומר לו הנביא את זה. ויודעים באותיות עליונות, הנמשכות מבינה, ובאותיות תחתונות, הנמשכות ממלכות, חכמה, להנהיג פעולות בעולם הזה.

(דפו"י דף ב' ע"א)

ב

ויקרא

ג) וּסְלִקִין וְנַחֲתִין אֶתְוֹן וּבְרַבִּין וְאֶתְוֹן דְּקִיקִין. אֶתְוֹן וּבְרַבִּין וְנַחֲתִין
מִגּוּ הִכְלָא עֲלָא טְמִירָא דְכֻלָּא, וְאֶתְוֹן דְּקִיקִין הוּוּ נַחֲתִין מִגּוּ הִכְלָא אַחְרָא
תַּתְּאָה, וְאֵלִין וְאֵלִין אֶתְמַסְרוּ לִיה לְמַשָּׁה בְּסִינִי.
ד) וְחַבְרָא דְאֶתְוֹן דְּאֵינוֹן מִתְחַבְּרָאן בְּטְמִירוּ בְּכָל אֶת וְאֶת, כְּגוֹן א, אֶת
יַחֲדָא, מִתְחַבְּרָאן עִמָּה בְּטְמִירוּ תְרִין אַחְרֵנִין לָךְ. וְכֵן פְּלִהוּ אֶתְמַסְרוּ לִיה לְמַשָּׁה
בְּסִינִי, וְכִלְהוּ טְמִירִין גּוּ חַבְרִיא זַפְאִין אֵינוֹן.
ה) שְׂאֵל לָךְ אֹת, אֹת מַמְש. דְּכִלְהוּ הוּוּ נְטֻלִין בְּרִזָּא דְאֶתְוֹן. וְכֵן בְּרַחֲב
מָה פְתִיב, וְנִתְתַּם לִי אֹת אֶמֶת, דָּא אֶת ו', דְּדָא אֶקְרִי אֹת אֶמֶת. וְאִי תִימָא
שְׂאֵר אֶתְוֹן לָאוּ אֵינוֹן אֶמֶת. אֵין, אֶלָּא אֹת דָּא אֹת אֶמֶת אֶקְרִי.
ו) הַעֲמֵק שְׂאֵלָה, דָּא אֹת ה' בְּתַרְאָה דְּבִשְׂמָא קְדִישָׁא. אוּ הַגְבַּה לְמַעְלָה,
דָּא אֶת יו"ד רִישָׁא דְּבִשְׂמָא קְדִישָׁא. וְדָא אִיהוּ רִזָּא דְּכִתִּיב, שְׂאֵל לָךְ אֹת מְעַם
יִי אֱלֹהֶיךָ, אֹת מְשָׁמָא קְדִישָׁא, מְשַׁמַּע דְּכִתִּיב מְעַם יִי, דְּדָא אִיהוּ שְׂמָא דְּקַב"ה,
אֶת חַד דְּבִיה, וּמְשַׁכְּנָא קְאִים עַל דָּא.

מסורת הזהר
(ב) (יהושע ב.)

ויקרא אל משה

הסולם

מאמר

המתחברות בהעלם בכל אות ואות, כגון א'
שהיא אות יחידה, מתחברות עמה בהעלם שתי
אותיות אחרות לָךְ. דהיינו במבטא. וכן ב'
במבטא, מתחברות עמה ית, וכן כולן נמסרו
למשה בסיני. וכולן הן בסוד אצל החברים.
אשריהם.

ה) שְׂאֵל לָךְ אֹת: היינו אות ממש, כי
כולם היו נושאים ונותנים בסוד האותיות.
וכן ברחב, מה כתוב, ונתתם לי אות אמת.
זו היא אות ו', שזו נקראת אות אמת. ואם
תאמר, שאר האותיות אינן אמת. לא כן, אלא
אות זו נקראת כך אות אמת. ושאר האותיות
אינן נקראות כך. כי ו' רומזת על ז"א, הנקרא
אמת. בסו"ה, תתן אמת ליעקב.

ו) הַעֲמֵק שְׂאֵלָה: זו היא אות ה'
אחרונה של השם הקדוש הוי"ה. או הגבה
לְמַעְלָה. זו היא אות י' הראש שבשם הקדוש
הוי"ה. וזה הוא סוד שכתוב, שאל לך אות
מְעַם ה' אלקיך, דהיינו אות משם הקדוש,
שזה משמע משכתוב, אות מְעַם הוי"ה, שזה
הוא השם הקדוש ברוך הוא, אות אחת שבו.
והמשכן, שהוא מלכות, הנקרא אלקיך עומד
על זה האות. כי המלכות מקבלת מז"א. שהוא
הוי"ה, וע"כ כתוב מעט הוי"ה אלקיך.

תא

היינו חגת"ם דו"א שמחזה ולמעלה, שהם
מכונים חיון עלאין קדישין. שה"ס מרכבה
עלאה שעליהם רוכבת הבינה, ואלו חגת"ם דו"א,
היו מקבלים המוחין והכלים ההם מן הבינה,
ויו"ש, וכִלְהוּ חיון הוּוּ מִתְעַמְרִי בְּהוּ, אפילו
החיות דמרכבה תתא שבמלכות, ופרהין
גו אוירא, יציאת המוחין נבחנת לפריחה
באור, הרומזת על ה'. היוצאת מאויר.
ונשאר או"ה. (כנ"ל בראשית א' דף מ"ה ד"ה
כד, ע"ש). והיינו אוירא דישסו"ת, שבהם ה'
יוצאת מאויר. אמנם הם יוצאים מאו"א עלאין,
שבהם אין ה', יוצאת מאויר, (כנ"ל בראשית
א' דף ונ"א ד"ה נחית, ע"ש). ואין החכמה
נודעת בהם. וז"ש, דַּנְחֵתָא מִגּוּ אוֹירָא עֲלָאָה
דְּקִיק דְּלָא יָדִיעַ, שאוירא דישסו"ת דאתידע
בחכמה, יורדת מן אוירא דאו"א עלאין הדק,
שאינם יודעים בחכמה, כי בהם אין ה' יוצאת
מאויר.

ג) וּסְלִקִין וְנַחֲתִין אֶתְוֹן וכו': ועולות
ויורדות אותיות גדולות ואותיות קטנות.
אותיות גדולות יורדות מן היכל העליון המכוסה
מכל, שהוא בינה ואותיות קטנות היו יורדות
מהיכל אחר תחתון, שהוא מלכות. ואלו ואלו
נמסרו למשה בסיני.

ד) וְחַבְרָא דְאֶתְוֹן וכו': וחבור אותיות
(דפו"י דף ב' ע"א)

ויקרא

ז) תא תזי, בד סליק עננא על משכנא ושרא עלוי, כל אינון רתיכין, וכל אינון מאני משכנא דלעיל, פלהו הוו גו עננא. מה פתיב, א ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן. וכתוב, א ויבא משה בתוך הענן, ויהי משה בקר ארבעים יום וארבעים לילה. אי משה לא תהו זכיל לאעלא למשכנא, אמאי תהו זתיב בטורא כל אינון ארבעין יומין.

ח) אלא תרי ענני הוו, חד דעאל ביה משה. וחד דשאר על משכנא. תא תזי, מה פתיב ויכבוד יי מלא את המשכן, מלא לא פתיב, אלא מלא, דתהו שלים לעילא ותתא, עם משכנא דלתתא. תקונא טמירא דנחת לתתא ואתתקנת שכינתא.

ט) ארבע סטרין דמשריין אתגניזו. תקונא קדמאה דחד משמרה, מאינון ד' משריין, כלא עד דאתתקנו. רישא לסטר זמינא צדקיא"ל, ז רב ממנא, רב משריין, דאיהו תחות שולטנא דמיכא"ל, ועמיה הוו ומתתקנו ז כל אינון משריין תחות ידיה.

י) וחד ממנא אתקם על ארבע תלת, ארבע לתתא, בגין דכל אינון משריין

חלופי גרסאות

ג) (שמות מ) תרומה קלו צ"ג. (ד) (שמות כד) נח נג א ליג ויבא משה בתוך הענן. ב מוסיף אלא בגין לקבלא צ"א. ה) (שמות מ) לעיל אות ז צ"ג. אורייתא זמנא אחרא דהא תרין לוחין אתברו בקדמיתא השתא הוה בטורא כמלקדמין אמר ר' יוסי אי הכי והא כתיב ויקם משה את המשכן וגו' וכתוב ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כתיב ויהי משה בהר ארבעים יום וגו' וכתוב ויקרא אל משה וגו' משמע דמשה בטורא הוה בהווא זמנא דקרא ליה וכתוב מאהל מועד ואהל מועד לא הוה בטורא דסיני דהא בינייהו דישאל הוה. א"ל בההוא זמנא אשתלימו ארבעין יומין ומ' יומין הוה משה בטורא עננא אחרא עלאה הוה מתקן משכנא ותקין פתורי מכל אינון ורוחין קרישין לאתתקנא אתר דהא. ג מוסיף הוו ענן דנהיר וענן דחשיך. ד ליג רב ממנא. ה שולטנותא. ו ליג מתתקנו כל אינון משריין. ז ליג כל.

מסורת הזהר

הסולם

מאמר

שלמות למעלה בבניה ולמטה במלכות, עם התלבשות הענן במשכן שלמטה. כי תקון נסתר המכונה ענן, ירד מקו שמאל דבינה למטה אל השכינה, שנקודת משכן ואהל מועד, ונתתקנה השכינה.

ט) ארבע סטריין דמשריין וכו': ארבעה צדדים של מחנות המלאכים שבמלכות, המכונים מרכבה תחתונה, נגזו על ידי הענן שירד על המשכן, שהוא המלכות. (כנ"ל אות ז). תקון הראשון, של הענן הוה, היה במשמרה א' מאלו ד' מחנות שכינה, מטרים שנתקן הכל. הראש שלצד ימין הוא צדקיא"ל, עליון הממונים, עליון על המחנות שהם תחת ממשלתו של מיכאל, ועמו היו מתתקנים כל אלו המחנות, תחת ידו.

י) וחד ממנא אתקם וכו': וממונה אחד הוקם על ארבעה פעמים שלשה, שהם ארבעה צדדים למטה, שכל אחד כלול משלשה. והנה כל

ז) תא הזי כד וכו': בוא וראה, כשעלה הענן על המשכן ושרה עליו, כל אלו המרכבות וכל אלו הכלים של המשכן העליון שהוא המלכות, כולם היו תוך הענן, וע"כ מה כתוב, ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן. שואל, וכתוב, ויבא משה בתוך הענן ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה, אם משה לא היה יכול לבא למשכן מפני הענן ששרה עליו, למה בא בענן וישב בהר כל אלו ארבעים יום.

ח) אלא תרי ענני הוו וכו': ומשילב, אלא שני עננים היו, ענן אחד שנכנס בו משה, וישב בהר מ' יום ומ' לילה, וענן זה הוא ממלכות. וענן אחד, ששרה על המשכן, שהוא נמשך מקו שמאל דבינה, ובו לא היה יכול לבא. בוא וראה. מה כתוב, וכבוד ה' מלא את המשכן, מילא עם מ' חרוקה לא כתוב, אלא מלא, עם מ' קמוצה, שזה משמע, שנעשה (דפו"י דף ב' ע"א *) דף ב' ע"ב)

ד

ויקרא

עֲלֵאִין, פֿד נַחֲתִין לְתַתָּא, מְשַׁנְיִין שְׁמָא דְלַהּוֹן, בְּשִׁמְהֵן אֲתֵרְנִין, פֿד אֵינוֹן עֲלֵאִין
לֹא מְשַׁתְּנִין לְעֵלְמִין. וְהָאִי מְמַנָּא עֲלָאָה צְדִיקָא לְ קָאִים עֲלֵייהוּ לְגוּ. אֵת חַד

מאמר	הסולם	ויקרא אל משה
כל אלו מחנות העליונים כשירודים למטה משתנה שמם בשמות אחרים, וכשהם למעלה אין השם שלהם משתנה לעולם. וממנה ההוא צדקיא"ל, עומד עליהם בפנים. אות אחת מתנוצצת על ראשיהם. והיא א' קטנה, כשאות הזו מתנוצצת, כולם נוסעים לאותו מקום שמתנוצצת ההתנוצצות.	וגבורה זה בזה ואו נתמתקו הדינים שבגבורה ות"ת דמלכות שהם ב' אותיות ק"ר, ולא כיסו יותר את האורות והמרכבות שבמלכות, וע"כ, אז כבר יכול משה לבוא אל אהל מועד. ונבחן שנעשה הצירוף של ויקרא. כי ד' אותיות יקרא"א הם חו"ג תו"מ שבמרכבת הימין של המלכות, שה"ס מלאך מיכאל. אשר בטרם שנתקנו עם ה' דהויה, היו אותיות ק"ר בהם, מכסות על האורות שבאותיות י' א' שבהם, אשר אז לא היה משה יכול לבא אל אהל מועד. ועתה שנתוסף עליהם ו', כבר יכול לבא אל אהל מועד, וע"כ נבחן כללות הצירוף הזה של אותיות ויקרא"א, שהוא קריאה והזמנה אל משה לבא אל אהל מועד. כמ"ש לפנינו.	וגבורה זה בזה ואו נתמתקו הדינים שבגבורה ות"ת דמלכות שהם ב' אותיות ק"ר, ולא כיסו יותר את האורות והמרכבות שבמלכות, וע"כ, אז כבר יכול משה לבוא אל אהל מועד. ונבחן שנעשה הצירוף של ויקרא. כי ד' אותיות יקרא"א הם חו"ג תו"מ שבמרכבת הימין של המלכות, שה"ס מלאך מיכאל. אשר בטרם שנתקנו עם ה' דהויה, היו אותיות ק"ר בהם, מכסות על האורות שבאותיות י' א' שבהם, אשר אז לא היה משה יכול לבא אל אהל מועד. ועתה שנתוסף עליהם ו', כבר יכול לבא אל אהל מועד, וע"כ נבחן כללות הצירוף הזה של אותיות ויקרא"א, שהוא קריאה והזמנה אל משה לבא אל אהל מועד. כמ"ש לפנינו.

ביאור המאמר. הזהר מבאר לנו כאן, בכל המאמר שלפנינו, ענין ויקרא אל משה. כי ודאי קריאה זו אין לה שום דמיון ח"ו לקריאה גשמית, אלא דברה תורה כלשון בני אדם (ברכות ל"א). וא"כ צריכים להבין פירושה הפנימי של קריאה זו. והו' שפתח ר' אלעזר, בתחילת המאמר, שא"ל דף אות מעם ה' אלקיך. ואומר (באות ה') שפירושו אות ממש. דהיינו מן האותיות של שם הויה, העמק שא"ל הוא אות ה' אחרונה דהויה, שהיא מלכות, או הגבה למעלה, זהו אות י' דהויה, שה"ס חסד. הרי שסוד האותיות הם כלים של הע"ס שהאורות מתפשטים בהם. שמאותיות אלו וצירופיהם נאצלו סוד הדיבור והקריאה של מעלה, כמו שהקריאה הגשמי יוצאת מצירופי אותיות הגשמים.

ו"ש (באות ז') כד סליק עננא ע"ל משכנא ושרא עליו, כל אינון רתיכון וכו' ו"א יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן, שמחמת שהענן כסה כל המרכבות והכלים שבמלכות, הנקראת אוהל מועד, לא יכול משה לבא לאוהל מועד. והנה ענין הזה שכסה את המלכות וכל המרכבות שבה, ה"ס ב' אותיות ק"ר שבמלה ויקרא, כמ"ש לפנינו (באות י"ג) כי הק' דויקרא ה"ס גבורה, דהיינו הדינין הנמשכים מקו שמאל. והר' דויקרא ה"ס ת"ת, דהיינו הדינים הנמשכים מקו אמצעי, שצירופם הוא אותיות ק"ר, שה"ס קרח הנורא, כי דינים דשמאל ה"ס קרח, ודינים דקו אמצעי ה"ס נורא. ואלו ב' אותיות ק"ר כיסו כל החסדים שבאות י' דויקרא, שה"ס חסד. והקפיאו כל האורות שבאות א' דויקרא שה"ס מלכות. שמחמת זה נתכסו כל המרכבות והכלים שבמלכות, ולא יכול משה לבוא אל אוהל מועד. וז"ש, (באות י"ג) חד דהפי לאת א' וחד דהפיא ע"ל י' ונמשך החשך והענן הזה עד שהאירה אות ו', דהויה, שה"ס קו האמצעי, שהוא ז"א, ויחד ב' הקוין חסד

ו"ש (באות ט') ארבע סטריין דמשריין אתגניזו, דהיינו ד' סטריין דמיכאל, שמטרם שנתקנו, שלטו בהם אותיות ק"ר, וכיסו הכל, כנ"ל. תקונא קדמאה דחד משמרה מאינון

(דפו"י דף ב' ע"ב)

ויקרא

ה

"נְצִיץ עַל רִישֵׁיהֶוּ, וְאִיהִי א' זְעִירָא, כַּד הָאִי אַתְּ נְצִיץ, כְּלָהוּ נְטִלִין לְהֵהוּ אַתְּ דְּנְצִיץ הָאִי נְצִיזוּ.

(יא) לָגוּ מְנִייהוּ, רְזִיא"ל רַב מְמָנָא, רַב מְשַׁרְיִין, דְּקִימָא לָגוּ תַּחֲתוֹ שׁוּלְטָנוּתָא דְּמִיכָא"ל. וְעַמִּיהָ כָּל אֵינוֹן מְשַׁרְיִין דְּתַחֲתוֹ יְדִיהָ. וְחַד מְמָנָא קְאִים עֲלֵיהֶוּ בְּתַרְעָא, דְּאֶתְקַרֵי רִזִּיא"ל. וְסַחְרִין לִיהָ י"ב מְמָנָן, תְּלַת תְּלַת ד' זְמָנִין. וְרִזִּיא"ל רַב מְמָנָא קְיִמָא עַל כְּלָהוּ, דְּלֹא אֶשְׁתַּנִּי שְׁמִיהָ. אַתְּ חַד נְצִיץ עַל רִישֵׁיהֶוּ דְּכָל אֵינוֹן מְשַׁרְיִין, וְאִיהִי אַתְּ ר'. כַּד הָאִי נְצִיץ, נְטִלִין כְּלָהוּ לְהֵהוּ אַתְּ דְּהֵוּ נְצִיזוּ, הָאִי אַתְּ קְיִמָא עַל עֲוֹנָשָׁא דְּמַגְלָה רְזִין וְסִימְנִין יִישׁ וְקִלְוִן.

(יב) לָגוּ מְנִייהוּ, יוֹפִיא"ל רַב מְמָנָא, רַב מְשַׁרְיִין, תַּחֲתוֹ שׁוּלְטָנוּתָא דְּמִיכָא"ל, וְעַמִּיהָ הֵוּ מִתְּתַקְנָן כָּל אֵינוֹן מְשַׁרְיִין דְּתַחֲתוֹ יְדִיהָ. וְלֹא אֶתְגַּלְיִין הֵכָא בְּחֻשְׁבָּנָא, בְּגִין דְּלֹא אֶשְׁתַּלִּימוּ הֵכָא עַד דְּאָתוּ לְבֵית עוֹלָמִים. דְּתַמְן אֶשְׁתַּלִּימוּ כְּלָהוּ, וְאֶסְגוּ מְשַׁרְיִין בְּשַׁלְיָמוּ. וּמָה דְּאֶמְרָן הֵכָא, כָּל אֵינוֹן מְשַׁרְיִין דְּתַחֲתוֹ יְדִיהָ, דְּאֶתְמַסְרוּ בְּהֵהוּא שְׁעָתָא לְאֶעְלָא עַמִּיהָ וְחַד מְמָנָא קְיִמָא עֲלֵיהֶוּ, וְחֻכְמִיא"ל שְׁמִיהָ, וְי"ב מְמָנָן סַחְרִין לִיהָ לְכָל עֵיבַר תְּלַת תְּלַת, כְּמָה דְּאֶמְרָן. וְיוֹפִיא"ל רַב מְמָנָא קְיִמָא עַל כְּלָהוּ, דְּלֹא אֶשְׁתַּנִּי שְׁמִיהָ.

ה'סופי גרסאות
ח נציצין. ט ל"ג רב ממנא. י בארעא. כ נצין. ל שולטנא.

מסורת הזהר
(1) (משלי יג).

הסולם

ויקרא אל משה

מאמר

כנ"ל בדבור הסמוך, ות"ת דת"ת בפרטיותו, כולל ג"כ י"ב, כמו הכלל של ד' סטרין דמיכאל. ורזיאל ממונה העלין עומד על כולם, שלא נשתנה שמו. אות אחת מתנוצצת על ראשיהם של כל אלו המחנות, שהיא אות ר', כשהיא מתנוצצת נוסעים כולם לצד התנוצצות ההיא. אות זו עומדת לענוש אותם המגלים סודות, וסימנך, ריש וקלון. שהשם ריש יורה על דינים.

מאנין ד' משרין, דהיינו צד המלכות שבהם, כלא עד דאתתקנו, מטרם שנתקן הכל בקו האמצעי, הוא רישא לסטר ימינא צדקיא"ל וכו' דאיהו תחות שולטנא דמיכאל"ל וכו' וחד ממנא אתקם על ארבע תלת דהיינו ג' מלאכים שבצד המלכות דד' סטרין דמיכאל"ל את חד נציצין וכו' א' זעירא, שעליהם מתנוצצת אות א' זעירא של ויקרא. כנ"ל. וזכור דברים אלו לכל המשך המאמר.

(יא) לָגוּ מְנִייהוּ רִזִּיא"ל וכו': לַפְנִים מַהֵם, דְּהֵינּוּ לַפְנִים מְסַטֵר דְּת"ת, שְׁהוּא גְבוּרָה, הוּא הוּא רִזִּיא"ל מְמוּנָה עֲלִינָן, מְמוּנָה עַל הַמַּחֲנוֹת תַּחַת מְשַׁלְתוֹ שֶׁל מִיכָא"ל, וְעַמּוֹ הֵוּ מִתְּתַקְנִים כָּל אֵלוֹ הַמַּחֲנוֹת שֶׁתַּחַת יָדָיו. וְלֹא נִגְלוּ כַּאֲן הַמַּחֲנוֹת בְּחֻשְׁבוֹן, שְׁה"ס הָאֵרֶת חֻכְמָה הַנוֹהֶגֶת בְּקוֹ שְׁמַאל שְׁהוּא גְבוּרָה, (כנ"ל פקודי אות כ"ח) מְשׁוֹם שֶׁלֹּא נִשְׁלַמוּ כַּאֲן, עַד שֶׁבָּאוּ לְבֵית עוֹלָמִים, דְּהֵינּוּ סוּד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁעַשָּׂה שְׁלֹמֹה, שֶׁשֶׁם נִשְׁלַמוּ כוֹלָם, וְנִתְגַּדְּלוּ הַמַּחֲנוֹת בְּשַׁלְמוֹת. וּמָה שְׁאֶמְרָנוּ כַּאֲן, בְּמַשְׁכּוֹ מְסַרְסֵם שְׁנִשְׁלַמוּ, הוּא, שְׁכַל

(יב) לָגוּ מְנִייהוּ רִזִּיא"ל וכו': לַפְנִים מַהֵם, דְּהֵינּוּ לַפְנִים מְסַטֵר שֶׁל הַמַּלְכוּת, שְׁהוּא ת"ת, הוּא רִזִּיא"ל מְמוּנָה עֲלִינָן, עֲלִינָן עַל הַמַּחֲנוֹת, הָעוֹמֵד בְּפָנִים תַּחַת מְשַׁלְתוֹ שֶׁל מִיכָא"ל, שְׁהוּא חֹסֵד, וְעַמּוֹ כָּל אֵלוֹ הַמַּחֲנוֹת שֶׁתַּחַת יָדָיו. וּמְמוּנָה אַחַד עוֹמֵד עֲלֵיהֶם בְּשַׁעַר הַנִּקְרָא רִזִּיא"ל. וְסוֹכְבִים אוֹתוֹ י"ב מְמוּנִים שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה ד' פְּעָמִים, שְׁהוּא לְבַדוֹ, שְׁהוּא ת"ת מְסַטֵר דְּת"ת כוֹלֵל י"ב, כִּי בְּסַטֵר הוּא דְּת"ת יֵשׁ ג' מְלָאכִים, שֶׁהֵם מִיכָא"ל שְׁהוּא חֹסֵד דְּת"ת, וְרִזִּיא"ל שְׁהוּא גְבוּרָה דְּת"ת, וְרִזִּיא"ל שְׁהוּא ת"ת דְּת"ת. (דפני דף ב' ע"ב)

ויקרא

יג) את חד נציץ על רישיהו דכל אלין משרין, ואיהי את ק'. פד נציץ דא, נטלין פלהו לתהוא סטרא דההוא נציצו. האי את ק' תלייא באוריא, ואכפיא תלת זמנין ביומא. וסלקא ונתתא, תרין אתון אלין קר, אינון אתון דקיימין באמצעיתא, חד דחפי לאת א', וחד דחפיא על י', דאיהי לכתר.

יד) לגו מנייהו, קדומיא"ל רב ממנא, רב משרין, תחות ישולטנותא דמיכאל"ל, עמיה הוו מתתקנן כל אינון משרין דתחות ידיה. וחד ממנא קיימא עלייהו בפתרעא, דאתקרי אריאל"ל. וי"ב ממנן סחרין ליה, תלת תלת לכל סטר. והאי ממנא קדומיא"ל קיימא עלייהו, דלא אשתני שמה לעלמין. חד את קיימא נציץ על רישיהו, והוא את י', פד האי נציץ, נטלין פלהו לתהוא נציצו דנציץ. אות ק' דקאמרן חפאי על האי את י' ר' חפאי על א'.

טו) לגו לגו, באתר דאקרי קדש, ונציץ חד את בטמירו ובגניזו, ואיהי את ו'. והאי את ו' נציץ בנציצו על פלהו אתון. וקלא נפיק מביניהו דאלין אתון, פדין בטש נציצו דאת ו', לנציצו דאת י', ונפק ההוא נציצו מגו אתר דקדש ובטש לגו נציצו דאת י'.

חלופי גרמאות

ח ל"ג על י', ו שולטנא. ט בארעא. ט דנציץ. פ ר. צ חפא. ק מסיף י' דקמארן. ר מסיף הוא נעין. ש דאקרי קדש.

מאמר	הסולם	ויקרא אל משה
שכל אלו המתנות שהם תחת ידיו של יופיא"ל, נמסרו בעת ההוא להכנס עמו, וממונה אחד עומד עליהם ושמו חכמיא"ל, וי"ב ממונים מסבבים אותו, לכל צד ג' ג' כמו שאמרנו. ונמצא גם בסטר זה שהוא גבורה יש ג' מלאכים, שהם מיכאל יופיאל חכמיאל, שהם חג"ת דסטר גבורה. וחכמיאל, שהוא ת"ת דגבורה, כולל בפרטיותו י"ב כמו הכלל כולו. כי ת"ת הוא תמיד, כולל. ויופיאל ממונה העליון עומד על כולם, שלא נשתנה שמו.	לאחר האות ק' כשמתחילים מן המלכות, שהוא א'. וכל זה כבר נתבאר לעיל (באות יוד ע"ש).	יד) לגו מנייהו קדומיא"ל וכו': לפניו מהם, דהיינו לפניו מסטר גבורה, שהוא חסד, הוא קדומיא"ל ממונה עליון, עליון על המחנות, תחת ממשלתו של מיכאל, ועמו היו מתקנים כל אלו המחנות שתחת ידיו. וממונה אחד עומד עליהם בשער, שנקרא אריאל"ל, וי"ב ממונים מסבבים אותו, ג' ג' לכל צד מארבע צדדים. ונמצא בסטר זה של החסד, יש ג' מלאכים, שהם מיכאל חסד דחסד. קדומיא"ל, גבורה דחסד. אריאל, ת"ת דחסד. ואריאל בפרטיותו כולל י"ב כמו הכלל כולו. וממונה הוה קדומיא"ל עומד עליהם, שלא נשתנה שמו לעולם. אות אחת עומדת על ראשיהם והיא אות י'. כשזו נוצצת נוסעים כולם להתנוצצות ההיא שמתנוצצת. אות ק' שאמרנו מכסה על אות י' הזו, והר' מכסה על א' של ויקרא.
יג) את חד נציץ וכו': אות אחת מתנוצצת על ראשיהם של כל אלו המחנות, והוא אות ק', כי אות זו מתנוצצת בסטר גבורה, וכשהיא מתנוצצת נוסעים כולם לצד התנוצצות ההיא. אות ק' זו תולה באויר, והדינים שבה נכנעים ג' פעמים ביום, דהיינו ע"י האות ג' קוים העליונים של ז"א הנק' יום. אבל מסרם שנמתקה ע"י ג' קוין היא עולה ויורדת, דהיינו שהחכמה שבה נמשכת לרדת למטה, ואז היא בדינים. ואז ב' אותיות אלו ק"ר שהן אותיות העומדות באמצע המלה ויקרא, אחת מכסה על אות א' של ויקרא, ואחת מכסה על אות י' של ויקרא. שהיא	טו) לגו באתר וכו': לפני ולפנים במקום שנקרא קדש, דהיינו בבינה, מתנוצצת אות אחת בסתר ובהעלם, והיא אות ו', שהוא קר אמצעי, שמקור יציאתו הוא שעולה ומכריע בין	

(דפויי דף ב' ע"ב *) דף ג' ע"א

ז

ויקרא

טז וּכְדִין נָצִיצוּ דָּאֵת י', בְּטַשׁ לָגוּ נָצִיצוּ דָּאֵת ק' וּנְפַקָא נָצִיצוּ דָּאֵת ק', וּבְטַשׁ לָגוּ נָצִיצוּ דָּאֵת ר', וּנְפַקִי נָצִיצִין בְּלֵהוּ, וּמִתְחַבְּרִין לָגוּ נָצִיצוּ דָּאֵת א', דְּקִיִּמָא. וְקָלָא תְּוֹא נְפִיק, וּבְטַשׁ בְּכָל אֵינּוֹן נָצִיצִין דָּאֵתוֹן פְּחָדָא, נָצִיצוּ דָּאֵת ו' בְּיוֹד, נָצִיצוּ דְּיוֹד בְּק', נָצִיצוּ דְּק' בְּר', נָצִיצוּ דְּר' בְּא'. וּמִתְחַבְּרִין גְּלִיפִין דְּנָצִיצִין, וּנְפַקִי לְבַתְרָא. וּבַתְרָא דְּמִתְחַבְּרִין בְּנִיצוּצִיהוֹן, נְפִיק קָלָא מְבִינִיהוֹן, וּמִתְחַבְּרִין בְּרָדָא דָא וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. וּמֹשֶׁה הוּא מְסַתְּפַל כָּל אֵינּוֹן יוֹמִין דְּלֹא עָאֵל.

יז לְבַתְרָא אֶתְהַדְרוּ אֲתוֹן, וְהוּוּ מִתְגַּלְגְּלִין בְּקוּלְפוֹי, בְּצִרוּפִין דָּאֲתוֹן דָּאֲתַמְסְרוּ לְאָדָם בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. אֵת א' ד' לְאֶעְלָא בְּגוּ טְמִירָא, לְאֶתְרָא דְּאֶקְרִי קְדָשׁ,

חלופי גרמאות

ת דהאי א מסיף וקלא הוה נפיק ונפקא. ב דאתהדרו. ג הווי. ד מסיף ודא לאעלא; ירא לאעלא.

מאמר	הסולם	ויקרא אל משה
<p>בין ב' קוין, ימין ושמאל דבינה, ואת ו' הווי נוצצת בהתנוצצות על כל האותיות, כלומר שמכריע בין ימין ושמאל של כל האותיות שבז"א ושבמלכות, וקול יוצא מבין אלו האותיות, דהיינו הו' שנקראת קול, אשר בבינה הוא אינו נשמע, וכאן באותיות דז"א ומלכות יוצא קול הנשמע (כנ"ל בראשית ב' אות וד"ח) ואז הוא ממתיק האותיות ק"ר, ואותיות יקר"א נפתחו מסתימתן, ואז מכה התנוצצות של הו' בהתנוצצות של אות ו', והתנוצצות הווי של הו', שיצאה ממקום הקדש, שהיא בינה, מכה, בהתנוצצות, דהיינו שפותח, אות ה' מסתימתה, והאידרה.</p>	<p>נפתחו ב' אותיות ק"ר מסתימתן, ולא לכד, שלא הפריעו עוד האורות מאות ו' וא' (כנ"ל אות י"ג) אלא עוד, שהשפיעו אורותיהן ל' וז', וכולן האירו יחד בסוד הצירוף של ויקרא, אשר הו' השפיעה ל' והי' לק' והק' לר' והר' לא', וכיון שנפתחו כל האורות המתנוצצים על ד' אותיות אלו, וד' המרכבות של צד ימין דמלכות, שה"ס מיכאל, קבלו הארתן, תכף היה יכול משה לבוא אל אוהל מועד. ונבחנו פתיחת האורות של ד' אותיות יקר"א, לבחינת קריאה והומנה אל משה שיבא לאוהל מועד. (כמ"ש לעיל באות יוד עש"ה) וז"ש, ומשה הוה מסתכל כ"ל אינון יומין ד"ל ע"א, דהיינו שהיה מסתכל בהפרש, שמקודם שהשפיעה הו', היתה שליטה להדינים שבאותיות ק"ר וכיסו כל האורות שבי' וא', ואין צריך לומר, הארתן עצמן של אותיות ק"ר. אשר ע"כ לא היה יכול משה לבא אל אוהל מועד, ועתה אחר שהאירה הו' שה"ס קו האמצעי, שנפתחו כל ד' האורות שבאותיות יקר"א, כבר יכול לבא לאוהל מועד, שמתוך הסתכלות כהבחן הזה, הבין משם את הקריאה וההומנה שיבא אל אוהל מועד.</p>	<p>יז לְבַתְרָא אֶתְהַדְרוּ אֲתוֹן וכו': אחר כך חזרו האותיות והיו מתגלגלות בחקיקותיהן, בצירוף האותיות שנמסרו לאדם הראשון בגן עדן, להכניס אות א', שהיא מלכות בתוך ההעלם, אל המקום שנקרא קדש, דהיינו אמא, ואז יצאה הו' ונתנה מקום, בתחילת המלה, לאות א', ונתחברה הא' עם אות ו', שלאחריה הן האותיות ק"ר, וי', שהיא חסד, נכנסה בין אותיות ק"ר ונעשה קי"ר, ונחקקו (התנוצצו</p>
<p>טז וּכְדִין נָצִיצוּ דָּאֵת וכו': ואז התנוצצות של אות ו' מכה בהתנוצצות של אות ק', ויוצאת התנוצצות של אות ק' ומכה להתנוצצות של אות ר'. ויוצאות כל אלו התנוצצויות ומתחברות תוך ההתנוצצות של אות א' העומדת, שהיא מלכות המקבלת כל מה שביקר שהווי חג"ת, וקול יוצא ומכה בכל אלו התנוצצויות האותיות יחד, כדי לצרפן יחד לסוד קריאה, התנוצצות דאות ו' ב' והתנוצצות ה' ב'ק', התנוצצות הק' ב'ר', והתנוצצות הר' ב'א', ומתחברות חקיקות התנוצצויות של האותיות ואח"כ יוצאות לפעולתן, כי לאחר שההתנוצצויות מתחברות, יוצא קול מביניהן, ומתחברות בסוד הזה של ויקרא אל משה. ומשה היה מסתכל כל אלו הימים שלא נכנס לאהל מועד, שהוא המלכות.</p>	<p>פירושו, אחר שהגיעה התנוצצות אות הו' שה"ס קו האמצעי מבחינת אמא, ויחד ב' הקוין ימין ושמאל דאותיות, שהן י' ק' או (דפני' דף ג' ע"א)</p>	

ח

ויקרא

ונפק ו', ויהיב דוקפא לאת א', ואתחבר א' לגו ו', דבתריה יקר, וי' עאל בין ק' ור' ואשתכח קיר. ואתגליפו ואתנציצו כמלקדמין, וקלא נפק מבינייהו, ומתחברן נציצין דאתון, ונפיק לבר ואתגליין לגבי פל אינון משריין, דתוון נטלין אינון אתון. וכד מתחברן נציצין דאתון, קלא בטש בינייהו, אתחזון בגלופייהו לכל אינון רתיכין אוקיר. וקלא אתדר מבינייהו וקרי בין אינון רתיכין אוקיר אנוש מפז ואדם מכתם אופיר.

יח ופאה תולקיה דמשה דתמי פל דא, אכל צרופא דא לא אתחמי לעינוי דמשה, אלא צרופא קדמאה דאיהו ויקרא, דא הוה תמי משה, הה"ד ויקרא אל משה. וצרופא דא אתרא לא גליין ליה. בגין דשכתא דב"נ לא מודעין לקמיה. וסימניך, צאו שלשתכם, וכתוב ויקרא אהרן ומרים, וכתוב פה אל פה אדבר בו, וכתוב לא כן עבדי משה, בגין דלא מודעין שכתיה דב"נ לקמיה.

יט סלקין אתון, ואתהדרו בכל אינון משריין כגוונא דא, בצרופא דא אוקיר. וקלא נפק ואכריו ואמר, אוקיר אנוש מפז וגו'. לבתר אתמשכו אתון,

חלופי גרסאות
ה ל"ג קר.

מסורת הזהר
(ז) (ישעיה יג) וירא עג ציר. ח (במדבר יג).

ויקרא אל משה

הסולם

מאמר

שהצירוף הזה יורה, על שליטת אור החכמה, כמבואר.

יח זכאה חולקיה דמשה וכו': אשרי חלקו של משה, שראה כל זה, אבל צירוף זה, אוקיר, לא נראה לעיניו של משה, אלא צירוף הראשון שהוא ויקרא, זה היה רואה משה. ויש ויקרא אל משה. וצירוף זה האחר לא גילו לו, משום שאין מודיעים שבחו של אדם בפניו. וסימניך, צאו שלשתכם, וכתוב, ויקרא אהרן ומרים, וכתוב פה אל פה אדבר בו, וכתוב לא כן עבדי משה, שאמר כל זה רק לאהרן ומרים ולא למשה, משום שאין מודיעים שבחו של אדם בפניו. פירושו. שאין הקב"ה מגלה שבתה של המדרגה אל המשיג אותה, אלא אחר שכבר חלפה המדרגה וזכה למדרגה חדשה, אז מגלה לו שבתה ושלמותה של ראשונה. הרי שאין הקב"ה מגלה שבת המדרגה, בפניה. בשעת מציאותה.

יט סלקין אתון ואתהדרו וכו': עלו האותיות כעין זה וחזרו בכל אלו המחנות, בצירוף אוקיר, והקול יצא והכריו ואמר, אוקיר אנוש מפז וגו'. אח"כ נמשכו האותיות והיו מתנוצצות על ראשיהם של כל אלו מרכבות, ונשתכחו עד שנתתקנו במקומם.

רישא

והתנוצצו ככתחילה, והקול שה"ס קו אמצעי, יצא מביניהם, והתחברו התנוצציות האותיות, ויצאו לחוץ ונתגלו לכל המחנות שהיו נוסעים עם אלו האותיות, שהם המחנות של ד' המרכבות דמיכאל כנ"ל, וכשמתחברות התנוצציות האותיות, בבחינת הצירוף, מכה קול ביניהן, וחקיקותיהם נראות לכל המרכבות, בצירוף אוקיר. והקול חוזר מהן וקורא בין המרכבות, אוקיר אנוש מפז ואדם מכתם אופיר. בקולפוי, פירושו בחקיקותיו כי על פצל מתרגם קלף. (בראשית ל').

פירושו. אחר שכל האורות דחג"ת שבצירוף ויקרא השפיעו אל הא' זעירא דויקרא, נעשתה הא' שהיא המלכות מלאה בברכות והאירה בהארת חכמה שבה, ועלתה לאמא, ואז נעשתה המלכות חשובה יותר מז"א, בסוד אשת חיל עטרת בעלה ונמצא שהא' שהיא החכמה עלתה לפני הו' שה"ס ז"א, שהוא חסדים, ונעשה הצירוף א"ו, וגם הק' שה"ס גבורה וקו שמאל, האירה בחכמה שבה ושלטה, ומשום זה הקדימה עצמה אל הו' שה"ס חסד, דהיינו ק"י, ובוה נהפך הצירוף ויקרא לצירוף אוקיר. שזסו"ה, אוקיר אנוש מפז וגו'.

(דפו"י דף ג' ע"א)

ויקרא

ט

והוּו נְצִיצִין עַל רִישֵׁיהוּ דְכָל אֵינוֹן רְתִיכִין, וְאַשְׁתְּכּוּ עַד דְּאַתְתְּקִנוּ יְלִדוּכְתִּיָהוּ.
(כ) רִישָׁא לְסִטְר שְׁמַאלָא חֻזְקִיאָ לְרַב מְמַנָּא, רַב מְשַׁרְיִין לְכָל אֵינוֹן דְקִיָּמִי
לְתַרְעָא דְמִשְׁכְּנָא, תַּחֲוֹת שׁוּלְטָנוּתָא דְגַבְרִיאָ ל. וְעַמִּיהּ יִמְתַּתְקִנֵּן בְּהֵוֹא תַרְעָא,
כָּל אֵינוֹן מְשַׁרְיִין דְתַחֲוֹת יְדִיהּ. וְחַד מְמַנָּא אֶתְקַם עַל תַרְעָא לְכַר, וְגִזְרִיאָ לְ
שְׁמִיהּ. וְעַמִּיהּ יִב מְמַנָּן דְסַחְרִין לִיהּ תַלְתַּת תַלְתַּת לְכָל סִטְר, לְד' סִטְרִין.

(כא) וְאַלִין שְׁנַנָּא דְלַהֲטָא דְחַרְבָּא דְמִתְהַפְכָּא בִידֵיהוּ. וְהֵאֵי מְמַנָּא חֻזְקִיאָ ל,
קָאִים עַלִיָּהוּ לְעִילָא לְעִילָא לְגוּ. אֶת חַד נְצִיצִין עַל רִישֵׁיהוּ, וְאִיהִי אֶת א'. דְהֵא
לֹא קִיָּמִי אֵלִין, וְלֹא נְטִילִי, אֶלָּא בְרִזָּא יְדָא', דְאִיהִי יְמִינָא. בְּגִין דְשְׁמַאלָא לֹא
נְטִיל אֶלָּא בִימִינָא. יְמִינָא נְטִיל תְּדִיר לְשְׁמַאלָא, יְדָא' אֶת נְצִיצִין וְנִפְיָק מִן יְמִינָא.
כְּדִין נְטִילִין לְהֵוֹא אֶתְר דְנְצִיצִין הֵוֹא נְצִיצוּ.

(כב) לְגוּ מְנִיה רְהִטִיאָ לְרַב מְשַׁרְיִין, דְקִיָּמָא לְגוּ תַחֲוֹת שׁוּלְטָנוּתָא
דְגַבְרִיאָ ל. וְעַמִּיהּ כָּל אֵינוֹן מְשַׁרְיִין תַּחֲוֹת יְדִיהּ. וְחַד מְמַנָּא קָאִים עַלִיָּהוּ
יְבַתְרָעָא, דְאַתְקִרִי קְדִישִׁיאָ ל, וְסַחְרִין לִיהּ יִב מְמַנָּן, תַלְתַּת תַלְתַּת ד' זְמִינִין. וְהֵוֹא
מְמַנָּא רְהִטִיאָ ל קִיָּמָא עַל כְּלָהוּ, דְלֹא אֶשְׁתַּנִּי שְׁמִיהּ. אֶת חַד נְצִיצִין עַל רִישֵׁיהוּ
דְכָל אֵלִין מְשַׁרְיִין, וְאֶת דָּא אִיהוּ ד', וְאִיהוּ אֶתְחַלְף גּוּ תַקוּנָא דְמִשְׁכְּנָא בְּאֶת ל.

חלופי גרמאות

י לְדוּכְתִיָּהוּ י מוֹסִיף כַּד מִתְחַקֵּן; וְחַד מְמַנָּא וְלִיג וְעַמִּיהּ (ד'א), ח לְהֵוֹא. ט לִיג לְעִילָא. י שִׁילִי. כ דָּא. ל דָּא.
מ שׁוּלְטָנָא. נ בַּרְעָא.

הסולם

מאמר

ויקרא אל משה

(כא) וְאַלִין שְׁנַנָּא דְלַהֲטָא וְכֹר: וְאַלוּ
הֵם שְׁלַחַת הַחֵרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, מִתְהַפֶּכֶת בִּידֵיהֶם.
(ב"ב אות ק"ח) וּמְמוֹנָה הַזֶּה חֻזְקִיאָ, עוֹמֵד
עֲלֵיהֶם לְמַעַל לְמַעַל בְּפָנִים. אוֹת אַחַת
מִתְנוּצֶצֶת עַל רֵאשִׁיהֶם, וְהִיא אוֹת א' שְׁהִיא
סִטְר מַלְכוּת שְׁבַגְבְּרִיאָל, כִּי אֵלוּ הַמַּחֲנוֹת אֵינִם
עוֹמְדִים וְאֵינִם נוֹסְעִים אֶלָּא בְּסוּר א', שְׁהִיא
יָמִין, שְׁהִיא מַלְכוּת הַיּוֹצֵאת בַּחֲסִדִים, שְׁהִיא
יָמִין, מִשּׁוּם שֶׁהַשְּׂמַאל דְגַבְרִיאָל אֵינּוּ נוֹסֵעַ אֶלָּא
בִּימִין, דְהֵינּוּ ע"י הַתְּלַבְּשׁוֹת בַּחֲסִדִים. וְהֵימִין
נוֹסֵעַ תָּמִיד לְשְׂמַאל, דְהֵינּוּ בְּהַתְּכַלְלֹת הַשְּׂמַאל,
וְא' הִיא אוֹת הַמִּתְנוּצֶצֶת וַיּוֹצֵאת מִן הַיָּמִין.
דְהֵינּוּ מַלְכוּת מִצַּד הַחֲסִדִים שְׁבַח. אוֹ נוֹסְעִים
כָּל הַמַּחֲנוֹת לְמִקּוֹם הֵוֹא שְׁמִתְנוּצֶץ הַתְּנוּצֶצוֹת
הֵהִיא.

(כב) לְגוּ מְנִיה רְהִטִיאָ לְכֹר: לְפָנִים
מִן סִטְר מַלְכוּת, דְהֵינּוּ בְּסִטְר ת"ת, הוּא
הַמְּמוֹנָה רְהִטִיאָ עֲלִין עַל הַמַּחֲנוֹת הַעוֹמֵד
בְּפָנִים תַּחַת מַמְשַׁלְתוֹ שֶׁל גַּבְרִיאָל. וְעַמּוֹ כָּל
אֵלוּ הַמַּחֲנוֹת שְׁתַּחַת יְדוֹ. וּמְמוֹנָה אַחַד עוֹמֵד
עֲלֵיהֶם בְּשַׁעַר, שְׁנַקְרָא, קְדִישִׁיאָ, וּמַסְבִּיבִים
אוֹתוֹ י"ב מְמוֹנִים, ג' ג', ד' פְּעֻמִּים. וּמְמוֹנָה
הֵוֹא

(כ) רִישָׁא לְסִטְר שְׁמַאלָא וְכֹר: הַרְאֵשׁ
לְצַד שְׂמַאל, הַמַּלְכוּת, חֻזְקִיאָ, מְמוֹנָה עֲלִין,
עֲלִין עַל הַמַּחֲנוֹת, כָּל אֵלוּ הַעוֹמְדִים בְּשַׁעַר
הַמִּשְׁכָּן, שְׁהוּא הַמַּלְכוּת, תַּחַת מַמְשַׁלְתוֹ שֶׁל
גַּבְרִיאָל. כִּי מִיכָּאֵל מוֹשֵׁל בִּימִין הַמַּלְכוּת,
וְגַבְרִיאָל בְּשְׂמַאלָה. וְעַמּוֹ מִתְחַקֵּינִם בְּשַׁעַר הֵוֹא,
כָּל אֵלוּ הַמַּחֲנוֹת שְׁתַּחַת יְדוֹ. וּמְמוֹנָה אַחַד
הוֹקֵם עַל הַשַּׁעַר מִבְּחוּץ וְשִׁמוֹ גַּבְרִיאָל, וְעַמּוֹ
י"ב מְמוֹנִים הַמַּסְבִּיבִים אוֹתוֹ ג' ג' לְכָל צַד,
לְד' צַדִּים.

פִּירוּשׁ. כַּמ"ש לְעִיל (בְּאוֹת יוֹד) שְׁהַמְּרַכְבָּה
הַכּוֹלֶלֶת הַתְּחַתּוֹנָה ה"ס י"ב, שְׁהֵם מִיכָּאֵל
גַּבְרִיאָל אוֹרִיאָל רְפָאֵל, שְׁבַכְל אַחַד מֵהֶם ג'
קוּיִן חַג"ת, שְׁהֵם י"ב. וּבְפִרְטוֹת יֵשׁ י"ב בְּכָל
אַחַד, וְי"ב דְּמִיכָּאֵל כְּכַר נִתְבָּאֵר לְעִיל, שְׁעֲלֵיהֶם
מִתְנוּצֶצוֹת ד' אוֹתוֹת יְקִר"א. וְכַאֵן מְבַאֵר י"ב
שְׁבַגְבְּרִיאָל, שְׁהֵם חַר"ג תו"מ שְׁבַכְל אַחַד חַג"ת
כַּמּוֹ בְּמִיכָּאֵל. (ע"י לְעִיל אוֹת י") וּבְתַחֲלִילָה מְבַאֵר
הַמַּלְכוּת שְׁבַגְבְּרִיאָל שְׁבוּ ג' מְלַאכִים חַג"ת,
שְׁהֵם גַּבְרִיאָל, חֻזְקִיאָל גַּבְרִיאָל. וְגִזְרִיאָל לְבַדּוֹ
שְׁהוּא ת"ת שְׁבַסִּטְר מַלְכוּת, כּוֹלֵל ג' ג' י"ב.
וּ"ש, וְעַמּוֹ י"ב מְמוֹנִין, וְכֹר.

(דפני דף ג' ע"א)

ויקרא

האי אתחלף בנזא ם דינל מים מדלנו. ואתחלף ם בגלופי אתנון, ונקרי חלופא ל'. כד האי נציץ על רישיהו דכל אלין משריין, כדין פלהו נטלין לההוא סטרא דההוא נציצו.

כג לגו מן דא, קפציא"ל רב ממנא, רב משריין, תחות שלטניה דגבריאל, ועמיה הוו מתתקנון כל אינון משריין דתחות ידיה, אינון דאתמסרו ליה כההיא שעתא, וחד ממנא קאים עליהו עזא"ל שמייה. וי"ב ממנן סתרין ליה לכל עיבר, תלת תלת כמה דאוקימנא, וקפציא"ל רב ממנא קיימא ם על פלהו. את חד נציץ על רישיהו דכל אלין משריין, ואיהי את ד', וכלהו ם נטלי לההוא נציצו דההוא את. האי את תלייא גו אוריך, על תרין אתנון אתרינין.

כד לגו מן דא שמעיא"ל רב ממנא, האי אתחלף לד' שמקן, בגין דלא קיימא בגלפוי. זמנין לסטר זמינא, וזמנין לסטר שמאלא, ועמיה י"ב ממנן דסתרין ליה לכל עיבר תלת תלת, כמה דאוקימנא, ורגשיא"ל רב ממנא על אלין י"ב, ם תחותיה דההוא ממנא אתרא. ואת חד נציץ על רישיהו לעילא, ואת דא איהי את ה', ודא תליא באוריך על כל שאר אתנון, כההוא את ם ד' דקאמנין. ם אלין תרין סליקו לעיל על כל שאר אתרינין, וכלהו נטלין לההוא נציצו דתליא מההוא את.

חלופי גרסאות
ס עליהו. ע ליג נטלי; נטלין. פ דתחותיה. צ ד'. ק מסיף
ד' אלין.

מסורת הוהר
(ט) (במדבר כד) חלק ג' ריב.

מאמר
ההוא רהטיא"ל עומד על כולם, שלא נשתנה שמו. וגם כאן בסטר ת"ת ג' מלאכים, חג"ת, שהם, גבריאל"ל רהטיא"ל קדשיא"ל. אות אחת מתנוצצת על ראשיהם של כל המחנות. ואות זו היא את ז', שהיא סטר ת"ת שבגבריאל, והיא נחלפת בתקן המשכן באות ז', דהיינו שהיא נמתקת בבניה שה"ס ז' דהיינו מגדל הפורח באויר, וזה נחלף בסוד יזל מים מדליו. כי הבניה היא דליו של הת"ת. ונחלפה הז' בחקיקות האותיות, ונקראת חילוף ה"ל. כשאות זו מתנוצצת על ראשיהם של כל אלו המחנות, אז נוסעים כולם לצד התנוצצות ההיא.

כג לגו מן דא וכו': לפנים מן סטר ת"ת, דהיינו בסטר גבורה, הוא, קפציא"ל ממנונה העלין, עליון על המחנות, תחת ממשלתו של גבריאל"ל, ועמו מתתקנים כל אלו המחנות שתחת ידיו, אלו שנמסרו לו בשעה ההיא. וממונה אחד עומד עליהם ושמו עזא"ל, וי"ב ממנונים מסבכים אותו, לכל צד ג' ג', כמו שהעמדנו. ונמצא גם כאן, בסטר (דפוי" דף ג' ע"א *) דף ג' ע"ב)

הסולם
גבורה דגבריאל, ג' מלאכים חג"ת, שהם, גבריאל"ל קפציא"ל עזא"ל, ועזאל שהוא ת"ת כולל בעצמו י"ב. כנ"ל. וקפציאל ממנונה העלין עומד על כולם. אות אחת מתנוצצת על ראשיהם של כל אלו המחנות והיא את ד', שהיא סטר גבורה שבגבריאל, וכולם נוסעים להתנוצצות של האות ההיא. אות זו תלויה באויר על ב' אותיות אחרות, שהן א' ז'.

כד לגו מן דא וכו': לפנים מן סטר גבורה שבגבריאל, דהיינו בסטר חסד שלו, הוא, שמעיא"ל ממנונה העלין. זה מתחלף לד' שמות, משום שאינו עומד בחקיקותיו, פעם הוא לצד ימין, ופעם הוא לצד שמאל. ופעם למזרח ופעם למערב. ונקרא לפי שמו. ועמו י"ב ממנונים שמסבכים אותו, לכל צד ג' ג' כמו שהעמדנו, ורגשיא"ל ממנונה העלין הוא על אלו י"ב ממנונים, תחת ממנונה ההוא האחר שמעיא"ל. ונמצא גם כאן בסטר חסד דגבריאל ג' מלאכים חג"ת, שהם גבריאל"ל שמעיא"ל רגשיא"ל. ורגשיאל לבדו כולל י"ב. ואות אחת מתנוצצת

יא

ויקרא

כה לגו לגו, יבאתר דאקרי קדש, נציץ את חד גו טמירו דקדש, ואיהי את ם סתימא. האי נציץ בנציצו על פלהו אתון, וקלא הוא נפיק מבינייהו דאלין אתון. פדין בטש נציצו דהאי את, ונטיל תדין אתון אחרנין נציצין דתליין באורא, ואינון ם ד' ה' ואשתאר אל, ואתחברן באלין אחרנין דסטר זמינא, ובטשו אלין באלין, ונטלי פלהו, ואתהדרן קדמאי במלקדמין ונפקי לבר, וכדין אקרון ויקרא אל משה.

כו ויקרא אל משה וידבר יי אליו מאהל מועד לאמר. רבי חייא פתח ואמר, ם באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי וגו', האי קרא לאו רישיה סיפיה, ולא סיפיה רישיה. פתיב אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי, לבתר אכלו רעים. מאן דמומן לאתרא, פד מזונא מתפקן קמיה. פתר דאיהו ם אכל, האיך ם זמן לאתרא.

חלופי גרסאות

ר אתר. ש י א. ת אכלא; אכלה. א יודמן.

מסורת הזהר

(׳ ויקרא א) ורא מה צ׳ג. ם (שיר ה) ויצא קמר צ׳א.

הסולם

באתי לגני

מאמר

אלא ו"ק דחכמה, אבל הג"ר דחכמה נעלמו ואינם מאירים. וו"ש, כדין בטש נציצו דהאי את דהיינו אות ם' סתומה ונטי"ל תדין אתון וכו' ד' ה', ואשתאר א"ל, כי אותיות ד' ה' הן ג"ר שאינם מאירים, ע"כ הם' סתומה העלימה אותם, ולא נשאר אלא א"ל, שהן ו"ק. כמבואר. שו"ס האותיות ויקרא, שבצד ימין שהוא מיכאל, ואותיות א"ל שבצד שמאל שהוא גבריאל, ומהן יצאה הקריאה וההזמנה אל משה (כמ"ש לעיל אות יוד). ומה שהזהר אינו מביא שאר ב' המלאכים אוריאל ורפאל, שהם תו"מ שבמרכבה התחתונה, הוא משום שב' קוין ימין ושמאל שהם מיכאל וגבריאל הם עיקר הפועלים, ותו"מ שהם אוריאל ורפאל, הם רק מקבלים מהם, ואין בהם חידוש, ע"כ לא הביא אותם.

מתנוצצת על ראשיהם למעלה, ואת זו היא אות ה'. וזו תלויה באויר על כל שאר אותיות אחרות, א' ל', כמו שאמרנו באות ד'. אלו ב' אותיות ד' ה' עלולות למעלה על כל שאר האחרות, משום שהן חסד וגבורה שהם ג"ר. וכולם נוסעים להתנוצצות ההיא התלויה באות ההיא ה'.

כה לגו לגו באתר וכו': לפני ולפנים במקום שנקרא קדש, דהיינו בבינה, מתנוצצת אות אחת בבחינת העלמה של קדש, והיא אות ם' סתומה. כי ם' סתומה מאירה תמיד בצד שמאל דבינה. זו מתנוצצת בהתנוצצות על כל האותיות א' ל' ד' ה'. וקול יוצא מבין האותיות. אז מכה ההתנוצצות של אות הו, ם' סתומה, ולוקח ב' אותיות האחרות שהן התנוצציות התלויות באויר, שהן ד' ה', ונשאר א"ל, והן מתחברות באלו האחרות שבצד ימין, שהן ויקר"א, ומכות אלו באלו, ונוסעות כולן, וחוזרות אותיות הראשונות, ויקר"א, להתנוצץ כמקודם ויוצאות מן המלכות לחוץ, אל משה, אז ויקרא א"ל משה. שמצירופים אלו הנ"ל יצאה הקריאה וההזמנה אל משה לבוא אל אהל מועד כמ"ש לעיל.

כו ויקרא א"ל משה וגו': רבי חייא פתח ואמר, באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי וגו'. מקרא זה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו, כתוב, אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי, ואח"כ כתוב, אכלו רעים, מי שמומין אחר לאכול, הוא בעת כשהמומן מונח לפניו, אבל אחר שכבר אכל, איך יזמין אחר לאכול עמו. וכאן כתוב אכלתי יערי, וכן שתיתי חלבי, הרי שכבר אכל.

פירושו. כי אותיות ד' ה', הן גבורה וחסד שבגבריאל, שהן ג"ר דשמאל, ואותיות א' ל' הן מלכות ות"ת שבגבריאל, שהן ו"ק דשמאל. ונודע שהארת החכמה המאירה בשמאל, אינה (דפו"י דף ג' ע"ב)

אלא

יב

ויקרא

כז אֵלָא זָכַאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקב"ה בְּעָא לְדַכְּאָה לְהוֹן, וְאִתְרַעֵי בְּהוֹן מְכַל שְׂאָר עֲמִין ע"ז, וּמִדְּאִתְרַעֵי בְּהוֹן בְּעָא לְסַלְקָא לְהוֹן מְכַל מְקַטְרְגֵי עֲלֵמָא. ת"ח, בְּיוֹמָא דְּאִתְקַם מִשְׁכְּנָא לְתַתָּא, בְּהוּא יוֹמָא אִתְתְּקַם מִשְׁכְּנָא אַחְרָא לְעֵילָא עֲמִיָּה, דְּכְתִיב הוֹקֵם הַמִּשְׁכָּן סֵתֵם, וְהוּא יוֹמָא חֲדָנוּתָא דְּקב"ה הָוָה.

כח בְּיַוֵּן יִדְאִתְקַם מִשְׁכְּנָא מַה פְּתִיב, וְלֹא יָכוֹל מֹשֶׁה לְבֹא אֶל אֱהֱל מוֹעֵד. פֶּד חֲמָא קב"ה פֶּד אָמַר, וּמַה ע"י דְּמֹשֶׁה אִתְקַם, וְאִיְהוּ לְבַר, מִיַּד וִיקְרָא אֶל מֹשֶׁה. א"ל: מֹשֶׁה, חֲנוּכָא דְּבֵיתָא בְּמֵאֵי הָוָה, בְּסַעוּדָתָא, אָדָם פִּי יִקְרִיב מִמֶּם קִרְבָּן לִי. וְהוּא דְּבֵיתָא בְּאִתֵּי לְגַנִּי אֲחֹתֵי כְּלָה וְגו'.

כט כִּד"א בְּאִתֵּי לְגַנִּי, דָּא גֵן עֲדָן דְּלְעֵילָא. אֲחֹתֵי כְּלָה, דָּא כְּנַסְתָּ יִשְׂרָאֵל, דְּבַהֲהוּא יוֹמָא אַנְדְּוֹגוּ זְוֹגִין בְּכֵלָא, אַנְדְּוֹגוּ זְוֹגִין בְּהוּא גֵן עֲדָן, בְּגִין דְּאִתְבְּרָכוּ בְּלָהוּ מִשְׁקִיו דְּנַחְלָא, וְאִתְקִשְׁרוּ כָּל חַד בְּתַבְרִיָּה, הָדָא הוּא דְּכְתִיב אֲרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבִשִׁי שְׁתִּיתִי יִינִי עִם חֲלָבֵי בְּלָהוֹן אִתְשַׁקְּיִן וְאִתְרוּוּ מִמְּבוּעָא דְּנַחְלָא.

ל אֲכָלוּ רַעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דוּדִים, כָּל אִינוּן דְּלְתַתָּא. וְכֵלְהוּ עֲנַפִּין בְּלָהוּ, אִתְבְּרָכוּ וְאִתְזֻנוּ, פֶּד אֲלִין אִתְבְּרָכוּ לְעֵילָא. וּבְמַה מִתְבְּרָכָאן וּמִתְבְּסָמָאן, בְּלָהוּ בְּרִיתָא דְּקִרְבָּנָא.

מסורת הזהר חלופי גרסאות

(7) (שמות מ) ב"א שכא צ"א. (8) (שם) לעיל אות ז צ"ג. ב ל"ג ע"ז. ג בחר דאתעביר. ד ל"ג משכנא. ה ל"ג לעילא. ו דאתחנכו; דאתחנך. ז מוסיף בי משכנא; בי משכני. ח והוא נטר ליה לבר. ט הוי. י ל"ג הה"ר. כ והא [הא] אוקמוה האי קרא אבל באתי ול"ג ד"א. ל לעילא. מ עלמי.

דרך אמת א] ורצה בהם.

הסולם

כז אֵלָא זָכַאִין אִינוּן וכו': ומשיב. אלא אשרי הם ישראל שהקב"ה רצה לטהר אותם ובחר בהם מכל שאר העמים, ומשבתר בהם, רצה להרחיק אותם מכל מקטרגים שבעולם. בוא וראה, ביום שהוקם המשכן למטה, באותו יום הוקם עמו משכן אחר למעלה. שכתוב, הוקם המשכן, סתם, משום שכולל גם המשכן שלמעלה, שהוא המלכות. ויום ההוא היה שמחתו של הקב"ה.

כח בְּיוֹן דְּאִתְקַם מִשְׁכְּנָא וכו': כיון שהוקם המשכן, מה כתוב ולא יכול משה לבא אל אוהל מועד. כשראה הקב"ה כך, אמר, ומה שעל ידי משה הוקם המשכן, והוא לחוק, מיד, ויקרא אל משה. אמר לו: משה, חנוכת הבית במה הוא, בסעודה, אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. כלומר, ע"כ התחיל לדבר עמו מקרבנות שהיא סעודה לריח נחוח אשה לה'. זהו שכתוב, באתי לגני אחותי כלה וגו'. והעמידוהו שהמקרא הזה טובב על הקרבנות.

(דפו"י דף ג' ע"ב *) (דף ד' ע"א)

כט כִּד"א, בְּאִתֵּי לְגַנִּי וכו': פירוש אחר. בְּאִתֵּי לְגַנִּי, זהו גן עדן העליון. אֲחֹתֵי כְּלָה, זו היא כנסת ישראל, דהיינו המלכות. כי ביום ההוא, שהוקם המשכן, נדרווגו זוגים בכל הששה קצוות דז"א, המרומזים בהכתוב, באתי לגני וגו' (כמ"ש באות ל"ב ול"ג) ונדרווגו זוגים בגן עדן ההוא העליון, דז"א ומלכות, משום שכולם נתברכו משקוי של הנחל, שהוא בינה, ונקשרו כל אחד בחבירו, ז"ש, אריתי מורי עם בשמי וגו', כולם נשקו ונתרוו ממבוע של הנחל, שהוא יסוד הבינה.

ל אֲכָלוּ רַעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דוּדִים: היינו כל אלו המדרגות שלמטה, בבי"ע, וכל הענפים, כולם מתברכים ונוונים, כשאלו, ז"א ומלכות, המרומזים בהכתוב, באתי לגני וכו', מתברכים למעלה. ובמה מתברכים ומתבשמים, הכל הוא בריחו של הקרבן.

תא

יג

ויקרא

(א) תא תזי, בשעתא דנחפת כ"י לאשרהא דיונהא בארעא, קב"ה אמר ליה, י להאי קרא, בגין דאשתכחו ברכאן וחדוה בכלהו עלמין, ואתבסמת היא, לנפקא מנה ברכאן לכלא. דכד אלין שית אתברכאן, פדין פלהו עלמין אתברכאן פחדא לתפא, ומתברכאן לעילא. וישאל *אתברכו מפלהו. ד"א באתי לגני אחותי כלה. ר' יצחק אמר, לא אנדווגא י קב"ה בכ"י, אלא בזמנא דאלין שית * אתרוון, משקיו דנחלא דלא פסק.

רעיא מהימנא

(ב) פתח ואמר באתי לגני אחותי כלה, איהי מלכות, אדנ"י. אריתי מורי, דא חסד, דרנא דאברהם, דאתמר עליה אלף לי אל הר המור. עם בשמי, דא נצח, דרנא דאהרן, דקתיב ביה * ואתה קח לך בשמים ראש. ואינון דרועא ימינא, בירכא ימינא. ורנא דמלה, * נעימות בימינך נצח. ואינון תרין ברכין לקבליה, חד מגן אברהם, ותנינא עבודה, דהוא ** רצה.

(ג) אכלתי יערי, דא גבורה פחד יצחק. עם דבשי הוד, דרנא דדוד, ויהינן דרועא שמאלא, עם ירכא שמאלא. שתיתי ייני עם חלבי, גוף וברית, יעקב עם שלמה. לבתר, אכלו רעים שתו ושכרו דודים, י"ב שבטים, ב"ב ברכאן. תוספת ברפת המינין, מאן אכיל לה, ההוא דאתמר ביה באתי לגני אחותי כלה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר
(שמות ל) תצוה א צ"ב. (ט) (תהלים טו) תרומה רנו
נ האי. ט ל"ג כחדא. ע ל"ג ומתברכאן לעילא. פ מסיף
וכ"י וישאל. צ אתברכאן. ק אדווג; אדווגי. ר ישראל.
ש אתרוויין. ת ל"ג נצח.

דרך אמת בן מהשקאת הנחל שאינו פוסק ועיין כ"ז המאמר וביאורו בפרדס בשער מהות והנהגה פרק ד'.
מאמר

הסולם

כאתי לגני
אריתי מורי, זהו חסד, שהוא מדרגת אברהם, שנאמר עליו, אלך לי אל הר המור, דהיינו הר המוריה. **עם בשמי**, זהו נצח, שהיא מדרגת אהרן, שכתוב בו, ואתה קח לך בשמים ראש, והם הזווג של זרוע ימין שהוא חסד, בירך ימין, שהוא נצח. וסוד הדבר, נעימות בימינך נצח. ושתי ברכות הן כנגדם בתפלת שמונה עשרה, אחת היא, **מגן אברהם**, שהוא חסד. והשניה היא עבודה, שהיא **רצה**, שהיא נצח.

(ג) אכלתי יערי; זהו גבורה, הנקראת, פחד יצחק. **עם דבשי**, זהו הוד מדרגת דוד. והיינו הזווג של זרוע שמאל, שהוא גבורה, עם ירך שמאל, שהוא הוד. **שתיתי ייני עם חלבי**, זה הוא גוף, שהוא ת"ת, וברית, שהוא יסוד, דהיינו יעקב שהוא ת"ת, עם שלמה שהוא יסוד. לאחר כך **אכלו רעים שתו ושכרו דודים**, שהם י"ב שבטים ב"ב ברכות, של שמונה עשרה, עם תוספת של ברכת המינים, שהיא ולמלשינים אל תהי תקוה וגו'

רעיא מהימנא

(ב) פתח ואמר באתי לגני; פ"א, באתי לגני אחותי כלה, היא מלכות, הנקראת אדני. (דפו"י דף ד' ע"א *) דף ג' ע"ב (** דף ד' ע"א)

יד

ויקרא

לד) ואית דפליג לון ברוזא אַתרא, אַריתי מורי עם בשמי, גוף וברית, יערי עם דבשי, שוקא ימינא עם שמאלא. ייני עם חלבי, דרועא שמאלא בימינא, דאינון ייני גבורה, חלבי חסד. (ע"כ רעיא מהימנא) א

לה) ר' יהודה אַמר, אַכלו רעים שתו ושכרו דודים, אלין פל מארי דיבבא ויללה, דאתבסמו פלהו ואתברכו פתדא. דהא מסעודתא דמלפא מתהנין כלא. ואימתי אכלי פלהו. בשעתא דמלפא אתי תדי. ועל דא מלפא אתחדי, וחדי למטרוניתא בקדמיתא, לבתר פלהו אכלן וחדאן.

לו) ר' אבא אַמר, אַכלו רעים שתו ושכרו דודים, אלין אינון שית דקאמרן, דואלין אינון דכתיב בהו, וְהִבִּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרְיֹו וְגו'. שתו ושכרו, מההוא יין דרוי לכלא. רבי אלעזר אַמר, פל אינון דלתתא, דכיןן דאינון שית אתברכאן, פלהו דלתתא מתברכאן.

לז) ר' שמעון אַמר, פלא שפיר, אַכל רזא דמלה, אַכלו רעים לעילא, שתו ושכרו דודים לתתא. אַמר ליה רבי אלעזר, מאן אינון לעילא, ומאן אינון לתתא. אַמר ליה יאאות שאילתא, דא אתר עלאה דאינון באחדותא בתדוונתא דלא ומתפרשן לעלמין, אלין אקרון רעים. הה"ד וְנָהָר יוֹצֵא מַעַדָן, ועדן ומהוא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ט) (שיר א) לך קו צ"א. פ) (בראשית ב) ב"א ריא צ"א. א בדפו"י כתבו אחר זה שייך מ"ש ברוך רמ"ד א' בחבורא קדמאה. ב אתחדי. ג על דא; וחדו מלכא למטרוניתא ול"ג וע"ד; ועל מלכא חדי למטרוניתא; וחדו למטרוניתא ול"ג וע"ד מלכא אתחדי. ד ל"ג ואלין אינון. ה ל"ג מתברכאן. ו ואת שאיל. ז אתפרשן.

דרך אמת ג' עיין בפרוס רמנים מהרמיק שער ח פרק יד.

מאמר

הסולם

אכלו רעים שתו ושכרו דודים

לז) ר' אבא אַמר וכו': ר"א, אכלו רעים שתו ושכרו דודים אלו הם ששה קצוות דו"א שאמרנו, ואלו הם שכתוב בהם הביאני המלך חדריו וגו'. שתו ושכרו, היינו מין ההוא המרוה הכל, דהיינו הארת החכמה המכונה יין. ר' אלעזר אומר, כל אלו שלמטה, דהיינו המלאכים והנשמות שבבריא, כיון שאלו ששה קצוות דו"א מתברכים, כולם שלמטה מתברכים. לז) ר"ש אַמר כלא וכו': ר' שמעון אַמר הכל יפה. אבל סוד הדבר, אכלו רעים, למעלה. שתו ושכרו דודים, למטה. אַמר לו ר' אלעזר מי הם למעלה ומי הם למטה. אַמר לו, יפה שאלת, למעלה, זה מקום עליון שהם באחדות ובשמחה שאינם מתפרדים זה מזה לעולם, דהיינו או"א עלאין, אלו נקראים רעים. ז"ש ונהר יוצא מעדן. ועדן, שהוא אבא, ונהר ההוא, שהוא אמא, אינם נפרדים לעולם, ולעולם הם נמצאים ברצון באחדות ובשמחה. שתו ושכרו דודים, אלו הם למטה, הנקראים דודים, שהם זו"ן, המתחברים לזמנים ידועים,

וגו'. מי אוכל אותה, זהו שנאמר בו, באתי לגני אחותי כלה. לד) ואית דפליג לון וכו': ויש שמחלק אותם ששה קצוות דו"א, בסוד אחר. אריתי מורי עם בשמי, הם גוף וברית, דהיינו ת"ת ויסוד. יערי עם דבשי, הם שוק הימין עם שוק השמאל, שהם נצח והוד. ייני עם חלבי, זרוע שמאל עם הימין שהם חסד וגבורה, שייני הוא גבורה, וחלבי הוא חסד. (ע"כ רעיא מהימנא).

לה) ר' יהודה אַמר וכו': ר"א, אכלו רעים שתו ושכרו דודים, אלו הם כל בעלי יבבא ויללה, שהם אותם הנמשכים מקו שמאל, והדינים דשמאל שודים עליהם, וע"כ מיביבים ומילדים תמיד. שכולם נתבשמו ונתברכו יחד, ביום שהוקם המשכן, כי מסעודת המלך, שהוא קו אמצעי, נהנו כולם. ומתי אוכלים כולם. הוא, בשעה שהמלך בא שמת. וע"כ המלך הושמח, ומשמח את המלכה תחילה, ואח"כ אוכלים כולם ושמחים.

(דפו"י דף ד' ע"א)

בשעת

זו

ויקרא

נָהָר לֹא מִתְפָּרֵשׁן לְעֶלְמִין, וְאִשְׁתַּכְּחוּ לְעֶלְמִין בְּרַעוּתָא בְּאַחְדוּתָא בְּחֻדְוֹתָא. שְׁתּוּ וְשִׁכְרוּ דוּדִים, אֲלִין אֵינוֹן לְתַתָּא, ׀ דְּאַקְרוּן דוּדִים, לְזִמְנִין יְדִיעֵן וְהָא אִוְקִימְנָא.

ל'ח) ת"ת באינון עלאי כתיב בהו אכילה בלא שתיה. מ"ט. מאן דאית ליה גרבי דחמרא, אכילה בעיא. ובגין דתמן שריא חמרא ׀ דמנטרא, כתיב בהו אכילה. ובאינון תפאי דבעיין שקיו, כתיב בהו שתיה, דהא כל נטיען שקיו בעיין מנחלא דעמיקא. ועל דא, באלין אכילה, ובאלין שתיה. אלין רעים ואלין דודים.

ל"ט) א"ל רבי אלעזר, ׀ אתחזי דהא דודים חביבותא אינון, אמאי אינון תפאי. א"ל, אינון דתאבין דא לדא, ולא משתפחין תדיר, אקרו דודים. ואינון דמשתפחי תדיר, ולא מתפסיין ולא מתפרשן דא מן דא, אקרו רעים. וע"ד, אלין דודים, ואלין רעים, אלין ברעוּתָא בְּאַחְדוּתָא תְּדִיר, ואלין בְּתִיאֻבְתָּא לְזִמְנִין. וְדָא הוּא שְׁלִימוּתָא דְכֻלָּא, בְּגִין דְּתַתְּבְּרָן כ"י, וְכִדִּין חֻדְוֹתָא בְּכֻלְהוּ עֶלְמִין.

הלופי גרמאות

ח ואקרו. ט תא חזי. את חזי. י ראתברכא; דאתברך; דתתברכא.

דרך אמת דן יין המשומר בענבו מששת ימי בראשית.

מאמר
בשעת התפלה, ובשבתות וי"ט, ולא תמיד כאו"א עלאין, והרי העמדנו*.
לח) ת"ה באינון עלאי וכו': בוא וראה, באלו עליונים, או"א, כתוב בהם אכילה ולא שתיה. מהו הטעם. הוא, כי מי שיש לו נאדות יין, לאכול הוא צריך. ומשום ששם, באו"א עלאין, שורה יין המשומר, ע"כ כתוב בהם אכילה. ובאלו התחתונים וז"ו, הצריכים שקיו, כתוב בהם שתיה, כי כל הנטיעות שהם צריכים להשקותם מנחל העמוק, שהוא בינה. ועל כן באלו כתוב אכילה ובאלו שתיה. אלו נקראים רעים, או"א עלאין, ואלו, וז"ו, נקראים דודים.

פירוש. מוחין דחסדים מכונים אכילה, וה"ס המוחין דאו"א עלאין, שהם חסדים בלי חכמה, בסו"ה, כי חפץ חסד הוא, והם אוירא דכיא. ומוחין דהארת חכמה, ה"ס שתיה, שה"ס יין המשמת. וז"ש, באינון עלאי כתיב בהו אכילה בלא שתיה, כי באו"א עלאין אינו נוהג שתיה שהיא הארת חכמה, כי בהם אין ה' יוצאת מאויר, (כנ"ל ב"א ד' ונ"א ד"ה נחית) אלא אכילה בלבד, שהיא חסדים, ע"כ כתוב בהם אכלו רעים. מאן דאית ליה גרבי דחמרא אכילה בעיא, כי או"א עלאין נבחנו כמו שלא יצאו מראש או"א (כנ"ל ב"ב דף ל"ו

הסולם
אכלו רעים שתו ושכרו דודים
ד"ה ולפיכך) והם מלבישים למוחא סתימאה, המכונה יין המשומר. וע"כ יש להם גרבי דחמרא ואינם צריכים אלא לחסדים. ובאינון תתאי, דהיינו וז"ו, דבעיין שקיו, שהם צריכים לחכמה וכל זמן שאין להם חכמה נבחנו בהם החסדים לוי"ק בלי ראש, כתיב בהו שתיה, דהיינו שתו ושכרו דודים. וז"ש, דהא כל נטיען שקיו בעיין מנחלא דעמיקא, שהם צריכים לקבל חכמה מישסו"ת הנקרא נחלא עמיקא. ואם לא, הם ויק בלי ראש.

לט) א"ל רבי אלעזר וכו': אמר לו ר"א, נראה שדודים הם באהבה, ולמה הם תחתונים. אמר לו, אלו החושקים זה לזה ואינם נמצאים תדיר ביחד, הם נקראים דודים, שהם וז"ו, שלמטה מאו"א. ואלו הנמצאים תמיד יחד, ואינם מתכסים, ואינם נפרדים זה מזה, שהם או"א עלאין, נקראים רעים. וע"כ אלו דודים ואלו רעים. אלו, רעים, הם ברצון באחדות תמיד, ואלו, דודים, הם בתשוקה לזמנים ולא תמיד. וזה, האכילה והשתיה האמורים בכתוב, הם שלמות הכל, כדי שתתברך כנסת ישראל, שהיא המלכות, ואז יש שמחה בכל העולמות.

(דפו"י דף ד' ע"א) *מבואר בתע"ס חלק ח עמ' תרנא או"פ ד"ה ושורש, ח"יד עמ' איתקכו אות נו ר'

טז

ויקרא

(טז) רבי חזקיה אוקים האי קרא בקרבנין, בגין דאינון סעודתא דמלכא, לקרבא קמיה, ומתהניין מיניה מאריהון דדינין, ומתבסמן כלהו, ואשתכח חדוותא בכלא.

(מא) רבי אחא אוקים האי קרא, בשעתא דעאלת שכינתא למשכנא, דאשתכחו ברכאן וחדוון בכלא, ועאלת שכינתא ככלה לחופה, וכדין אשתלימו ישאל לתתא, ואתחדו ביה * בקב"ה בארץ. הה"ד * ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, וכדין עלאי ותתאי אתבסמו.

(מב) * ויקרא אל משה. ר"ש * פתח, ה הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו. האי קרא אית ביה לאסתכלא, פיון דכתיב ונראו בארץ, מהו * דכתיב נשמע בארצנו, דהא בחד ארץ סגיא. אלא * הנצנים, אליו אינון נטיעין דעקרון קב"ה ושתיל לון באתרא אחרא, * ואתרביאו, כנטיעתא כד אפיק פרחין.

(מג) נראו בארץ, דהאי ארץ מתברכא מנייהו בדיקא תזי. ומאי איהי ארץ קדישא, ארץ עלאה, * ארץ ודאי. עת הזמיר הגיע, עידן לאעקרא שולטנותא דרברבי עמין דלא ישלטון בהו בישאל, בשעתא דאתקם משכנא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(א) (שמנת כה) חיי שרה נו צ"א. (ק) (ויקרא א) וירא כ דאשתלימו. ל ל"ג מן ברכאן עד ישראל. ח אשתכחו. מה צ"ג. (ד) (שיר ב) וירא א צ"א. נ מוסיף הנצנים נראו. ט ל"ג דכתיב. ע מוסיף הנצנים נראו בארץ. פ וארבו כמו נטיעא דא. צ ל"ג ארץ; מסיף ארץ ישראל. ק דאתקיים.

(ה) בהקדמה בראשית א ע"א. ו' ונתרבה לחיות מתפשט הנטיעה לכל צד וע' בס' בראשית לה ע"ב.

הנצנים נראו בארץ

הסולם

מאמר

פירוש. כי תחילה נברא העולם במדת הדין, דהיינו במלכות שהיא מדת הדין, ראה הקב"ה שאין העולם מתקיים, כי ז"א ומלכות דמדת הדין אינם ראויים לקבל שום אור מחמת הצמצום הרוכב עליהם כנ"ל, (בראשית א' דף ז' ד"ה וכו') שתף עמה הקב"ה מדת הרחמים, דהיינו שהעלה המלכות לבינה ונמתקה במדת הרחמים, ואז נעשים ראויים לקבל המוחין מבינה. (עש"ה) וז"ש הנצנים, א"י אינון נטיעין דעקרון קב"ה, דהיינו ז"א ומלכות שעקרים הקב"ה ממקום המלכות דמדת הדין, ושתיל לון באתרא אחרא, דהיינו במקום בינה, ואז נגדלו ועשו פירות, וז"ש ואתרביאו כנטיעתא כד אפיק פרחין.

(מג) נראו בארץ: כי ארץ ההיא, שהיא מלכות, נתברכה מהם כראוי. כי עתה המלכות נתברכה מז"א ומבינה. ומי היא. היא ארץ הקדושה, ארץ עליונה שהיא מלכות, שהיא ארץ ודאי. עת הזמיר הגיע, היינו שהגיע הזמן

(מ) ר' חזקיה אוקים וכו': ר"ח מעמיד מקרא הזה, אכלו רעים, בקרבנות. משום שהם סעודת המלך להקריב לפניו ונהנים מהם בעלי הדין, וכולם מתבשמים, והשמחה נמצאת בכלם.

(מא) רבי אחא אוקים וכו': ר"א מעמיד מקרא הזה, אכלו רעים, בשעה שנכנסה השכינה למשכן, שהיו נמצאות ברכות ושמחה בכל, והשכינה נכנסה במשכן ככלה לחופה, ואז נשלמו ישראל למטה, ונתחדו בהקב"ה בארץ. ז"ש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ואז עליונים ותחתונים נתבשמו.

(מב) ויקרא אל משה וכו': ר' שמעון פתח, הנצנים נראו בארץ וגו' נשמע בארצנו. מקרא זה יש להסתכל בו, כיון שכתוב, נראו בארץ, מהו שכתוב עוד נשמע בארצנו, הרי בפעם אחד ארץ היה די. ומשיב, אלא הנצנים, אלו הן הנטיעות שעקרון הקב"ה ושתל אותם במקום אחר, ונתגדלו כמו נטיעות כשמוציאות פרחים.

(דפו"י דף ד' ע"א * דף ד' ע"ב)

יז

ויקרא

מד) וקול התור נשמע בארצנו, דא ארץ דלתתא, דאחסנו ישראל על דא דיהושע. מאן הוא קול התור. דא הוא תייר עלאה, דאנדווג יעמה פד בנה שלמה בי מקדשא לתתא, וכדין אתעטר קב"ה בעטרוי, פחתן בכלה. כד"א ^ט צאינה וראנה בנות ציון במלך שלמה וגו'.

מז) בספרא דאגדתא אמר, קול התור, דא תורה שבעל פה, דתורה דבכתב אקרי תורה סתם, תורה שבעל פה אקרי תור, כד"א ^ט ויקר ויקרא, דא שלימו, ודא לאו הכי, ^י ונאנא אוקימנא פמה דאתמר, ויהי הוא.

מו) תא תזי, פד נחתת שכינתא למשכנא, פתיב פלת ^א משה, ^ב חסר ו', פלת משה ודאי, ואוקמוה. אבל רזא דמלה, פלת ^ג משה: דא כנסת ישראל, וכלא חד מלה, ולמלא עלאה אתמר. פיון דאתתקם משכנא קאים משה לבר, אמר לא אתחזי למיעל אלא ברשותא, מיד ויקרא אל משה. מאן ויקרא. ^ה דא יתהיא דביתא דילה היא, תהיא זפלה דכל ביתא ברשותא דילה. ^ו וידבר יי אליו, תהיא דאקרי ^ז קול, תהיא דאחיד ביה משה.

מוז) ויקרא אל משה, רבי אלעזר פתח, ^א מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה הקצור קצרה ידי מפרות. זכאין אינון ישראל, דבכל אתר דאשתכחו,

חלופי גרסאות

ר עמיה. ש ויקרא אל משה וליג ויקר. ת ואוקימנא. וליג ואנא. א ליג משה. ב כתיב וליג חסר ו'. ג ליג משה. ד כד"א. ה מוסף דא היא כלא ויקרא דא. ו היא. ז ליג כלה. ח קולו; קולו של משה.

מסורת הזהר

ש (שיר ג) וארא ב צ"ו. ט (ויקרא א) לעיל אות כו צ"י. א (ישעיה ו) תרומה לב צ"ח.

מדוע באתי ואין איש

המלכות שאינה שלמה כמוהו. ואני העמדתי כמו שאמרת. וכך הוא.

מז) ת"ח כד נהנת וכו': בוא וראה, כשירדה השכינה אל המשכן, כתוב, פלת משה חסר ו', (נראה שבס"ת שלהם היה כתוב בלת חסר ו') כי היא הכלה של משה ודאי. דהיינו המלכות, כי משה ה"ס ז"א. והעמדנו. אבל סוד הדבר הוא, בלת משה, זו היא כנסת ישראל, דהיינו המלכות, והכל דבר אחד, ולמלך העלין אמרו. כלומר שמשוה ה"ס מלך העליון, ז"א. כיון שהוקם המשכן עמד משה בתוך, אמר, לא ראוי להכנס אלא ברשות. מיד, ויקרא אל משה. מי הוא ויקרא. היא, זו שהבית שלה היא, דהיינו, כלה תהיא שכל הבית ברשות שלה. תהיא המלכות. וידבר ה' אליו. היינו אותו שנקרא קול, שהוא ז"א, אותו שמשוה אותו בו. כי משה הוא מרכבה לז"א.

מאמר מדוע באתי ואין איש

מז) ויקרא אל משה: ר' אלעזר פתח, מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה הקצור קצרה ידי מפרות. אשרי הם ישראל שבכל מקום שנמצאים, הקב"ה נמצא עמהם, והקב"ה נמצא

הסולם

מאמר

הזמן לעקור ממשלתם של שרי העמים שלא ישלטו על ישראל. דהיינו בשעה שהוקם המשכן.

מד) וקול התור נשמע בארצנו: זוהי ארץ שלמטה שירשו ישראל על ידי יהושע. מי הוא קול התור. זה הוא תייר הגדול, דהיינו מראה הדור, שהוא ז"א, שנקרא תורה, שנודווג עמה, עם המלכות, כשבנה שלמה בית המקדש למטה, ואז נתעטר הקב"ה בעטרויתו, דהיינו מוחין דג"ר מן אמא, המכונים עטרות, כחתן בכלה. כש"א, צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו וגו'.

מז) בספרא דאגדתא וכו': בספר האגדה אמר, קול התור, זוהי תורה שבעל פה, דהיינו מלכות, כי תורה שבכתב שיהיא ז"א נקראת תורה סתם, תורה שבעל פה נקראת תורה כמו שאתה אומר ויקר, ויקרא, שזה, ויקרא, היא שלמות, וזה, ויקר, אינו כן. אף תורה, היא שלמות דהיינו ז"א, ותור, היא (דפויי דף ד' ע"ב)

ויקרא

יה

קב"ה אשתכח עמהון, וקב"ה אשתכח ביניהון, ומתפאר בהו בישראל, הה"ד
א ישראל אשר בך אתפאר.

מח) ולא עוד, אלא דישראל אשלימו מהימנותא בארעא. וישראל שלימו
ידשמא קדישא אינון. וכד ישראל אשתלימו בעובדייהו, כפיכול, שמא קדישא
אשתלים. וכד ישראל לא אשתלימו לתתא בעובדייהו, ואתחייבו גלותא, כפיכול
שמא קדישא לא שלים לעילא. דתנן דא סליק ודא נחית, ישראל ידלעילא
סליק לעילא. כנסת ישראל נחיתת לתתא, אתרחקו דא מן דא, כפיכול אשתאר
שמא קדישא בלא שלימו. וכלא בגין דכנסת ישראל בגלותא.

מז) ואף על גב דישראל בגלותא, קב"ה אשתכח ביניהו, ואתי ואקדים
לבי כנישתא, וקרי ואמר, שובו בני שובכים ארפא משובתיכם. ולית מאן
דאתער רוחיה, כדין קב"ה אומר, מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה.
אקדמית, ואין איש, ולית מאן דיתער רוחיה.

נ) תא חזי, בההוא יומא דאשתכלל בי משכנא, קב"ה אקדים ושארי ביה.
מיד, ויקרא אל משה וידבר וי' אליו מאהל מועד לאמר. וידבר וי' אליו, ואודע
ליה דומינין ישראל למיתב קמיה, ולא תמשכנא האי אהל מועד בחובבייהו, ולא
יתקיים בבידייהו, הה"ד וידבר וי' אליו מאהל מועד לאמר. מאי א"ל. מאהל
מועד, מעסקי אהל מועד, דומין לאתמשכנא בחובבייהו דישראל, ולא יתקיים
בקיימיה. אכל אסוותא להאי, אדם פי יקריב מכס קרפן ליי. הרי לך קרפנין
דאגין על כלא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(א) (שם מט) יתרו סו צ"ד. (ג) (ירמיה ג) חלק ג' כנו. (ד) ל"ג ביניהון ומתפאר. י' דשמיה. כ לעילא. ל ל"ג
כביכול. ח מסיף מדוע באתי ואקדמת. ו אתקיים. ט בהדייהו.
ט ומאי. פ אתקיים. צ בדפוס ישן כתב מה שחסר כאן עיין בסוף הספר; כאן שייך מאמר פגעו בההוא ינוקא בסימן
א'; בד"ץ כתבו כאן.

מדוע באתי ואין איש

הסולם

מאמר

נמצא ביניהם ומתפאר בהם בישראל. ז"ש
ישראל אשר בך אתפאר.

מח) ולא עוד אלא וכו': ולא עוד, אלא
ישראל משלימים האמונה, שה"ס המלכות,
בארץ. וישראל הם השלמות של השם הקדוש.
וכשישראל נשלמים במעשיהם הטובים, כפיכול,
נשלם השם הקדוש, וכשישראל אינם נשלמים
למטה במעשיהם, ונתחייבו גלות, כפיכול,
השם הקדוש למעלה אינו שלם. כי למדנו זה
עולה וזה יורד, שהישראל שלמעלה, שהוא
ז"א, מסתלק ועולה למעלה, כנסת ישראל,
שהיא המלכות, יורדת למטה, ונתרחקו זה מן
זה, כפיכול, נשאר השם הקדוש בלי שלמות.
והכל הוא משום שכנסת ישראל הוא בגלות.

מט) ואע"ג דישראל בגלותא וכו':

(דפו"י דף ד' ע"ב)

י"ב

ויקרא

נא רבי חזקיה, תורה שקיית קמיה דרבי שמעון, אמר ליה, "האי דאקרי קרבן, קירוב מפעי ליה, או "קריבות, מאי קרבן. א"ל הא ידיע י הוא לגבי חבריאי, קרבן מאינון פתרין קדישין, דמתקריבי פלהו פתדא, ומתקשרן דא פדא, עד דאתעבידו פלהו חד, ביחודא שלים, "לא תקנא שמא קדישא פדקא חזי, הה"ד קרבן לני. קרבן דאינון פתרין קדישין לני הוא, לאתקנא שמא קדישא, וליחדא ליה פדקא זאות, בגין דישתכחו רחמין בכלהו עלמין. ושמא קדישא "דאתעטר בעטרוי לאתבסמא "כלא.

נב וכל דא בגין לאתערא רחמי, ולא לאתערא דינא. ובגין פך לני הוא, ולא לאלהים. לני: אגן צריכים לאתערא רחמי, ולא לאלהים, רחמי בעינין ולא דינא. אמר, זכאה חולקי דשאלנא ורונחנא מלין אלין, ודא ברירו דמלה. אבל הא פתיב "זכחי אלהים רוח נשברה, לב נשבר ונדפה אלהים לא תבנה. זכחי אלהים פתיב, ולא זכחי יי.

נג אמר ליה, ודאי הכי "הוא, קרבן אלהים לא פתיב, אלא זכחי אלהים. ועל דא שחיטתן בצפון, דהא זכיתה "הוא בגין אלהים, שהוא סטר גבורה, דיתבסם ויתבר רוחא דדינא, ויתחלש דינא, ויתגברון רחמי על דינא. ועל דא זכחי אלהים, לתברא חילא ותוקפא דדינא קשיא, דכתיב רוח נשברה, למנהוי שהוא רוחא פקיפא נשברה, ולא תגבר רוחיה וחייליה ותוקפיה. וב"נ בעי

חלופי גרסאות

ק קריבותא, ד ל"ג הוא, ש לתקנא, ת דיתעטר, א ל"ג כלא, ב ועל, ג ל"ג הוא, ד ל"ג רחמי, ה ל"ג הוא, ו דא; הווא.

מסורת הזוהר

(ד) (תהלים נא) מקץ לג צ"א.

הפוסם

מאמר

נב וכ"ה דא בגין וכו': וכל זה הוא כדי שיתעורר הרחמים, ולא יתעורר הדין. ומשום זה להויה הוא ולא לאלקים. כי רחמים יורה רחמים ואלקים יורה דין. כי רחמים צריכים, ולא דין. אמר ר' חזקיה, אשרי חלקי, ששאלתי, והרוחתי דברים אלו. וזה הוא בירורו של הדבר, אבל הרי כתוב, זכחי אלקים רוח נשברה וגו'. שכתוב, זכחי אלקים, ולא כתוב, זכחי הויה.

נג אמר ליה ודאי וכו': אמר לו ר' שמעון, ודאי כך הוא, כי קרבן אלקים לא כתוב אלא זכחי אלקים. דהיינו רק השחיטה נקראת על שם אלקים, ועל כן שחיטתן בצפון, כי הצפון רומז על שם אלקים שהוא דין, כי זכיתה היא אל השם אלקים שהוא צד הגבורה, שיתבשם וישבר רוח הדין, ויהיה נחלש הדין, ויתגברו הרחמים על הדין. וע"כ כתוב, זכחי אלקים, לשבר הכח והתוקף של דין

של ישראל, ולא יתקיים בקיומו. אבל הרפואה לזה הוא, אדם כי יקריב מכס קרבן לה'. הרי לך קרבנות, המגינים על הכל. **נא** ר' חזקיה הוה וכו': ר"ח היה מצוי לפני ר' שמעון. אמר לו זה שנקרא קרבן, היה צריך להקרא קירוב, או קריבות, למה נקרא קרבן. אמר לו, הרי ידוע הוא אצל החברים, אשר קרבן הוא התקדשות של אלו כתרים הקדושים, דהיינו הספירות חג"ת נהי"מ, שמתקברים כולם יחד ומתקשרים זה בזה עד שנעשים כולם אחד ביחוד השלם, שיתתקן השם הקדוש כראוי, והו שכתוב, קרבן לה', שפירושו קרבן, דהיינו התקדבות, של אלו הכתרים הקדושים חג"ת נהי"מ, להויה הוא שהוא רחמים, דהיינו קו האמצעי, שיתתקן השם הקדוש, וליחד אותו כראוי, כדי שימצא רחמים בכל העולמות, והשם הקדוש יתעטר בעטרותיו, שיתבשם הכל.

(דפו"י דף ד' ע"ב *) דף ה' צ"א

ויקרא

ב

בְּדִין, לְמִיָּקָם עַל מַדְבַּחָא, בְּרוּחַ נְשִׁבְרָה, וְיִתְגַּבְּרוּ רַחֲמֵי עַל דִּינָא.
רוּחָא תְּקִיפָא תְּבִירָא, וְכֹלָא בְּגִין דְּדִינָא יִתְבַּסָּם, וְיִתְגַּבְּרוּ רַחֲמֵי עַל דִּינָא.

ג (נד) אָדָם פִּי יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן לַיְיָ. אִ"ר אֶלְעֹזֵר, הָאִי קָרָא הִכִּי הָוָה לִיָּה לְמַכְתָּב, אָדָם פִּי יִקְרִיב קִרְבָּן לַיְיָ. מַהוּ מִכֶּם. אֶלָּא לְאַפּוּקֵי אָדָם הָרָאשׁוֹן, דְּהוּא אִקְרִיב קִרְבָּנָא פִּד בְּרָא "קב"ה עֲלֵמָא, וְהָא אִוְקְמוּהָ, וְהִכָּא מִכֶּם פְּתִיב, הָאִי אָדָם, לְאַפּוּקֵי אָדָם אַחֲרָא, דְּלֹא הָוָה מִכֶּם. אִ"ל ר' שְׁמַעוֹן, שְׁפִיר קְאֻמְרָת, וְהִכִּי הוּא.

ג (נה) רַבִּי אֲבָא פְּתַח, וְשִׁיר מְזֻמֹּר לְבְנֵי קִרְחָא. הָאִי שִׁיר תּוֹשְׁבַתְתָּא מְעֲלִיא הוּא, עַל כָּל שְׁאָר תּוֹשְׁבַתְחִין, דְּזָכוּ לְשִׁבְחָא לִיָּה בְּנֵי קִרְחָא. שִׁיר מְזֻמֹּר: תּוֹשְׁבַתְתָּא עַל תּוֹשְׁבַתְתָּא. תּוֹשְׁבַתְתָּא דְּאַתְּפִלְג לְתַרְיָן תּוֹשְׁבַתְחִין.

ג (נו) וְזָכוּ בְּנֵי קִרְחָא לְשִׁבְחָא לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וְשִׁבְחָא דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל קָא אֲמַרִי. וּמַאי הוּא. דְּכַתִּיב "גְּדוֹל יְיָ וּמַהֲלֵל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הוּא קְדוֹשׁ. אִימְתִי אִקְרִי קב"ה גְּדוֹל, בְּזֻמְנָא דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁתְּכַחַת עַמִּיהָ, הוּא דְּבְעִיר אֱלֹהֵינוּ, הוּא גְּדוֹל בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ, עִם עִיר אֱלֹהֵינוּ.

חֲלוּפֵי גְרַמְאוֹת
I דְּהוּא ח ל"ג קב"ה.

מְסוּרַת הַזְהָר
H (ויקרא א) ספרא דצניעותא כו צ"י: 1 (תהלים מח)
חלק ג' נ: ז (שם) פקורי צא צ"א. זהר חדש נא ט"ד
ש"ב נב ט"ב שמ"ט.

דְּרַךְ אֲמַת ז' וּיְתַבִּישׁ מִמַּעֲשֵׂי הָרַעִים.

הסולם

מאמר

לֹא שִׁיר מְזֻמֹּר, שֶׁהוּא לְשׁוֹן כְּפוּל, יוּרָה, שְׁבַח עַל שְׁבַח. שְׁבַח שְׁנַחֲלֵק לְשׁוֹן שְׁבַחִים.
ג) וְזָכוּ בְּנֵי קִרְחָא וְכוּ': וְזָכוּ בְּנֵי קִרְחָא לְשִׁבְחָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְשְׁבַח כַּנְסַת יִשְׂרָאֵל אֲמַרוּ. וּמַהוּ. כִּי כְּתוּב, גְּדוֹל ה' וּמַהֲלֵל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הוּא קְדוֹשׁ. שְׁפִירוּשׁוּ, מַתִּי נִקְרָא הַקְּב"ה גְּדוֹל, הוּא בְּזֻמְנָא שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת, נִמְצְאָת עִמּוּ. זֶהוּ שְׁכַתוּב, בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ, הוּא גְּדוֹל, שְׁפִירוּשׁוּ, עִם עִיר אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת, הוּא גְּדוֹל.

פִּירוּשׁ. כִּי ז"א שְׁנִקְרָא הוּיָהּ הוּא תְּמִיד בְּחַסְדִּים מְכוּסִים מַחְכְּמָה, וְחַכְמָה ה"ס ג"ר, הַמְּכֻנְיָה גְּדוּלוֹת. וז"ש, אִימְתִי אִקְרִי קב"ה גְּדוֹל, בְּזֻמְנָא דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁתְּכַחַת עַמִּיהָ, כִּי אִזְ הוּא מִמְשִׁיךְ חַכְמָה בְּשִׁבְלֵי הַמַּלְכוּת, הַנִּקְרָאָת כַּנְסַת יִשְׂרָאֵל, וַיֵּשׁ לוֹ ג"ר וְנִקְרָא גְּדוֹל. אֲבָל בְּלִי הַמַּלְכוּת אֵין לוֹ חַכְמָה, וְאֵינוּ גְּדוֹל. כִּי אֵין הַחַכְמָה נְגַלִּית בְּשׁוּם סְפִירָה אֶלָּא בְּמַלְכוּת לְבַדָּה. (כנ"ל ב"א דף דע"ו ד"ה ועוד).

אמר

דִּין קִשְׁהָ, שְׁכַתוּב, רוּחַ נְשִׁבְרָה, שִׁיְהִיָּה רוּחַ הַחֲזוֹק הוּא שֶׁל הַדִּין נְשִׁבְרָה, וְלֹא יִתְגַּבֵּר רוּחֵנוּ וְכַתּוּב וְתַקְפּוּ. וְהָאֵדָם צְרִיךְ אִזְ לְעַמּוֹד עַל הַמּוֹצֵב בְּרוּחַ נְשִׁבְרָה, וַיִּתְבִּישׁ מִמַּעֲשֵׂי, כְּדִי שִׁיְהִיָּה נְשִׁבְרָה רוּחַ הַתְּקִיף הַזֶּה. וְהַכֹּל הוּא כְּדִי שֶׁהַדִּין יִתְבַּשֵּׁם, וַיִּתְגַּבְּרוּ הַרַחֲמִים עַל הַדִּין.

ג) אָדָם כִּי יִקְרִיב וְגו': אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן לַה'. אִ"ר אֶלְעֹזֵר, מִקְרָא הַזֶּה כִּי הִיָּה צְרִיךְ לְהַכְתִּיב, אָדָם כִּי יִקְרִיב קִרְבָּן לַה', מַהוּ מִכֶּם. וּמַשִּׁיב, אֶלָּא הַכְּתוּב בָּא לְהוֹצִיא אֶת אָדָם הָרָאשׁוֹן, שֶׁהוּא הַקְּרִיב קִרְבָּן, כְּשִׁבְרָא הַקְּב"ה אֶת הָעוֹלָם. שְׁלֹא הַקְּרִיב מִבְּקֹר וְצֹאן, אֶלָּא שׁוֹר מִקְרִין בְּעַל קֶרֶן אַחַת, (שְׁבַת כ"ח:). וְכַבֵּר הָעַמְדָּנָה, וְכֹאֵן מִכֶּם כְּתוּב, אֲצֵל אָדָם הַזֶּה, דְּהֵינּוּ אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם, לְהוֹצִיא אָדָם הָאֲחֵר, דְּהֵינּוּ אָדָם הָרָאשׁוֹן, שְׁלֹא הִיָּה מִכֶּם. אֲמַר לוֹ ר' שְׁמַעוֹן יִפָּה אֲמַרְתָּ, וְכֵן הוּא.

ג) ר' אֲבָא פְּתַח וְכוּ': רַא"פ, שִׁיר מְזֻמֹּר לְבְנֵי קִרְחָא. שִׁיר הַזֶּה הוּא שְׁבַח הָעוֹלָה עַל כָּל שְׁאָר הַשְּׁבַחִים, שְׁזָכוּ בְּנֵי קִרְחָא לְשִׁבְחָא (דפ"י דף ה' ע"א)

כא

ויקרא

נז) אמר ליה רבי יהודה, אלהינו מאי בעי הקא. א"ל הקי הוא ודאי, האי עיר דחלא אלהינו, ותושבתא דישראל הוא. מאי משמע. אשתמע, דמלכא בלא מטרוניתא, לאו הוא מלכא, ולא הוא גדול, ולא מהולל. ובגין פה, כל מאן דלא אשתכח דכר ונוקבא, כל שבחא אעדוי מניה, ולא הוא בכללא דאדם. ולא עוד אלא דלאו איהו פדאי לאתברכא.

נח) פתיב ויהי האיש ההוא גדול מכל בני קדם, תנינן בספרא דרב המנונא סבא, דבת זוגו בדחילו דקב"ה הות פנותיה, ומסטרא דאתתיה אקרי גדול. אוף הקא, גדול יי' ומהלל מאד, ובמה הוא גדול. הדר ואמר, בעיר אלהינו הר קדשו.

נח) ובגין פה, תושבתא דא בשני. ואי תימא אמאי לא פתיב פי טוב בשני. בגין דזמינן לאתפרשא. ורזא דמלה לא טוב היות האדם לבדו, בזמנא דאיהו לבדו לא טוב פתיב. ועל דא לא פתיב פי טוב בשני.

ס) גדול ה' ומהלל בדקאמרון. יפה נוף משוש כל הארץ, תושבתא דזווגא דלהון. יפה נוף, דא קב"ה, ודא צדיק, משוש כל הארץ, פדין הוא חדוותא דכלא, וכנסת ישראל מתברכא.

חלופי גרסאות
ט ל"ג אלקינו; חילא.

מסורת הזהר
(ח) (איוב א.) ט (בראשית ב) ב"א רכט צ"ב.

דרך אמת (ח) הוסר ממנו.

גדול ה'

הסולם

מאמר

זה שבת זה נאמר ביום שני. כי ג' ימים הראשונים דמעשה בראשית הם כנגד ג' קוין דז"א, ויום שני הוא קו שמאל, שממש נמשך החכמה אל המלכות, בסו"ה שמאלו תחת לראשי וגו'. ואם תאמר, למה לא כתוב, כי טוב בשני, אם הוא חשוב כל כך, שממש נמשך החכמה, ומשיב, משום שעתידים להפרד. כלומר, כל עוד שלא נפרדו ז"א ומלכות זה מזה, אלא המלכות שבה החכמה, היתה דבוקה בז"א, והיו שניהם פרצוף אחד, לא היה טוב. וסוד הדבר, לא טוב. היות האדם לבדו. כי בזמן שהוא לבדו, והנוקבא עוד לא נלקחה ממנו, כתוב, לא טוב. וע"כ לא כתוב, כי טוב, ביום שני.

ס) גדול ה' ומהלל וכו': גדול ה' ומהלל, פירושו כמו שאמרנו, דהיינו, שהוא גדול, רק כשהוא עם המלכות. יפה נוף משוש כל הארץ, הוא השבת של החיבור שלהם, כי יפה נוף, זהו הקב"ה, וזהו צדיק, דהיינו יסוד דז"א. משוש כל הארץ, כי אז שמחת הכל. וכנסת ישראל, שהיא המלכות, מתברכת.

אלקים

נז) אמר ליה ר' יהודה וכו': אמר לו ר"י, למה צריך לומר כאן אלקינו. כי היה מספיק שיאמר, בעיר הר קדשו. אמר לו כן הוא ודאי, כי עיר זו, שהיא מלכות, יראת אלקינו היא נקראת, והיא שבתם של ישראל. מה מלמדנו הכתוב. הוא מלמדנו, שהמלך בלי המלכה אינו מלך, ואינו גדול. ואינו מהולל. כמ"ש בדבור הסמוך. ולכן כל מי שאינו נמצא דכר ונוקבא, נעדר ממנו כל שבת, ואינו בכלל אדם. ולא עוד אלא שאינו כדאי להתברך.

נח) פתיב ויהי האיש וגו': כתוב, ויהי האיש גדול מכל בני קדם. למדנו בספרו של רב המנונא סבא, שבת זוגו של איוב, היתה כמוהו ביראת הקב"ה, ומצד אשתו היה נקרא גדול. אף כאן, גדול ה' ומהולל מאד, במה הוא גדול. תור ואמר, בעיר אלקינו הר קדשו. דהיינו המלכות, ומצדה נקרא ה' גדול, מטעם שהחכמה שח"ס הגדלות, אינו מושפע לז"א אלא כשהוא עם הנוקבא, (כנ"ל באות נ"ו).

נט) ובגין כך תושבתא וכו': ומשום

(דפו"י דף ה' ע"א)

כב

ויקרא

כא אלהים בארמנותיה נודע למשגב וגו', אלין אינון נצ"ח והו"ד, דתמן פנישותא דכל ברכאן, פנישותא דחדוותא. מתמן נפקא ע"י דהאי דרגא דאקרי צדיק, ותמן אתכנשו ברכאן, לבסמא להאי עיר קדישא, ולא תברכא מתמן. כי הנה המלכים נועדו. אלין כל פתרי מלכא בכללא חדא, ולא תר אחרא מלין אלין סלקין.

כב ת"ח, בשעתא דבר נש מתקן עובדוי ע"י דקרנא, פלא אתבסם ואתקרב, ואתקשר דא בדה, ביחודא שלים. הדא הוא דכתיב אדם פי יקריב מכם. פי יקריב לקשרא מלין פדקא חזי.

כג ת"ח, אדם פי יקריב, לאפוקי מאן דלא יאתנסיב, דהא קרנא לאו קרנא, וברכאן לא משתבחין לגביה, לא לעילא, ולא לתתא. ממשמע דכתיב אדם פי יקריב, שאני הכא, דלאו איהו אדם, ולא בכללא דאדם הוא, ושכינתא לא שריא עלוהי, בגין דאיהו פגים, ואקרי בעל מום, ומארי דמומא אתרתקא מכלא, כ"ש למדבחה לקרא קרנא.

כד ונדב ואביהוא אוכחן, דכתיב ונתצא אש מלפני יי. ורגיני פה פתיב, אדם פי יקריב מכם קרנא ליי, אדם דאשתכחו דכר ונוקבא, האי חזי לקרא קרנא דא, ולא אחרא.

כה ואמר רבי אבא, אע"ג דאוקמוה לנדב ואביהוא יבמלה אחרא, הכי

חלופי גרסאות

י סלקין אלין מלין. כ אנטוב. ל על יריה; בגויה. ח משמע. ו ל"ג במלה אחרא; ל"ג במלה אחרא הכי הוא.

מסורת הוהר

(י) (ויקרא ט) חלק ג' לב: לג. ת"ח צו ט"ב שט"ז.

דרך אמת טז פ"י מי שאינו נשוי.

הסולם

מאמר

מאן דלא אתנסיב איהו פגים

כא תא חזי אדם וכו': בוא וראה, אדם כי יקריב, הוא להוציא מי שלא נשא אשה, כי קרבנו אינו קרבן וברכות אינו נמצאות אצלו, לא למעלה ולא למטה. ממשמע, שכתוב, אדם כי יקריב, והוא משונה, שאין הוא אדם, ולא בכלל אדם הוא, והשכינה אינו שורה עליו, משום שהוא פגום, ונקרא בעל מום, ובעל מום נרחק מכל, כל שכן, ממוזב להקריב קרבן.

כב ונדב ואביהוא אוכחן וכו': ונדב ואביהוא מוכיחים, שכתוב, ונתצא אש מלפני ה'. שהוא מטעם שלא היו נשואים. ומשום זה כתוב, אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. אדם הנמצא דכר ונוקבא, הוא ראוי להקריב קרבן זה, ולא אחר.

כג ואמר ר' אבא וכו': ואמר ר"א, אע"פ שהעמדנו נדב ואביהוא בדרך אחר. כך הוא

כא אלקים בארמנותיה נודע וגו': אלו הם נצח והוד, המכוונים ארמונות, שמשם קיבוץ כל הברכות, קיבוץ השמחות היוצאות משם על ידי מדרגה זו הנקראת צדיק, דחיינו יסוד, ושם, ביסוד, מתקבצות הברכות, לבשם את עיר הקדושה הזו, שהיא המלכות, שתתברך משם. כי הנה המלכים נועדו, אלו הם כל ספירות המלך, שהוא ז"א, בכלל אחד. תחת השם מלך. וגם המלכות נקראת מלך, ועל שניהם נאמר, המלכים, ואלו הדברים עולים לענין אחר. (כמ"ש לעיל ויגש דף ח' אות כ"ח כ"ט ל').

כב תא חזי בשעתא וכו': בוא וראה, בשעה שהאדם מתקן מעשיו על ידי הקרבן הכל מתבשם ומתקרב ומתקשר זה בזה ביחוד שלם. ו"ש אדם כי יקריב מכם. כי יקריב, לקשר הדברים כראוי.

(דפו"י דף ה' ע"א * דף ה' ע"ב)

כג

ויקרא

הוא ודאי. אָבֵל קִטְרֶת, עֲלֶאָה ׀ הוא מִכָּל קִרְבָּנֵי ׀ דְּעֲלָמָא, דְּעֲלִיָּה אֲתִבְרָכֵן
עֲלָי וַתְּפָאֵי. וְקִרְבָּנָא דָּא ׀ דְּאִיהוּ לְעִילָא מִכָּל קִרְבָּנֵי ׀ לֹא אֲתַחְזוּן אִינוּן
׀ לְקִרְבָּא, דְּהָא לֹא ׀ אֲתַנְסִיבוּ, ׀ לְקִרְבָּנָא לֹא אֲתַחְזוּן, כֹּל שְׁפֵן לְמִלִּין עֲלָאִין,
דִּיתְבְּרָכוּן עַל יְדִיָּהוּ.

סו וְאִי תִימָא וַתְּצַא אֵשׁ מִלְּפָנֵי יְיָ וַתֹּאכֵל אוֹתָם, אֲמַאי. לְבִינ ׀ דְּאֲתָא
קָמֵי מִטְרוֹנִיתָא, לְבִשְׂרָא לֵה ׀ דְּהָא מִלְּפָא אֲתִי לְבִיתָהּ, וְיִשְׂרֵי בֵּה בְּמִטְרוֹנִיתָא,
לְמַחְדֵי עֵמָה. אֲתָא לְקָמֵי מִלְּפָא, חֲמָא מִלְּפָא תְּהוּא בִינ דְּאִיהוּ מְאָרֵי דְּמוּמִין.
אֲמַר מִלְּפָא, לָאוּ הוּא יְקָרָא דִּילֵי, דְּעַל יְדוּי דְּתָאֵי פְּגִים, אִיעוּל לְמִטְרוֹנִיתָא.
אֲדִהֲכִי אֲתַקְנַת מִטְרוֹנִיתָא בֵּיתָא לְמִלְּפָא, פִּינוּן דְּחֲמָתָא דְּמִלְּפָא תְּהוּ וּמִין לְמִיתִי
לְגַבְהָ, וְהָהוּא בִינ גְּרִים לְאֲסִתְלֶקָא מִלְּפָא בִּמְיָה, כְּדִין פְּקִידַת מִטְרוֹנִיתָא
לְקִטְלָא לְתֵהוּא בִינ.

סז כִּף בְּזַמְנָא דְּעָאלוּ נְדָב וְאֲבִיהוּא, וְקִטְרֶת בִּידִיָּהוּ, תְּדַת מִטְרוֹנִיתָא,
וְאֲתַתְּקַנַּת לְקַבְּלָא לְמִלְּפָא. פִּינוּן דְּחֲמָא מִלְּפָא ׀ אִינוּן גְּבָרִין פְּגִימִין, מְאָרֵי
דְּמוּמִין, לֹא בְּעָא מִלְּפָא דְּעַל יְדִיָּהוּ יִיתִי לְמִשְׂרֵי עֵמָה, וְאֲסִתְלֶקָא מִלְּפָא מְנָה.
כִּד תְּמַת מִטְרוֹנִיתָא דְּבִגִינִיהוּן אֲסִתְלֶקָא מִלְּפָא מְנָה, מִיָּד וַתְּצַא אֵשׁ מִלְּפָנֵי יְיָ
וַתֹּאכֵל אוֹתָם.

סח וְכֹל דָּא בְּגִין דְּמָאן דְּלֹא יִאֲתַנְסִיב הוּא פְּגִים. מְאָרִיָּה דְּמוּמִין קְדָם

חלופי גרמאות

ס ל״ג הוא. ט ל״ג דעלמא. פ ל״ג דאיהו. צ ולא. ק לקרבנא. ר אנסיבו. ש לקרבנו; לשכינתא. ח דאתי לקמי. א והן
איתו למלכא לביתא. ב מינה. ג דא. ד מוסיף דחמא להו. ה ל״ג אינון גבירין. ו ל״ג מלכא. ז אנסיב.

מאמר	הסולם	מאן דלא אתנסיב איהו פגים
הוא ודאי, שהוא מטעם שלא היו נשואים, אבל קטרת הוא עליון מכל הקרבנות שבעולם, שבשבילו מתברכים עליונים ותחתונים, וקרבן הזה שהוא למעלה מכל הקרבנות לא היו ראויים להקריב, משום שלא היו נשואי אשה, ועל כן לא היו ראויים להקריב קרבן, כל שכן לדברים עליונים כמו קטרת, שאינם ראויים שיתברך העולם על ידיהם.	שיסתלק המלך ממנה, אז ציוותה המלכה להרוג אותו האיש.	מאן דלא אתנסיב איהו פגים
סו וכך בזמנא דעאלו נדב ואביהו, ובידיהם קטרת, שמחה המלכה שהיא המלכות, ונתתקנה לקבל את המלך, שהוא ד״א. כיון שראה המלך שאלו האנשים פגומים, בעלי מומים, לא רצה המלך, שעל ידיהם יבא אל המלכה לשרות עמה, ונסתלק המלך ממנה. כשראתה המלכה שבשבילם נסתלק המלך ממנה, מיד, ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם.	סז וכך בזמנא דעאלו נדב ואביהו, וכך בעת שנכנסו נדב ואביהו, ובידיהם קטרת, שמחה המלכה שהיא המלכות, ונתתקנה לקבל את המלך, שהוא ד״א. כיון שראה המלך שאלו האנשים פגומים, בעלי מומים, לא רצה המלך, שעל ידיהם יבא אל המלכה לשרות עמה, ונסתלק המלך ממנה. כשראתה המלכה שבשבילם נסתלק המלך ממנה, מיד, ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם.	מאן דלא אתנסיב איהו פגים
סח וכל דא בגין דמאן דלא יאתנסיב הוה פגים. מאריה דמומין קדם	סח וכל דא בגין דמאן דלא יאתנסיב הוה פגים. מאריה דמומין קדם	מאן דלא אתנסיב איהו פגים

מן

(דפו״י דף ה' ע״ב)

כד

ויקרא

"מִלְכָּא, קְדוּשָׁה דְּמִלְכָּא אֶסְתַּלַּק מִנִּיהּ, וְלֹא שְׁרִיָּא בְּפִגְמֵי. וְעַל דָּא פְּתִיב אָדָם פִּי יְקָרִיב מִכֶּם קִרְבָּן, מֵאֵן דְּאֶקְרִי אָדָם יְקָרִיב, וּמֵאֵן דְּלֹא אֶקְרִי אָדָם לֹא יְקָרִיב. (טז) מִן הַבְּהֵמָה כָּלִל. מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן פְּרִט, לְבַתֵּר אֵלֶיךָ דְּבִשְׁרִין לְמִיכַל, וְדִלָּא כְּשִׁרִין לְמִיכַל אָסִיר לְקִרְבָּא. וְלֹאֲתֵר אֲתֵרָא אֶסְתַּלִּיקוּ אֵינֻן דְּבִשְׁרִין וְאֵינֻן דְּלֹא כְּשִׁרִין.

(ע) אם עולה קרבנו, ר' חייא פתח, כי לא מחשבתי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי. כי לא מחשבתי מחשבותיכם, מחשבתי פתיב חסר בלא ו', ת"ת, מחשבה דקב"ה, היא עלאה ורישא דכללא, ומההיא מחשבה אתפשטו ארחין ושבילין, לאשפתחא שמא קדישא, ולא תקנא ליה בתקונוי כדקא יאות. ומההיא מחשבה אתנגיד ונפיק שקיו דגנתא דערן, לאשקאה כללא. ומההיא מחשבה, קיימין עלאין ונתאין. ומההיא מחשבה, ומשתכח תורה שבכתב ותורה שבפ"פ.

(עא) מחשבה דב"ג, היא רישא דכללא, ומההיא מחשבה, אתפשטו ארחין ושבילין, לאסטאה אורחוי, בהאי עלמא, ובצלמא דאתי. ומההיא מחשבה, אתנגיד ונפיק זוהמא דיצר הרע, לאבאשא ליה ולכללא. ומההיא מחשבה, אשתכחו עבירות חטאות וזדונות, ע"ז, ג"ע וש"ד. ועל דא, כי לא מחשבתי מחשבותיכם. (עב) ובג"כ, רישא דכללא כתיב, אם עולה קרבנו, מן הבקר, ולא בקר,

מסורת הזהר

(א) (ויקרא א) ויחי רמב צ"ג, (ישעיה נה) ב"ב רכב צ"ב.
(ב) קדישא, דמלכא וליג מלכא, ט דלא, י ליג ואינון דלא כשרין, כ ליג כתיב, ל ליג ותתאין, ח ליג מן ומההיא עד סוף האות, ו אשתכח.

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם

אם עולה קרבנו

(טז) מִן הַבְּהֵמָה כָּלִיל וכו': מן הבהמה, הוא כלל, שכולל כל מיני בהמות, טמאות וטהורות, מן הבקר ומן הצאן הוא פרט לאחר הכלל, שאין בכלל אלא מה שבפרט, דהיינו דוקא אלו הכשרים לאכילה, ושאינם כשרים לאכילה אסור להקריב. ובמקום אחר נתבאר, אלו בהמות הכשרות ואלו שאינן כשרות, מה ט"ו.

מאמר אם עולה קרבנו

(ע) אם עולה קרבנו, ר' חייא פתח. כי לא מחשבתי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי. כי לא מחשבתי מחשבותיכם, מחשבתי כתוב, חסר, בלי ו'. בוא וראה. מחשבה של הקב"ה שהוא ספירת החכמה, היא עליונה וראש הכל. כי פרצוף ז"א מתחיל מחכמה, והכתר שלו הוא מאמא. וממחשבה ההיא נתפשטו אורחות ושבילים, להמצא השם הקדוש, ולתקן אותו בתקונו כראוי. וממחשבה ההיא (דפו"י דף ה' ע"ב *) (דף ו' ע"א)

כה

ויקרא

ומאן איהו. פר בן בקר איהו, דאיהו דכר. ר' יצחק אָמר, מן הבקר סתם, וְחזר
ופירש זכר תמים יקריבנו, זכר ולא נקבה, דהא דכר אשתמודע לעילא, וְנוקבא
אשתמודעא לתתא. וכן מן הצאן מן הכבשים ומן העזים.

עג "מאן דאתי לעולה, פלהו דכר, ולא נוקבא, בגין דעולה עולה על
הלב, על הלב ודאי, ואשתמודע מאן דקאים על הלב. ובג"כ סלקא לעילא,
וכלהו דכרין. ועל דא פתח קרא בגישה בעולה גתיר מפל שאר קרבנין,
דהא מחשבה רישא דכלא.

עד אָמר ר' יהודה, אי הכי באתר דמחשבה דלעילא בעיא לקרבא,
אמאי לתתא גתיר. לא הנה בידיה. אָתא לקמיה דרבי שמעון, אָמר ליה, רישא
ידכלא מחשבה הוא, וְסיומא דההיא מחשבה אָתא דאקרי בקר, ומאי איהו.
ההוא סיומא דגופא, דמבסם לְנוקבא. "פך מחשבה דב"נ, אָרישא דכלא.
סיומא דההיא מחשבה, כד אתעביד עובדא. אימתי. בפקר. הה"ד "הוי חושבי
און ופועלי רע, אימתי, על משכבותם באור הבקר יעשוה. וע"ד לההוא אָתא
דמחשבה, מחשבה אסתליק. וְעובדא מתקרבא לסיומא דמחשבה ודאי.

עה רבי אָתא גתיר אָזיל באַרְחָא, וְהנה עמיה ר' יהודה, עד דהוו אָזלי,
א"ר יהודה, הא דתנינן בתולת "ישראל, בתולה דאתברכא ימן שבע, דאקרי
בת שבע, ואוקמוה בכמה אָתא. ובתולה ילתתא, ירתא ז' ברכות בגינה. וְהא

מסורת הזוהר (מ"ח) (מיכה ב).
ט ומאן. ט דאתמר לעילא. פ ל"ג על הלב ודאי. צ דכר.
ק ברישא. ד דהכא. טו דסיומא. ת ל"ג כן. א ל"ג רישא.
ב ל"ג אימתי. ג ל"ג מחשבה. ד וסיום עובדא. ה ל"ג ישראל בתולה. ו מישראל. ז ל"ג לתתא.

ה'צופי גרסאות

ה'צופי גרסאות

הפולים

אם עולה קרבנו

דהיינו לספירת חכמה, ולמה מקריבים יותר
למטה, דהיינו אל היסוד. לא היה בידו של
ר' חייא להשיב לו. בא לפני ר' שמעון. אמר
לו, ראש הכל הוא המחשבה, דהיינו ספירת
החכמה, שהיא ראשית ז"א, והסיום של
מחשבה ההיא, הוא מקום שנקרא בקר, ומי
הוא, הוא סיום הגוף המבסם הנוקבא, דהיינו
יסוד, שהוא סיום ז"א שנקרא גוף. כך המחשבה
של אדם היא ראש לכל. סיום מחשבה ההיא,
הוא כאשר נעשה המעשה שחשב, או נסתיימה
המחשבה. מתי הוא זה, בבוקר. ז"ש, הוי
חושבי און ופועלי רע. מתי, על משכבותם
באור הבקר יעשוה, אשר, אור הבוקר, רומז
על יסוד שנקרא כן. וע"כ המחשבה שבקרבן
עולה למקום המחשבה, שהיא חכמה, והמעשה
של הקרבן, מתקרב לסיום המחשבה ודאי.
שהוא יסוד.

עה רבי אָתא הוה וכו': ר"א היה הולך
בדרך, והיה עמו ר' יהודה, בעוד שהיו
הולכים

מאמר

רבי יצחק אמר מן הבקר, יורה סתם הו זכר
והו נקבה. וחזר הכתוב ופירש זכר תמים
יקריבנו זכר ולא נקבה. מטעם שהזכר, נבחן
שהוא למעלה מן הנקבה. והנקבה נבחנת שהיא
למטה מן הזכר. וכן מן הצאן מן הכבשים ומן
העזים, ולא נקבה.

עג מאן דאתי לעולה וכו': כל הבא
לקרבן עולה, כולם זכר ולא נקבה, משום
שקרבן עולה, עולה על הלב, על הלב ודאי,
דהיינו על המחשבה שהיא למעלה מן הלב,
ונודע מי העומד על הלב, דהיינו המחשבה,
שהמחשבה שהיא חכמה נבחנת לזכר, והלב
לנקבה, דהיינו בינה, בסוד הלב מבין, שמקבלת
מחכמה. ומשום זה קרבן עולה, עולה למעלה,
וכולם זכרים. וע"כ פתח הכתוב תחילה בקרבן
עולה, יותר מכל שאר הקרבנות, כי המחשבה
היא ראש הכל.

עד אָמר ר' יהודה וכו': אם כן במקום
מחשבה של מעלה היא צריך להקריב העולה,
(דפו"י דף ו' ע"א)

כו

ויקרא

" כתיב ואתה בן אדם שא קינה על בתולת ישראל, ודאי עלה אתמר, על כנסת ישראל. ודא קשיא מפלא, דכתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. והאי דקא אמרי פלהו חבריאי במלה דא שפיר הוא. אבל אי פרשתא אתמר בברח נחמה הוינן אמרי הכי. אבל בהאי קינה אתמר, והא קרא אוכח הכי.

עו א"ל ודאי הכי הוא, והא יתה קשיא לי שהוא מלה יתיר מפלא, ואתינן לגבי דר' שמעון, בתשוכן דאנפין. אמר לי, מחיזו דאנפך, אשתמודע מה דבלבך. אמניא ליה ודאי, ודאנפי ולבי שוין. אמר לי אימא לי מלה. אמניא ליה, כתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, מאן דאית ליה רוגזא בדביתהו, ונפקא מניה, לא תהדר לעלמין, אי הכי ווי לבנין דאתתרכו עמה. אמר לי, ולא סגי לך מה דאמרו פלהו חבריאי. אמניא, הא שמענא מליהו, דהוה מרחמי, ולא מתישכן בלבאי.

עז אמר, פל מה דאמרו חבריאי פלא שפיר ויאות, אבל ווי לדרא פד רעין לא משתכחין, וענא סאטן ואזלין, ולא ידעין לאן אתר אזלי, לא לימניא ולא לשמאלא. ודאי הא קרא בעיא למנדע, וכלהו גליין לאינון ידחמאן בברחא דאורייתא בארע קשומ.

עח ת"ת, פכלהו גלוותא דגלו ישראל, לכלהו שוי זמנא וקצא, ופכלהו הווי ישראל תייבין לקב"ה, ובתולת ישראל תהו תבת לאתרהא, בההוא זמנא

חלופי גרסאות

ח דכתיב. ט בדרך; בארך. י ל"ג הכי. כ ל"ג הכי. ל ל"ג הוה. מ לבך ול"ג מה. נ דאנפין. ס דהוא; ל"ג דהוה מרחמי. ע ל"ג בלבאי. פ אזלין ול"ג סטאן. צ ל"ג אתר. ק אי הכי ול"ג האי. ר דחמן. ש ל"ג בארעא דאורייתא בארע קשומ.

מסורת הוהר

(1) (עמטס ה) ויחי קפד צ"ה.

הסולם

מאמר

לי, ממראה פניך ניכר מה שבלבך. אמרתי לו, ודאי שפני ולבי שוים. אמר לי אמור לי דברך. אמרתי לו, כתוב, נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, מי שיש לו כעס על אשתו ויוצאת ממנו, לא תחזור אליו לעולם, אם כן אוי לבנים שנגלו עמה. אמר לי, וכי אינו מספיק לך מה שאמרו בזה החברים. אמרתי, הרי שמעתי דבריהם, ויש להם חן, ואינם מיושבים בלבי.

עז אמר כ"ל מה וכו': אמר, כל מה שאמרו החברים, הכל טוב ויפה, אבל אוי לדור שרועים לא נמצאים, והצאן תועות והולכות, ואינן יודעות לאיזה מקום הולכות, שלא לימין ולא לשמאל. ודאי מקרא זה צריכים לדעת אותו, והכל גלוי לאלו הרואים בדרך התורה בדרך אמת.

עח תא חזי בב"הו וכו': בוא וראה, בכל הגלויות שגלו ישראל, לכולם שם זמן וקץ, ובכולם, היו ישראל שבים להקב"ה, ובתולת

הולכים, אמר ר"י, זה שלמדנו, בתולת ישראל, פירוש, בתולה שנתברכה מן שבע ספירות חג"ת נח"מ דו"א. שנקראת בת שבע, דהיינו המלכות, והעמדנו זה בכמה מקומות. ובתולה למטה יורשת שבע ברכות בשבילה. ומה שכתוב. ואתה בן אדם שא קינה על בתולת ישראל, ודאי עליה נאמר, על כנסת ישראל, שהיא המלכות. ולפ"ו, זה קשה יותר מהכל, שכתוב, נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. ומה שאמרו כל החברים בדבר זה, דהיינו **נפלה, לא תוסיף עוד לנפול, קום בתולת ישראל**, (ברכות ד) יפה הוא, אבל אם הפרשה היתה נאמרה בדרך נחמה, היינו אומרים כך, אבל בפרשה זו קינה נאמרה. ומקרא הזה מוכיח כך, כפשוטו, שהיא קינה.

עז אמר ליה ודאי וכו': א"ל, ודאי כך הוא, שהיא קינה. והיה קשה לי דבר זה יותר מהכל, ובאתי לר' שמעון בפנים חשכים. אמר (דפו"י דף ו ע"א)

כז

ויקרא

דגור עליה. והשפתא בגלותא דא בתראא לאו הכי, דהא היא לא תיתוב הכי כזמנין אחרנין, והאי קרא אוכח, דכתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, נפלה ולא אוסיף לה לקימה לא פתיב.

עט) מתל למלפא דרגו על מטרוניתא, ואשדי לה מהיכליה, לזמנא דיצא. פד תהו מטי ההוא זמנא, מיד מטרוניתא תות עאלת ותבת קמי מלפא. וכן זמנא חד, ותרין, ותלת זמנין. לזמנא בתרייתא, אתרחקת מהיכלא דמלפא, ואשדי לה מלפא מהיכליה לזמנא רחיקא. אמר מלפא, האי זמנא לאו הוא כשאז זמנין דהיא תיתי קמאי הכי, אלא אנא איזיל עם כל בני היכלי ואתבע עליה.

פ) פד מטא לגבה, חמא לה דההו שכיבת לעפרא. מאן חמא יקרא דמטרוניתא בההיא זמנא, ובעותין דמלפא לקבלה עד דאחיד לה מלפא בידוי, ואוקים לה, ויאיתי לה להיכליה, ויאומי לה דלא יתפרש מינה לעלמין, ולא יתרחיק מינה.

פא) פד קב"ה, כל זמנין דכנסת ישראל בגלותא, פד תהו מטי זמנא, היא ואתיאת והדרת קמי מלפא. והשפתא בגלותא דא לאו הכי, אלא קב"ה יחיד בידהא, ויוקים לה, ויתפייס בהדה ותיב לה להיכליה. ותא חזי דהכי הוא, דהא פתיב נפלה לא תוסיף קום, ועל דא פתיב, ביום ההוא אקים את ספת דויד הנפלת, היא לא תוסיף קום כזמנין אחרנין, אכל אנא אוקים לה.

חלופי גרסאות

ת מוסיף להקימה לבתולת ישראל. א ל"ג קמי. ב זמנין ותלתא. ג גבה. ד ל"ג לה. ה דהות. ו ואתיא. ז ואתית ואתהדרת. ח יחור. ט ל"ג מן אנא עד אני.

מסורת הזהר

(ט) (עמ"ס ט) שמות מב ע"י.

דרך אמת ין ועושה לה שבועה שלא יתפרש ממנה לעולם.

נפלה לא תוסיף קום

ראה אותה שהיתה שוכבת על העפר. מי ראה כבוד המלכה בזמן ההוא, והבקשות של המלך נגדה, עד שאחו אותה המלך בידוי, והקים אותה, והביאה להיכלו, ונשבע לה, שלא יפרד ממנה עוד לעולם, ולא יתרחק ממנה.

פא) כך קודשא בריך הוא וכו': כך הקב"ה, בכל פעם שכנסת ישראל היתה בגלות, כשהגיע הזמן, היא באה וחזרה לפני המלך, ועתה בגלות הוזה אינו כן, אלא הקב"ה יאחו בידיה, ויקים אותה, ויתרצה אליה, וישיב אותה להיכלו. ובוא וראה שכך הוא, שהרי כתוב, נפלה לא תוסיף קום מעצמה, וע"כ כתוב, ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנפלת, היא לא תוסיף קום כזמנין אחרים, אלא אני אקים אותה, ולא תקים מעצמה, וע"ז כתוב ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנפלת, אני

הסולם

מאמר

ובתולת ישראל, שהיא המלכות, היתה תזורת למקומה בזמן ההוא שגור עליה. ועתה בגלות האחרון אינו כן, כי היא לא תחזור כך כזמנין של גליות האחרות. ומקרא זה מלמד כך, שכתוב, נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. ולא כתוב, נפלה ולא אוסיף להקימה.

עט) מתל למלפא דרגו וכו': משל למלך שכעס על המלכה, והשליכה מהיכלה לזמן ידוע. כשהגיע זמן ההוא, מיד היתה באה המלכה וחזרה לפני המלך. כן היה פעם אחת ושתיים ושלוש פעמים. בפעם האחרונה, נתרחקה מהיכל המלך, והשליך אותה המלך מהיכלו לזמן ארוך. אמר המלך פעם הזאת אינה כשאר פעמים, שהיא תבוא כך לפני, אלא אני אלך עם כל בני היכלי, ואבקש אותה.

פ) כד מטא לגבה וכו': כשהגיע אליה,

(דפו"י דף ו' ע"א *) (דף ו' ע"ב)

ויקרא

כה

ועל דא פתיב ביום ההוא אקים את סכת דוד הנפלת, אני אקים את סוכת דוד. מאן סכת דוד. דא בתולת ישראל. הנופלת: כמה דכתיב נפלה. ודא היא יקרא דבתולת ישראל, ותושבתתא דילה. ודא אוליפנא בההיא שעתא.

פב א"ר יהודה, ודאי מלילתא על לבאי, ואתישבא, ודא ברירו דמלה. ואזלא האי, וכמלה חדא דשמענא ושכחנא, והשתא רוחנא לה, דתנינן, א"ר יוסי, ומין קב"ה לאכרנא על כנסת ישראל ויימא, התנערי מעפר קומי שבי ירושלם, כמאן דאחיד בידא דחבריה ויימא התנער, קום, פך קב"ה יחיד בה ויימא התנערי, קומי.

פג א"ל ר' אחא, וכן כל אינון בני היכלא דמלכא בלישנא דא פתחין, הה"ד קומי אורי כי בא אורח, הא מלכא הכא, ודאי פדין הוא יקרא דילה, וחדוותא דכלא, פד מלכא אתפייס בהדה. בכל אינון זמנין איהי אתת לגבי דמלכא, וקמת קמיה, הה"ד ותבא לפני המלך, ותעמוד לפני המלך. אבל בזמנא דא לאו הכי, ואלא מלכא ייתי לגבה, ויתפייס בהדה, ויתיב לה להיכליה. הה"ד הנה מלכך יבא לך ודאי, ולא אנת לגביה, יבא לך, לפייסא לך. יבא לך, לאקמא לך. יבא לך, לאשלמא לך בכלא. יבא לך, לאעלאה לך להיכליה, ולאזדווגא עמך וזוגא דעלמין, כד"א וארשתיך לי באמונה.

פד עד דהוו אזלי פגע בהו רבי אבא. אמרו, הא מאריה דחכמתא אתי, נקבל אנפי שכינתא. פד קריבו בהדיה, אשתמיט מקסטורא דקופטרא, ונחת גבון.

חלופי גרסאות

י מוסיף דוד הנופלת, כ ל"ג מאן, ל ל"ג ישראל, ח ל"ג דילה, 1 מלה, 0 דהשתא ול"ג דשמענא ושכחנא. ו אחער; התנערי קומי, 9 יחיד, צ ל"ג דילה, ק מוסיף כתיב (מלכים ב). א' ו' ותבא בת שבע אל המלך החדרה כגונא דא בכל, ר אבל, 0 אתי, 1 ואתי לקבלה לאתפייסא בהדה, א ל"ג ויתיב לה להיכליה; ואתי לקבלה, ב כד"א, ג את; אית ליה, ד דקוטפא; דקופטרי. דרך אמת, כ' היה נשמט מהאוכף שהיה דבוק תחתיו וישב עליו וירד אליהם מהחמור לקבל פני השכינה.

מסורת הזהר

U (ישעיה נב) שמות לב צ"צ. (9) שם ט חלק ג' פט; קוח. (3) (מ"א א.) ק (זכריה ט) בשלה פכ צ"ד. (1) (הושע ב).

הסולם

נפלה לא תוסיף קום

בלשון הזה, ו"ש, קומי אורי כי בא אורח, הרי המלך כאן. ודאי אז, כשהמלך מתפייס עמה, הוא הכבוד שלה ושמתח הכל. בכל הפעמים היא באה לפני המלך וקמה לפניו. ו"ש, ותבוא לפני המלך, ותעמוד לפני המלך. אבל בפעם הזאת אינו כן, אלא המלך יבא אצלה, ויתרצה עמה, וישיבה להיכלו. ו"ש, הנה מלכך יבא לך, ודאי, ולא אתה אליו. יבא לך, להתרצות עמך. יבא לך, להקים אותך. יבא לך להשלים אותך בכל. יבא לך להעלות אותך להיכלו ולהתחבר עמך חיבור תמיד לעולם. כש"א וארשתיך לי באמונה. פד עד דהוו אזלי וכו': בעוד שהיו הולכים, פגש אותם ר' אבא. אמרו הרי בעל החכמה בא. נקבל פני השכינה. כשקרבו אליו, נשמט

מאמר

אני אקים את סוכת דוד. מהי סוכת דוד, הוא בתולת ישראל. הנופלת, היינו כמו שכתוב, נפלה. וזה הוא כבוד בתולת ישראל ושבה שלה, שלא תוסיף לקום מעצמה, אלא הקב"ה יקים אותה. וזה למדתי בשעה ההיא. פב א"ר יהודה ודאי וכו': אר"י, ודאי, דברת על לבי והדבר נתישב. וזהו בירוורו של הדבר. וזה הולך, עם דבר אחד ששמעתי ושכחתי, ועתה הרווחתי אותו. שלמדנו, א"ר יוסי, עתיד הקב"ה להכריז על כנסת ישראל, ויאמר, התנערי מעפר קומי שבי ירושלים, דהיינו, כמי שאוחז ביד חבירו, ואומר, התנער, קום. כך הקב"ה יאחז בה ויאמר, התנערי, קומי. פג א"ל ר' אחא וכו': א"ל ר"א, וכן כל אלו בני היכל המלך פותחים לדבר עמה, (דפו"י דף ו' ע"ב)

כ"ב

ויקרא

פד) פתח ואמר, ויהי קול השופר הולך וחזק מאד וגו'. ויהי קול השופר, הקא אפליגו ספרי קדמאי, וכלהו בחד מלה "אתתקעו. ואת מאן דאמר, קול השופר תרי, קול חד, השופר תרי. ודייק לה, מדלא פתיב ויהי השופר הולך וחזק, אלא קול השופר, קול דנפיק משופר, דודאי שופר אקרי, כד"א "תקע בשופר גדול, ותאי איהו שופר גדול, דביה נפקין עבדין לחירות עלמין. והא אוקמוה.

פו) ואית מאן דתני ודייק דכלא חד, בגין דכתיב קול השופר, קול דאקרי שופר. ומנ"ל דאקרי קול. ממה דכתיב "קול גדול ולא יסף, ותאי קול גדול אקרי שופר. ועל דא קול השופר הולך פתיב. "לאן הולך. אי תימא להר סיני, או לישראל. יורד מבעי ליה. אלא אורייתא מהכא נפקא. ומאתר דא, דאיהו פללא דכל שאר "קלין אתיהיבת, וכד יסתכלון מלי "פללא חד.

פז) ועל דא, לוחי קדמאי רשימין מהאי אתר הוה, ודא הוא דנא דמלה דכתיב "חרות על הלוחות, אל תקרי חרות, אלא חירות, חירות ממש, אתר דכל חירו ביה תליא. ות"ת, לית לך מלה "באורייתא, דאמרין פלהו תברייא דא הכי ודא "הכי, דלא אזיל פללא לאתר חד, ולמבועא חד אתכנש.

חלופי גרסאות

ה אתחקנו. ו ל"ג אית מאן דאמר. ז ומאן דדייק דלא. ח ל"ג גדול. ט ל"ג גדול. י ומאן דדייק דייק. כ ל"ג גדול. ל מוסיף הולך, לאן הולך. מ ל"ג קלין. נ כד. ס ל"ג כלא חד. ע ל"ג באורייתא. פ מוסיף הכי באורייתא.

מסורת הזהר

ש) (שמות יט) שמות קו צ"ז פקודי רב צ"א. חלק ג' לה: פו. רפה. תקוני זהר תכ"א מט. זהר חדש יח ט"ד שי"ב נו ט"ב ש"ה תקונים חדשים קטו ט"א שלי"ה. ת) (ישעיה כז) ויגש לג צ"א. א) (דברים ה) ב"ב קמו צ"ב. ב) (שמות לב) ב"א שמט צ"ב.

הסולם

קול השופר הולך וחזק

הוא ממה שכתוב, קול גדול ולא יסף. וקול גדול הזה, שהוא בינה, נקרא שופר. וע"כ, קול השופר הולך, כתוב. לאן הוא הולך. אם תאמר להר סיני, או לישראל, היה צריך לומר, יורד. אלא התורה יוצאת מכאן, מן הבינה, והמלה הולך, הוא על התורה. שממקום זה, בינה, שהוא כלל של כל הקולות, ניתנה התורה. וכשמסתכלים בדברים הכל אחד, שאין מחלוקת בין ב' הפירושים.

פז) ועל דא לוחי וכו': על כן, כיון שהתורה יצאה מבינה, לוחות הראשונים היו רשומים ממקום הזה, מבינה. וזה הוא סוד הדבר, שכתוב, חרות על הלוחות, אל תקרא חרות בח' קמוצה אלא חירות בח' צרויה, היא חירות ממש, להיותה המקום שכל החירות תלויה בה. כי אין חרות מכל הקליפות אלא על ידי האורות של הבינה. ובוא וראה, אין לך דבר בתורה, שיש בו מחלוקת, שאומרים החברים זה כך וזה כך, שלא ילך הכל למקום אחד שהוא מלכות, ומתקבץ למבוע אחד. שהוא יסוד.

הולך

מאמר

נשמט ממושב מרכבו וירד אלהים. **קסטורא דקופטרא,** פירושו לפי הענין מושב מרכבו. **פה) פתח ואמר ויהי וגו':** פתח ואמר, ויהי קול השופר הולך וחזק מאד וגו'. ויהי קול השופר, כאן חולקים ספרי הראשונים, וכולם בדבר אחד נתקעו. יש מי שאומר, **קול השופר,** הוא שנים, קול, הוא אחד, **השופר שנים.** דהיינו ת"ת ובינה. ומדייק זה, ממה שאינו כתוב, ויהי השופר הולך וחזק, אלא קול השופר. שזה משמע, קול היוצא משופר. אשר קול הוא ז"א, היוצא משופר, שהוא בינה. כי ודאי שהבינה נקראת שופר, כש"א יתקע בשופר גדול, וזו, הבינה, היא שופר גדול, שבה יוצאים העבדים לחירות עולמיים. כי שנת החמשים ה"ס בינה, שמאירה ומוציאה העבדים לחירות. שכל הקליפות המשעבדים מתבטלות מאורותיה. וכבר העמדנו. (ואתחנן קכ"ח:).

פו) ואית מאן דתני וכו': ויש מי שלומד, ומדייק, שהכל הוא אחד, משום שכ' **קול השופר,** דהיינו קול הנקרא שופר, שהוא בינה, ומאין לנו שהבינה נקראת קול, (דפו"י דף ו' ע"ב)

¶

ויקרא

פח הוֹלֵךְ: כד"א, א כל הנחלים הולכים אל הים. וכתוב הפל הולך אל מקום אחד. וחזק מאד, כמה דתנינן פלי מחזיק ארבעים סאה. וחזק מאד, דלית לך מלה באורייתא חלשא או תבירא, דכד תסתפל ותנדע בה, דלא תשפח לה תקיפא פפטישא דמתבר טינרין. ואי איהי חלשא, מינף הוא. כמה דאוקמוה, דכתיב כי לא דבר רק הוא, ואם רק הוא, מפס יאיהו. ועל דא וחזק מאד.

פט כתיב משה ויהאליהם יענו בקול, באתר דא אתפללו מלין עלאין, הא אוקמוה ויהאליהם יענו בקול, בקולו של משה, בההוא קול דאחיד ביה משה. הכא אית לאסתפלא דהא אפכא הוה, דכתיב וידבר אלהים, והכא כתיב משה ידבר.

צ אלא אית דאמרי, בגין דכתיב, ת ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים. וע"ד משה ידבר, ויהאליהם יענו. בגין דלא אשתכח מלה באורייתא מפומא דמשה בלחודו, ודא הוא דאוקמוה, קללות שבמשנה תורה משה מפי עצמו אמרן. מעצמו לא תנינן, אלא מפי עצמו, הללו מפי הגבורה. והללו מפי עצמו, מפי ההוא קול דאחיד ביה, דאקרי הכי ושאיר מלה.

צא ובספרא דאגדתא דבי רב אמרי, אע"ג דאורייתא מפי הגבורה

<p>מסורת זוהר (ג) קהלת א) ב"א צר צ"ב. (ד) (שם). (ה) (דברים לב) (ו) (שמות יט) לעיל אות פה צ"ש. (ז) (שם) (ח) (שם) ב"א רמ צ"א.</p>	<p>חלופי גרסאות צ ולית ק ליג איהו. ר ליג איהו. ש הוא. ת ליג ויאמרו אל משה. א אמרין.</p>
---	---

<p>מאמר פח הוֹלֵךְ, כד"א כל וכו': ויהי קול השופר הולך, פירושו כש"א כל הנחלים הולכים אל הים, דהיינו אל המלכות הנקראת ים. וכתוב, הכל הולך אל מקום אחד. דהיינו אל המלכות. וחזק מאד, הוא כמו שלמדנו, שהבינה, ה"ס כלי המחזיק ארבעים סאה. כי ה"ס ב' סתומא (כמ"ש בתקוני זוהר תקון י"ט, אות כ"ט ד"ו) וחזק מאד, יורה שאין לך דבר בתורה שיהיה חלש או שבור, וכשתסתכל ותדע אותו תמצא אותו חזק כפטיש יפוצץ סלע. ואם הוא חלש, ממך הוא. כמו שהעמדנו, שכתוב, כי לא דבר רק הוא, ואם רק הוא, מכא הוא. וע"כ אוה"כ וחזק מאד.</p>	<p>הפסוקים שהרי היה בהיפך, שכתוב, וידבר אלקים, וכאן כתוב, משה ידבר. צ אלא אית דאמרי וכו': אלא יש שאמרו, משום שכתוב, ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלקים. ועל כן, משה ידבר והאלקים יענו. מה שלא היה כן מקודם לכן, שאז כתוב וידבר אלקים. כי אין לך דבר בתורה מפי משה בלבד, וזהו שהעמדנו, קללות שבמשנה תורה, משה, מפי עצמו אמרן. מעצמו לא למדנו, אלא מפי עצמו, שפירושו, הללו הקללות שבתורת כהנים, נאמרו מפי הגבורה, שהיא המלכות. והללו שבמשנה תורה, נאמרו מפי עצמו, מפי קול ההוא שנאתו בו, שהוא ז"א, הנקרא כך. ומישוב הדבר היטב.</p>
---	---

פט כתיב, משה ידבר וכו': כתוב, משה ידבר והאלקים יענו בקול. במקום זה נכלל דברים עליונים דהיינו סודות עליונים. הרי למדנו, והאלקים יענו בקול, פירושו בקולו של משה, בקול ההוא שאחז בו משה, דהיינו ז"א הנקרא קול. וכאן יש להסתכל, (דפויי דף ו' ע"ב *) דף ו' ע"א) ומה

לא

ויקרא

אתמר כולָה, מפי עצמו של משה כמו כן אתמר. ומאי איהו. כגון קללות שבמשנה תורה. ולבתר אתקלילן בגבורה, הה"ד משה ידבר והאלהים יעננו בקול. משה ידבר, דא קולו של משה. והאלהים יעננו בקול, דא גבורה, דאודי ליה להווא קלא. הה"ד יעננו בקול בהווא קול דמשה. והשתא מאן דפתח במלי דאורייתא, ליפתח וימא, יתבו.

צב פתח רפי אבא ואמר, כתיב וכת כהן פי תהיה אלמנה וגרושה ונרע אין לה וגו', וכאה תולקיהון דישראל מפל עמין עע"ז, דהא קב"ה פד ברא עלמא, לא ברא ליה אלא בגיניהון דישראל, בגין דיקבלון אורייתא בטורא דסיני, ויתדכון בכלא, וישתפחון ופאין קמיה.

צג תא חזי, פד אשתלים האי עלמא בהו בישראל, כגוונא דלעילא, והווא אדם אתנעין בארעא, ורומיה מטי עד צית שמיא, בעא קב"ה ללאשלמא נשמתא קדישא מעילא לתתא, בגין דיתאחיד ויתקשר דא ברא, הה"ד וייצר יי אלהים את האדם עפר מן האדמה וגו'. למתוי קשיר דא ברא, וישתפח שלים כגוונא דלעילא, וישלם ויתקן גרמיה הכי.

צד ובג"כ ברא ליה דבר ונוקבא, למתוי שלים. ואימתי אקרי ב"נ שלים כגוונא דלעילא בשעתא דאזדוג בבת זוגיה באחדותא בתדוונתא ברעותא, ויפיק מניה ומנוקביה בן ובת. וכדין הוא בר נש שלים כגוונא דלעילא, ואשלים הוא לתתא, כגוונא דשמא קדישא עלאה, וכדין יאתקרי שמא קדישא עלאה עליה.

חלופי גרסאות

ב מוסיף אנן אחרי ערוך ליה אמרו נתיב ומאן דפתח ליפתח. ג ל"ג יתבו. ד ויזכון; ויתרבו. ה אילנא. ו לאשלפא; ו

ט ל"ג ברעותא. י ל"ג עלאה. כ אתקיים.

מסורת הזהר

ט (ויקרא כב) משפטים ח צ"פ. י (בראשית ב) ב"א וז צ"א.

לאשלחא. ז דאתאחיד ואתקשר. ח ואתקן.

דרך אמת לן להוציא נשמת.

וכת כהן כי תהיה לאיש זר

צג תא חזי כד וכו': בוא וראה כשנשלם עולם הזה, בישראל, כמו למעלה, דהיינו כמו ז"ו העליונים. ואדם ההוא נתקע בארץ ורומו מגיע עד גובה השמים, רצה הקב"ה להשלים הנשמה הקדושה ממעלה למטה, כדי שיתאחדו ויתקשרו זה בזה, הנשמה בגוף והגוף בנשמה. ויש, וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים, שיהיו קשורים זה בזה, ויהיה שלם כעין של מעלה, ויתקן עצמו כך.

צד ובגין כך ברא וכו': ומשום זה ברא אותו זכר ונקבה, שיהיה שלם. ומתי נקרא האדם שלם כעין של מעלה, הוא בשעה שמתחבר עם בת זוגו באחדות בשמחה וברצון, ויצאו ממנו ומאשתו בן ובת. ואז הוא אדם שלם

הסולם

מאמר

ומה הוא. כגון הקללות שבמשנה תורה. ואח"כ נכללו מפי הגבורה. זהו שכתוב, משה ידבר והאלקים יעננו בקול. משה ידבר, זה קולו של משה, דהיינו ז"א, והאלקים יעננו בקול זהו גבורה, דהיינו המלכות, שהורה לקול ההוא ז"ש יעננו בקול, דהיינו בקול ההוא של משה. ועתה, מי שפתח בדברי תורה, יפתח ויאמר. ישבו.

צב פתח ר' אבא וכו': פרא ואמר, וכת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה וגו'. אשרי חלקם של ישראל מכל העמים עכו"ם, כי כשהקב"ה ברא העולם, לא ברא אותו אלא בשביל ישראל, כדי שיקבלו התורה על הר סיני, ויטהרו לגמרי, וימצאו צדיקים לפניו.

(דפו"י דף י' ע"א)

צב

ויקרא

צב) ובר נש דלא בעי לאשלמא שמה קדישא לתתא, טב ליה דלא אתברי, דהא לית ליה חולקא כלל בשמה קדישא. וכד נפיק נשמתיה מניה, לא אתאחדא ביה כלל, דהא אזערא דיוקנא דמאריה עד דאתקשרא ואתפקנת בכלא.

צו) הה"ד וכת כהן פי תהיה אלמנה וגרושה וגו'. וכת כהן, דא נשמתא קדישא, דאתקרי ברתא דמלכא, דהא אוקמוה דנשמתא קדישא מזווגא דמלכא ומטרוניתא נפקת. ובגיני פה יהי גופא דלתתא מדכר ונוקבא, אוף הכי נשמתא לעילא. פי תהיה אלמנה מההוא גופא דאנדווגת ביה, ומית. וגרושה, דאתפרכת מההוא חולקא דשמה קדישא. וכל פה למה, בגין דנרע אין לה לאשפתחא כגוונא דלעילא, ולאשתקרא בשמה קדישא. ושבה אל בית אביה, מאן ושבה. ושבה סתם, לאשתקנא פמלקדמין. וכדין ושבה אל בית אביה, דא קב"ה. כנעוריה: פקדמיתא. מלחם אביה תאכל, לאתענגא בענוגא דמלכא.

צז) מפאן ולהלאה, וכל זר לא יאכל קדש. מאן הוא זר. ההוא דלא אוקים שמה קדישא דתתא, ולית ליה ביה חולקא. לא יאכל קדש, לית ביה חולקא מענוגא דלעילא דאית ביה אכילה, דכתיב אכלו רעים, אכילה

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ס) ויקרא כב) לעיל אות צב צ"ט. ל) ויקרא כב) משפטים
מג צ"ז. ח) (שיר ה) יוצא קמר צ"א.
ל דאקשרת; דאקשרת; דאתהדרת. ח נשמתא. ו היא; ל"ג
היך. ס כך היא נשמתיה. ע ורע ול"ג בגין. פ אוקיר.
צ לתתא. ק ל"ג ליה.

דרך אמת מן עיין בפרוס רמנים מהרמ"ק שער ח פרק כ"ב.

מאמר

הפוסם

ובת כהן כי תהיה לאיש זר

שכתוב, **כי תהיה אלמנה**, היינו, כי תהיה הנשמה אלמנה מגוף ההוא שנחברה בו, כי מת. וגרושה, שגרושה מחלק ההוא של השם הקדוש, וכל כך למה, משום כי **זרע אין לה**, שתמצא משום זה כעין שלמעלה להתקשר בשם הקדוש. כנ"ל בדבור הסמוך. ע"כ, **ושבה אל בית אביה**, מהו ושבה. היינו ושבה סתם, דהיינו שתתקן עצמה כמו שהיתה מקודם שירדה לגוף, ואז **ושבה אל בית אביה**, זהו הקב"ה. **כנעוריה**, היינו כבתחילה. אחד שנתקנה כנ"ל, **מלחם אביה תאכל**, שתתענג בתענוגי המלך.

צז) מפאן ולהלאה וכו': מכאן ולהלאה וכל זר לא יאכל קדש. מי הוא זר. הוא, שלא הקים השם הקדוש למטה, דהיינו שלא הוליד בו ובת, ואין לו בו חלק. **לא יאכל קדש**, אין לו חלק מתענוג העליון, שיש בו בחינת אכילה, שכתוב, אכלו רעים, שהוא אכילה שלמעלה, שהיא תענוגו של הקב"ה, ועונג הזה שורה

שלם כעין של מעלה, והוא משלים למטה כעין השם הקדוש העליון, כי י"ה ה"ס או"א, ו"ה ה"ס בן ובת. ואז נקרא שם הקדוש העליון עליו.

צח) ובר נש דלא וכו': ואדם שאינו רוצה להשלים השם הקדוש למטה, דהיינו להוליד בו ובת כנ"ל בסמוך, טוב לו שלא נברא, שהרי אין לו חלק כלל בשם הקדוש, וכשהנשמה יוצאת ממנו אינה מתאחדת בו כלל, בהשם הקדוש, כי מיעט דמות של אדונו, שאינו מעמיד צורתו אחריה, שהוא צלם אלקים. עד שמתקשרת ומתקנת לגמרי.

צו) הה"ד וכת כהן וגו': ז"ש, וכת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה ורע אין לה וגו'. **ובת כהן**, זו נשמה הקדושה הנקראת בת מלך, כי העמדנו, שהנשמה הקדושה יוצאת מזווג המלך והמלכה, שהם ז"א ומלכות. ומשום זה כמו הגוף שלמטה הוא זכר ונקבה, כך הנשמה למעלה עם הגוף הם זכר ונקבה, שהנשמה היא נקבה, והגוף הוא זכר. וזה

(דפו"י דף ז' ע"א)

לג

ויקרא

דלעילא, ענוגא דקב"ה יתני, ויהאי ענוגא שריא, באתר דשריא פד ריחא דקרנא תה סליק.

צח תא תזי, בשעתא דאשתכח מזונא לתתא, אשתכח מזונא לעילא. למלכא דאתקן סעודתא דיליה, ולא אתקן לעבדוהי. פד אתקן לעבדוהי, אכיל הוא סעודתא דיליה, ואינון אכלי סעודתיהו, הה"ד אכלתי יערי עם דבשי, דא סעודתא דמלכא. אכלו רעים שתו ושכרו דודים, דא סעודתא דידהו מריחא דקרנא, פד ריחא דקרנא תה סליק. ובגיני פד אקרי ריח נחת לני. ריח לעבדוהי. נחת לני. ועל דא סעודתא דמלכא אתעכב, בגין סעודתא דעבדוהי. ובגין פד, ישראל מפרנסי לאביהן שבשמים תנינן. ומסעודתא דמלכא מאן אכיל. אלא אינון נשמתין דצדיקיא.

צט אתו פתח ואמר, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד,

חלופי גרסאות

ר ל"ג הוי. ו ל"ג כד ריחא דקרנא תה סליק. ו מסין לה מאתר דענוגא דעתיקא אשתכח. א עזר.

מסורת הזהר

(1) (שיר ה) לעיל אות צו צ"מ, (2) (תהלים קלג) בהשמטות חלק א' ונח: חלק ג' נט: קלב: זהר חדש מג ט"א שמי"ב נא ט"ג שליו ט"ד שיי"ב נב ט"ג שי"ז.

הסולם

מאמר

ישראל מפרנסים לאביהן שבשמים וג"ר. וז"ש ריח לעבדוהי, דהיינו הארת חכמה המכונה ריח. ניהוח להי דהיינו חסדים המכונים ניהות. וז"ש, ועל דא סעודתא דמלכא אתעכב בגין סעודתא דעבדוהי. כי אם היה מקבל החסדים, שהם הסעודה שלו, מטרם שמתקן סעודת הארת החכמה בשביל עבדיו, אז היו החסדים שלו בלי חכמה כלל, והיו בחינת ו"ק בלי ראש. וע"כ מחכה שיתקן וימשיך תחילה סעודת הארת החכמה בשביל עבדיו, ואז נכללים, בדרך אגב, סעודת החסדים שלו מן הארת החכמה, שהמשיך לעבדיו, ונעשו החסדים בבחינת ג"ר. ונמצא שישראל, שהם עבדיו, מפרנסים לאביהם שבשמים. שבסבתם נשלמה הסעודה שלו מג"ר. אמנם ודאי, שגם סעודתו עצמו שהיא הארת החסדים, אינה בשביל עצמו אלא להשפיע לתחתונים. וזה ששואל, ומסעודתא דמלכא מאן אכיל. אם אתה אומר שעבדיו מקבלים בחינת ריח, שה"ס הארת חכמה, א"כ מי מקבל החסדים מסעודת ה'. ומשיב, אלא אינון נשמתין דצדיקיא, דהיינו נשמות הצדיקים הנמשכים מו"א, הם מקבלים החסדים מו"א. אבל סתם ישראל מקבלים מהארת החכמה הכלולה בחסדים בסוד ריח, משום שתלויים במלכות.

במקום ששורה העונג כשריח הקרבן היה עולה. **צח** ת"ח בשעתא וכו': בוא וראה, בשעה שנמצאים מזונות למטה נמצאים מזונות למעלה. ברומה למלך שהתקין הסעודה שלו, ולא התקין לעבדיו. אחר שמתקן לעבדיו הוא אוכל הסעודה שלו. ז"ש אכלתי יערי עם דבשי, זו היא סעודת המלך. אכלו רעים שתו ושכרו דודים זו היא סעודה שלהם, של עבדיו. והסעודה היא מריח הקרבן, כשריח הקרבן היה עולה. ומשום זה נקרא ריח ניהוח להי. ריח שהוא הארת חכמה משמאל, היא לעבדיו. ניהוח, שהוא הארת החסדים מימין, הוא להי. וע"כ נתעכבה סעודת המלך משום סעודת עבדיו. ומשום זה למדנו, שישראל מפרנסים לאביהם שבשמים. כי אינו אוכל מטרם שמתקן הסעודה לעבדיו. ומסעודת המלך מי אוכל. רק נשמות הצדיקים. פירושו. ז"א הוא תמיד בבחינת כי חפץ חסד הוא, דהיינו שחפץ בחסדים ולא בחכמה, אלא שמקבל חכמה רק להשפיע אל המלכות, ולעבדיו שהם מרכבה להמלכות. ונודע שחסדים בלי חכמה הם מתוסרי השלמות, שהם בחינת ו"ק בלי ראש. ולפיכך אין ז"א מקבל הארת החסדים שלו מטרם שישפיע הארת החכמה בשביל עבדיו התלויים במלכות, כי אז נכללים החסדים שלו מחכמה, ונעשו בבחינת ראש (דפו"י דף ג' ע"א *) (דף ד' ע"ב)

לד

ויקרא

וּבְאֵין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּלֵא יִתְב לֹן קב"ה לְרַבְרָבָא, אוּ לְשְׁלִיחָא, אֵלָא יִשְׂרָאֵל
אֲחִידָן בֵּיהּ, וְהוּא אֲחִיד בִּבְהוּ, וּמְחַבִּיבֻתָא דְלֵהוֹן קָרָא לֹן קב"ה עֲבָדִין.
הה"ד וּפִי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדֵי הֵם. דְּלְבַתֵּר קָרָא לֹן בְּנִים, הַה"ד
בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם. לְבַתֵּר קָרָא לֹן אַחִים, הַה"ד לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי וְגו'.

וּבְגִין דְּקָרָא לֹן אַחִים, בְּעָא לְשׁוּאָה מְדוּרְיָה בְּהוּ, וְלֵא יַעֲדֵי מַנְיָהוּ. כְּדִין פְּתִיב
הֵנָּה מַה טוֹב וּמַה נְעִים שְׁכַת אַחִים גַּם יַחַד.
ק) וּבוֹצִינָא קְדִישָׁא הָכִי אָמַר, הֵנָּה מַה טוֹב וּמַה נְעִים וְגו', כַּד"א וְאִישׁ
אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֶחָתוֹ. וּבְסִפְרָא דְרַב יִיבָא סָבָא, וְאִישׁ: דָּא קב"ה. אֲשֶׁר יִקַּח
אֶת אֶחָתוֹ: דָּא כְנ"י. וְכָל כֶּן לְמַה. חֲסֵד הוּא, חֲסֵד הוּא וְדָא, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

מסורת הזהר

U (ויקרא כה) יתרו צו צ"ס. P (דברים יד) לך נג צ"ב.
X (תהלים קכב) וישב טו צ"א. Q (ויקרא ס) חלק ג'
עו: עו. תקוני זהר תל"ד עו. תניו צ.

חלופי גרסאות

ב ל"ג בהו. ג להון. ד לבסוף. ה מוסיף אחותו דא כ"י.

מאמר

הסולם

הנה מה טוב ומה נעים

קו ימין דבינה וממשיך חסדים. ובמצב הזה
היתה המלכות ביום ד' דמעשה בראשית,
ואז היו נקראים ז"א ומלכות ב' מאורות
הגדולים. כי היתה גדולה כמו ז"א. גם נחשבים
לאח ואחות, להיותם שניהם במדרגה אחת,
זה ימין וזה שמאל, ומבחינה זו נחשבים
ג"כ לדבוקים זה בזה, כי כל הבחינות שהן
במדרגה אחת נבחנו לדבוקות זו בזו. שה"ס
השתוות מדרגה, שדבקות, פירושו השתוות.
אמנם המלכות היתה אז בבחינת חשך ואחוריים,
מטעם ששמאל בלי ימין, משפיע חכמה בלי
חסדים, וחכמה בלי חסדים אינה יכולה להאיר.
מצב הב' הוא, כי נמשך מצב הזה הא' עד
שהקב"ה, שה"ס קו האמצעי, אמר לה, לכי
ומעטי את עצמך, דהיינו שז"א, שה"ס קו
האמצעי, יעורר את הזווג דאור החסדים על
מסך דחירוק שלו, הממעט את קו השמאל,
(כמ"ש לעיל פרשת לך דף י"ג ד"ה ונתבאר
ע"ש) ולא היה עוד אל המלכות במה להאחו,
וירדה משם, וחזרה ונבנתה מחדש ע"י או"א
וז"א בבחינת מחזה ולמטה, עד שנעשית ראויה
למצב הב' שהוא זווג ז"א ומלכות פנים בפנים.
וירידה זו של המלכות, מבחינת מחזה ולמעלה,
שהיא מדרגת ז"א, לבחינת נוקבא נפרדת
ממנו במקום שלמטה מחזה, נקראת בשם
נסירה, כי הדבקות שהיתה למלכות בז"א,
מטעם היותם במדרגה אחת, כבר נתנסרה,
כי נחלקה מז"א למדרגה נפרדת בפני עצמה.
ויש מעלה במצב הא' יותר מבמצב הב',
כי במצב הא' היתה מקבלת חכמה מקו שמאל
דבינה

הקב"ה לשר, או לשליח, אלא ישראל אחוים
בו, והוא אחוה בהם. ומאהבתם, קרא אותם
הקב"ה, עבדים. ז"ש, כי לי בני ישראל עבדים
עבדי הם. לאחר כך, קרא אותם, בני. ז"ש,
בנים אתם לה' אלקיכם. לאח"כ קרא אותם
אחים. ז"ש, למען אחי ורעי וגו'. ומשום
שקרא אותם אחים, רצה לשים שכונתו בהם
ולא יסור מהם. או כתוב, הנה מה טוב ומה
נעים שבת אחים וגם יחד.

ק) וּבוֹצִינָא קְדִישָׁא וְכו': והמאור הקדוש
אמר כך. הנה מה טוב ומה נעים וגו', הוא
כמו שאתה אומר, ואיש אשר יקח את אחותו.
ומפרש דבריו, ובספרו של ר' ייבא סבא, אמר,
ואיש, זה הקב"ה, אשר יקח את אחותו,
זו כנסת ישראל. וכל כך למה. חסד הוא,
חסד הוא ודאי. וכבר העמדנוהו. וע"כ, הנה
מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, דהיינו
הקב"ה וכנסת ישראל. גם, לרבות ישראל
שלמטה. כמו שאמרנו, שבשעה שכנסת ישראל
באחדות, דהיינו בזווג פב"פ, עם הקב"ה, ישראל
שלמטה גם הם שורים בשמחה בהקב"ה. ומשום
זה כתוב, גם יחד. ובספרו של רב המנונא
סבא אומר, גם יחד בא לרבות, צדיק, שהוא
יסוד, בה, בכנסת ישראל, שהם זווג אחד,
וע"כ אומר, גם יחד, כי יחד, הוא מלשון אחד,
והכל, דהיינו ב' הפרושים, הם דבר אחד.

ביאור הדברים. נודע שיש ב' מצבים
במלכות. מצב א' הוא, כשז"א מעלה אותה
למחזה ולמעלה שלו, ומלבשת לקו שמאל
דבינה, וממשכת חכמה. וז"א עצמו מלביש
(דפו"י דף ג' ע"ב)

לה

ויקרא

ועל דא הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, קב"ה וכן נסת ישראל. גם לרבות ישראל ודלתתא. כדאמרין, דהא בשעתא דכנסת ישראל באחדותא בקב"ה, ישראל דלתתא שריין בחדוותא גם אינון בקב"ה. ובג"כ גם יחד

הלופי גרמאות

1 לתתא כד"א. 2 בחוהא; באחווהא; מוסיף באחווהא באחדותא.

איש כי יקח את אחותו

הסולם

מאמר

שפעולה זו דו"א מרומזת בהכתוב, והוא ראה את ערותה. וסיבה ב' לנסירת המלכות מז"א היא, מפני שכל זמן שהיא מלבת קו שמאל דאמא בלי ימין, הרי היא שורית בדינים דכורא הבאים מקו שמאל, שאינה יכולה לסכול, והיא רוצה להתנסר ולהפרד ממנו, שז"ס והיא תראה את ערותה. וז"ש וכ"כ כד'מה, דהיינו למה נעשו אלו ב' הפעולות, משום, **הסד הוא, הסד הוא ודאי**, כי פעולות אלו, גורמות שתעשה המשכת חסדים, על מסך דחירק. שזו היא פעולה שלישית, ואו, **ונברתו**, דהיינו שמתנסרים ונפרדים זה מזה, כדי להבנות מחדש בזווג פב"פ, להשפיע לעיני בני עמם היינו לעיני ישראל, שעיקר הכונה הוא אליהם שיקבלו מהם מוחין הנקראים **עינים**.

אמנם נעשה בזה תקון נפלא, אשר אלו הדינים דנוקבא שעורר ז"א במסך דחירק שלו, שבסיבתם נתמעט קו השמאל, כנ"ל, הם לא נתרדקו במלכות, אלא בז"א. ולא נשאר במלכות אלא דינין דכורא. והדינין דנוקבא נתרדקו בז"א. שמחמת הסרת דינין דנוקבא מן המלכות, יכולה המלכות להשפיע חכמה וחסדים לישראל.

וזה שמסיים הכתוב, **ערות אחותו ג"ה עונו ישא**. דהיינו שמפרש למה נעשה תקון הזה האמור, שיתדבקו הדינים דנוקבא בז"א. ואומר, שמשום שז"א, גילה ערות אחותו, ע"י המסך דחירק שהמשיך כנ"ל, ע"כ **עונו ישא**, הוא הנושא הדינים והקלקול, הבא מחמת המשכה הזו, ולא המלכות.

וז"ש, **וע"ד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד וכו' גם לרבות ישראל דלתתא**. פירוש כי נתבאר שישנה מעלה גדולה במצב הא', שהלבישה המלכות לאמא, להיותה אז בחינת **אחות לז"א**, וגדולה כמוהו, אשר במצב הב' אבדה כל זה. אלא שהיה חסרון שמה שהחכמה היתה חשכה ולא יכלה להאיר לישראל, מחמת חסרון חסדים, שע"כ נתמעטה וירדה

דבינה, אע"פ שהחכמה לא היתה מאירה בה מחוסר חסדים, מ"מ מדרגה גדולה היא מאד. ויש מעלה במצב הב', כי אע"פ שנתמעטה, ואינה יכולה לקבל חכמה עוד מקו שמאל דבינה, אלא שמקבלת ו"ק דחכמה המלוכשים בחסדים, מז"א, אמנם הם מאירים בה פב"פ, משא"כ במצב הא' היתה בחשך כי החכמה הגדולה שבה היתה מחוסרת חסדים ולא יכלה להאיר כנ"ל (ע"י כל זה לעיל בראשית א' דף ק"ח ד"ה וכבר, ע"ש כל ההמשך) וכל זה אמור, רק בהארת המלכות לתחתונים, ולא כלום בערך עצמה.

וסוד ערוה הרוחנית ה"ס דינים, ויש ב' מיני דינים, כי יש דינים דכורא, וה"ס הדינים הנמשכים מקו שמאל בהיותו בלי ימין. ונבחנו לערות הזכר. ויש דינים דנוקבא, שהם הדינים הנגלים עם הצמצום והמסך שנעשה במלכות, והם מכונים ערות הנקבה.

וזה אמרו, **ואיש, דא קב"ה, אשר יקח את אחותו, דא כנסת ישראל**, דהיינו שהקב"ה, שה"ס ז"א, יקח את המלכות, ויעלה אותה לבחינת אחותו, שהוא מצב הא' הנ"ל, שמצב הזה הוא אחורים וחשך לנוקבא. ונבחן, שז"א ומלכות דבוקים זה בזה. כי להיותם במדרגה אחת נחשבים לדבוקים זה בזה כנ"ל. ומצב הזה נמשך, עד **והוא ראה את ערותה**, דהיינו שהוא ממשיך המסך דחירק להודווג עליו ולמעט הקו שמאל, שאלו הדינים דמסך דחירק נבחנו לערות הנוקבא, דהיינו דינים דנוקבא. וההמשכה של הדינים נבחנו לראיה. וע"כ אומר, **והוא דהיינו ז"א, ראה**, היינו המשיך, **את ערותה**, את הדינים דנוקבא, שעורר בה ע"י המשכת המסך. והוא היינו המלכות, **תראה את ערותה**, היינו שהיא תראה הדינין דכורא, המכונים ערותה, שאי אפשר לה לעמוד בהם, שמחמת זה נתעורר בה רצון להפרד ולהתנסר ממנו. באופן, שיש כאן ב' סבות לנסירת המלכות מז"א, סיבה א' היא, המשכת מסך דחירק למעט קו השמאל, (דפ"י דף ז' ע"ב)

לד

ויקרא

פתיב. ובספרא דרב המנונא סבא, גם יחד, לרבות צדיק. בה, בכנסת ישראל, דאינון זווגא חד, וכלא מלה חד.

קא ותנינן בפרשתא דשמע ישראל "י' אלהינו י' אחד, מהו אחד. דא פנסת ישראל "דאחיד ביה בקב"ה. דאמר רבי שמעון, זווגא דדכר ונוקבא אקרי אחד. באתר דנוקבא שריא, אחד אקרי. מאי טעמא. בגין דדכר בלא נוקבא פלג גופא אקרי, ופלג לאו הוא חד. וכד מתחברין פחדא תרי פלגי גופא, אתעבידו חד גופא, וכדין אקרי אחד.

קב והשתא קב"ה לא אקרי אחד. ורזא דמלה, פנסת ישראל בגלותא, וקב"ה סליק לעילא לעילא, וזווגא אתפרש, ושמא קדישא לא אשתכח שלי, ואחד לא אקרי. ואימתי יתקרי אחד, בשעתא דמטרוניתא תשתכח ביה במלפא, ויזדווגון פחדא. הה"ד, והיתה לי' המלוכה. מאן מלוכה. דא פנסת ישראל, דמלכו בה אתקשר, פדין "ביום ההוא יהיה י' אחד ושמו אחד. ועל דא, הגה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד.

חלופי גרסאות

ח ל"ג ה' אלקינו ה', ט ל"ג דאחיד. י אקרי. כ אשתכחת. ל דמלכא.

מסורת הזהר

ד (עובדיה א) תולדות סט צ"ג. ט (זכריה יד) תרומה מח צ"ת.

הסולם

איש כי יקח את אחותו

קא ותנינן בפרשתא דשמע וגו': ומבאר אין המלה אחד מורה על הזווג השלם, ואומר, ולמדנו בפרשת שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. מהו אחד, זו היא כנסת ישראל המתאחדת בהקב"ה, שהוא ז"א, שאמר ר' שמעון הזווג דכר ונוקבא נקרא אחד, כי במקום שהנוקבא שורה, נקרא אחד. מהו הטעם. הוא משום שזכר בלי נקבה נקרא חצי גוף, וחצי אינו אחד, וכשמחברים יחד ב' חצאי גוף, נעשו גוף אחד, ואז נקראים אחד.

קב והשתא קב"ה לא וכו': ועתה בגלות אין הקב"ה נקרא אחד. וסוד הדבר, כי כנסת ישראל, שהוא המלכות, היא בגלות, והקב"ה, שהוא ז"א, עולה למעלה למעלה, ונפרד הזווג של ז"א ומלכות, והשם הקדוש אינו נמצא שלם ואינו נקרא אחד. ומתי נקרא אחד, היא בשעה שהמלכה נמצאת עם המלך, ומתחברים יחד. ז"ש והיתה לה' המלוכה, מה היא מלוכה, זו היא כנסת ישראל, שהמלכות נקשרת בה, ואז ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. וע"כ אוח"כ, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. אשר יחד רומז על הזווג הגדול הנקרא אחד, הנוהג במצב הב' כנ"ל.

כשמך

מאמר

וירדה ממדרגתה כדי להאיר לישראל, כנ"ל. ולפיכך דוד המלך, שהיה מרכבה למלכות היה מתגעגע למצב הא' הזה, שהמלכות היתה שמה אחות לד"א. במדרגה אחת. ואמר, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים, דהיינו בעת שהמלכות וז"א היו אחים זה לזה במדרגה אחת, אבל, גם יחד, שתהיה שמה גם המעלה של מצב הב', שתהיה מלאה עם אורות להשפיע לישראל. ולחיבור ב' מצבים אלו יחד היה מתגעגע. וז"ש, גם, לרבות ישראל דלתתא, דהיינו שגם תהיה יכולה להשפיע לישראל למטה, כמו במצב הב', דהא בשעתא דכנסת ישראל באחדותא בקב"ה, דהיינו בעת שהם בזווג פכ"פ, שה"ס אחד, שהוא במצב הב', ישראל דלתתא שריין בהדוותא גם אינון בקב"ה שגם הם מקבלים האורות או מן המלכות. ולחיבור ב' מצבים אלו היה מתגעגע כנ"ל, ואמר הנה מה טוב וגו'. וז"ש, ובג"כ, גם יחד כתיב.

ו"ש, גם יחד, לרבות צדיק בה, בכנסת ישראל, דאינון זווגא חד, שרב המנונא סבא פירש, אשר המלה גם, מרבה, שגם יסוד דז"א הנק' צדיק, ישפיע בה, שיסוד ומלכות יהיו בזווג אחד. כנוהג במצב הב'. וב' הפירושים אחד הם.

(דפו"י דף ה' ע"ב)

זז

ויקרא

קג) מ כִּשְׁמֵן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ. **ו** מֵאֵן שֶׁמֶן הַטּוֹב. דָּא מְשַׁח רַבּוֹת קוּדְשָׁא, דְּנִגִיד וְנִפְיֵק מֵעֵתִיקָא קִדְיָשָׁא, דְּאִשְׁתַּכַּח בְּהֵוּא נְהַר עֲלָאָה, דְּיִנְקָא לְבָנִין, לְאֲדִלְקָא בּוֹצִינִין, וְהֵוּא מְשַׁח נְגִיד בְּרִישָׁא דְּמִלְכָּא, וּמְרִישִׁיה לִיקִירוֹ דְּדִיקְנָא קִדְיָשָׁא, וּמִתְפָּן נְגִיד לְכָל אֵינּוֹן לְבוּשֵׁי יָקָר דְּמִלְכָּא אֲתַלְבֵּשׁ בְּהוּ. הַה"ד שְׂיִוְרֵד עַל פִּי מְדוּתָיו. עַל פִּי מְדוּתָיו מִמֶּשׁ, וְאַלִּין יֵאֵינּוֹן פְּתָרֵי מִלְכָּא דְּשָׁמִיָּה קִדְיָשָׁא אֲשֶׁתַּכַּח בְּהוּ.

קד) תָּא חֲזִי, כָּל נְגִידוֹ, וְכָל חִידוֹ דְּעֲלָמִין, לָא יִנְחִית לְבָרְכָא, אֲלָא עַל יָדָא דְּאַלִּין פְּתָרִין קִדְיָשִׁין, דְּאֵינּוֹן שְׁמָא דְּמִלְכָּא קִדְיָשָׁא, וּבג"כ שְׂיִוְרֵד עַל פִּי מְדוּתָיו. עַל פִּי מְדוּתָיו וְדָאֵי כד"א **א** עַל פִּי אֶהְרֵן וּבְנֵי תַהֲיָה. כַּף עַל פִּי מְדוּתָיו, יִנְחִית וְנִגִיד לְכֻלְהוּ עֲלָמִין, לְאִשְׁתַּפְּחָא בְּרַכָּאן לְכֻלָּא. וְתָא חֲזִי, הָאֵי שְׁמֵן * טוֹב לָא זְמִין, עַד הֵוּא זְמַנָּא דְּפּוֹלְחָנָא דְּלִתְתָּא הוּא סְלִיק, וְאֲתַעְרַעֵן דָּא בְּדָא, הַה"ד **א** שְׁמֵן וְקִטְרֵת יִשְׁמַח לָב. שְׁמֵן לְעִילָא, וְקִטְרֵת לְתַתָּא, כְּדִין הוּא חֲדוּתָא דְּכֻלָּא. רַבִּי אֶתָּא וְר' יְהוּדָה זְקִיפּוּ * דִּין, וְאוּדוֹ לְרַבִּי אַבָּא.

קה) ר' אֶתָּא פְּתַח, א וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמֶלֶךְ בְּחִלּוֹם הַלְּלָהּ, וְכַתִּיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶלֵּי אַבְיִמֶלֶךְ בְּחִלּוֹם גַּם אֲנֹכִי יִדְעָתִי כִּי בָתָם לְבָכְךָ עֲשִׂיתָ זֹאת. **ו** הָאֵי וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמֶלֶךְ, מֵאֵי שְׁנָא בְּאוֹמוֹת הָעוֹלָם, וַיָּבֵא אֱלֹהִים, וְלִישְׂרָאֵל

מסורת הזוהר
 (ת) תהלים קלג) לך צב צ"א. א) (במדרב ד). ב) (משלי כז) ויהי קל צ"ד תקונים חדשים ק"ו ט"ד שכ"ה. ג) (בראשית כ) וירא קב צ"א.
 חלופי גרסאות
 ח מוסף וכתוב כשמן. ו ל"ג אינו. ט נחיתת. ע ל"ג על פי מרותיו. פ יורד. צ ירהי. ק מאי.
 דרך אמת נ אמור פ"ה ב/.

מאמר
קג) כשמן הטוב על הראש: שואל מהו שמן הטוב, ומשיב, זהו שמן משחת קדש הנמשך ויוצא מעתיקא קדישא, שהוא כתר, שהשמן הזה, דהיינו האורות דעתיקא, נמצא בנהר ההוא העליון, שהוא בינה, היונק לבנים, שהם ז"ו, להרליק הנרות, דהיינו הספירות דז"ו, ושמן ההוא, שז"ו יונקים מן הבינה, נמשך על ראש המלך, שהוא ג"ד דז"א, ומראשו ליקר הדיקנא שלו, (המבואר בספרא דצניעותא אות ל"ג ע"ש) ומשם נמשך לכל אלו לבושי הכבוד שהמלך מתלבש בהם, דהיינו לכל הספירות דז"א. ז"ש שיוורד על פי מדותיו, על פי מדותיו ממש, שאלו הם כתרי המלך, דהיינו הספירות הנקראות מדות, ששמו הקדוש נמצא בהם.
קד) תא חזי כל וכו': בוא וראה, כל המשכה וכל שמחה שבעולמות אינן יורדות לברך העולם, אלא על ידי אלו הכתרים הקדושים, דהיינו ספירות ז"א, שהם השם של (דברי דף ג' ע"ב *) (דף ח' ע"א)

ל"ה

ויקרא

ל"ה. יֵאָלֵא הָכִי תְּנִינָן, כֹּל אֱלֹהִים דְּהִקָּא, הֵהוּא חִילָא רַבְרָבָא דְמִמְנָא עֲלֵייהוּ
תְּנִינָן, כְּגִוּוֹנָא דָא וְיִבָא אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם לְלֵהָ, הֵהוּא חִילָא דְאִתְפְּקֵד עֲלֵיהָ.
קו) וְאִי תִימָא וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים בְּחִלּוּם. הָכִי הוּא וְדָא, גַּם אָנֹכִי יְדַעְתִּי,
גַּם אֲמַאי הִקָּא. אֶלָּא לְרַבּוּת קָא אָתָא, דִּאֲעֵ"ג דְלֵעִילָא מְנַאי יְדִיעַ, גַּם אָנֹכִי
יְדַעְתִּי. וְאִתְשׁוּף גַּם אָנֹכִי, גַּם לְרַבּוּת, אוֹתָךְ מִחֲטוּ לִי, מִחֲטוּ ׀ חֲסֵר אֶלְף כְּתִיב,
מֵאִי קָאֵמֶר בְּגִין דְחֲטָאָה לָאו * בְּחִילָא קְיָימָא.

קז) אֶלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא, בְּחוּבִיהוּן דְעֵמָא דְלִתְתָא, אִתְפְּגִים לְעִילָא. בְּחוּבִי
עֵמָא דְלִתְתָא, אִתְעַבְרַת רַבְרָבָא דְלִהוּן דְלֵעִילָא מְשׁוּלְטָנִיָּה. הֵה"ד וְאִתְשׁוּף גַּם
אָנֹכִי אוֹתָךְ, דִּאֲעֵ"ג דְלֵעִילָא מְנַאי תְּלִיָא מְלִתָא, גַּם אָנֹכִי לְרַבּוּת לְגִרְמִיָּה, מִחֲטוּ
לִי, בְּגִין דְלָא יִשְׁתְּכַחוּ גְבָאִי, כְּהֵאִי מִחֲטוּ דְנַעֲיָן בְּבִשְׂרָא, דְלָא תְּגִרוּם לִי אִתְ
בְּחוּבָךְ לְאֲעַבְרָא לִי מְשׁוּלְטָנִי, וְיִקְוּצוּן בִּי, דְלָא תְּקוּץ לִי בְּמִחְטָךְ, כְּד"א ׀ וְאִקְעָן
בְּס, כְּהֵנִי קוּצִין דְנַעֲיָן בְּבִשְׂרָא. מֵאִי מְשַׁמַּע. מְשַׁמַּע דְבְּחוּבִי בְּנִי אֲנָשָׁא, עַבְדִּין
פְּגִימוּ לְעִילָא, ׀ מֵאִי אִיהוּ. כְּד"א ׀ וּבְפִשְׁעֵכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם.

קח) וְע"ד קְרָבָן אִתְקַרִיב, מֵאִי קְרָבָן. הֵאִי דְקָאֵמֶרְן דְכְּתִיב, וּבְפִשְׁעֵכֶם

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(T) (ויקרא כ) חלק ג' מב: רח: ה) (ישעי' ג) ב"א קמח ׀ מוסיף [אלא דא הוא רוא דאלהים אחרים] ואית לך
למנוע דשמא דקב"ה (ישעיה נ"ח) רב ונשא שוכן עד
קרוש שמו והוא בלחודו מלכא על כלא על כל מה דאשתכח [; דאמר] בין לעלא בין לתתא והיכלא קרישא
דיליה באמצעיתא איתקן וסחרינה אית [; יתן] שבעין כתרין ומנהון אמשכו ע' רברבין ואחמנו על ע' עמק דעלמא למהוי
כל חר וחד שליט על עמיה ועל ארעיה וקב"ה יהב לישוראל רוא דשמיה בלחודיהון והוא שליט על ישראל וירושלם הה"ד
(דניאל ט') כי שמך נקרא על עירך ועל עמך ולית לעמא עכו"ם [; אחרא] חולקא ביה בקב"ה דכתיב (דברים כ"ח) ורוא כל עמי
הארץ כי שם ה' נקרא עליך וכתוב, (מזכה ד') כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו וגו' כתיב [; וכתוב] (דברים ל"ב) כי חלק ה'
עמו וגו', אלא. ש' ל"ג גמ. T מוסיף חסר בלא. א ביה. ב אשתכחו; ישתכח. ג ל"ג דלא תקוץ לי במחטך. T ומאי; ל"ג ומאי איהו.

מאמר

הסולם

ויבא אלקים אל אבימלך

אלא כך למדנו. בעונותיהם של העם שלמטה
נפגם למעלה. בעונות העם שלמטה נעבר השר
שלהם למעלה מממשלתו. ז"ש ואחשוך גַם
אנכי אותך, אע"פ שלמעלה ממני תלוי הדבר,
ואחשוך גם אנכי, לרבות את עצמו, שגם הוא
מנע אותו, מַחֲטוּ לִי, כדי שחטאיך לא ימצאו
בי כמחט הזו התקועה בבשר, שאתה לא תגרום
לי בחטאיך, להעביר אותי מממשלתי, ויקוצו
בי כש"א ואקץ בס. כמו אלו הקוצים התחובים
בבשר. מה מלמדנו. מלמדנו, שחטאי בני אדם
עושים פגם למעלה. מה הוא הפגם, הוא כמו
שאתה אומר ובפשעכם שלחה אִמְכֶם. וכן חטאי
העמים פוגמים בשך שלהם, שהועברה
ממשלתו.

קח) וְע"ד קְרָבָן אִתְקַרִיב וכו': ועל כן,
כיון שחטאי התחטוים פוגמים למעלה,
מקריבים

השר שממונה עליהם. כעין זה, ויבא אלקים
אל בלעם לילה, שהוא ג"כ, כח ההוא שנתמנה
עליו.
קו) וְאִי תִימָא וַיֵּאמֶר וגו': אם תאמר,
ויאמר אליו האלקים בחלום וגו' ואחשוך גם
אנכי מחטו לי, ומשכתוב מחטו לי, הוא
בהכרח הקב"ה. ומשיב, הכי הוא ודאי, שהוא
רק השר שלו, ומפרש הכתוב, גַם אָנֹכִי
יְדַעְתִּי, למה כתוב כאן גַם, אלא בא לרבות,
אע"פ שלמעלה ממני ידוע, גם אנכי ידעתי.
וְאִתְשׁוּף גַּם אָנֹכִי, המלה גַם הוא לרבות,
אע"פ שמנועך מלמעלה גם אנכי מנעתי אותך.
אוֹתָךְ מַחֲטוּ לִי, מחטו, הוא חסר א', שהיה
צריך לומר מחטוא. ושואל מה הוא אומר,
הלא החטא אינו אל השר אלא להקב"ה, ולמה
אמר מחטו לי.

קז) אֵלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא וכו': ומשיב.
(דפו"י דף ח' ע"א)

ל"ט

ויקרא

שְׁלַחָה אִמְכֶם. דְּהָא חֲטָא גְרַיִם פְּרוּדָא בְּחוּבֵיהּ. קְרַבְנָן יִּקְרִיב עֲלֵמָא עֲלָאָה וּבְעֵלְמָא תַּתָּאָה וְאִתְעַבִּיד כְּלָא חַד. אֲתוּ ר' אַבְבָּא וְר' יְהוּדָה, וְאֹדְדוּ לֵיהּ לְרַבִּי אֲחָא. (קט) פִּתַּח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, יִּעֲבְדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה וְגו'. עֲבָדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה, יִּהְיֶה אֲוִלִּיפְנָא, דְּכָל פּוֹלְחָנָא דְּבָעֵי ב"ג לְמַפְלַח לְקַב"ה, יִּבְעֵי בְּחֻדְוֹתָא, בְּרַעוּתָא דְּלָבָא, בְּגִינְ דִּישְׁתַּכַּח פּוֹלְחָנִיהּ בְּשְׁלִימוֹ. וְאִי תִּימָא פּוֹלְחָנָא דְּקַרְבְּנָא חֲכִי הוּא. לֹא אֶפְשָׁר, דְּהָא הוּא בַּר נֶשׁ דְּעֵבֵר עַל פְּקוּדָא דְּמַאֲרִיָּה, עַל פְּקוּדָא דְּאֹרִיִּיתָא, וְתַב לְקַמֵּי דְּמַאֲרִיָּה, בְּמַאן אֲנַפִּין יְקוּם קַמֵּיהּ, הָא וְדַאי בְּרוּחַ תְּבִירָא, בְּרוּחַ עֲצִיב, אֲנִי הוּא שְׂמִיחָה, אֲנִי הוּא רַנְנָה.

(ק) אֲלֵא תַּמָּן תַּנְיִנָן, הוּא ב"ג דְּחֲטֵי קַמֵּי מַאֲרִיָּה, וְעֵבֵר עַל פְּקוּדוֹי, וְאִתֵּי לְקַרְבָּא וְקַרְבְּנָא, וְלִתְקַנָּא גְרַמֵּיהּ, בְּרוּחַ תְּבִירָא, בְּרוּחַ עֲצִיבָא יִּבְעֵי לְאִשְׁתַּכַּח, וְאִי בְּכִי שְׁפִיר מְכַלָּא. הָא שְׂמִיחָה הָא רַנְנָה לֹא אִשְׁתַּכַּח. אֲלֵא בְּמַאי יִּאֲתַתְּקֵן. בְּהִנְהוּ פְּהִי וְלִיּוּאֵי, דְּהָא אֵינוֹן אֲשְׁלִימוֹ שְׂמִיחָה וְרַנְנָה בְּגִינֵיהּ. שְׂמִיחָה בְּכַהֲנָא אֲתַקְיִים, בְּגִינְ דְּהוּא רַחֲמֵי מִן דִּינָא תְּדִיר, וְכַהֲנָא יִּבְעֵי לְאִשְׁתַּכַּח יִּתְדִיר בְּאֲנַפִּין נְהִירִין, יִּתְדָאן יִּתִיר מְכַל עֲמָא. דְּהָא כְּתָרָא דִּילֵיהּ גְרַיִם. רַנְנָה בְּלִיּוּאֵי, וְחֲכִי הוּא, דְּהָא לִיּוּאֵי מִשְׁתַּכַּחֵי עַל שִׁיר לְעַלְמִין, כְּמָה דְּאֹקְמוּהָ.

(קיא) וְאֵלֶיךָ קִיּוּמִין עֲלֵיהּ, וְבִיהּ אִשְׁתַּלִּים פּוֹלְחָנָא לְקַב"ה. כְּהֵנָּה קָאִים עֲלֵיהּ וְכוּן מִלִּין, בְּחֻדְוֹתָא בְּרַעוּתָא, לְיַחְדָּא שְׂמָא קַדִּישָׁא כְּדָקָא יִּאֲוֹת. וְלִיּוּאֵי

חלופי גרסאות

ה דקריב, ו ועלמא, ז לא גרסין חכי אוליפנא דכל.
ח בשמחה וליג בעי, ט שלימו, י ליג קרבנא, כ ליג בעי לאשתכחא, ל דאתקן בההוא כתנא ובליואי דאינון.
מ בעיא, נ ליג תדיר, ס באפין, ע מוסף באנפין חראן, פ עלמא, צ חזי.

מסורת הזהר

(ו) (תהלים ק) ויצא קלה ציה.

עבדו את ה' בשמחה

ועבר על מצותיו, ובא להקריב קרבן ולתקן את עצמו, הוא צריך להמצא ברוח שבור ברוח עצוב, ואם הוא בוכה, הוא יפה מכל. ושמחה זו ורננה זו אינן נמצאות. אלא במה הן מתקנות. הוא, באלו הכהנים והלויים, שהם משלימים שמחה ורננה בשבילו. שמחה מתקיימת בכהן, משום שהוא תמיד רחוק מן הדין והכהן צריך להמצא תמיד בפנים מאירות ושמחות יותר מכל העם, כי הכתר כהונה שלו גורם לזה. רננה, נמצאת בלויים, וכך הוא, כי הלויים נמצאים לעולם על השיר, כמו שהעמדנו.

קיא) ואֵלֶיךָ קִיּוּמִין עֲלֵיהּ וכו': ואלו הכהנים והלויים עומדים עליו ובהם נשלמת עבודת הקב"ה. הכהן עומד עליו ומכוון דברים, בשמחה וברצון, ליחד השם הקדוש כראוי. והלויים בשיר. אז כתוב, דעו כי הויה הוא אלקים, זה הוא קרבן, לקרב הרחמים בדין, והכל מתבשם. כי הויה הוא רחמים ואלקים זין, ומתבשמים יחד כאחד.

השתא

הסולם

באמר

מקריבים קרבן. מהו קרבן. הוא זה שאמרנו, שכתוב, ובפשעכם שלחה אמכם, אשר החטא גורם פירוד, בין ז"א למלכות בפגם שלו, כי המלכות שלחה מחמת החטא, והקרבן שמקריבים, מקרב עולם העליון, ז"א, בעולם התחתון, מלכות ונעשה הכל אחד. באו ר' אבא ור' יהודה והודו לו, לר' אחא.

באמר עבדו את ה' בשמחה

קט) פתח ר' יהודה וכו': פרי' ואמר, עבדו את ה' בשמחה וכו', כך למדנו, שכל עבודה שאדם רוצה לעבוד להקב"ה צריכה להיות בשמחה, ברצון הלב, כדי שתמצא עבודתו בשלמות. ואם תאמר, העבודה של הקרבן כך הוא, אי אפשר, כי אדם שהוא עבר על מצות אדונו, על מצות התורה, ושם לפני אדונו, באיזה פנים יקום לפניו, הרי ודאי ברוח שבור ברוח עצוב צריך להמצא, ואיפה היא השמחה, איפה היא הרננה.

קי) אֵלֵא תַּמָּן תַּנְיִנָן וכו': ומשיב, אלא שם למדנו. אדם שהוא שחטא לפני אדונו

(דפרי' דף ח' ע"א * דף ח' ע"ב)

מ

ויקרא

בְּשִׁיר. בְּדִין כְּתִיב דְּעוּ כִּי יִי' הוּא אֱלֹהִים. דָּא הוּא קֶרְבֵּן לְקֶרְבָּא רַחֲמֵי בְּדִינָא, וּמִתְבָּסֵם כְּלָא.

קִיב הַשְׁתָּא דְלָא אֲשַׁתְּכַח קֶרְבְּנָא, מֵאן דְחָטִי קָמִי מְאָרִיָּה וְתָב לְגַבִּיָּה, וְדַאי בְּמִרְרוֹ דְנַפְשָׁא, בְּעַצְיָבוֹ, בְּכַכְיָה, בְּרוּחַ תְּבִירָא, הֵיאֵף אוֹקִים שְׁמַתָּה וְרַנְנָה, ׀ הָא לָא אֲשַׁתְּכַחוּ גַבִּיָּה. אֶלָּא הֵכִי אוֹקְמוּהָ, דְתוֹשְׁבְתָן דְמְאָרִיָּה, יִוְחַדְוּוּתָא דְאוֹרִיָּיתָא, וְרַנְנָה דְאוֹרִיָּיתָא, דָּא הוּא שְׁמַתָּה וְרַנְנָה. וְהָא תְּנִינָן וְלָא מִתּוּךְ עַצְבוֹת ׀ וְכוּ', דְלָא יְקוּם בְּרַ נֶשׁ קָמִיָּה מְאָרִיָּה בְּעַצְיָבוֹ וְהָא לָא יְכִיל וּמְאִי תְקַנְתִּיהָ.

קִיָּה אֶלָּא רְזָא דְמַלְאָה, הָא תְּנִינָן לְעוֹלָם יִכְנַס אָדָם שְׁעוֹר שְׁנֵי פְתָחִים וְכוּ', וַיִּצְלִי צְלוֹתֶיהָ ׀ תְּדָא הוּא דְכְתִיב, ׀ לְשִׁמּוֹר מְזוּזוֹת פְּתָחַי, ׀ שְׁנֵי פְתָחִים סִ"ד, אֶלָּא אִימָא שִׁיעוֹר שְׁנֵי פְתָחִים. כְּאֵן רְמִזוּ לְמָה שְׁאֲמַר דְּוֹד, ׀ שְׁאוּ שְׁעָרִים רְאִשִׁיכֶם, אִינּוֹן מְעוֹן וּמְכוֹן, דְּאִינּוֹן גּוֹ לְגוֹ, שִׁירוּתָא דְדִרְגִין: חֶסֶד, וּפְחַד. וְאִינּוֹן פְּתָחִין דְעַלְמָא. עַל דָּא אֶצְטְרִיךְ בְּרַ נֶשׁ דִּיתְכּוּוֹן בְּצְלוֹתֶיהָ לְקַבֵּל קֶדֶשׁ קוּדְשִׁין, דְּאִינּוֹן שְׁמָא קְדִישָׁא, וַיִּצְלִי צְלוֹתֶיהָ. וְהִנְהוּ אֵלִין ׀ שִׁיעוֹר ב' פְּתָחִין, ב' בְּתָרִין.

קִיד וְאִית דְּמַתְּנֵי הֵכִי, שְׁמַתָּה, דָּא כְּנַסְתָּ יִשְׂרָאֵל. וְשְׁמַתָּה הָא אוֹקְמוּהָ, כְּדַכְתִּיב, ׀ כִּי בְשִׁמְתָה תִצְאוּ וְגו'. וְזַמִּינִין יִשְׂרָאֵל לְנַפְקָא מִן גְּלוּתָא, בְּהַאי שְׁמַתָּה. וּמֵאֵן אִיְהִי כְּנַסְתָּ יִשְׂרָאֵל. וְעִ"ד עֲבָדוּ אֵת יִי' בְּשִׁמְתָה, כְּמָה דְכְתִיב ׀ בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֶן אֶל הַקֹּדֶשׁ, וְכֹלֵא חֵד.

ח'לופי גרמאות

ק לא גרסינן הא. ר לא גרסינן וחדותא. ׀ ל"ג וכו'.
ת מופיף והני אלין תרין כתרין הה"ד. א ל"ג מן שני
פתחים עד ב' כתרין. (הרמ"ק) ב ל"ג שיעור ב' פתחין.
ג ומאי.

מסורת הזהר

(ז) (משלי ח). (ח) (תהלים כד) ב"א קעא צ"א. (ט) (ישעיה
נח) חלק ג' צו: קיה. ריב: תקוני זהר תכ"ב סו. (י) (ויקרא
טז) נח ק צ"א.

מאמר

הסולם

עבדו את ה' בשמחה

והם פתחי עולם. ע"כ צריך האדם שיכוון בתפלתו כנגד קדש הקדשים, שהוא השם הקדוש, ויתפלל תפלתו, והם אלו ב' פתחים, ב' כתרין, דהיינו ב' ספירות חסד וגבורה דו"א.

פירושו. כי רישא דמלכא, דהיינו ג"ר דו"א אתתקן בחסד וגבורה, (כנ"ל משפטים אות תק"ב) שפירושו שחסד וגבורה דו"א נתעלו ונעשו חכמה ובינה שלו. וז"ש שירותא דדרגין חסד ופחד, שהם תחילת מדרגת דו"א, המתחיל מחכמה. וז"ש, דיתכוון בצלוֹתֶיהָ לְקַבֵּל קֶדֶשׁ קוּדְשִׁין וכו' והנהו אֵלִין שִׁיעוֹר ב' פְּתָחִין. דהיינו שיכוון שב' פתחים חסד וגבורה דו"א, יתעלו לבחינת חכמה ובינה הנקראים קדש קדשים.

קיד) וְאִית דְּמַתְּנֵי הֵכִי וכו': ויש שלומדים כך. שמחה זו היא כנסת ישראל שהיא המלכות הנקראת שמחה. ושמחה הרי העמדנו כמו שכתוב, כי בשמחה תצאו. שפירושו, שעתידיים ישראל לצאת מן הגלות בשמחה

קִיב הַשְׁתָּא דְלָא אֲשַׁתְּכַח וְכוּ': עֵתָה שְׁלֵא נִמְצָא קֶרְבֵּן, מִי שְׁחַטָּא לְפָנֵי אֲדוּנּוּ, וְשָׁב אֵלָיו, וְדַאי שְׁהוּא מֵר נֶפֶשׁ, בְּעַצְבוֹת, בְּרוּחַ שְׁבוּר. וְאִיךְ מְקִיִּים שְׁמַתָּה וְרַנְנָה, הֵרִי אִינּוֹן נִמְצָאוֹת בּוֹ, וְהֵרִי כֵךְ לְמַדְנּוּ, שֶׁהַתְּשַׁבְּחוֹת שִׁמְשַׁבַּח לְאֲדוּנּוּ, וְשִׁמְחַת הַתּוֹרָה, וְרַנְנָה שֶׁל הַתּוֹרָה, זֶה שְׁמַתָּה וְרַנְנָה. וְכֵן לְמַדְנּוּ, וְלָא מִתּוּךְ עַצְבוֹת וְכוּ'. (בְּרֻכּוֹת לֵא). דֵּהֵינּוּ שְׁלֵא יַעֲמוּד אֲדָם לְפָנֵי אֲדוּנּוּ בְּעַצְבוֹת, וְהֵרִי אִינּוֹן יִכּוֹל, כִּי לְבוֹ נִשְׁבֵּר בּוֹ מַחֲמַת חֲטָאוֹ, וְמֵהוּ הִתְקַן שְׁלוֹ.

קִיָּה אֶלָּא רְזָא דְמַלְאָה וְכוּ': וּמִשִּׁיב, אֵלָא סוּד הַדְּבַר, הֵרִי לְמַדְנּוּ, לְעוֹלָם יִכְנוּס אֲדָם שִׁיעוֹר שְׁנֵי פְתָחִים וְכוּ' וַיִּתְפַּלֵּל תְּפִלְתּוֹ (בְּרֻכּוֹת ח). ז"ש, לְשִׁמּוֹר מְזוּזוֹת פְּתָחַי, דֵּהֵינּוּ שִׁיכְנוּס שְׁנֵי פְתָחִים. הֵיעֵלָה עַל דַּעַתְךָ, שְׁנֵי פְתָחִים מִמֶּנּוּ, אֵלָא אֲמוּר, שִׁיעוֹר שְׁנֵי פְתָחִים, כְּאֵן רְמִזוּ לְמָה שְׁאֲמַר דְּוֹד, שְׁאוּ שְׁעָרִים רְאִשִׁיכֶם, שֶׁהֵם מְעוֹן וּמְכוֹן, שֶׁהֵם לְפָנֵי וּלְפָנִים בְּתַחֲלִיל הַמְּדֻרְגוֹת, הַנּוֹקְרָאִים חֶסֶד, וּפְחַד, דֵּהֵינּוּ גְבוּרָה, (דפו"י דף ח' ע"ב)

מא

ויקרא

קטז באו לפניו ברננה, דא שלימו דילה. דשמחה בלב, ורננה בפה. ודא הוא שלימו יתיר. ושלימו דהאי שמחה הא אשתמודעא, והא ידיעא. ודא הוא תקונא דבר נש לקמיה מאריה. כדין דעו פי יי' הוא אלהים. וכלא בחד מלה אתיא, דבעי לבתר ליחדא שמא קדישא כדקא יאות, ולקשרא דא בדא למתוי כלא חד, ודא הוא פולחנא דקב"ה. אמרו ליה רבי אחא ור' אבא, ודאי הכי הוא. ופאה חולקיהון דצדיקייא דמשפדלי באורייתא, וידעי ארחוי דקב"ה, קמו ואזלו אבתריה דרבי אבא, ג' מילין.

קטז פתח ר' אבא ואמר, וואני ברוב חסדך אבא ביתך, הכי אוקמוה, דלא לבעי ליה לבר נש למיעל לבי כנישתא, אלא אי אימלקך בקדמיתא, כצבריהם ויצחק ויעקב. כגין דאינון תקינו צלותא לקמי דקב"ה, הה"ד, וואני ברוב חסדך אבא ביתך. ואבא ביתך: דא אברהם. אשתתוה אל היכל קדשך: דא יצחק. וביראתך: דא יעקב, ובקעא לאכללא לון כנישתא, ויעול לבי כנישתא, ויצלי צלותיה. כדין כתיב, ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

חלופי גרסאות

מסורת זוהר

(ג) (תהלים ה) הקס"ז קמו צ"א. (ל) (ישעיה מט) יתיר
ד ל"ג ויעקב, ה חסדך דא אברהם אבא ביתך דא יעקב
אשתתוה אל היכל קדשך ביראתך דא יצחק. ו ל"ג אבא
ביתך. ז ל"ג ביראתך דא יעקב. ח לאתכללא.

הסולם

מאמר

ואני ברב חסדך אבא ביתך
בעת שגילוי זה עוד לא נשלם בכל השלמות, נקראת המלכות שמחה, שזה יורה שהגילוי הוא בבחינת לבא לפומא לא גלייא, כי השראת השמחה היא רק בלב בפנימיות, ועוד לא בפה כחיצוניות. אבל כשהגילוי הוא בכל השלמות, נקראת המלכות רננה, כי רננה היא בפה, יורה, שלבא לפומא גלייא.

קטז פתח רבי אבא וכו': פריא ואמר, ואני ברוב חסדך אבא ביתך. כך העמדנו. שלא יפה לאדם לבא לבית הכנסת, אלא אם כן נמלך בתחילה באברהם יצחק ויעקב. משום שהם תקנו את התפלה לפני הקב"ה. (כמו שנתבאר באורך לעיל בהקס"ז דף קע"ט ד"ה י"טב. ע"ש כל החמשך) ז"ש ואני ברב חסדך אבא ביתך. אבא ביתך, זה אברהם. אשתתוה אל היכל קדשך, זה יצחק. ביראתך, זה יעקב

בשמחה זו, ומי היא. זו כנסת ישראל, שהיא המלכות. ועל זה אזה"כ, עבדו את ה' בשמחה, דהיינו במדת המלכות, כמו שכתוב, בזאת יבא אהרן אל הקדש, שפירושו, במדת המלכות הנקראת, זאת, אף כאן פירושו עבדו את ה' במדת המלכות הנקראת שמחה. והכל אחד. דהיינו המלכות, שהיא נקראת זאת, והיא נקראת שמחה.

קטז באו לפניו ברננה: זו היא שלמות שלה. כי שמחה היא בלב, ורננה היא בפה, ובפה היא יותר שלמות. ושלמות שמחה הזו הרי נודעת וידוע מה היא, וזה הוא תקון האדם שצריך להתקן לפני אדונו לזכות לזה. וכשזוכה לזה, אז, דעו כי ה' הוא האלקים, שמיחד יתוד הזה של הויה הוא האלקים. והכל, דהיינו ב' הפרושים, באים בדבר אחד, שצריכים אח"כ ליחד השם הקדוש כראוי, ולקשר זה בזה, שיהיה הכל אחד. וזו היא עבודת הקב"ה. אמרו ליה ר' אחא ור' אבא, ודאי כך הוא. אשרי חלקם של הצדיקים העוסקים בתורה ויודעים דרכיו של הקב"ה. קמו והלכו אחרי ר' אבא ג' מילין.

פירוש. שלמות המלכות היא בגילוי הארת החכמה, שאין גילוי זה בשום ספירה זולתה. ויש בזה ב' מדרגות, שהם שמחה ורננה, אשר (דפו"י דף ח' ע"ב)

מב

ויקרא

ק"ז אם עולה קרבנו מן הבקר. אמר רבי יוסי, מאי שנא מן הבקר לעולה, ומן הצאן לעולה, ומן העוף לעולה. אי פלא חד, בגין מה שנא דא מן דא, דהא מן פלא אתעביד חד מלה. אלא, מאן דאדבק ידיה לדא, מקריב מן הבקר. ואי לא זכיל, מן הצאן. ואי לא זכיל מן העוף. דהא פתיב, ואם דל הוא ואין ידו משגת, דהא קב"ה לא אטרח עליה דבר נש יתיר, במלה דלא זכיל.

ק"ח אמר רבי אלעזר, כמה דהוה חטאה הכי יהוה מקריב. עתירא, דזמנין דלביה גס ביה, הוה מקריב תורא. בגין דלביה חשיב יתיר למחטי קמיה מאריה. בינוני, מקריב מן הצאן, בגין דרעותיה לאו גס ביה כל פה למחטי. מספנא דלביה לא גס ביה, רעותיה נמוך מפלא, מקריב מההוא קליל מפלא. ואשתמודען קרבניהון לכלהו, כל חד וחד בלחודייהו, וקב"ה דאין דינא כל חד וחד במתקלא ישרה.

ק"ט רבי אלעזר שאיל לר' שמעון אבוהי, א"ל, הא תנינן דעל תלת חובי עלמא רעב בא לעולם, וכלהו חובי לא משתפחי אלא בעתירי, ובגין דלביה גס בהו, ולא משתפחי במספני, מה דינא * הוא, דקב"ה קטיל למספני, וקאים לעתירי, דהא מהשתא יוספון למחטי קמיה. אמר ליה יאות שאלת והא אוקמוה חבריאי ואמרו, פד בעא קב"ה לאתפרעא מן רשיעיא * ולאוכדא להו מן עלמא, כדין יהיב להו שלום, ואשלים להו בכלא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ח) (ויקרא א) לעיל אות ע צ"כ. (ז) (ויקרא יד) חלק ג' טו אין; אמאי; מאי. י' ל"ג הוה. כ' ל"ג דמנין. ד' ל"ג מכלא. ח' וכלהו. ו' באינין. ט' לאוברא.

מאמר

הסולם

אם עולה קרבנו

יעקב. (כח"ש שט) וצריכים לכלול אותם תחילה, ויכנס לבית הכנסת ויתפלל תפלתו. אז כתוב, עבדי אתה ישראל אשר כך אתפאר.

ק"ז אם עולה קרבנו מן הבקר: אמר ר' יוסי, מהו השינוי, אם מביא מן הבקר לעולה, או, ומן הצאן לעולה, או ומן העוף לעולה. אם הכל אחד, ובשביל מה הם משונים זה מן זה, שהרי מהכל נעשה דבר אחד, דהיינו עולה. ומשיב, אלא מי שמשיג ידו לזה, מקריב מן הבקר, ואם אינו יכול, מביא מן הצאן, ואם גם זה אינו יכול, מביא מן העוף. כי כתוב, ואם דל הוא ואין ידו משגת. כי הקב"ה אינו מעמיס על האדם ביותר בדבר שאינו יכול.

ק"ח אמר ר' אלעזר וכו': ר"א, כמו שהיה החטא כך הוא מקריב, העשיר, שלפעמים לבו גבוה עליו, היה מקריב שור, משום שלבו ראוי יותר לחטוא לפני אדונו. בינוני, מקריב (דפו"י דף ח' ע"ב *). דף ט' ע"א.

ק"ט רבי אלעזר שאיל וכו': ר"א שאל את אביו ר' שמעון, אמר לו, הרי למדנו שעל ג' חטאי העולם, בא רעב לעולם, דהיינו תרומה, ומעשר, וחלה, שאינם מפורשים, (אבות דרבי נתן פרק עשרים ושבעה) וכל החטאים האלו אינם נמצאים אלא בעשירים, משום שלבם גבוה עליהם, ואינם נמצאים בעניים, ומה הדין שהקב"ה ממית את העניים ומשאיר את העשירים. כי רק העניים מתים מדעב ולא העשירים, הרי מעתה יוסיפו העשירים לחטוא לפניו. כיון שאינם נפגעים. אמר לו יפה שאלת. וכבר העמידו החברים, ואמרו, כשרוצה הקב"ה

מג ויקרא
קב) אָבֵל ת"ח, דְּכָל בְּנֵי עֵלְמָא לָא מִשְׁתַּכְּחִין קְרִיבִין לְמַלְכָּא עֲלָאָה,
 כְּאִלִּין מְאִינִין דְּאִיהוּ אֲשַׁתְּמַשׁ בְּהוּ. וּמֵאֵן אִינּוּן. ^ט לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה. ^י וְאֵת דְּכָא
 וְשִׁפְל רִוּחַ. אִלִּין אִינּוּן מְאִינִי דְּמַלְכָּא. וְכַד אֲשַׁתְּכַח בְּעֹזְרַת בְּעֵלְמָא, וְכַפְנָא ^י וְדִינָא
 אֲתַתְּקַף עַל מִסְכְּנֵי, כְּדִין בְּכָאן (וְגֵעָאן) קָמִי מַלְכָּא, וְקַב"ה קְרִיב לֹון יִתִּיר מְכַלָּא,
 הַה"ד ^י כִּי לֹא בָּנָה וְלֹא שָׁקַץ עֲנוּת עֲנִי. וְכִדִּין קַב"ה פְּקִיד עַל ^י מָה אֲתִיָּא
 כַּפְנָא לְעֵלְמָא. וְוִי לְאִינּוּן חִיבִיָּא דְּגֵרְמִי הַאי.

קכא) כַּד אֲתַעֵר מַלְכָּא לְאֲשַׁגְחָא בְּעֵלְמָא עַל קְלָא דְּמִסְכְּנֵי, וְחִמְנָא לִישׁוֹבָן
 מְנִיָּהּ, וּמְעוֹלְבִינֵיהוּ, ^י כְּדִין כְּתִיב, ^י שְׂמוּעַ אֲשַׁמַּע צַעְקָתוֹ. שְׂמוּעַ אֲשַׁמַּע תְּרִי
 זְמִינִי: חַד לְאֲשַׁגְחָא בְּקִלְיָהוּן. וְחַד לְאֲתַפְרָעָא מִן אִינּוּן דְּגֵרְמִין ^י לֹון הַאי. וְהַה"ד,
 וְשִׁמְעֵתִי כִּי חֲנוּן אָנִי וְתָרָה אִפִּי וְגו'. וְעַל דָּא בְּשַׁעְתָּא ^י דְּכַפְנָא אֲשַׁתְּכַח
^י בְּעֵלְמָא, וְוִי לְאִינּוּן עֲתִירִי חִיבִיָּא, בְּקִלְיָהוּן דְּמִסְכְּנֵי לְקָמִי קַב"ה.

קכב) תָּא חֲזִי דְּהֵוּא קְרַבְנָא דְּמִסְכְּנָא, ^א קְלִיל מְכַלָּא, ^ב בְּגִין דְּלִבִּיָּה
 תְּבִיר, וְאֵע"ג דְּחֻשִׁיב לְמַחֲטִי, אֲתַעֵבֵר מְנִיָּה. דְּהָא דִּי לִיָּה בְּצַעְרֵיהּ, וְדִיאִינְשֵׁי
 בִּיתֵיהּ. וְע"ד כָּל קְרַבְנָא וְקְרַבְנָא, כָּל חַד ^י וְחַד בְּלַחֲדוּדֵי, אֲשַׁתְּמוּדְעֵן כְּלָהוּ
 לְגַבֵּי כַּתְנָא.

קכג) עוֹבְדָא בְּהֵוּא עֲתִירָא, דְּקְרִיב קָמִי כַּתְנָא תְּרִין יוֹנִין, כַּד תְּמָא
 לִיָּה כַּתְנָא, אָמַר לִיָּה, לָאו דִּינְךָ הוּא הַאי קְרַבְנָא. אֲתָא לְבִיתֵיהּ וְתַנְה עֲצִיב.

מסורת הזהר
 ט (תהלים נא) לעיל אות נב צ"ד. ט (ישעיה נז) וישב יד צ"ב. ט (תהלים כב) וישלח יט צ"ב. ז (שמות כב) שנעת קיב צ"ה.
 ע ל"ג ורינא. פ ל"ג מה אתיא; עלמא ואתיא מוחא לעלמא או כפנא. צ ל"ג כדן. ק ל"ג לן. ר וכתוב. ש דרעב. ת ל"ג בעלמא. א קריב. ב משום. ג ובאנשי. ד ל"ג וחד. ה ומעשה.

מאמר
 הקב"ה להפרע מן הרשעים ולהאביד אותם מן העולם, או נותן להם שלום בעולם הזה, וממלא להם הכל.
קכ) אב"ל תא חזי וכו': אבל בוא וראה, כי כל בני העולם אינם נמצאים קרובים אל המלך העליון, כמו אלו הכלים שהוא משתמש בהם. ומי הם. הם, לב נשבר ונדכה. ואת דכא ושפל רוח. אלו הם כלי המלך. וכשנמצאת בצורת בעולם, ורעב, והדין מתחזק על העניים, אז הם בוכים וצועקים לפני המלך, והקב"ה מקרבם יותר מכל אדם, ז"ש, כי לא בזה ולא שקץ ענות עני, ואז הקב"ה פוקד, על מה בא הרעב לעולם. אוי להם לאלו הרשעים שגרמו את זה.
קכא) כד אתער מלכא וכו': כשמתעורר המלך להשגיח בעולם, על קול צעקתם של העניים, הרחמן יצילנו מהם ומעלבונם, אז כתוב, שמוע אשמע צעקתו. שמוע אשמע, (דפו"י דף ט' ע"א)

הסולם
אם עולה קרבנו
 כתוב, ב' פעמים, אחד הוא להשגיח בקולם, ואחד הוא, להפרע מאלו שגרמו להם את זה. ז"ש, ושמעתי כי חנון אני וחרה אפי וגו'. וע"כ בשעה שהרעב נמצא בעולם, אוי להם לאלו העשירים הרשעים מחמת קול צעקתם של העניים לפני הקב"ה.
קכב) ת"ח דהווא קרבנא וכו': בוא וראה קרבן ההוא של העני, קל מכולם, משום שלבו שבור, ואע"פ שחושב לחטוא, נעבר ממנו החטא, כי די לו בצערו ובצער בני ביתו. וע"כ כל קרבן וקרבן בפני עצמו ידועים כולם אל הכהן.
קכג) עובדא בהווא עתירא וכו': מעשה היה באותו עשיר, שהקריב לפני הכהן שתי יונים. כשראהו הכהן, אמר לו, קרבן הזה אינו שלך. בא לביתו והיה עצב, אמרו לו אחיו, למה אתה עצב. אמר להם, הכהן לא הקריב את הקרבן שלי. אמרו לו ומה הוא הקרבן

ויקרא

מד

אָמְרוּ לִיהוָה אֲחֹוֵי אֲמָאֵי אֶתְ עֲצִיב. אָמַר לְהוָה, דְּלֹא קָרִיב יְלִי פְהִנָּא קְרַבְנָא יְדִילִי. אָמְרוּ לִיהוָה וּמָאֵי אִיהוּ. אָמַר לְהוָה תְּרִין יוֹנִין. אָמְרוּ לִיהוָה, וְהָא מִן מִסְפְּנָא אִיהוּ, וְלֹא דִידְךָ. דְּהָא פְתִיב, וְאִם דַּל הוּא וְאִין יְדוּ מְשַׁגְתּוּ וְגוֹ. אֲלֵא קָרִיב קְרַבְנָךְ. אָמַר לְהוָה מָאֵי אִיהוּ. אָמְרוּ לִיהוָה חַד תּוֹרָא.

קכד אָמַר לְהוָה, וּמָה כָּל פֶּךְ חֲמִירָא מִחֲשֻׁבָּה דְחֲטָאָה. נְדַרְנָא, דְּלֹא אֶסְלַק עַל לְבָאֵי מִחֲשֻׁבָּה דְחֲטָאָה. ¹ מִתְּמִן וּלְהִלָּאָה מָה עֲבַד. כָּל יוֹמָא אֲשַׁתְּדַל בְּסַחֲוֹרְתָא, וּבְלִילֵיא הָוָה נְאִים, פֶּד אֲתַעֲר, הָוָה קָרִי לְאֲחֹוֵי, וְאוּלִיפּוּ לִיהוָה מִלִּי דְאוּרִייתָא, וְהוּוּ לְעֵי עַד דְּסִלִּיק יְמָמָא. ² וְאֲשַׁתְּכַח דְּאוּלִיף אוּרִייתָא, וְהוּוּ קְאָרִי לִיהוָה יְהוּדָה אֲתַרָא. יוֹמָא חַד אֵיעָרַע בֵּיהּ רַבִּי יִיסָא סְבָא, וְהוּוּ פְרִישׁ נְכֹסוּי, פְּלַגּוּ לְמִסְכְּנֵי וּפְלַגּוּ לְסַחֲוֹרְתָא עַל יְמָא, בְּאִינוּן גְּבָרִין פְּרִישֵׁי יְמִין. וְהוּוּ יְתִיב וְלְעֵי בְּאוּרִייתָא.

קכה פָּתַח וְאָמַר, ³ וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל הַקְּנִי. מֵאֵן הוּא קְנִי. אֵלִין בְּנֵי יִתְרוֹ חֲמוּי דְמִשָּׁה, דְּעֲבָדוּ קְנָא בְּמַדְבְּרָא, פְּהָאֵי דְרוּר, כַּד"א, ⁴ וְדָרוּר קָן לָהּ. בְּגִין לְמַלְעֵי בְּאוּרִייתָא. דְּאוּרִייתָא לֹא בַעֲיָא תְּפִנוּקִין, וְלֹא סַחֲוֹרְתָא, אֲלֵא לְאֶעְמְלָא בְּהָ יְמָמָא וְלִילִי. בְּג"כ נִטְלוּ לְמַדְבְּרָא, יְמַעְנוּגָא דִירִיחוֹ, הַה"ד ⁵ וּבְנֵי קְנֵי חוֹתָן מִשָּׁה עָלוּ מַעִיר הַתְּמָרִים וְגוֹ.

קכו וְאִתְּהָ עֲשִׂיתָ חֶסֶד עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּאִתְּהָ לְמִשָּׁה בְּבִיתָהּ. ⁶ וּמִשָּׁה כָּלְלָא דְכָל יִשְׂרָאֵל הָוָה. יְוָתוּ, בְּגִין דְּאוּלִיף פְּרִישְׁתָּא חֲדָא יִתְרֵי בְּאוּרִייתָא, ⁷ וּבִבְדָא עֲבִיד חֶסֶד עִם יִשְׂרָאֵל.

קכז אֲמָאֵי קָא אֶתְהָ חֶקָא מְלָה דָא בְּמִלְחַמְתָּא דְעַמְלָק. אֲלֵא אָמַר שְׂאוּל,

חֲלוּפֵי גְרַמָּאוֹת

1 וְלֵיג לִי. 2 לֵיג דִּילִי. 3 מִכָּאן. 4 אֲשַׁתְּכַח. 5 מִירִיחוֹ וְלֵיג מַעְנוּגָא. 6 כ לֵיג וּמִשָּׁה כָּלְלָא דְכָל יִשְׂרָאֵל הוּוּ. 7 וְתוּנִין. 8 וְעִבִיד וְלֵיג וּבְרָא.

מְסוּרַת הַזְהָר

ק (ש"א טו) ויקרא א צ"ב. ד (תהלים פד) תצוה כו צ"י. (שופטים א) ב"א רלו צ"א.

אִם עוֹלָה קְרַבְנָו

קכה פָּתַח וְאָמַר וַיֹּאמֶר וְגוֹ: פּוֹרָא אוּתוּ יְהוּדָה אַחֲרָא, וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל הַקְּנִי. מִי הוּא קְנִי. אֵלוּ הִם בְּנֵי יִתְרוֹ חוֹתָן מִשָּׁה, שַׁעֲשׂוּ קָן בְּמַדְבֵּר, כְּדוּרֵי הוּוּ, כַּש"א, וְדָרוּר קָן לָהּ, כְּדִי לְעַסוּק בְּתוֹרָה. כִּי הַתּוֹרָה אֵינָה צְרִיכָה תַעֲנוּגִים, וְלֹא סַחֲוֹרָה, אֲלֵא לְעַמּוּל בְּה יָמִים וְלִילּוֹת. וּמִשּׁוּם זֶה נִסְעוּ לְמַדְבֵּר, מִן הַעוֹנֵג שְׂבִירִיחוֹ. וְז"ש, וּבְנֵי קְנֵי עָלוּ מַעִיר הַתְּמָרִים וְגוֹ.

קכו וְאִתְּהָ עֲשִׂיתָ וְגוֹ: וְאִתְּהָ עֲשִׂיתָ חֶסֶד עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. הֵייוּ, מִשּׁוּם שֶׁהִיא מֵהִנֵּה אֵת מִשָּׁה בְּבֵיתוֹ, וּמִשָּׁה הִיא כָּלֵל כָּל יִשְׂרָאֵל. וְעוֹד מִשּׁוּם שֶׁהוֹסִיף פְּרִישָׁה אַחַת יִתְרָה בְּתוֹרָה. וּבִזְבָּה עֲשָׂה חֶסֶד עִם כָּל יִשְׂרָאֵל.

קכז אֲמָאֵי קָא אֶתְהָ וְגוֹ: לְמָה בָא דְבַר זֶה, בְּמִלְחַמַת עַמְלָק, וּמִשִּׁיב, אֲלֵא אָמַר שְׂאוּל

הַסּוֹלָם

מֵאֲמַר

הַקְּרַבְנָו. אָמַר לְהִם, שְׁתֵּי יוֹנִים. אָמְרוּ לוֹ, וְהָרִי זֶה, מִן הַעֲנִי הוּא, וְאִינוּן שֶׁלֶךְ. שֶׁהָרִי כְּתוּב, וְאִם דַּל הוּא וְאִין יְדוּ מְשַׁגְתּוּ וְגוֹ. אֲלֵא הַקְּרַבְנָו קְרַבְנָךְ. אָמַר לְהִם מָה הוּא. אָמְרוּ לוֹ, פֶּד אַחַד. **קכד** אָמַר לְהוָה וּמָה וְכוּ: אָמַר לְהִם, וּמָה כָּל כֶּךָ חֲמוּר מִחֲשֻׁבַת הַחֲטָא, שְׂצָרִיכִים לְהַקְרִיב עֲלֵיהּ פֶּד אַחַד לְעוֹלָה. נוֹדֵר אֲנִי, שְׂלֹא אַעֲלֶה עוֹד עַל לְבִי מִחֲשֻׁבָּה שֶׁל חֲטָא. מִשּׁוּם וְלִהְלֹאֵה מָה עֲשָׂה. כָּל הַיּוֹם עֹסֵק בְּסַחֲוֹרָה, וּבְלִילָה הִיא יִשָּׁן, וּכְשֶׁהִקִּץ מִשְׁנֹתוֹ, הִיא קוֹרָא לְאֲחֵיו, וּלְמַדּוּ אוּתוֹ דְּבִרֵי תוֹרָה. וְהִיא לּוֹמֵד עַד שְׁעֵלָה אוֹר הַיּוֹם, וְנִמְצָא יוֹדֵעַ לְלַמּוֹד תּוֹרָה. וְהִיוּ קוֹרְאִים אוּתוֹ, יְהוּדָה אַחֲרָי. יוֹם אַחַד פִּגְשׁוּ ר' יִיסָא סְבָא, וְהִיא מִחֲלָק רְכוּשׁוֹ חֲצִיו לְעֵנִים וְחֲצִיו לְסַחֲוֹרָה עַל הַיּוֹם, ע"י אֲנָשִׁים יוֹרְדֵי יָם. הִיא יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה.

(דפוי"י דף ט' ע"א)

מה

ויקרא

כד נפקו ישראל ממצרים, מפל שאר אומין דעלמא לא תהו מאן דאנדווג להו לישראל לקטרנגא להו, אלא עמלק, ויהוה עבד ביש לישראל ואגח קרבא בהו, ואתא אקדמת להו שלם, ועבדת חסד עם פלהו, ובגיני פך לית אתא פדאי לאתחברא בהו.

קכח ולא עוד, אלא מה פתיב ביה בירתו, ויקח יתרו חותן משה עולה וזבחים לאלהים, ויהוה אקריב קרבנא לקב"ה, ואתא לאתגיירא. מאי קא מיירי. דקרבניה *חשיב קמי קב"ה. ובגינ דאיהו אקריב קרבנא לקב"ה, פתיב, *ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חותן משה לפני האלהים. לפני האלהים דייקא. מכאן אוליפנא דכל מאן דאקריב קרבנא ברעותא דלפא, קב"ה אנדמן לקבליה.

קכט ת"ח, קרבנא דמסכנא חשיב קמי קב"ה, דהא הוא קריב תרי קרבנין לקמיה. חד חלביה ודמיה. וחד ההוא דקריב. דהא לית ליה למיכל, *והוא אייתי קרבנא. קרבנא *דעני קליל מכלא *תרין תורין, או תרין בני יונה, ואי לאו, ועיר קמחא, ומתכפר ביה ויהוה שעתא מכריזין ואמרי, כי לא בזה ולא שקץ ענות עני. *כל פך למה. בגין דקרבנא דעני עדיף מכלא. דהא הוא גרים לי למהוי בעדביה דקב"ה, הוא גרים לי למהוי בתולקא דאורייתא. בג"כ פליגנא *כל נכסי למסכני, דהא אינון גרמו לי כולי האי.

קל כמה דמסכנא ארתח חלביה ודמיה, פך ההוא קמחא מרתחין ליה

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

1 הוא עבד ביש בישראל דאגת. 2 להו. 3 ל"ג והוא. 4 ואייתי. 5 ל"ג דעני. 6 ל"ג תרי. 7 ובהחיא. 8 ואמר קרבנא. 9 נכסי פלגא ול"ג כל.

אם עולה קרבנו

הסולם

מאמר

וראה, קרבנו של העני חשוב לפני הקב"ה. כי הוא מקריב לפניו ב' קרבנות, א' חלבו ודמו, וא' הקרבן שמקריב. שהרי אין לו לאכול, והוא מביא קרבן, ע"כ נתמעטו מחמת זה חלבו ודמו. קרבן העני קל מכולם, ב' תורים או ב' בני יונה. ואם לא, מביא מעט קמח ומתכפר בו. ובשעה ההיא מכריזים ואומרים, כי לא בזה ולא שקץ ענות עני. כל כך למה. הוא משום שקרבן עני משובח מכל. והרי הוא, הקרבן עני שרציתי להביא, (כנ"ל אות קכ"ג) גרם לי להיות בחלקו של הקב"ה, הוא, גרם לי להיות בחלקה של התורה, משום זה חלקתי כל רכושי לעניים. כי הם, דהיינו קרבנס, גרמו לי כל כך.

קל כמה דמסכנא ארתח וכו': כמו שהעני מרתח חלבו ודמו, כך קמח ההוא, שהביא, מרתחים אותו בשמן טוב. וכאן למדנו שאפילו

שאלו, כשיצאו ישראל ממצרים, לא היה מכל אומות העולם, מי שיתחבר אל ישראל ולקטרנג עליהם, אלא עמלק. והוא עשה רע לישראל וערך עמהם מלחמה. ואתה, הקני, הקדמת להם שלום ועשית חסד עם כולם, ומשום זה אין אתה ראוי להתחבר עמהם. עם עמלק.

קכח ויבא עוד אלא וכו': ולא עוד, אלא מה כתוב בירתו. ויקח יתרו חותן משה עולה וזבחים לאלקים. שהוא הקריב קרבן להקב"ה, ובא להתגייר. מה מלמדנו הכתוב. הוא שקרבנו היה חשוב לפני הקב"ה. ומשום שהוא הקריב קרבן לפני הקב"ה, כתוב, ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חותן משה לפני האלקים. לפני האלקים הוא בדיוק, מכאן למדנו, שכל מי שמקריב קרבן ברצון הלב, הקב"ה מודמן כנגדו.

קכט ת"ח קרבנא דמסכנא וכו': בוא

(דפו"י דף ט' ע"א * דף ט' ע"ב)

מו

ויקרא

במשח * רבות. והכי אוליפנא, דאפילו כל בר נש מקרב האי מנחה ב על המחבת ומנחת מרחשת. בגין, דכמה דחטאה ארתח חלביה ודמיה באשא דיצר הרע, וכל שייפוי רתחי באשא, כף קרבנא דא, פהאי גוונא ממש. ועקרא דקרבנא כגוונא דחטאה, ולקרבא קמי קב"ה, רעותא דלביה, ורוחיה ונפשיה, דהאי חביבא מן כלא קמיה.

קלא זכאה חולקיהון דצדיקניא, דאינון מקרבין בכל יומא ויומא האי קרבנא לקמי קב"ה. ומאי איהו, גרמיהו ונפשיהו דמקרבין קמיה. וזאנא בעינא לקרבא האי קרבנא, ודא בעי קב"ה ומב"נ בהאי עלמא. ועם כל דא קרבנא וממש עדיף, בגין דיתברכון עלמין בלהו.

קלב תו פתח ואמר, א ברוך יי מציון שוכן ירושלם הללויה. וכי מציון הוא ברוך, והא מנהרא עמיקא עלאה איהו ברוך. אלא ברוך יי, כד נהיר סיהרא מנהירו דשמשא, ומתקריי דא בדא, ולא אעדיאו נהורא דא מן דא. וזלמנין דסיהרא אתקרי בשמא דמלכא, כמה דאיהו אקרי יהנ"ה, כף היא נקראת יהנ"ה. כמה דאתא אמר, ויני המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת ה' מן השמים. ולא דא בלחודוהי, אלא אפילו תד שליחא, לזמנין אתקרי בשמא דמלכא.

קלג דבר אחר ברוך יי מציון. מאן אתר אשתמודע דקב"ה הוא ברוך. קדר ואמר מציון, מאתר דציון אשתמודע דהוא ברוך. מאי טעמא. בגין דקתיב

חלופי גרסאות

מסורת הזהר (תהלים קלה) ויצא ק צ"ל. ג (בראשית יט) בשלח א ליג רבות. ב מוסיף מנחה על. ג ליג ורוחיה. ד ואנן בעינן. ה מוסיף קרבנא ממש. ו ליג מבינ בהאי עלמא. ז ליג ממש; וכלא. ח זמנין. ט ליג מן כמה ער כמה. י דכתיב. כ ממש. ל והוא וליג דקב"ה. מ ליג מן מאתר עד מאי.

מסורת הזהר

מאמר

הסולם

ברוך ה' מציון

שואל, וכי מציון, שהיא מלכות הוא ז"א שנק' הוי"ה, ברוך, הלא מנהר העמוק העליון הוא ברוך, שהוא בינה. ולמה אמר ברוך ה' מציון. ומשיב, אלא, ברוך ה', טובב על המלכות, כאשר הלבנה, שהיא מלכות, מאירה מן אור השמש, שהוא ז"א, ומתקרבים זה לזה, ואינם מסירים אורם זה מזה, ומה שאומר ברוך הוי"ה, הוא משום שלפעמים נקראת הלבנה שהיא מלכות, בשם המלך, שהוא ז"א, כמו שהוא נקרא הוי"ה, כך היא נקראת הוי"ה. כש"א והוי"ה המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת הוי"ה מן השמים. אשר והוי"ה הא' היא המלכות. והוי"ה הב' הוא ז"א. ולא זה בלבד, אלא אפילו שליח אחר, דהיינו מלאך, לפעמים נקרא בשם המלך. הוי"ה.

קלג) ד"א ברוך וגו': פירוש אחר על, ברוך ה' מציון. מאיזה מקום נודע, שהקב"ה הוא

שאפילו כל אדם מקריב מנחה זו על המחבת ומנחת מרחשת. משום, כמו שהחטא מרתיח חלבו ודמו באש היצר הרע, וכל אבריו מרתיחים באש. כך קרבן הזה, כעין זה ממש, כי עיקר הקרבן הוא כעין החטא. ולהקריב לפני הקב"ה רצון לבו ורוחו ונפשו, שזה חביב עליו יותר מכל.

קלא) זכאה חולקיהון וכו': אשרי חלקם של הצדיקים, שהם מקריבים בכל יום ויום קרבן הזה לפני הקב"ה. ומה הוא, היינו שמקריבים לפניו את עצמם ונפשם. ואני רוצה להקריב קרבן הזה, כי זה רוצה הקב"ה מן האדם בעולם הזה. ועם כל זה קרבן ממש משובח יותר, משום שעל ידו מתברכים כל העולמות.

קלב) תו פתח ואמר וכו': עוד פתח ואמר. ברוך ה' מציון שוכן ירושלם הללויה. (דפו"י דף ט' ע"ב)

מז

ויקרא

כִּי שָׁם צִוָּה יי' אֶת הַבְּרָכָה וְגו'. אָמַר לִיָּה רַבִּי יִיסָא וּכְאֵה חוֹלְקָה דְּזִכִּית לְכוּלִּי הָאִי. וּכְאִין אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרֵייתָא, דְּכָל מָאן דָּאֲשַׁתְּדַל בְּאוֹרֵייתָא, כְּאֵלוּ אֶחֶיד בְּקַב"ה, הַה"ד, וְאַתָּם הַדְּבָקִים בִּינֵי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים פְּלַכְּם הַיּוֹם. ק"ל) אִם זָבַח שְׁלָמִים קִרְבְּנוּ. רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְגו'. ת"ח, בְּשַׁעֲתָא דְּבְרָא קַב"ה עֲלֵמָא, בְּרָא ז' יְרְקִיעִים לְעֵילָא, בְּרָא ז' אֲרָצוֹת לְתַתָּא, ז' יַמִּים, ז' נְהָרוֹת, ז' יוֹמִין, ז' שְׁבוּעוֹת, ז' שָׁנִים. ז' פְּעָמִים. ז' אֲלִפֵּי שָׁנִין דְּהוּי עֲלֵמָא, קַב"ה בְּשַׁבְעֵי עָהָה דְּכָלָא.

ק"ה) ז' שְׁחָקִים לְעֵילָא, וּבְכָל חַד וְחַד פְּכָבִים וּמְזוֹלוֹת, וְשַׁמְשִׁין דְּמִשְׁמִשִּׁין בְּכָל רְקִיעָא וְרְקִיעָא. וּבְכָלֵהוּ מְאֵלִין, רְתִיכִין אֵלִין עַל אֵלִין, לְקַבְּלָא עֲלֵייהוּ עוֹל מְלַכוּתָא דְּמֵאֲרִיִּהוֹן. וּבְכָלֵהוּ רְקִיעִין אֵית רְתִיכִין וְשַׁמְשִׁין, מְשַׁנְיִין דָּא מִן דָּא, אֵלִין עַל אֵלִין, מְנַהוֹן בְּר' גְּדַפִּין, וּמְנַהוֹן בְּד' גְּדַפִּין. מְנַהוֹן בְּד' פְּנִים. וּמְנַהוֹן בְּתַרְיִן פְּנִים, וּמְנַהוֹן בְּחַד. מְנַהוֹן אֲשָׁא דְלֵהִיט. מְנַהוֹן מְיָא. מְנַהוֹן רֹחָא. הַדָּא הוּא דְּכְתִיב, עוֹשֶׂה מְלָאכֵיו רִחוֹת מְשַׁרְתֵּיו אֵשׁ לֵהִט.

ק"ו) וּבְכָלֵהוּ רְקִיעִין, אֵלִין עַל אֵלִין כְּגַלְדֵי בְּצֵלִים, אֵלִין לְתַתָּא, וְאֵלִין לְעֵילָא. וְכָל רְקִיעָא וְרְקִיעָא, אֲזֵלָא וְרַעְשָׂא מְאִימְתָא דְּמֵאֲרִיִּהוֹן. עַל פּוּמִיָּה נִטְלִין, וְעַל פּוּמִיָּה קְיִימִין. וְעֵילָא מְכַלְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּנִטְלִיל כְּלָא בְּחִילִיָּה וְתוֹקְפִיָּה.

חלופי גרסאות

1 שחקים. 8 רקיעין. ע ל"ג ובכלהו; כלהו. 9 ומנהון. צ באשא. ק רוחי.

מסורת הזוהר

ז (תהלים קלג) לך עב צ"ב. ה (דברים ד) ב"ב קו צ"א. ו (בראשית א) ב"א נו צ"א. ז (תהלים קד) שמות מט צ"ה.

דרך אמת. ט עיין בפרס מאמר זה בשער סדר עמידתן פרק ג.

ז' רקיעים וז' ארצות

בשביעי, של כל הנוכח לעיל. דהיינו באלף הו' ובשנה הו' וכו'.

ק"ה) ז' שְׁחָקִים לְעֵילָא וכו': ז' רְקִיעִים הֵם לְמַעְלָה, וּבְכָל אַחַד וְאֶחָד כּוֹכָבִים וּמְזוֹלוֹת, וְשַׁמְשִׁים הַמְשַׁמְשִׁים כְּכֹל רְקִיעַ וְרְקִיעַ. וּבְכָל הַרְקִיעִים הָאֵלּוּ, יֵשׁ מְרַכְבוֹת אֵלּוּ עַל אֵלּוּ, לְקַבֵּל עֲלֵיהֶם עוֹל מְלַכוּת אֲדוֹנָם. וּבְכָל הַרְקִיעִים יֵשׁ מְרַכְבוֹת וְשַׁמְשִׁים מְשׁוּנִים זֶה מִזֶּה, אֵלּוּ עַל אֵלּוּ, מֵהֶם בִּשְׁשׁ כְּנָפִים וּמֵהֶם בָּרַבַּע כְּנָפִים. מֵהֶם בְּד' פְּנִים, מֵהֶם בְּב' פְּנִים, וּמֵהֶם בְּפְנֵים א'. מֵהֶם אֵשׁ לֹוֶהֲט, מֵהֶם מֵיִם, מֵהֶם רוּחַ, וְז"ש עוֹשֶׂה מְלָאכֵיו רִחוֹת מְשַׁרְתֵּיו אֵשׁ לֹוֶהֲט.

ק"ו) וּבְכָלֵהוּ רְקִיעִין אֵלִין וכו': וְכָל הַרְקִיעִים הֵם אֵלּוּ עַל אֵלּוּ, כְּקַלִּיפּוֹת בְּצֵלִים הַמְלַבִּישׁוֹת אֵלּוּ עַל אֵלּוּ, אֵלּוּ לְמַטָּה וְאֵלּוּ לְמַעְלָה. שֶׁהַפְּנִימִים נִבְחָנִים שֶׁהֵם לְמַטָּה, וְהַחִיצוֹנִים לְמַעְלָה. וְכָל רְקִיעַ וְרְקִיעַ הוֹלֵךְ וְרוֹעֵשׂ מִפְּחַד אֲדוֹנָם, עַל פִּיּוֹ נוֹסְעִים, וְעַל פִּיּוֹ עוֹמְדִים. וְלְמַעְלָה מְכוּלָם הוּא הַקַּב"ה, שְׁנוּשָׂא

הסולם

מאמר

הוא ברזך, חזר ואמר מצינו. ממקום שנקרא ציון, שהוא יסוד המלכות, נודע שהוא ברזך. מהו הטעם. משום שכתוב, כי שם צוה ה' את הברכה וגו'. וכיון שמשפיע בציון את הברכה, נודע משם שהוא ברזך. כי ברזך משפיע ברכה. אמר לו ר' ייסא, אשרי חלקך שזכית לכל זה. אשרי הם העוסקים בתורה שכל מי שעוסק בתורה הוא כאלו אחוז בהקב"ה, ז"ש ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום.

מאמר ז' רקיעים וז' ארצות

ק"ה) אִם זָבַח שְׁלָמִים קִרְבְּנוּ: ר' יהודה פתח. ויאמר אלקים יהי רקיע בתוך המים וגו'. בוא וראה בשעה שברא הקב"ה את העולם, ברא ז' רקיעים למעלה, ברא ז' ארצות למטה, ז' ימים, ז' נהרות, ז' ימים, ז' שבועות, ז' שנים, ז' פעמים, ז' אלפי שנה שהעולם עומד בהם. דהיינו שקיים ששה אלפים שנה ואלף אחד חודש. (ר"ה ל"ו). והקב"ה, נמצא (דפויי דף ט' ע"ב)

מה

ויקרא

פגוונא דא שבָּעָה יאַרצוֹת לתַּתָּא, וְכִלְהוּ בְּיִשׁוּבָא בְּר * (ט) דְּאַלִּין עֲלֵאִין וְאַלִּין תַּתָּאִין. וְאַרְץ יִשְׂרָאֵל עֲלָאָה מְכֻלָּא, וִירוּשָׁלַם עֲלָאָה מְכֻל יִשׁוּבָא. קל"ז) וְחִבְרֵנָא יְתִבִי דְרוּמָא, חָמוּ בְּסַפְרֵי קְדָמָאִי, וְכִסְפָּרָא דְאַדָם, אֲדִהְכִי מְחֻלַק כָּל אֵינוֹן אַרְצוֹת, דְּכִלְהוּ מִשְׁתַּכְּחִי לַתַּתָּא, פִּגְוּנָא דְאֵינוֹן רְקִיעִין דְלַעֲלֵאָ. אֵלִין עַל אֵלִין, וְאַלִּין עַל אֵלִין וּבִין כָּל אַרְעָא וְאַרְעָא, רְקִיעַ דְמַפְרֵשׁ בֵּין דָּא לְדָא. וְע"ד כְּלָהוּ אַרְצוֹת פְּרִישָׁן בְּשִׁמְהֵן. וּבִינֵיהוּ ג"ע וְגִיּהֵנָם. וְאֵית בֵּינֵיהוּ בְרִינֵין מְשַׁנִּין, אֵלִין מִן אֵלִין, פִּגְוּנָא דְלַעֲלֵאָ. מְנַהֵן בְּתַרְיֵן אֲנַפִּין, וּמְנַהֵן בְּד', וּמְנַהֵן בְּא'. וְחִיזוּ דְאַלִּין לָאוּ פְּאַלִּין.

קל"ח) וְאֵי תִימָא, הָא כָּל בְּנֵי עֲלָמָא מְאַדָם נְפָקוּ, וְכִי נְחִית אָדָם הִרְאִישׁוֹן לְכִלְהוּ אַרְצוֹת, וְאוֹלִיד בְּנִין, וְכַמְּה נְשִׁין הָווּ לֵיהּ. אֲלָא, אָדָם לָא אֲשַׁתְּכַח אֲלָא בְּהַאי עֲלָמָא עֲלָאָה מְכֻלָּהוּ, דְאַקְרִי תַבְל, כְּדָא מְרִינֵן דְכְּתִיב ג' וַיֵּצֵא לְתַבְל אַרְצוֹ. וְהַאי תַבְל אֲחִידָא בְּרְקִיעַ דְלַעֲלֵאָ, וְאַתְאַחֲדָא בְּשִׁמָּא עֲלָאָה. הַה"ד (ט) וְהוּא יִשְׁפוּט תַבְל בְּצַדְקָא. בְּצַדְקָא וְדָאִי. בְּג"כ בְּנוֹי דְאַדָם, אֲשַׁתְּכַחוּ בְּהַאי אַרְעָא עֲלָאָה דְאַקְרִי תַבְל. וְאֵינוֹן עֲלֵאִין עַל כְּלָא, פִּגְוּנָא דְלַעֲלֵאָ.

קל"ט) מ"ט. כְּמָה דְלַעֲלֵאָ דְלְכִלְהוּ רְקִיעִים, אֵית רְקִיעַ עֲלָאָה, הַמְכֻלָּהוּ, וְלַעֲלֵאָ אֲשַׁתְּכַח כְּסָא דְקוּדְשָׁא ב"ה, כְּד"א כְּמִרְאָה אָבְן סַפִּיר דְמוֹת כְּסָא וְעַל דְמוֹת הַכְּסָא דְמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם עֲלֵיו מְלַמְעֵלָה. אוּף הָכָא בְּהַאי תַבְל, אֲשַׁתְּכַח מְלַכָּא דְכְּלָא, וּמֵאֵן אֵיהוּ אָדָם. מַה דְלָא אֲשַׁתְּכַח בְּכִלְהוּ תַתָּאִין.

חלופי גרסאות

ר ל"ג ארצות. ש ל"ג בר. ת אליק. א הכי. ב לאו הכי. ב לאו הכי ולא ול"ג וכי. ג משחקת בתבל ארצו. ד בכלהו ול"ג רקיעים. ה מוסיף מכלהו רקיעין.

מסורת הזהר

ח (משלי ח. ט) (תהלים ט) וארא ה צ"ל. * (יחזקאל א) נח צב צ"ה.

דרך אמת. ען עיין בפרדס רמונים שער י"ד פרק ט. פן שם פרק ה.

מאמר

הסולם

ד' רקיעים וז' ארצות

קלח) וְאֵי תִימָא הָא וְכו': וְאֵם תִּאמַר הָרִי כָל בְּנֵי הָעוֹלָם יֵצְאוּ מֵאֲדָם, וְכִי יֵרֵד אָדָם הִרְאִישׁוֹן לְכָל אֵלוּ אַרְצוֹת וְהוֹלִיד בְּנִים, וְכַמְּה נְשִׁים הָיוּ לוֹ. וּמְשִׁיב, אֲלָא אָדָם לָא נִמְצָא רַק בְּעוֹלָם הוּא הָעֵלְיוֹן מְכוּלָם, הִנְקֵרָא תַבְל, כְּמוּ שְׁאִמְרוּנָא, שְׁכַתוּב, וַיֵּצֵא לְתַבְל אַרְצוֹ. וְתַבְל זֶה נִאֲחִזַת בְּרְקִיעַ שְׁלִמְעֵלָה, וְנִאֲחִזַת בְּשֵׁם הָעֵלְיוֹן. ז"ש, וְהוּא יִשְׁפוּט תַבְל בְּצַדְקָא. בְּצַדְקָא וְדָאִי, שְׁהִיא מְלֻכּוֹת הִנְקֵרָאֵת צַדִּיק. מְשׁוּם זֶה, בְּנוֹי שֶׁל אָדָם, נִמְצָאִים בְּאַרְץ עֵלְיוֹנָה הַזֶּה שְׁנִקְרָאֵת תַבְל, וְהֵם עֵלְיוֹנִים עַל כּוֹלָם, כְּעִין שֶׁל מַעְלָה. שְׁאֲדָם הָעֵלְיוֹן עֵלְיוֹן מְכוּלָם. כְּמ"ש לְפָנֵינוּ.

קלט) מ"ט, כְּמָה דְלַעֲלֵאָ וְכו': מַה הַטַּעַם, שְׁאֲדָם שְׁלִמְטָה הוּא כְּעִין שְׁלִמְעֵלָה. הוּא, כְּמוּ

שְׁנוּשָׂא הַכֵּל בְּכַחוּ וּגְבוּרָתוֹ. כְּעִין זֶה ד' אַרְצוֹת לְמַטָּה, וְכוֹלָם בִּישׁוּב, רַק שְׁאֵלוּ עֵלְיוֹנִים וְאֵלוּ תַחְתּוֹנִים. וְאַרְץ יִשְׂרָאֵל הִיא לְמַעְלָה מְכוּלָם וִירוּשָׁלַם הִיא הָעֵלְיוֹנָה מְכֻל הַיִּשׁוּב.

קלז) וְחִבְרֵנָא יְתִבִי דְרוּמָא וְכו': וְחִבְרֵנֵי יוֹשְׁבֵי הַרְרוֹם רָאוּ בְּסַפְרֵי הַרְאִישׁוֹנִים וּבְסַפְרוֹ שֶׁל אָדָם, שְׁכַךְ מְחֻלַק כָּל אֵלוּ הָאַרְצוֹת, אֲשֶׁר כּוֹלָם נִמְצָאִים לְמַטָּה כְּמוֹ אֵלוּ הָרְקִיעִים שְׁלִמְעֵלָה, דְהֵינּוּ אֵלוּ עַל אֵלוּ וְאֵלוּ עַל אֵלוּ וּבֵין כָּל אַרְץ וְאַרְץ יֵשׁ רְקִיעַ הַמְחֻלַק בֵּין זֶה לְזֶה. וְע"כ כָּל הָאַרְצוֹת מְפּוֹרְשׁוֹת בְּשִׁמּוֹת, וּבִינְהֵן גַּן עֵדֶן וְגִיּהֵנָם. וַיֵּשׁ בִּינְהֵן בְּרִיּוֹת מְשׁוּנִים אֵלוּ מֵאֵלוּ, כְּעִין שֶׁל מַעְלָה, בְּרְקִיעִים, שְׁמַהּ בְּב' פְּנִים, וּמַהּ בְּד' פְּנִים, וּמַהּ בְּא'. וּמִרְאָה שֶׁל אֵלוּ אֵינָה כְּמִדְרָאָה שֶׁל אֵלוּ.

(דפו"י דף ט' ע"ב * דף י' ע"א)

מ"ט

ויקרא

קמז וַאֲיִנוֹן תִּתְּאִין מֵאֵן אָתּוּ. אֲלֵא יִמְקַסְטוֹרָא דְאַרְעָא, וְסִיּוּעָא דְרַקִּיעָא יִדְלַעֲיָלָא, נְפַקִּין בְּרִיין מְשַׁנֵּין אֲלִין מִן אֲלִין, מְנַהֵן בְּלִבוּשֵׁין, מְנַהֵן בְּקְלִיפִין, כְּאֲלִין תּוֹלְעִין דְּמִשְׁתַּפְּחִי בְּאַרְעָא, מְנַהֵן בְּקְלִיפִין סוּמְקִין, אוּכְמִין חַוּוּרִין, וּמְנַהֵן מִכָּל גְּוֹוִין. כִּף פִּל בְּרִיין פְּגוּוֹנָא דָּא. וְלֹא אֲשַׁתְּכּוּ בְּקִיּוּמָא בְּרַ עֶשֶׂר שָׁנִין.

קמח וּבִסְפָרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא, פְּרִישׁ יְתִיר, דְּהָא פִּל יִשׁוּבָא מְתַגְלָגְלָא בְּעִגּוּלָא כַּפְדוּר, אֲלִין לְתַתָּא, וְאֲלִין לְעִילָא, וְכָל אֵינוֹן בְּרִיין מְשַׁנֵּין בְּחַוּוּיָהוּ מְשׁוּנָיָא דְאַוּרָא. כְּפּוּם פִּל אָתֵר וְאָתֵר, וְקִיּוּמִין בְּקִיּוּמִיָּהוּ כְּשָׂאֵר בְּנֵי נָשָׂא.

קמט וְעַל דָּא אֵית אָתֵר בְּיִשׁוּבָא, כִּד נְהִיר בְּלֵאֲלִין, חֲשִׁיף לֵאֲלִין, לֵאֲלִין יִמְמָא, וְלֵאֲלִין לֵילֵיא. וְאֵית אָתֵר יִדְכּוּלִּיהָ יִמְמָא, וְלֹא אֲשַׁתְּכּוּ בֵּיהָ לֵילֵיא, בְּרַ בְּשַׁעֲתָא טַ תְּדָא נְעִירָא. וְהָאֵי דְאָמַר בְּסַפְרֵי קְדָמָאֵי, וּבִסְפָרָא דְאָדָם הָרֵאשׁוֹן הָכִי הוּא. דְּהָכִי כְּתִיב, אִי אִוְדָךְ עַל כִּי נִוְרָאוֹת נְפִלִיתִי נְפִלָאִים מְעַשִּׂיךְ. וְכְתִיב, מָה רַבּוּ מְעַשִּׂיךְ ה'. וְעַל דָּא, כִּלָּא שְׁפִיר. וְרָזָא דָּא אֲתַמְסַר לְמֵאֲרִיָּהוֹן דְּחַכְמָתָא, וְלֹא לְמַפְלְגֵי תַחּוּמִין, בְּגִין דְּאִיָּהוּ רָזָא עֲמִיקָא דְאַוּרִיָּתָא.

ח'לופי גרסאות

1 מקטורא. 2 לעילא. 3 ל"ג מנהון. 4 מוסיף שנין או יתיר; מעט או פחות מעט. 5 מוסיף משניין בשנויא. 6 מוסיף לאלין יממא. 7 דכלא. 8 ל"ג חדא.

מסורת הזהר

(תהלים קלט) חלק ג' קלד: שג. תקוני זהר ת"ע קלה. זהר חדרש נג ט"ב ש"יב. ל' (שם קד) תולדות ב צ"ג.

דרך אמת צן סוד זה נמסר לבעלי הקבלה ולא לבעלי התוכנים שהם (מחלקים גבולות העולם הרש"ב) ואומרים שיש גבול לארץ כמ"ש הפרדס בשער סוד עמידתן פ"ג.

ז' רקיעים וז' ארצות

ארצות הן משונות במראיהן על פי השינוי שבאור שיש בכל מקום ומקום. ועומדים בקיומם כשאר בני אדם.

קמב וְעַל דָּא אֵית וְכוּ': וְעַכְשָׁנָה יֵשׁ מְקוּם בִּישׁוּב, שְׁבַעַת שְׁמַאֲרֵי לֵאלוּ שְׁבַעַת זֶה שֶׁל הַכְּדוּר, הוּא חוּשֶׁךְ לֵאלוּ אֲשֶׁר שְׁבַעַת זֶה שֶׁל הַכְּדוּר, וְנִמְצָא שְׁלֵאלוּ יוֹם, וְלֵאלוּ לַיְלָה. וְיֵשׁ מְקוּם בִּישׁוּב, שְׁכּוּלוֹ יוֹם וְלֹא נִמְצָא כּוֹ לַיְלָה רַק בְּשַׁעֲתָא אַחַת קִטְנָה. וְזֶה שְׁאֵמַר בְּסַפְרֵי הָרֵאשׁוֹנִים, וּבְסַפְרוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שׁוֹרְ אַרְצוֹת הֵן זֶה תַּחַת זֶה, וְרַקִּיעַ מְפִרִישׁ בֵּין כָּל אַרְץ וְאַרְץ (כְּנ"ל אוֹת קל"ז) כִּךְ הוּא. דְּהֵיִינוּ שְׁאֵינוֹ חוֹלֵק עֲלֵיהֶם, בְּמָה שְׁאֵמַר, שְׁכּוּלוֹן הֵן כְּדוּר אַחַד הַנְּחַלֵּק לְז' חֻלְקִים, כְּנ"ל בְּדַבּוּר הַסְּמוּךְ, כִּי כִךְ כְּתוּב, אוּדָךְ עַל כִּי נִוְרָאוֹת נְפִלִיתִי נְפִלָאִים מְעַשִּׂיךְ. וְכְתוּב, מָה רַבּוּ מְעַשִּׂיךְ ה'. וְעַל כֵּן הַכֵּל טוֹב. כִּי אֵלוֹ וְאֵלוֹ הֵם דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים. וְאֵין לְשִׁאוֹל אֵין אֲפֻשֶׁר זֶה שִׁיזְדַּקוּ ב' הַפִּירוּשִׁים, הֵלֵא סוֹתֵרִים זֶה אֶת זֶה, כִּי סוֹד זֶה נִמְסַר לְבַעֲלֵי הַחֲכָמָה, וְלֹא לְמַחֲלָקֵי גְבוּלִים הַטְּבַעִיִּים, כִּי הוּא סוֹד עֲמוּק שְׁכַתּוּרָה.

קמג וְאֵינוֹן תִּתְּאִין מֵאֵן וְכוּ': שְׁוֹאֵל, וְאֵלוֹ הַתַּחַתּוֹנִים מֵאֵין בָּאֵן. וּמְשִׁיב. מִן הָאֲדָמִים שֶׁל הָאָרֶץ, וּמְסִיּוּעַ הַרְקִיעַ שְׁלִמְעֵלָה, יוֹצֵאוֹת בְּרִיּוֹת מְשׁוּנוֹת אֵלוֹ מֵאֵלוֹ, מֵהֶם בְּלִבוּשִׁים, מֵהֶם בְּקְלִיפוֹת, כְּאֵלוֹ הַתּוֹלְעִים הַנִּמְצָאִים בְּאָרֶץ, מֵהֶם בְּקְלִיפוֹת אֲדוּמוֹת, שְׁחוּרוֹת לְבָנוֹת, וּמֵהֶם מְכַל הַצְּבָעִים. כִּךְ כָּל הַבְּרִיּוֹת הֵן כַּעֲיֵן זֶה. וְאֵינוֹן נִמְצָאוֹת בְּחַיִּים רַק עֶשֶׂר שָׁנִים.

קמד וּבִסְפָרָא דְרַב הַמְנוּנָא וְכוּ':

וּבְסַפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְנוּנָא סְבָא, מְפַרֵשׁ יוֹתֵר. כִּי כָּל הַיִּשׁוּב מְתַגְלָגְלָא בְּעִיגּוּל כַּכְדוּר, אֵלוֹ לְמַטָּה וְאֵלוֹ לְמַעֲלָה. כְּלוּמַר, שֶׁהַבְּרִיּוֹת שֶׁעַל הַכְּדוּר מְסַבִּיב, נִמְצָאִים אֵלוֹ כְּנֶגֶד אֵלוֹ ח' חֻלְקִים שְׁבַכְדוּר הֵם ז' אַרְצוֹת. וְכָל אֵלוֹ הַבְּרִיּוֹת שְׁבַשְׁט

(דפו"י דף י' ע"א)

ויקרא

ג

קמו (קמו) כגוונא דא אית בנמא. דאית ביה פמה ברין משניין דא מן דא. הה"ד ^ו זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות שם אניות יהלכון לניתן וגו'. וכלא תלייא דא יבדא, וכלא כגוונא דלעילא. ובכלהו עלמין לא שלטא ^ו בכלא בר אדם, וקב"ה עליה.

קמו (ר' נהוראי סבא פריש לנמא רבא, ואתרגיש נמא, ואתאכידו כל אינון דהו בארבא, ואתרחיש ליה ניסא, ונחת בשבילין ידיען בלבא דינמא, ונפק תחות נמא לישובא תדא, ותמא מאינון ברין, פלהו זעירין. והו מוצלי צלותא, ולא ידע מאי קא אמרי. אתרחיש ליה ניסא, וסליק. אמר, ופאין אינון צדיקיא, דמשפדלי באורייתא, ונדעין סתימין ^ו דרזי עלאי. ^ו ווי לאינון ^ו דאפליגו על מליהון ולא מהימני.

קמו (מההוא יומא, פד הוה אתי לבי רב, ואמרי מלתא דאורייתא, הוה בכי. אמרי ליה, אמאי קא בכית. אמר לון, בגין דעברנא על מהימנותא דמלי דרבנן, ומסתפינא מדינא דההוא עלמא.

קמו (ויאמר אלהים הוי רקיע בתוך המים. ר' יהודה אמר, אלמלא ההוא רקיעא דאפריש בין מיין עלאי לתתאי, הוה פליגו בעלמא מנייהו. אבל ^ו האי רקיע, עביד שלמא בינייהו, ועלמא לא מתקיימא אלא על שלום. ת"ח, קב"ה אקרי שלום, ^ו הוא שלום. ושמיה שלום, ואתקשר כלא בשלום. ר' אבא

חלופי גרסאות

1 נוסף ברא ומתקשרא דא ברא. 2 מכלא. 3 וארעיש. 4 ר' רזי. 5 דאתפליגו. 6 ק ל"ג הוא שלום; והוא.

מסורת הזהר

ח (תהלים קד) שמות ט צ"כ. 1 (בראשית א) לעיל אות קלד צ"ג.

דרך אמת קן אוי לאותן שמפליגים על דברי חכמים ולא מאמינים בדבריהם.

חלופי גרסאות

1 ויקעים ווי ארצות
קמה) מההוא יומא כד וכו': מיום ההוא והלאה, כשבא לבית המדרש, שהחכמים היו אומרים דברי תורה, היה בוכה. אמרו לו, למה אתה בוכה. אמר להם, בשביל שעברתי על אמונה בדברי חכמים, דהיינו שלא האמין שיש ז' ארצות שבהם בריות משונות עד שדאה אותן, כנ"ל בסמוך. ואני מפתח מן הדין שבעולם ההוא.

קמו) ויאמר אלקים וגו': ויאמר אלקים הוי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. ר' יהודה אמר, אם לא רקיע ההוא שהיה מבדיל בין מים עליונים לתחתונים, שה"ס ימין ושמאל שהם במחלוקת, (כנ"ל בראשית א' דף נ"ו ד"ה ויאמר. ודף ס"ד ד"ה יהי ע"ש) היה מהם מחלוקת בעולם (כנ"ל ב"א דף נ"ז ד"ה וזה) אבל רקיע הזה, שה"ס קו האמצעי, עשה שלום ביניהם. והעולם אינו מתקיים

הסולם

מאמר

קמו) כגוונא דא אית וכו': כעין זה יש בים, שיש בו כמה בריות משונות זו מזו. ז"ש זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות וגו'. וכולן תלוין זו בזו, וכולן כעין של מעלה. ובכל העולמות, אינו שולט בכל רק האדם, והקב"ה עליו.

קמו) ר' נהוראי סבא וכו': ר' נהוראי סבא ירד לים הגדול, ונסער הים ונאבדו כל אלו שהיו באניה. וקרה לו נס וירד בשבילים ידועים בלב ים, ויצא מתחת הים לישוב אחד. וראה מאלו הבריות, שכולן קטנות והיו מתפללות תפלה, ולא ידע מה אומרות. קרה לו נס ועלה, אמר אשרי הם הצדיקים שמשתדלים בתורה, ויודעים הנסתרות של סודות עליונים. אוי לאלו החולקים על דבריהם, ואינם מאמינים.

(דפו"י דף י" ע"א * דף י" ע"ב)

נא

ויקרא

אמר, תמינא דהאי שְמא קדישא עלאה כלא הוא שלום, וכלא חד. וארתן מתפרשאן להאי סטרא, ולהאי סטרא.

קמוז יי"ד דשְמא קדישא אתקשר בתלת קשרין, בגין שְדא, האי י', קוצא חד לעילא, וקוצא חד לתתא, וחד באמצעייתא. בגין דתלת קשרין "אשתלשלו בה חד קוצא לעילא, כתררא עלאה, דהוא עלאה מפל עלאין, דרישא דכל רישין, והוא קאים על כלא.

קמוח חד קוצא באמצעייתא, ודהוא רישא אחרא. בגין דתלת רישין יתון, וכל חד וחד רישא בלחודי. וע"ד קוצא דאמצעייתא, דא הוא רישא אחרא, דנפיק מקוצא דלעילא, והוא רישא לכל שאר רישין, לאתבנהא שְמא קדישא, והאי רישא סתימא דכלא.

קמוט רישא אחרא תתאה, הוא רישא לאשקאה לגנתא, והוא מבוץ דמיין, דכל נטיען אשפקיין מניה. ודא הוא י' בתלת קשרין. ועל דא שלשלת אקרי. כהאי שלשלת, דאתקשר דא בדא, וכלא חד.

קנ תאנא בספרא דתנוף, בשעתא דאתזיאו ליה חכמתא דרוין עלאין, וחקמא אילנא דגנתא דעדן, אתזיאו ליה חכמתא, ברנא עלאה. וחקמא, דכלהו

חלופי גרמאות

ד בדפויי כתב כאן חסר התחלת המאמר; ד' ש דהאי וליג דא, ת אתקשרו. א ליג כתרא עלאה. ב דא הוא. ג על כל. ד מוסף לאחזאה כתרא עלאה דהוא רישא. ה לכל. ו דא הוא. ז ליה הוא; ח ביה. ט יי"ד. י ואחזיאו.

הסולם

רמזי ד' אותיות הוי"ה

מאמר

וראש הזה הוא סתום מכל. שהוא נקרא חכמה. הנאצלת מראש הא' שהוא כתר עליון.

קמט רישא אחרא תתאה וכו': קוץ התחתון, שהוא ראש האחר התחתון של ה', הוא בינה. הוא הראש, להשקות את הגן, שהוא מלכות, והוא המבוץ של המים, שכל הנטיעות מושקות ממנו. כי כל המוחין של ז' וי"ע נמשכים מן הבינה. וזה הוא סוד ה' שיש בה ג' קשרים. שהם כח"ב. וע"כ היא נקראת שלשלת, להיותה כמו שלשלת, בת ג' טבעות, המקושרות זו בזו. והכל אחד.

קנ תאנא בספרא דחנוך וכו': למדנו בספרו של חנוך, בשעה שהראו לו חכמה דסודות עליונים, וראה האילן דגן עדן, שהוא ז"א, עץ החיים בתוך הגן, הראו לו חכמה, דהיינו חכמה תתאה שהיא מלכות, בסוד עליון, ביחוד ז"א שהוא עליון לה, וראה שכל העולמות מקושרים זה בזה. שאל אותם, על מה הם עומדים. אמרו לו שעומדים כולם על י', שהיא חכמה, וממנה נבנו ונשתלשלו. שכי' כולם בחכמה עשית. וראה שכולם מזדעזעים מפתח אדונם, ועל שמו נקראים כולם.

ובספרא

מתקיים אלא על שלום. בוא וראה, הקב"ה נקרא שלום הוא שלום ושמו שלום, ונתקשר הכל בשלום. פירוש. הוא שלום, היינו ז"א. ושמו שלום, היינו המלכות, שנקראת שם. ואתקשר כלא בשלום, היינו יסוד, המקשר הכל, רבי אבא אמר, רואה אני ששם הקדוש העליון הזה, כולו הוא שלום, דהיינו כל מדוגותיו, וכולו אחד. ודרכיו מתחלקים לצד זה לצד זה. דהיינו לימין ולשמאל.

קמוז יוד דשְמא קדישא וכו': היוד של שם הקדוש, מתקשרת בג' קשרים. משום זה, י' יש לה קוץ אחד למעלה, וקוץ אחד למטה, ואחד באמצע. משום שג' קשרים נשתלשלו בה, קוץ האחד שלמעלה, הוא כתר עליון, שהוא עליון מכל העליונים, הראש של כל הראשים, והוא עומד על כולם.

קמוח חד קוצא באמצעייתא וכו': קוץ האחד שבאמצע ה' הוא ראש אחר. משום שג' ראשים הם ב', וכל אחד ואחד הוא ראש בפני עצמו. וע"כ הקוץ שבאמצע, זה הוא ראש אחר היוצא מן הקוץ שלמעלה, והוא ראש לכל שאר הראשים, להבנות ממנו השם הקדוש.

(דפויי דף י' ע"ב)

נב

ויקרא

עֲלִמִין הוּוּ מִתְקַשְׁרֵן דָּא בְּדָא, שְׂאִיל לֹוּן, עַל מַה קְיַימִין. אָמְרוּ לִיהּ, עַל י' קְיַימִי כְּלַהּוּ. י' מְנִיָּה ל' אֲתַבְּנִיאוּ וְאֲשַׁתְּלִשְׁלוּ. י' דְּכַתִּיב, י' כְּלָם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ. וְחֻמָּא, דְּכְלַהּוּ י' מְדַעְזַעְרוּ מִדְּחִילוּ דְּמֵאֲרִיחוּן, י' וְעַל שְׁמִיָּה אֲתַקְרוּן כְּלַהּוּ. **קנא** וּבִסְפָרָא דְשְׁלֵמָה מְלָכָא אָמַר, י' מְטוּן דִּי בְּקִטְפוּרָא י' דְּתַלְתָּא, י' דְּכְלִילָן י' בְּקִיטְפָא דְגוּפִיָּה. חַד י' דְּחִילוּ דְכְלָא. חַד סְתִים שְׁבִילִין. חַד נְהָר עֲמִיקָא.

קנב

לְבַתֵּר פְּרִיט בְּאַתְוּוֹן, י' בֵּיתָא בְּשְׁכֻלְיָהּ י' יו"ד י' ה"א. בְּנִינָא י' דְכְלָא. א' שְׁלִימוּ י' דְשְׁמָא קְדִישָׁא י' ג' י' דְרִישָׁא דְכְלָא, אָב לְכְלָא. ו' בֵּן דְאֹלִיד וְנִפְיָא מְנִיָּה. וּמְנִיָּה אֲשַׁתְּכַח ד', בַּת. מְטְרוּנִיתָא דְכָל י' דִּינִין בִּידְהָא אֲשַׁתְּכַחוּ טְמִירָא בְּכַלְהוּ עֲלִמִין, י' דְעֵלְאִין י' נְפִקִין, י' וְעֵלְאִין וְתַתְּאִין מְנָה אֲתַנּוּ. הָא יו"ד שְׁלִימוּ דְכְלָא, וְשְׁמָא קְדִישָׁא אֲשַׁתְּכַלְל בֵּיהּ, י' וְאֲשַׁתְּכַח סְתִים י' בְּגוּיָה.

קנג

לְבַתֵּר יו"ד אָפִיק כְּלָא, וְשְׁלִשְׁל כְּלָא בְּקִשׁוּרָא חַדָּא, דָּא בְּדָא. וְהָא י' אֹקְמִיָּה בּוּצִינָא קְדִישָׁא, י' אָפִיק הֵהוּא נְהָר, דְּכַתִּיב בֵּיהּ י' וְנְהָר יוֹצֵא מַעְדָן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. י' דָּא ה', י' כְּרָא דְבִינָה, וְהִיא אִימָא עֲלָאָה.

ח'לופי גרסאות

מסורת הזהר

(תהלים קד) תולדות ב צ"ג, (בראשית ב) ב"א כ ואתבניאו מניה. ל אתבניאו ואשתכללו. ח ל"ג דכתיב יא צ"א. כלם בחכמה עשית. ט מוסיף ואמרו ליה רעל י' קיימי כלהו ועל. ע דלתתא. פ בקוטפא; בקוטפן בגופיה. צ שלימו. ק מוסיף דאלפא ביתא. ר וי'. ש דא. ת מוסיף וכלא חד סתים שבילין וחד נהר עמיקא לכל. א ושליומו. ב לשמא. ג ל"ג י'. ד וישא. ה זינין; דיינין. ו עלאה; עלאין. ז ל"ג נפקין ועלאין. ח לגביה; בגויה. ט אוקמנה. י מוסיף כגוונא דא. כ ל"ג רוא דבינה והיא אימא עלאה. **דרך אמת** (ר) הגעת אות יו"ד שהיא נקודה וחבור השלשה הכלולים בו כמ"ש בסמוך. (ש) שכלולים בלבדו שהוא מילואו של אות י' והיינו אותיות יו"ד שהוא לבדו ממש שניצוץ היו"ד מתעלם בו ורמז על זה שהרי ההעלם של אות י' שהוא ו"ד הוא ג"כ מספר עשרה וכענין הנו" בסתנין, ומלת קיטפא פ"י מלבדו ר"ל במלבושיו המתעלם בו כאמור.

מאמר

הסולם

רמזי ד' אותיות הוי"ה

הקדוש הוא יוד, הי' היא ראש הכל אב לכל, דהיינו חכמה. הוי' של מילוי היות, הוא בן שהוליד יוצא ממנו, שהוא ז"א, וממנו נמצא הדי' דמילוי יוד, שהיא בת, והמטרוניתא דהיינו מלכות, שכל הדינים נמצאים בידיה. והם זו"ן שבחכמה. ונמצאים נסתרים בכל העולמות, שעלינונים שהם זו"ן דאצילות, יוצאים ממנו, ועלינונים ותחתונים יחד נוונים מהם. כי אלו זו"ן דחכמה, ה"ס ישו"ת, דהיינו בינה שממנה יוצאים וניזונים כל העולמות, העליונים, שהן זו"ן דאצילות, והתחתונים שהם ג' עולמות ב"ע. הרי שהי' הוא שלמות הכל, והשם הקדוש, הוי"ה, נשתכלל בה ונמצא סתום בתוכה.

קנג) לְבַתֵּר יו"ד אָפִיק וכו': לאחר כך, היות הוציאה הכל, ושלשה הכל בקשר אחד זה בזה. והרי העמיד המאור הקדוש. הי' שהיא חכמה. הוציאה ממנה נהר הזה, שהוא בינה

קנא וּבִסְפָרָא דְשְׁלֵמָה וכו': ובספרו של שלמה המלך, אמר, ההתפשטות של הי', היא בשלשלת של שלש טבעות, הכלולות בקשרי גופה. א' הוא פחד הכל, דהיינו כתר, שכולם מזדעזעים מפחדו כנ"ל, וא', הוא, סתום שבילים, שהוא חכמה הסתומה, וא', הוא, נהר אחד עמוק, שהוא בינה. **מטון**, פירושו התפשטות והגעה. כמו שביק הני דמטו. שפירושו שהגיעו (חגיגה ה') **קטפורא**, פירושו שלשלת, מלשון קפטורין יוצאה מתוך הושט (תנחומא מקץ) שפירושו חבל או שלשלת. **קיטפא** פירושו קשר ודבק מלשון, נהר מקטף, שפירושו מדבק ומקשר השערות זו בזו. (נדה ט"ו).

קנב) לְבַתֵּר פְּרִיט בְּאַתְוּוֹן וכו': אחר כך ביאר בפרטות באותיות השם הוי"ה. הבית בשכלולו הוא יוד ה"א, היינו בסו"ה בחכמה יבנה בית. הוא בנין הכל. ומפרש, שלימות השם (דפו"י דף י' ע"ב)

נג

ויקרא

קנה וְהָיָה נְהָר, אֲפִיק תְּרִין בְּנִין, כְּמָה דְאִתְמַר. וּמִנָּה אֲתִנּוּ. לְכַתֵּר
נִפְקִין תְּרִין בְּנִין, וּבִרְתָּא אֲתִנּוּת מִבְּן, דָּא ו', ׀ הָא בֶּן הָאִי מְלָפָא דְשִׁלְמָא כֻּלָּא
דִּילֵיה, יִרְזָא דת"ת. ׀ וּלְכַתֵּר אֲשִׁתְּכַח ה', דְאֲתִנּוּת מִן ו'. וְהָא ׀ אֲוִקְמִיה. אֲשִׁתְּכַח,
ד' עֲקָרָא וְשָׂרְשָׂא וְשְׁלִימוּ דְכֻלָּא. ה"ה"ד ׀ בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בֵּית.

קנה תִּנּוּ, ׀ שְׁמוֹת אֲשִׁתְּכֻלּוּ וְנִפְקוּ מֵהָאִי ׀ יו"ד. ׀ דְהִיא עֲשִׂירָאָה
דְאֲתִנּוּ. וְכֻלְהוּ אֲעִיל ׀ לֹן ׀ לְהִהוּא נְהָר קִדִּישָׁא, כִּד יִאֲתַעְבְּרָא. וְעֲשִׂרָה שְׁמֵהֶן
׀ כֻּלְהוּ סְתִימִין בְּחֵד. וְכֻלְהוּ סְתִימִין תְּבִי. א"י ׀ כֻּלִּיל לֹן. ׀ אֲפִיק לֹן. ׀ הוּא
אָב לְכֻלָּא. אָב לְאֲבָהֶן.

קנו מְנִיָּה יִנְפְקוּ ו"ד. רְמִזוּ ׀ לְעֲשִׂרָה בְּחֻשְׁבוֹן. אֲתִנּוּ יו"ד כֻּלִּיל לֹן
ו"ד, שְׁלִימוּ דְכֻלָּא. ו"ד: דְכַר וְנוֹקְבָא. דו קְרִינֵן לֹן, תְּרִין. וְע"ד אָדָם דו פְּרָצוּפִין
אֲתִבְרִי, וְאִינוּן פְּרָצוּפִין דְכַר וְנוֹקְבָא הוּו, כְּגוֹנוֹא דְלְעִילָא. ו"ד יִמְעִילָא לְתַתָּא.

מטורת הזהר
(9) (משלי כד) ב"א רמא צ"ו.
ל ברא וברתא ו"ה האי ברא מלכא דשלמא כלא דיליה
והאי ה' ברתא אתונת מן ו' והא אוקמה. ח ה"א. נ ל"ג
דוא דת"ת. ט לבתר. ט אוקמה. פ ל"ג יו"ד. ק בההוא. ר
ד אתעברת. ש וכלהו. ת ביו"ד. א ו'. ב דכליל. ג האי.
ד מוסיף נפקו וביה תבין; וביה יתבין; ביה עשר תבין. ה
לעשיראה. ו יו"ד. ז ל"ג מעילא לתתא; אינון ו"ג מעילא
לתתא.

מאמר
בינה, כי ז"ן דחכמה נעשו לבינה, כנ"ל בדבור
הסמוך, שכתוב בו, ונהר יוצא מעדן להשקות
את הגן. שזו ה' ראשונה דהוי"ה, כי ו"ד,
דמילוי יו"ד, שה"ס ז"ן דחכמה. נצטיירו לה'
שהיא צורת ד' על ו', שה"ס בינה. והיא אמא
עלאה, דהיינו ישו"ת.

קנה וְהָיָה נְהָר אֲפִיק וכו': ונהר
ההוא, שהוא בינה, הוציא ב' בנים, כמו שלמדנו
שהם ז"א ומלכות. וממנה הם נזונים. ולאחר
כך יוצאים ב' בנים, שהם ז"א ומלכות, והבת
נזונית מן הבן, שהוא ו', בן הזה הוא מלך
שהשלום כולו שלו, שהוא סוד תפארת, דהיינו
ז"א, ואח"כ נמצאת ה' דהיינו הבת שהיא
מלכות, שנונית מן הו'. וכבר העמדנו. נמצא,
שהי' היא עיקר ושורש ושלמות הכל. זהו
שכתוב, בחכמה יבנה בית.

פירוש. כי יש ב' מצבים במלכות, א'
כשנאצלה מן הבינה בסוד ב' מאורות הגדולים
שהיתה גדולה כמו ז"א, שז"א הלביש קו ימין
דבינה, והמלכות קו שמאל דבינה. ואז היתה
המלכות נזונית מן הבינה כמו ז"א. ולא היתה
צריכה לקבל מז"א. ועל מצב הזה אומר,
וההוא נהר אפיק תרין בנין ומנה אתזנו.
ששניהם נזונו מן הבינה. ואח"כ נתמעטה
המלכות לבחינת נקודה תחת היסוד, וחזרה
ועלתה לבינה ונבנתה מחדש בסוד ויבן ה'
אלקים את הצלע וגו'. ובאה למצב הב', שהיא

(דפו"י דף י" ע"ב) *ע"ע בתע"ס חלק יד עמ' אחרטו אות רכב בקוץ

ויקרא

נד

ד'ו מתפתא לעילא. וכלא חד מלה. י"ג מכילן תליין ביה, וע"ד יו"ד כליל ו"ד כמה דאתמר, וקא אוקמוה.

קנט) ות"ח, י' שמעון, לקבל י' אתון. ובספרא דרב המנונא סבא תמניא אינון, ותרין דרגין, לקבל תרין רקיעין. ומשתניין שמעון, עשרה, ותשעה, ותמניא, ושביעאה.

קנח) קדמאה י"ה, בגין ד"י כליל ה'. ויה' נפקא מן י'. בג"כ תכמה י"ה אקרי.

קנט) תנינא יהוה דאקרי אלהים. בגין דההוא נהר רחמי, ובגין דדינין מתערי מגיה, כ אתון דרחמי פתיב, ונקוד אלהים. וילא אלהים דינא.

קס) תליתאה, אל. והוא גדולה, והוא אקרי האל הגדול. וכיבועאה, אלהים. דדינין ביה אתערן, והוא דינא תקיפא. תמישאה, יהו"ה. פללא דכל שלימו דמהימנותא, ודא הוא רחמי בשלימו ודא הוא תפארת. שתיתאה ושביעאה, צבאות אקרון.

חלופי גרמאות

ח ל"ג אינון, ט וה"א, י יה"ו, כ מסיף אלקים ונפקו אתון; נפקו אלקים אתון; ל"ג אתון דרחמי, ל מסיף כתיב רחמים, מ בה' באלקים, נ דינא דחתיב אדני הוי"ה, ט ל"ג דינא, ע הגדול, פ ודא, צ יהוה, ק ל"ג ודא הוא תפארת.

עשרה שמות

הסולם

מאמר

הוא ו"ד שהו צורת ה', וה' של הוי"ה יוצאת מן היוד, כי היא אותן ו"ד דמילוי יוד שיצאה מן היוד שה"ס חכמה ונעשתה לבינה, (כנ"ל אות קנ"ו) ונמצא שב' אותיות י"ה כלולות ביוד, שהיא חכמה, ומשום זה נקראת החכמה י"ה.

קנט) תנינא הוי"ה דאקרי וכו': השם השני, הוא הוי"ה הנקרא אלקים, דהיינו הוי"ה בניקוד של אלקים. שהוא בינה. משום שהנהר ההוא, בינה, הוא רחמים, ומשום שדינים מתעוררים ממנה, מחמת עלית המלכות לבינה, ואינם מעצמה, ע"כ כתוב השם שלה, באותיות הרחמים שהן הוי"ה, המנוקדות בניקוד של אלקים, דהיינו בחטף סגול ובחולם ובחידוק. ולא כתוב באותיות אלקים, שהם דין.

קס) תליתאה, א"ל, והוא וכו': השם השלישי הוא א"ל, והוא גדולה, דהיינו הסד. והוא נקרא האל הגדול. השם הרביעי הוא אלקים, שבו דינים מתעוררים, והוא דין קשה. דהיינו ספירת הגבורה. השם החמישי הוא הוי"ה, שהוא כלל כל השמות של האמונה, וזה הוא רחמים בשלמות, וזה הוא ספירת תפארת. שם הששי והשביעי, שהם נצח וזהו, נקראים צבאות.

תמינא

בוקר העליון של ה"י שהוא כתר. שבו י"ג תי"ד. ועל כן ה"י כוללת ו"ד להראות על ז"ו שבתוכה, שמהם נעשו יסו"ת, שה"ס בינה שחזרה להיות חכמה, שמשם יוצאים כל המוחין, והן שלמות הכל, שז"ס שהמילוי ו"ד בגי' י' שחשובים כמוה. כמו שלמדנו וכבר העמידנו.

קנז) ות"ח יו"ד שמעון וכו': בוא וראה, עשרה שמות הם, כנגד י' אותיות. כלומר כנגד י' שהיא עשירית שבאותיות אלפא ביתא (כנ"ל אות קנ"ה) וע"כ כוללת עשר אותיות. ובספרו של רב המנונא סבא, אמר, שמונה שמות הם דהיינו מבינה ולמטה. וכ' מדרגות כתר וחכמה, הם כנגד ב' רקיעים, כלומר שנעלמים ואינם נקראים בשם. כי שם פירושו גילוי, שכל מה שלא נשיג לא נדעהו בשם. ומספר השמות משתנה, לעשרה, כשמתחילים לספור מן הכתר. ותשעה, כשמתחילים מן החכמה. ושמונה, כשמתחילים מבינה. ושבעה, כשמתחילים מחסד.

קנח) קדמאה י"ה בגין וכו': ומתחיל למנות מן החכמה. ואומר, שם הראשון, הוא י"ה שהוא חכמה. משום שהי' שהיא חכמה, כוללת בתוכה ה', דהיינו שהמילוי של יוד

(דפו"י דף י' ע"ב *) דף י"א ע"א

נה

ויקרא

קסא תמינאה, א"ל חי. כד"א ^ט כי שם צנה ^י את הבנכה חיים וגו'. ודא צדיק, דכל חיים נפקין מתמן, ואקרי יהו"ה. כד"א ^י צדיק יבחן. ודא היא ^י ועירא דשמה קדישא. בג"כ ^י ווי תרין.

קסב תשיעאה, אדנ"י. ודא מלכות קדישא, דדינין נפקין מתמן לעלמא. ודא הוא ^א כתרא בבתרא, דכלהו שמהן. ושם אה"ה, כללא וסתמא דקדמיתא. ודא הוא כתרא עלאה, רישא דכל רישין, שמיה סתים ולא אתגלייא, ואתמר. ובספרא דאגדתא, עשר שמהן פתיבן בגוונא אחרא ואנא לא תגינא הכי.

קסג רבי אבא פתח, ^ה עורי צפון ובאי תימן הפיחי גני זלו בשמיו זבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו. עורי צפון, אלין עולות דנשחטות בצפון, בגין דאינון ^ז מחשבות בצפוני לבא, ובאתר דדינא. בגין דמחשבה אשתכח בליליא, בזמנא דדינא אשתכח. רוח צפון מנשכא בפלוגתא דליליא, פד מתערי אנשי, וכנור דדוד מנגן מאליו, ומחשבתן דבני נשא מתערי.

קסד ובאי תימן, אלין שלמים דנשחטין בדרום, בגין דאינון שלמא ^ח דכלא, שלמא דעלאי ודתתאי. ואלין שלימו דסטרי עלמא. שלימו דכלא מסטרא דמהימנותא. ושלמים: בגין דאינון שלמא דכלא. בעלים אכלין ^ט מנייהו, ומתהניין מנייהו. דהא שלמא הוא ליה, ולכל עלמא, ^י בדרגא חדא. חטאות

חלופי גרסאות

ר ה' הצדיק, ש יוד, ת ואי. א ליג כתר. ב ליג בתראה. ג והא אוקמה. ד מוסף על מחשבות. ה בכלא. ו ובתתאי; ותתאי. ז מניה. ח ומהנין. ט מוסף כלא בדרגא.

מסורת הזהר

ז (תהלים קלג) לעיל אות קלג צ"ד. ק (שם יא) תולדות לו צ"ד. ר (שיר ד) חלק ג' קפג זהר חדש יג ט"א שליך ט"ב שיז ש"ט שליט.

הסולם

עשרה שמות

צפון ובאי תימן הפיחי גני וגו'. עורי צפון, אלו הם העולות הנשחטות בצפון, משום שבאים על המחשבות שהם בצפוני הלב, ובמקום הדין, שצד צפון הוא שמאל ודין, שהוא משום שמחשבות נמצאות בלילה בזמן שנמצא דין. רוח צפון מנשב בחצות לילה, כשהאנשים מקיצים משנתן, וכנורו של דוד, שה"ס המלכות המנגנת להקב"ה (שלח אות שמ"ב) מנגן אז מאליו, ומחשבותיהם של בני אדם מתעוררות.

קסד ובאי תימן: אלו הם שלמים הנשחטים בדרום, שהוא צד החסד, ימין, משום שהם שלום של הכל, שלום של העליונים והתחתונים, שהקרבת השלמים ממשיכה שלום ושלמות. ושלמים הוא לשון שלום ושלמות. ואלו הם השלמות של רוחות העולם, שלמות של הכל מצד האמונה. שהיא המלכות. והשלמים משום שהם שלום הכל, הבעלים אוכלים מהם ונהנים מהם. כי שלום הוא לו, ולכל העולם במדרגה אחת. חטאות ואשמות נאכלים לכהנים בלבד

מאמר

קסא תמינאה א"ל חי וכו': השם השמיני הוא א"ל חי, כש"א, כי שם צוה ה' את הברכה חיים וגו'. וזהו צדיק, דהיינו יסוד, שכל החיים יוצאים משם. ונקראה הויה, כש"א הויה צדיק יבחן. וזו היא ו' קטנה של השם הקדוש, שמשום זה ויז של שם הקדוש יש בה ב' ויין. שהו' הראשונה היא תפארת, והו' השניה היא יסוד.

קסב תשיעאה אדנ"י ודא וכו': השם התשיעי, הוא אדני, וזה היא מלכות הקדושה, שהדינים יוצאים משם לעולם. וזה הוא הכתר האחרון, דהיינו ספירה אחרונה, של כל השמות. והשם אהיה הוא כלל והוא סתום, שבספירה הראשונה, שזה הוא כתר עליון, הראש של כל הראשים. שמו סתום ולא נתגלה. כי אהיה, פירושו, שאני עתיד להתגלות, ועתה, עוד אינני מגולה. ונתבאר. ובספר האגדה כתובים עשרה שמות באופן אחר. ואני לא למדתי כן.

קסג רבי אבא פתח וכו': רא"פ עורי (דפו"י דף י"א ע"א)

ויקרא

גו

ואשמות נאכלין לכהני, בגין דאינון זמינין לכפרא עלייהו, ולא עברא חובייהו. ומכל קרבני לא חביבין קמי קב"ה כמו שלמים, בגין דאשתכח שלמא בעלאי ותתאי.

קסה ועילא מפלהו קטרת, דאיהו שלים מכלא, ולא אתיא לא על חטא, ולא על אשם, ולא על עון, אלא על שמחה. כד"א ^ט שמן וקטרת ישמח לב, והא אוקמוה. וע"ד, קטרת לא מתקרב אלא בזמנא דשמן מתקרב, הה"ד ^י והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה. וכתיב, ^{יא} ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה. בגין דאשתכחו שמן וקטרת פחדא. ת"ת, שלמים בכלא הוא שלמא. ^{יב} וקטטה ^{יג} וקטרוגא לא אתער בעלמא, אבל קטרת, ^{יד} קשיר קשירו דמהימנותא.

קסו ר' אלעזר אמר, פלהו עשרה שמהן פתיבי, ונאן תנינן. קדמאה, אהיה, דא סתימא עלאה, כמאן דאמר אנא מאן דאנא, ולא אתיידע מאן הוא. ^א לבתר אשר אהיה, ^ב אנא דזמין לאתגליא, ^ג באינון ^ד בתרין, ^ה דהא בקדמיתא סתים, ולבתר שרי לאתגליא, עד דמטי לגלויא ^ו דשמא קדישא.

קסז וכך פתיב במשה, אהיה בקדמיתא, סתימו דכלא, אנא הוא מאן דאנא. לבתר אשר אהיה, אנא זמין לאתגליא. לבתר אהיה בתראה, ודא פד אימא מתעברא, ועדיין הוא סתים. אימתי אתגליא. בזמנא דכתיב ^א לך ואספת

חלופי גרמאות

י חשיבי. כ ל"ג וקטטה. ד ל"ג וקטרוגא. ח ל"ג קשיר. נ ואינון. ס ל"ג לבתר. ע ל"ג אנא. פ לאינון; מוסף דזמין לאינון; עד דמטי לאינון. צ מוסף כתרין אחרנין. ק והא. ר דשלימו.

מסורת הזהר

(משלי כז) לעיל אות קר צ"ב. (ת) (שמות ל) ויחי קל צ"ה זהר חדש סח ט"א שני"ד. (א) (שמות ל) וקהל קנו צ"ב. (ב) (שמות ג) ויצא קיא צ"ב.

עשרה שמות

קושרת קשירת האמונה. שממשת מוחין למלכות הנקראת אמונה. **קסו** ר' אלעזר אמר וכו': ר"א, כל עשרה השמות כתובים בתורה. ואנו למדנו, אשר שם הראשון הוא אהיה הוא סתום העליון, כמי שאמר אני מי שאני, ולא נודע מי הוא. והיא **כתר**. ואחר כך כתוב, **אשר אהיה**, שהוא חכמה, שפירושו, שאני עתיד להתגלות באלו כתרים האחרים, כי בתחלה הוא סתום, דחיינו בכתר, ואח"כ מתחיל להתגלות, דחיינו בחכמה ובבינה, עד שמגיע לגילוי השם הקדוש, בתפארת*.

קסז וכך פתיב במשה וכו': וכך כתוב במשה. אהיה תחילה, שהוא סתום מכל, דחיינו כתר, שפירושו אני הוא מי שאני. אחר כך **אשר אהיה**, שהוא חכמה, שפירושו, אני עתיד להתגלות. אח"כ אהיה האחרון, דחיינו

הסולם

מאמר

בלבד, ולא לבעלים, משום שהכהנים עומדים לכפר עליהם ולהעביר חטאם. ומכל הקרבנות לא חביבים להקב"ה כמו השלמים, משום שעושים שלום בעליונים ותחתונים.

קסה ועילא מכלהו קטורת וכו': ולמעלה מכל הקרבנות הוא קטרת, שהיא שלמה לגמרי, ואינה באה לא על חטא ולא על אשם ולא על עון, אלא על שמחה. כמש"א, שמן וקטרת ישמח לב. וכבר העמדנו. וע"כ קטרת אינה נקרכת אלא בזמן ששמן נקרב, ז"ש, והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה. וכתוב, ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה. כדי שימצאו שמן וקטרת יחד. כי שמן רומז על חכמה וקטרת על בינה, וח"ב הם תמיד ביחד. בוא וראה, שלמים עושה שלום בכל, ומתלוקת וקטרוג אינם מתעוררים בעולם. אבל קטרת

אהיה

(דפו"י דף י"א ע"א) *ע"ע בתע"ס חלק ט עמי תשצו או"פ ד"ה והשם

גז

ויקרא

את זקני ישראל ואמרת אליהם יי אלהי אבותיכם וגו', דא שלימו דכללא, וקבא
הוא גלויא וקשוטא דשמה קדישא.

קסח) בג"כ, קדמאה דכללא, אהיה. תניינא, זיה. בגין דתקמה אפיק ה',
וסתים ביה, ולא אתפרשא לעלמין מניה. וקא אוקמוה דכתיב, ונהר יוצא
מעדן פהאי גוונא. ט"ז.

קסט) ונהכי אוליפנא מאבא, א' פמה דאתמר. לבתר ז"ה, דלא ב מתפרשן
לעלמין, י' אפיק ג' ה', פהאי גוונא ז' הרי י'. ומהוא נהר ד דנפיק מניה.

קע) ואתמשך מניה ולתתא, תרין בגין דנפקין מניה. מסטרא דאבא
ה' נפיק בן, דקא אחיד וביה ב'י, ואחיד ביה הוא נהר. ומסטרא דאימא נפקת
בת, דאיהו נהר תתאה, וקאי בן אתמשך לבתר ונפיק מניה, וקא ר', ודא
ירית לאבא ולאימא, ואתקשר ביה מהימנותא דכללא. ומניה אתנת ברתא,
ז מההוא וריתא דאיהו ירית.

חלופי גרסאות

ש ה"א וי"ו. ת ואוליפנא ול"ג הכי. א יוד. ב אתפרשן.
ג לה. ד אנפיק. ה יוד. ו בה ביוד. ז ומהוא.

מסורת הזהר

ג) (בראשית ב) לעיל אות קנג צ"ע.

עשרה שמות

קנ"ח) שה"ס אר"א עלאין שאינם נפרדים זה
מזה לעולם. ואח"כ י' הוציאה ה' באפן הזה,
ז"ל, שיש רועם י' בקרן זוית הה', הרי יש
כאן י' שהוא ישראל סבא, ואותו נהר היוצא
ממנו שהוא תבונה, שהיא עצמות הה'
המתפשטת מן ה' שבקרן זוית שלה. והם
סוד ה' ראשונה שבשם הרי"ה.

קע) ואתמשך מניה ולתתא וכו':
ונמשך ממנו ולמטה, דהיינו מן הה' הנ"ל
שהם ישו"ת, שני בנים היוצאים מהם, מצד
אבא ותתא, שהוא י' שבקרן זוית הה', יוצא
בן, שהוא ז"א, שהוא נאחו בהי', שהוא יש"ס,
הנקרא אבא, ונאחו בנהר ההוא, דהיינו בתבונה,
הנקראת אמא, שהיא עצמות הה' המתפשטת
מן ה'. ומצד אמא, שהיא עצמות הה' יוצאת
בת, שהוא מלכות, שהיא נהר התחתון. והבן הזה,
שהוא ז"א, נמשך אח"כ ויצא מהם, מישי"ס
ותבונה, והוא ו' דהויה, והוא יורש את אבא
ואמא, שהם ישו"ת, כלומר שמקבל מוחין
שלהם, אע"פ שאינם שלו מבחינת עצמו, אלא
שירוש אותם. (כנ"ל בראשית א' דף ז' ד"ה
וכבר) ונקשרה בו האמונה של הכל, שהיא
מלכות. וממנו ניונית הבת, מאותה ירושה
שהוא ירש, מישי"ס, דהיינו שמאיר לה
מאותם המוחין.

(דפו"י דף י"א ע"א *) דף י"א ע"ב) *מבואר בחע"ס חלק יד עמ' א'תקכו או"פ ד"ה נהר, ובתש"ס ועל

הסולם

מאמר

אחיה שלחני אליכם. שהוא בינה. וזהו כשאמא
מתעברת עם זר"ו, ועוד השם סתום. מתי מתגלה
השם. הוא בזמן שכתוב, לך ואספת את זקני
ישראל ואמרת אליהם, הויה אלקי אבותיכם
וגו', השם הזה הוא שלמות הכל, וכאן הוא
הגילוי והיתוד של השם הקדוש. והוא תפארת.

קסח) בג"כ קדמאה דכללא וכו': משום
זה השם הראשון של הכל, הוא אהיה. שהוא
כתר. השני יי, שהוא חכמה. משום שהחכמה
שהיא י', הוציאה ה' שהיא בינה, (כנ"ל אות
קנ"ח) והיא סתומה בו ואינה נפרדת ממנו, מן
ה' לעולם. שה"ס בינה הנכללת בחכמה, והם
מכונים אר"א עלאין. וע"כ נקראת החכמה בשם
יה. וכבר העמדנו, שכתוב, ונהר יוצא מעדן,
שפירושו, שהבינה הנקראת נהר יוצאת מעדן
שהוא חכמה, שבינה זו ה"ס ישראל סבא
ותבונה, דהיינו חו"ב תתאין, והם כאפן הזה
ז"ל, כלומר שהקרן זוית שבימין האות ה' היא
סוד י' שהיא חכמה הנקראת אבא ותתא, והנק'
ישראל סבא, אשר אות ה', שהיא בינה הנקראת
אמא ותתא, והנקראת תבונה, מתפשטת ממנו*.

קסט) והכי אוליפנא מאבא וכו': וכך
למדתי מאבי, י' היא כמו שאמרנו, שהיא
חכמה. ואח"כ יי, שהחכמה הוציאה בתוכה
הבינה, בסוד ו"ד דמילוי יוד, (כנ"ל אות

נח

ויקרא

קעא ועל דא " בעי למכתב שְמָא קדישא, " בקדמיִתָא, קוצא חד לעילא, וקוצא חד באמצעיִתָא, וקוצא חד לתתא, והא אתמר. לכתר זה, דלא מתפרשן דא מן דא לעלמין, פגוונא דא "!. בגין דיִשתפחו תרווייהו בשלימו דכלא, אב ואם בן ובת. פגוונא דא "!. הרי לך כל שלימו דמהימנוּתָא.

קעב לכתר אתפשט מהימנוּתָא, ונפקין תרין בנין מפללא יחד, בארתייהו. בן נפיק מתרווייהו, והוא ו' דשְמָא קדישא. בת נפקת מסטרא דאימא, והיא ה' בתרָאָה דשְמָא קדישא. וְלֹא אֲשַׁתְּלִימַת אֶלָּא עִם ו', בגין דמגיה אתגנת, ועל דא בעי למכתב ו', ולכתר י' ה', פגוונא דא "ר ה', הרי ו' וְהָיָה אֲתַפְשֻׁטָּא דנפיק מגיה, פגוונא דההוא נהר דנפיק מן י', בגין דמגיה אתגנת. יו' הרי בן דנפיק מגיה לתתא.

קעג והא מלין אלין אוקים לון אבא, והא אתמרו. ואנא פד מטינא למלין אלין, אימא לון, בגין דפקדונא דאבא הָכִי. והכי בעי ב"נ לאודהרא בשְמָא

חלופי גרמאות

ח מאן דבעי ט ל"ג ה' י ו"ה. כ. דא. ל וא"ו ה"א. ט ו"ה; ו"ה. נ והרי.

כאמר

הסולם

סוד כתיבת שם הוי"ה

נשלמת אלא עם ו', כי המלכות אינה נשלמת אלא ע"י ז"א, משום שממנו ניוזנית, דהיינו מקבלת שפעה. וע"כ צריך לכתוב, צורת ה', שתהיה בה ו' תחילה, ואח"כ ה', כעין זה ז"ל שהם ז"א ומלכות הכלולים במלכות. הרי ה' עם ההתפשטות היוצאת ממנו, המשלמת צורת ה', דומים כמו נהר ההיא תבונה, היוצא מן י' שהוא ישראל סבא. כמו שנתבאר בצורת ה' ראשונה דהויה לעיל בדבור הסמוך. משום שממנו מן ה', נזונית הה' שהיא בינה, אף כאן בה' אחרונה צריכים לכתוב תחילה ו' ואח"כ למשוך ממנה צורת ה', כי ה' זו ניוזנית מן הו'. ו' זו, שבתחילת צורת ה', הרי הוא בן היוצא ממנו מן הו' דהויה, למטה, בתוך הה' האחרונה. כלומר, שהוא ז"א שבמלכות.

קעג והא מלין אלין וכו': והרי דברים אלו העמידם לי אבי, ונאמרו. ואני, כשמגיע אני לדברים אלו, אני אומר אותם כך, משום שכן הוא פקדון של אבי. כלומר שכן נמסרו לי. וכן צריך האדם להזהר בשם הקדוש, שיכתוב השם הקדוש באופן זה. וזה הוא כראוי. ואם לא באופן זה, לא נקרא שם קדוש, ונקרא פגום. ומי שפוגם את השם הקדוש, טוב לו שלא נברא.

תליאתה

קעא ועל דא בעי וכו': ועל כן צריכים לכתוב את השם הקדוש, ה' בתחילה, וצריכים לכתוב קודם אחד למעלה, מעל ה' וקודם אחד באמצע ה', וקודם אחד למטה בתחתית ה'. שה"ס כח"ב המדומים ב"י. וכבר למדנו (לעיל אות קמ"ז). אח"כ צריך לכתוב י', שאינם נפרדים זה מזה לעולם, כאפן זה, ז"ל דהיינו שתחילה יכתוב ה' שבקרון זוית, ואח"כ ימשוך ממנה ב' קוין, אחד למעלה על הגג, ואחד למטה לרגל ימנית, וקו קטוע ברגל השמאלית. כדי שימצאו שניהם בכל השלמות, אב ואם, הכלולים ביוד, שהם או"א עלאין. ואח"כ הוציאה ה' מתוכה את המילוי ו"ד ונעשית ממנה ה' אות ה' בציור ז"ל שהם בן ובת, של ה' כי ו"ד דמילוי יוד ה"ס ז"א ומלכות הכלולים בחכמה (כנ"ל אות קנ"ו) הנקראים בן ובת. כעין זה צריכים לכתוב י"ה. הרי לך כל השלמות של האמונה. שהיא בינה*.

קעב לכתר אתפשט וכו': לאח"כ נתפשטה האמונה, שהיא הבינה, ויוצאים ממנה ב' בינים מכלל אחד, ומתחלקים לדרכיהם. הבן, שהוא ז"א, יוצא משניהם, מישו"ת, והוא ה' של השם הקדוש הויה. הבת, שהיא המלכות, יוצאת מצד אמא, דהיינו תבונה, והיא ה' אחרונה של שם הקדוש הויה. ואינה

(דפו"י דף י"א ע"ב) *ע"י הערה בעמוד קודם

נב

ויקרא

קדישא, דיקתוב שמה קדישא כגוןא דא, ודא איהו פדקא חזי. ואי לאו, לא אקרי שמה קדישא ואקרי פגים. ומאן דפגים שמה קדישא, טב ליה דלא אתברי. קעד) תליתאה, יהו"ה דאקרי אלהים כמה דאתמר, רחמי, ונפיק מגיה דינא. ודא הוא שהוא נהר, דנגיד ונפיק מעדן. רביעאה, אל גדול. והא אתמר, ודא גדולה. תמשאה, אלהים. ובכל אתר הוא גבורה. שתיתאה, יהו"ה, רחמי, שלימו דכלא. עקרא דכלא. קשרא די מהימנותא. אחיד לכל סטרין. ודא תפארת ישראל.

קעה) שביעאה ותמינאה צבאות. ועל דא, יהו"ה קריב בכלא. אחיד בכל סטרין, לזמנין יי אלהים, דהא קריבין אינון תפארת לגבי גבורה. לזמנין יי צבאות, דהא קריבין אינון תפארת לגבי נצח והוד, דאקרון צבאות. והא אתמר דאשתמודען מלי נביאי מהימני מפומייהו. כד אמרי, כה אמר יי אלהים. וכד אמרי, כה אמר יי צבאות. והו דדעין מאן אתר פ אתיין מלין.

קעו) תשיעאה שדי. דאמר לעלמא די, דהא די ספוקא הוא. וספוקא י לא אתי לעלמא, אלא מן צדיק, דאיהו יסוד עולם, דאמר לעולם די. עשינאה, אדני. דהא דינא דמלכותא דינא ודאי. והאי לאגתא קריבין דמלכא בעלמא. ודא גבורה תתאה, ודא איהו צדק.

הלופי גרמאות

ט מוסיף דא הוא. ו רזא. פ אתו. צ מוסיף אל שדי. ק ליג די, דספוקא וליג די. ו דא אתי מן צדיק וליג לעלמא אלא.

עשרה שמות

הסולם

מאמר

קרב לכל, אחוז בכל הקצוות. כי לפעמים כתוב, הויה אלקים, שזה יורה שת"ת קרב לגבורה. ולפעמים כתוב, הויה צבאות, שזה יורה שת"ת קרב לנצח והוד הנקראים צבאות. והרי למדנו, שנודעים, דברי הנביאים הנאמנים מפיהם, כשאמרו כה אמר הויה אלקים, וכשאמרו, כה אמר הויה צבאות, שהיו יודעים מאיזה מקום באים דברי הנבואה.

קעו) תשיעאה שדי, דאמר וכו': השם התשיעי הוא שדי, דהיינו יסוד, שאמר לעולם די, כי די פירושו ספוק כל מה שצריך, וספוק אינו בא לעולם אלא מצדיק, שהוא יסוד עולם, שאמר לעולם די. דהיינו שמספיק לו צרכו. השם העשירי הוא אדני, שהוא מלכות, כי הדין של המלכות הוא דין ודאי, ואדני הוא אותיות דין. וזהו לערוך מלחמות המלך, שהוא ז"א, בעולם. וזו נקראת גבורה תחתונה, וזו נקראת צדק.

ואלין

קעד) תליתאה הויה דאקרי וכו': אחד שביאר ב' שמות הראשונים, אהיה יה שהם כתר וחכמה, (כנ"ל אות קס"ח) מבאר שם השלישי, שהוא הויה שנקרא אלקים. דהיינו בינה. כמו שלמדנו, שבינה בעצם היא רחמים, אלא שיוצא ממנה דין. וע"כ הכתב הוא הויה, רחמים. והקריאה הוא אלקים, דין, להיותה מנוקדת בניקוד אלקים. (כנ"ל אות קנ"ט) וזה הוא נהר שהוא היוצא מעדן. שהיא בינה. השם הרביעי הוא, אל גדול, וכבר למדנו, שהיא גדולה, דהיינו ספירת החסד. השם החמישי הוא אלקים, שבכל מקום הוא גבורה. השם השישי הוא הויה, רחמים, שהוא שלמות הכל, עיקר הכל, הקשר של האמונה, אותו לכל הקצוות. שכולל כל ששה קצוות חגית נה"י. וזה הוא תפארת ישראל.

קעה) שביעאה ותמינאה וכו': השם השביעי והשמיני, נקראים יחד. צבאות, שהם נצח והוד. וע"כ השם הויה, שהוא ת"ת, (דפויי דף י"א ע"ב)

ויקרא

ס

קעז וְאֵלֶּיךָ אֵינֹן עֲשֶׂה שְׁמֵן דְּקִבָּה אֲקָרִי בְּהוֹ, ^ט מִתְּקַשְׁרֵן דָּא בְּדָא, בְּיַחְדָּא שְׁלִים. וְאֵלֶּיךָ אֵינֹן פְּתִיחַ קְדִישֵׁן דְּמִלְכָּא, דְּהוּא אֲשַׁתְּמוּדַע בְּהוֹ, וְאֵינֹן שְׁמִיה, וְהוּא אֵינֹן. וְכֹד מִתְּקַשְׁרֵן פְּלִהוּ פְּחָדָא, עַל רִיחָא דְקִטְרֵת, כְּדִין אֲקָרִי קִטְרֵת, קְשׁוּרָא דְמִתְּקַשְׁרֵן פְּחָדָא. וּפְּאָה תּוֹלְקִיהוֹן דְּצִדִיקֵי, דְּיַדְעִין אֲוֶרְחִין דְּאֲוֶרֶיטָא, וְיַדְעִין לְאֲשַׁתְּמוּדַעָא בִּיקְרָא דְמֶאֲרִיהוֹן, עַלִּיהוּ כְּתִיב ^י וּבָאוּ וַיִּרְאוּ אֶת כְּבוֹדִי.

קעח ^{יא} וְאִם זָכַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוּ. ר"ש אֹמֵר, כְּתִיב ^{יב} עֲשֶׂה עֲשֶׂה הַכֹּהֵן בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. עֲשֶׂה עֲשֶׂה לְמַאי קָא אֲתִיָּא. אֲלֵא, עֲשֶׂה לְמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית. וְעֲשֶׂה לְמַתַּן תּוֹרָה. עֲשֶׂה מֵאֲמֵרוֹת בְּמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, וְעֲשֶׂה מֵאֲמֵרוֹת בְּמַתַּן תּוֹרָה. בְּמַאי קָא מִיִּירִי. כְּגִין דְּעֲלָמָא לֹא ^{יג} אֲתִבְרִי אֲלֵא כְּגִין אֲוֶרֶיטָא, ^{יד} וְכָל זִמְנָא דִּישְׂרָאֵל מִתְּעַסְקִי בְּאֲוֶרֶיטָא, עֲלָמָא מִתְּקִימָא. וְכָל זִמְנָא דִּישְׂרָאֵל מִתְּבַטְּלִי מֵאֲוֶרֶיטָא, מַה כְּתִיב, ^{טו} אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמֵם וְלַיְלָה חֻקֹּת שָׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי. **קעט** תָּא חֲזִי, עֲשֶׂה מֵאֲמֵרוֹת לְמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, כְּדִתְנִן בְּעֲשֶׂה מֵאֲמֵרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם. עֲשֶׂה מֵאֲמֵרוֹת לְמַתַּן תּוֹרָה, ^{טז} אֵלֹהֵי עֲשֶׂה הַדְּבָרוֹת. כְּתִיב ^{יז} אֲנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ. וְכְתִיב בְּמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית ^{יח} יְהִי אֹרֶךְ יְהִי אֹרֶךְ. דָּא מְהִימְנוּתָא דְּקִבָּה ^{יט} אֹרֶךְ אֲקָרִי, דְּכְתִיב ^כ יְיָ אֹרֶךְ וְיִשְׁעֵי מִמִּי אִירָא וְגו'.

חֲלוּפֵי גְרַמָּאוֹת

ט מוסיף וכלהו מתקשרן. ת אברי. א ל"ג מן וכל עד מה. ב ל"ג עשרת הדברות. טו (בראשית א) ב"א מ צ"ד. י (תהלים כז) ויחי רטו צ"ה זהר חדש כו ט"א שכ"ט תקונים חדשים קטו ט"א של"ה.

מִסְוֵרַת הַזְהָר

(י) (ישעיה טו) חלק ג' קא. (ח) (ויקרא ג). (ז) (במדבר ז) חלק ג' יב. קעט. רנח. תקוני זהר בהקדמה ג' ת"ע (ז) (ירמיה לג) ב"א קעג צ"ג. (ח) (שמות כ) יתרו צח צ"ג. (ט) (בראשית א) ב"א מ צ"ד. (י) (תהלים כז) ויחי רטו צ"ה זהר חדש כו ט"א שכ"ט תקונים חדשים קטו ט"א של"ה.

עֲשֶׂה עֲשֶׂה הַכֹּהֵן

מאמרות, דהיינו עשרות הדברות, במתן תורה. שואל, מה מלמדנו בזה. ומשיב משום שהעולם לא נברא אלא בשביל התורה, וכל זמן שישיראל עוסקים בתורה העולם מתקיים, וכל זמן שישיראל מתבטלים מתורה, מה כתוב, אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת. שפירושו, אם לא התורה, שנאמר בה והגית בו יומם ולילה, חוקות שמים וארץ לא שמת. ושיעור הכתוב, הוא, כי הכף היא מלכות, שהיא כוללת ב' עשרות אלו, דבריאית עולם ומתן תורה, התלויים זה בזה.

קעט ת"ח עֲשֶׂה מֵאֲמֵרוֹת וכו': בוא וראה, עֲשֶׂה מֵאֲמֵרוֹת לְמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית הוּא כְּמוֹ שְׁלֵמְדֵנוּ, בְּעֲשֶׂה מֵאֲמֵרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם. עֲשֶׂה מֵאֲמֵרוֹת לְמַתַּן תּוֹרָה, אֵלֹהֵי עֲשֶׂה הַדְּבָרוֹת. וְהֵם אֵלֹהֵי כְּנֹגֵד אֵלֹהֵי, שְׁאֵם לֹא אֵלֹהֵי דְמַתַּן תּוֹרָה אֵינֵם מִתְּקִימִים אֵלֹהֵי דְמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית כְּנָל. כְּתוּב, אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּמַתַּן תּוֹרָה, וְכְתוּב בְּמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית יְהִי אֹרֶךְ וְיְהִי אֹרֶךְ. כִּי הָאֲמוּנָה שֶׁל הַקְּבִיָּה, שְׁהִיא הַמַּלְכוּת, שְׁהִיא

ש"ה

מֵאֲמֵר

קעז וְאֵלֶּיךָ אֵינֹן עֲשֶׂה וכו': ואלו הם עֲשֶׂה שְׁמוֹת שֶׁהַקְּבִיָּה נִקְרָא בְּהֵם, הַמְּקוֹשְׁרִים זֶה בְּזֶה בִּיחּוּד הַשְּׁלֵם. וְאֵלֹהֵי עֲשֶׂה הַשְּׁמוֹת, הֵם הַסְּפִירוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל הַמֶּלֶךְ, שְׁהֵן כְּחֹבֵב חֲגִ"ת נְהִי"מ, שְׁהוּא נוֹדַע בְּהֵן, וְהֵן שְׁמוֹ, וְהוּא הֵן. וְכַשְׁמַתְקִשְׁרוֹת כּוֹלֵן כֹּאחַת עַל יְדֵי הַרִיחַ שֶׁל הַקִּטְרֵת, אִז נִקְרָא קִטְרֵת, שְׁפִירוּשׁוֹ קֶשֶׁר בְּלִשׁוֹן אֲרָמִי, שְׁהוּא קֶשֶׁר הַמְּדוּרְגוֹת שֶׁמִּתְּקַשְׁרוֹת יַחַד. אֲשֶׁרֵי חֲלֻקָּם שֶׁל הַצְּדִיקִים שִׁיּוּדַעִים דְּרִכֵּי הַתּוֹרָה, וְיִוְדַעִים לְהַכִּיר כְּבוֹד אֲדוֹנָם, עֲלֵיהֶם כְּתוּב, וּבָאוּ וַיִּרְאוּ אֶת כְּבוֹדִי.

מֵאֲמֵר עֲשֶׂה עֲשֶׂה הַכֹּהֵן

קעח וְאִם זָכַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוּ: ר"ש אֹמֵר, כְּתוּב, עֲשֶׂה עֲשֶׂה הַכֹּהֵן בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. שְׁוֹאֵל, עֲשֶׂה עֲשֶׂה, ב' פְּעֻמִּים, לְמַה הֵם כְּאִים. וּמְשִׁיב, אֵלֵא עֲשֶׂה שְׁבַמַּעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, וְעֲשֶׂה דְמַתַּן תּוֹרָה, כִּי יֵשׁ עֲשֶׂה מֵאֲמֵרוֹת בְּמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, דְּהֵינֵן עֲשֶׂה פְּעֻמִּים, וְיֵאֲמֹר. וְהַפְּסוּק בְּרֵאשִׁית נִחְשָׁב ג'כ לְמֵאֲמֹר. וְעֲשֶׂה (דְּפֻרָי דָּף י"א ע"ב *) דָּף י"ב ע"א

סא

ויקרא

קפ כתיב ׀ לא יהיה לך אלהים אחרים על פני. וכתוב במעשה בראשית, ׀ יהי רקיע בתוך המים וגו'. יהי רקיע, אליו ישראל, דאינון חולקא דקב"ה, ׀ דאחדין ביהוה אֱתְרָא דאֱקְרִי שְׁמַיִם. וְהִינֵנוּ נֵזְא, דזמנא חָדָא שְׁאֵל רַבִּי יִיסָא סְבָא לרַבִּי אֲלֵעָאִי, אָמַר, הָא שְׁאָר עֲמִין זֶהב לֹון קב"ה לְרַבְרַבִּין מְמַנָּן שְׁלִיטִין, יִשְׂרָאֵל בְּאֵן אֲתֵר זֶהב לֹון. שְׁלַח לִיה, וּיְתֵן אֲתָם אֱלֹהִים בְּרַקִּיעַ הַשְּׁמַיִם, וְשְׁפִיר שְׁלַח לִיה.

קפא בתוך המים, בין מלולי אורייתא. ויהי מבדיל בין מים למים, בין קב"ה, דאֱקְרִי דְבָאָר מִים חַיִּים. ובין ע"ז, ׀ דאֱקְרִי ׀ בורות נשפריס וגו' דאינון מים ׀ המרים, מים עכורים, ׀ מְכֻוֹנְסִים, סְרוּחִים וּמְטֻוֹנְפִים. וע"ד יִשְׂרָאֵל קדישין מבדילין בין מים למים.

קפב כתיב ׀ לא תשא את שם יי' אלהיך לשוא, וכתוב במעשה בראשית, ׀ יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד. תא חזי, פל מאן דאומי בשמא קדישא לשקרא, כאילו פריש אימא מאתרה לעילא. וכתרין קדישין לא מתיישבי בדוכתייהו, כמה דאתא אָמַר, ׀ וְנִרְגָן מְפִרִיד אֲלוֹף. ואין אלוף אלא קב"ה. וכתוב יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד, לא תשוי פְרוּדָא, בגין אומא דשקרא. אל מקום אחד, כְּדָקָא חֲזִי בְּאֲתֵר דְקָשׁוּט, וְלֹא בְּאֲתֵר אֲתְרָא לְשַׁקְרָא. ומאי שקרא. הוא דאזלין מִיָּא לְאֲתֵר אֲתְרָא, דְלָאוּ אִיהוּ דִּילִיה.

חלופי גרסאות

ג ואחרי. ד ל"ג באר. ה דאיהו. ו סרוחין. ז ל"ג מכוונסים סרוחיים ומטונפים; ל"ג סרוחיים ומטונפים.

מסורת הזהר

כ (שמות כ) יתרו קב צ"ה. ל (בראשית א) לעיל אות קלד צ"ו. מ (ירמיה ב) חלק גי רסו. רפו. ו (שמות כ) יתרו קיב צ"ד מג צ"ש. ט (בראשית א) וזרא (משלי טז) ב"א שיב צ"ב.

עשרה עשרה הכף

הסולם

מאמר

בורות נשברים אשר לא יכילו המים. שהם מים המרים, מים עכורים, מכוונסים, סרוחיים ומטונפים. וע"כ ישראל קדושים, מבדילים בין מים למים. בין הקב"ה. ובין ע"ז. הרי שמקרא זה דומה להכתוב, לא יהיה לך אלהים אחרים על פני.

קפב כתיב לא תשא וגו': כתוב, לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא. וכתוב במעשה בראשית יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד, בוא וראה כל הנשבע בהשם הקדוש לשקר, כאלו מפריד אמא, שהיא מלכות, ממקומה למעלה, והספירות הקדושות אינן מתישבות במקומן. כש"א, ונרגן מפריד אלוף. ואין אלוף אלא הקב"ה. וכתוב, יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד, שפירושו, לא תעשה פְרוּדָא בין המדרגות הנקראות מים, מחמת שבעת שקר. אלא אל מקום אחד.

כראוי

שה"ס אנכי נקראת אור, שכתוב ה' אורי וישעי ממי אירא וגו'. הרי שהם אחד.

קפ כתיב לא יהיה וגו': כתוב, לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, שהוא בדומה למה שכתוב, יהי רקיע בתוך המים וגו'. כי יהי רקיע פירושו, ישראל, שהם חלק הקב"ה יתאחדו במקום ההוא שנקרא שמיים, שהוא ז"א. וז"ס, שפעם אחת, שאל ר' ייסא סבא לרבי אלעאי, הרי שאר העמים נתן אותם הקב"ה לשרים ממונים שליטים, ישראל, באיזה מקום נתן אותם. שלח לו, ויתן אותם אלקים ברקיע השמים. ויפה שלח לו, כי ישראל מתאחדים בשמים שהם ז"א.

קפא בתוך המים: היינו בתוך דברי תורה, כי התורה נקראת מים. ויהי מבדיל בין מים למים, היינו בין הקב"ה שנקרא באר מים חיים, ובין עבודה זרה, שנקראת (דפו"י דף י"ב ע"א)

ויקרא

כב

קפג) כתיב זכור את יום השבת לקדשו, וכתיב במעשה בראשית, תדשא הארץ דשא עשב. אימתי אתכיאת ארעא קדישא ואתעטרת בעטרהא, הוי אומר ביום השבת, דהא פדין אתחברת פלה במלפא, לאפקא דשאין וברכפאן לעלמא.

קפד) כתיב כבד את אביך ואת אמך. וכתיב במעשה בראשית, יהי מארת ברקיע השמים. מאי קא מיירי. אלא אלין מאורות, דא הוא אביך ואמך. אביך, דא שמשא. אמך, דא סיהרא. ואין שמשא אלא קב"ה, דכתיב כי שמש ומגן יי אלהים. ולית סיהרא אלא פנסת ישראל, דכתיב וירחוק לא אסף, ועל דא כלא חד.

קפה) כתיב לא תרצח, וכתיב במעשה בראשית, ישרצו המים שרץ נפש חיה, ואנת לא תקטול בר נש, דאקרי הכי, דכתיב ויהי האדם לנפש חיה. ולא תהוו פדגים הללו, דברכבי בלעי לזוטרי.

קפו) כתיב לא תנאף, וכתיב במעשה בראשית, תוצא הארץ נפש חיה למינה. מכאן אוליפנא, דלא ישקר בר נש באנתו אחרא דלאו איהי בת זוגיה. וע"ד כתיב, תוצא הארץ נפש חיה למינה, דלא תוליד אתתא אלא ממינה, ומאן איהו מינה, דא בן זוגה.

קפז) כתיב לא תגנוב, וכתיב במעשה בראשית, ויאמר אלהים הנה נתתי

מטורת הוהר (שמות ט) הקסחיז לט צ"א. (ז) (תהלים פד) שמות (פ) מטרוניא. ט ל"ג דא הוא. י ל"ג מכאן אוליפנא. ט צ"ח. (ק) (ישעיה ס) בא נ צ"צ. כ ל"ג למינה. ל בת.

חלופי גרסאות

מטורת הוהר

הפסלים

מאמר

עשרה עשרה הכף
שהיא מלכות, שכתוב, וירחך לא יאסף. ועל כן ב' המקראות אחד הם.

קפה) כתיב לא תרצח: כתוב לא תרצח וכתוב במעשה בראשית, ישרצו המים שרץ נפש חיה. ללמדנו, שאתה לא תרצח אדם שנקרא כך, נפש חיה. שכתוב, ויהי האדם לנפש חיה. ולא תהיו כרגים האלו, אשר הגדולים בולעים את הקטנים, הוי שב' המקראות אחד הם.

קפו) כתיב לא תנאף וכו': כתוב לא תנאף. וכתוב במעשה בראשית, תוצא הארץ נפש חיה למינה. מכאן למדנו שלא ישקר אדם באשה אחרת שאינה בת זוגו. וע"כ כתוב, תוצא הארץ נפש חיה למינה, דהיינו, שאשה לא תוליד אלא ממינה. ומי הוא מינה, זהו בן זוגה.

קפז) כתיב לא תגנוב וכו': כתוב, לא תגנוב. וכתוב, במעשה בראשית, ויאמר אלקים הנה

כראוי במקום האמת. ולא יתפשטו למקום אחר שהוא שקר. ומהו השקר. הוא, שהמים הולכים למקום אחר, לסטרא אחרא, שאינו שלו של הקב"ה. הרי שהמקראות דומים זה לזה.

קפג) כתיב זכור את וגו': כתוב, זכור את יום השבת לקדשו. וכתוב, במעשה בראשית, תדשא הארץ דשא עשב וגו'. מתי נתגדלה הארץ הקדושה, שהיא המלכות, ונתעטרה בעטרותיה. הוי אומר ביום השבת, כי אז נתחברה הכלה, שהיא מלכות, בהמלך, שהוא ז"א, להוציא דשאים וברכות לעולם. הרי שהמקראות דומים זה לזה.

קפד) כתיב כבד וגו': כתוב, כבד את אביך ואת אמך. וכתוב במעשה בראשית, יהי מארת ברקיע השמים. מה למדנו. אלא אלו מאורות הם אביך ואמך, אביך, הוא השמש, שהוא ז"א. אמך, היא הלבנה, שהיא מלכות. ואין שמש אלא הקב"ה, שכתוב, כי שמש ומגן ה' אלקים. ואין לבנה אלא כנסת ישראל, (דפו"י דף י"ב ע"א)

כג

ויקרא

לכם את כל עשב זורע זרע, מאי דִּיִּהְבִית לכו וְאִפְקִידַת לכו ?הא לכו, ולא תגנבו מה דהוא מאַחֲרָא.

קפח כתיב לא תענה ברעך עד שקר, וכתיב במעשה בראשית, ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו. מאן דהוא בדיוקנא דמלכא, לא תסהיד ביה שקר. ומאן דאסהיד שקר בחבריה, כאילו אסהיד לעילא.

קפט כתיב לא תחמוד אשת רעך, וכתיב במעשה בראשית, לא טוב היות האדם לבדו וגו'. הא בת זוגך לקבלך, וע"ד לא תחמוד אשת רעך.

קצ וְהִינּוּ עֲשֶׂה מֵאֲמֹרֹת לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וְעֲשֶׂה מֵאֲמֹרֹת לְמִתְּן תּוֹרָה. וְהִינּוּ יִדְכָתִיב, וְעֲשֶׂה עֲשֶׂה הַפָּךְ בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. אֲתָקְלוּ בְּחֵדָא בְּשֶׁקוּלָא חֵדָא. וּבְגִין כַּף קָאִים עֲלֵמָא, וְאֲשַׁתְּכַח בִּיה שְׁלֵמָא. וְעַל דָּא, וְאִם זָכַח שְׁלָמִים קֶרְבְּנו, לְקִימָא עֲלֵמָא בְּשֵׁלֵמָא. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְמִכְפָּר עַל מִצּוֹת עֲשָׂה, וְעַל מִצּוֹת ל"ת, בְּגִין לְאֵטְלָא שְׁלוֹם עַל כָּלָא.

קצא כתיב הַמְשַׁל וְפָחַד עִמּוֹ עוֹשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הַאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבָרְיָא. אֲכַל הַמְשַׁל, דָּא אֲבָרְהָם, דְּכָתִיב בִּיה ^(א) נְשִׂיא אֱלֹהִים אֲתָה בְּתוֹכְנוּ, וְכָתִיב ^(ב) וְאֲבָרְכֶךָ וְאֲגַדְלָה שְׁמֶךָ. וְפָחַד, דָּא יִצְחָק. דְּכָתִיב, ^(ג) וּפָחַד יִצְחָק הָיָה לִי. ^(ד) עוֹשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, דָּא יַעֲקֹב. דְּכָתִיב, ^(ה) תִּתֵּן אֲמֶת לְיַעֲקֹב, וְכָתִיב ^(ו) וְהָאֲמֶת וְהַשְׁלוֹם אָהָבוּ. דְּאֲמֶת וְשְׁלוֹם קָשִׁיר דָּא בְּדָא. וְע"ד הוּא שְׁלִימוּתָא דְכָלָא.

ח'צופי גרסאות

מ מוסיף והיינו דכתיב. נ ל"ג דכתיב. ס גרס כאן ד"א המשל דא מיכאל וכו' שנמצא באות קצ"ב ומוסיף ד"א עושה.

ה (איוב כה) תרומה קצו צ"ב. ט (מכה ז) לך קמה צ"ב. ח (זכריה ח).

מסורת הזהר

ז (במדרב ז) לעיל אות קעה צ"ג. ח (איוב כה) תרומה קצו צ"ב זהר חדש טו ט"א שמו" תקונים חדשים קטו ט"ב ש"א קכ ט"ב ש"ל. ט (בראשית כג) חיי שרה י"ח צ"ג. א (בראשית יב) לך יח צ"א. ב (שם לא) משפטים קג צ"צ. ג (איוב כה) תרומה קצו צ"ב. ד (מכה ז) לך קמה צ"ב. ה (זכריה ח).

עשרה עשרה הכף

הסולם

כאמר

שכתוב עשרה עשרה הכף בשקל הקדש, שאלו ב' עשרה, נשקלו כאחד במשקל אחד. ומשום זה עומד העולם ונמצא בו שלום. וע"כ ואם זבח שלמים קרבנו. הוא לקיים העולם בשלום. ולא עוד אלא שמכפר על מצות עשה ועל מצות לא תעשה, כדי להטיל שלום על הכל. קצא) כתיב, המשל ופחד וגו': כתוב, המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו. מקרא זה העמידו החברים. אבל המשל, זהו אברהם, שכתוב בו, נשיא אלקים אתה בתוכנו. שכתוב, ואברכך ואגדלה שמך. ופחד, זהו יצחק, שכתוב ופחד יצחק היה לי. עושה שלום במרומיו, זהו יעקב, שכתוב, תתן אמת ליעקב, וכתוב, והאמת והשלום אהבו. כי אמת ושלום שחי"ט ת"ת ויטוד, קשורים זה בזה, וע"כ יעקב הוא שלימות הכל. פירוש, אברהם ויצחק, ה"ס ב'

הנה נתתי לכם את כל עשב זורע זרע. דהיינו מה שנתתי לכם ומה שהפקדתי לכם, יהיה שלכם, ולא תגנבו מה שהוא מאחר.

קפח כתיב לא תענה וגו': כתוב, לא תענה ברעך עד שקר. וכתוב במעשה בראשית, ויאמר אלקים אדם בצלמנו. היינו, מי שהוא בצורת המלך לא תענה בו שקר. ומי שמעיד שקר לחברו, כאלו מעיד שקר למעלה. **קפט** כתיב לא תחמוד וגו': כתוב, לא תחמוד אשת רעך. וכתוב, במעשה בראשית, לא טוב היות האדם לבדו וגו' הרי בת זוגך כנגדך. שניתנה לו בת זוגו חוה. ועל כן לא תחמוד אשת רעך.

קצ וְהִינּוּ עֲשֶׂה מֵאֲמֹרֹת וכו': והיינו מה שאמרנו (באות קעח) עשרה מאמרות למעשה בראשית ועשרה מאמרות למתן תורה. והיינו (דפו"י דף י"ב ע"א) * דף י"ב ע"ב

סד

ויקרא

קצב וּשְׁלָמִים שְׁלִימוֹתָא הוּא, וּשְׁלָמָא דְכָלָא. וּמֵאן יִדְאָקְרִיב שְׁלָמִים אֲסָגִי שְׁלָמָא בְּעֵלְמָא. יַעֲקֹב אִיהוּ עֲבִיד שְׁלוֹם, בְּמָה דְאֶמְרָן. בְּגִין דְאֶחִיד לְהֵאִי וּלְהֵאִי. וּשְׁלָמִים אֶחֱיָדָן בְּמִצּוֹת עֲשֵׂה, וּבְמִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, בְּהֵאִי סִטְרָא, וּבְהֵאִי סִטְרָא. וְעַל דָּא אֶקְרִי שְׁלָמִים. וְרִזָּא דְמַלְחָה, דְּכַתִּיב, וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם: גְּבֹר שְׁלִים. שְׁלִים לְעֵילָא, וּשְׁלִים לְתַתָּא. דְּבָר אַחַר הַמְשָׁל דָּא מִיכָאֵל. וּפְחַד דָּא גְּבַרְיָאֵל. דָּא יְסוּדָא דִּילֵיהּ מִמְּיָא וְדָא יְסוּדָא דִּילֵיהּ מֵאֲשָׂא וּקְבֵיהּ עֲבִיד שְׁלָמָא בִּינְיֵיהּ דְּכַתִּיב עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו.

קצג רַבִּי אֶחָא אָמַר, כְּתִיב אִם עַל תּוֹדָה יִקְרִיבֵנוּ וְהִקְרִיב עַל זִבְחַת תּוֹדָה וְגו'. רַבִּי קָא מִיָּרִי. בְּמָה דְאֶתְּ אָמַר, וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חֲטָא עָלֶיהָ, עָלֶיהָ דִּיִּקְא. וְעַד חֲלַת מִצּוֹת וְגו'. וְחֲלַת מִצּוֹת, הָא אֹקְמוּהָ, וְעַל מַה אֶתְּיָא. מִצַּת וְחֲלַת כְּתִיב חֲסֵר, בְּגִין דְּחֲטָא עָלֶיהָ.

קצד תַּאֲנִי רַבִּי חֵיָא, כְּתִיב עַל זִבְחַת תּוֹדַת שְׁלָמִיו, דָּא שְׁלִימוֹ דְכָלָא. שְׁלָמִיו: תְּרִי. תּוֹדָה, אֶתְיִידַע. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְהוּדָה, תּוֹדָה יִדְעֵ, שְׁלָמִיו מֵהוּ תְּרִי. אָמַר לֵיהּ, תְּרִין וָיִין, וְיָו דְּהֵינּוּ שְׁלָמִיו, שְׁלָמָא דְכָלָא.

קצה אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תּוֹדַת שְׁלָמִיו, דְּאֶטִּיל שְׁלָמָא בְּכָלָא, וְאֶתְעַר רַחֲמֵי

חֲלוֹפֵי גְרַמְסוֹת

ע ל"ג ושלמים שלימותא הוא, פ וקריב, צ ל"ג דכתיב. ק ל"ג מן ד"א עד סוף האות. ו מוסיף תודה מאי. ש ל"ג וי"ו. ת ל"ג שלמיו.

מסורת הזהר

(1) (בראשית כה) תולדות לר צ"ב. (2) (איוב כה) תרומה קכו צ"ב זהר חדש טו ט"א שמ"ו תקונים חדשים קטו ט"ב ש"א קכב ט"ב ש"ל. (ח) (שם). (ט) (ויקרא ז). (י) (שם ה) חלק ג' סג. זהר חדש פ ט"א ש"ו. דרך אמת (ת) עיין פ"י מאמר זה בפרוס בשער המכריעין פ"ד ע"ש.

שלמים

הסולם

מאמר

כאן, התודה באה על מה שפגם במלכות. כי התודה באה על הצלה מיסורין, דהיינו הדי' שצריכים להודות, ואין יסורין בלי עון. ונמצא שכל תודה באה על עון. אבל העון הזה פוגם רק במלכות, כמו בקרבן האשם, שכתוב שם, עליה, כנ"ל. וע"כ צריך להביא חלת מצות וגו', וחלות מצות הרי העמרנו מה הן ועל מה הן באות. אשר חלות מצות, הן בחינות מלכות, והן באות על פגם המלכות. מצת וחלת, כתובים חסרים ו'. שהוא משום, שחטא עליה, על המלכות, וע"כ הו' שהיא ת"ת, אינה מאירה בה.

קצד תַּאֲנִי רַבִּי חֵיָא וכו': תנא ר' חייא כתוב, על זבח תודת שלמיו, זהו שלמות הכל. שְׁלָמִיו, היינו שנים. תודה, נודעת מה היא. א"ל ר' יהודה, תודה ידועה, שהיא מלכות, אבל שלמיו, מה הם שנים שאתה אומר. אמר לו שהם שתי ויין וי"ו, שהם ת"ת ויסוד, דהיינו שְׁלָמִיו, שיוורה שלום הכל. **קצה** אָמַר ר' יִצְחָק וכו': אר"י, תודת שְׁלָמִיו, פירושו שמטיל שלום בכל ומעורר רחמים

ב' קוין ימין ושמאל, ויעקב ה"ס קו האמצעי המכריע ומיחדם ועושה שלום ביניהם. **קצב** וּשְׁלָמִים שְׁלִימוֹתָא הוּא וכו': ושלמים, הוא שלמות, ושלום הכל. ומי שמקריב שלמים מרבה שלום בעולם. כי שלמים הוא בחינת קו האמצעי, כמו יעקב. יעקב, הוא עושה שלום כמו שאמרנו, משום שאתו בזה וכו', דהיינו שמתוחדים בו קו ימין וקו שמאל. שה"ס אברהם ויצחק. ושלמים אחוזים במצות עשה, שה"ס קו ימין, ובמצות לא תעשה, שה"ס קו שמאל, דהיינו בצד זה ובצד זה, כמו יעקב, לחיותם ג"כ קו אמצעי, וע"כ נקראים שלמים. וסוד הדבר. שכתוב, ויעקב איש תם, שפירושו איש השלם. כי כל השלמות היא בקו האמצעי. שהוא שלם למעלה בו"א, ושלם למטה במלכות. **קצג** ר' אַחָא אָמַר וכו': רא"א, כתוב, אם על תודה יקריבנו, והקריב על זבח התודה וגו'. שואל, מה הוא אומר, למה צריכים להקריב עליו חלות מצות וגו'. ומשיב, הוא כש"א והתודה אשר חטא עליה. ע"יה הוא בדיק, דהיינו על שחטא ופגם במלכות. אף (דפו"י דף י"ב ע"ב)

סה

ויקרא

בכלהו עלמין. תודת שלמיו, רבי יוסי אמר, קא דאמר רבי תייא שפיר, דכ"י
אתברכא מאינון «תרי, דאינון שלמא דכלא. רבי יוסי אמר, לחם חמץ קא
ידיע, וקא אתמר כמה דתנה חטאה, כף תנה מקרב ביהוה גוונא ממש.

קצו) ת"ח, חלת מצת חסר, כמה דאתמר בלולות בשמן ורקיקי מצות
משוחים בשמן. למאי קא רמיזא. אמר ר' שמעון, הני אינון כ להט החרב
המתהפכת וגו'. בגין דכלהו אתמנן על ארתיהו דבני נשא, על אינון דעברין
על פקודי אורייתא, ועל דא ופלא סלת בלולה בשמן, לאמשכא משח רבות
מאתר עלאה לתתא, ויתברכון בלהו פתדא, מההוא משח רבות קודשא.

קצו) ונדא הוא זין לנסף, וקא אוקימנא רביעית ההין. ונאתר חד מלי
זין ושמן ומים לנסוף, וקא אוקימנא מלי, מים לאשקאה גתא, וכל אינון
נטיען. ועל דא, אית מים ואית מים. זין, אית אתר דאיהו טוב, ואית אתר
דאיהו לאענשא דאיהו דינא.

קצח) על דא, מאן דחמי זין בחלמיה, אית למאן דאיהו טב, ואית למאן
דאיהו דינא. אי תלמיד חכם הוא, פתיב זיןן ישמח לכב אנוש. וכתוב כי
טובים דודך מיין, ודא הוא זין דמנטרי, דתדי לכלא. ואי לא, תנו שכר לאובד
זין למרי נפש. אית זין אתרא דאיהו דינא. ועל דא, יאיות לקרבא אלין מלין
בקרבניה, בגין דיתעבר דינא, ויתער רחמי. אעבר זין, ואיתי זין, וכן בכלא.

חלופי גרסאות

א אתרי ב דלבא. ג מוסף הא יודיע והא יודיע. ד מוסף
ורקיקי מצות למאי. ה אתמשכן. ו ליג כלא. ז דא.
ח ובאתר. ט תלין תליין וליג זין. י ליג מלי. כ לכל.
ל ליג דאיהו לאענשא. מ ליה. נ חזי. ס דאעבר. ע ואתער.

מסורת הזהר

כ (בראשית ג) ב"ב עו צ"א. ל (תהלים קד) ויחי ר
צ"א. ח (שיר א) ב"ב פה צ"א. ו (משלי לא) תקוני
זהר תכ"ח עב:

שלמים

הפולם

מאמר

מאבא עלאה, למטה, ויתברכו כולם יחד משמן
משחת קדש ההוא. שהוא השפט מאבא.
קצו) ודא הוא זין וכו': וזה הוא, זין
לנסך, שמביא. שהוא נמשך מאמא. והרי
העמדנו, שהוא רביעית ההין, דהיינו במדת
המלכות, הנקראת רביעית ההין. ומקום אחד,
שהוא מלכות הנקראת מזבח, מלא זין ושמן
ומים לנסך. והרי העמדנו הדברים, אשר מים
ה"ס החסדים הנמשכים מן הנהר, שהוא בינה,
להשקות את הגן, שהוא מלכות, וכל אלו
נטיעות, דהיינו כל מדרגותיה, וע"כ יש מים
של קדושה, ויש מים הזדונים של הס"א. וכו',
זין, יש מקום שהוא טוב, ויש מקום, שהיין
בא להעניש, שהוא דין.

רחמים בכל העולמות. תודת שלמיו, ר' יוסי
אומר, זה שאמר ר' חייא יפה הוא, שכנסת
ישראל, שהיא המלכות, מתברכת מאלו שנים,
שהם ת"ת ויסוד, שהם שלום הכל. ר' יוסי
אומר, לחם חמץ הרי ידוע, שיודה על אחיות
החצונים, ולמדנו, כמו שהיה החטא, שנתן
אחיזה לחיצונים בחטאו, כך הוא מקריב באפן
הזה ממש. וע"כ מביא לחם חמץ.

קצח) על דא מאן וכו': ע"כ מי שראה
זין בחלומו, יש למי שהוא טוב, ויש למי שהוא
דין. אם תלמיד חכם הוא, כתוב, ויין ישמח
לכב אנוש. וכתוב, כי טובים דודיך מיין. וזה
הוא

קצו) ת"ח חלת מצת וכו': בוא וראה,
חלת מצת כתוב חסר ו', כמו שלמדנו. בלולות
בשמן ורקיקי מצות משוחים בשמן, על מה
הוא רומז. אמר ר' שמעון, אלו הם המתקה על
להט החרב המתהפכת וגו'. משום שכולם,
שהם מבחינת להט החרב המתהפכת, נתמנו
על דרכיהם של בני אדם, על אלו שעוברים
מצות התורה. וע"כ הכל הוא סולת בלולה
בשמן, להמשיך שמן המשחה ממקום עליון,
(דפו"י דף י"ב ע"ב)

כו

ויקרא

קצט) ושמן לא אעדי מקרבניה לעלמין, בר ממנחת קנאות דכתיב * לא יצוק עליו שמן וגו'. דהא הקא לא בעיא רחמי, דהא פלא דינא, דכתיב * וצבתה בטנה ונפלה ירכה. * וכתיב * יתן יי' וגו', ועל דא וזאת תורת זבח השלמים אם על תודה יקריבנו.

ר) רבי חזקיה תהי יתיב קמיה דרבי יצחק, קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא. פתח רבי יצחק ואמר, * הנה ברכו את יי' כל עבדי יי' וגו', האי קרא הא אוקמוה חבריאי, והא אתמר. אבל האי שבחא הוא דכל אינון בני מהימנותא. ומאן אינון בני מהימנותא. אינון דמשפתדלי באורייתא, ונדעין ליחדא שמה קדישא פדקא יאות. ושבחא דאינון בני מהימנותא, אינון דקיימין בפלגו ליליא למלעי * באורייתא ומתדבקי בה בכנסת ישראל, לשבחא ליה לקודשא ב"ה במילי דאורייתא.

רא) ת"ח, בשעתא דבר נש קם * בפלגות ליליא למלעי באורייתא, ורוח צפון אתער * בפלגות ליליא, והיא אילתא קיימא ומשבחא ליה לקב"ה. ובשעתא דהיא קיימא, פמה אלף, וכמה רבבן, קיימין עמה בקיומיהו, וכלהו שאנן לשבחא למלכא קדישא.

רב) ההוא מאן דזכי וקם בפלגות ליליא למלעי באורייתא, קב"ה אצית ליה, פמה דאוקמוה, דכתיב * היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני.

מסורת הוהר

(ט) (במדרב ה). (ט) (שם) משפטים קא צ"ט. (ט) (במדרב ה). (צ) (תהלים קלו) תולדות ח צ"ג. (ק) (שיר ח) לך ז צ"א.

חלופי גרסאות

9 ל"ג וכתוב יתן ח' וגו'. צ בליליא ול"ג בפלגות. ק ואתפלג.

מאמר

הפוסקים

הנה ברכו כל עבדי ה'

ולמדנו. אבל זה שבח הוא לכל אלו בני האמונה ומי הם בני האמונה, הם אלו העוסקים בתורה ויודעים ליחד השם הקדוש כראוי. והשבח של אלו בני האמונה הוא שעומדים בחצות לילה לעסוק בתורה, ומתדבקים בכנסת ישראל, שהיא המלכות. לשבח את הקב"ה בדברי תורה. **רא) ת"ח בשעתא דבר נש וכו':** בוא וראה, בשעה שהאדם קם בחצות לילה לעסוק בתורה, ורוח צפונית, שה"ס הארת השמאל, מתעוררת בחצות לילה, אילה היא, שהיא המלכות, עומדת ומשבחת להקב"ה, שהוא ז"א, ובשעה שהיא עומדת, כמה אלפים וכמה רבבות עומדים עמה בקיומם, וכולם, מתחילים לשבח את המלך הקדוש.

רב) ההוא מאן דזכי וכו': אותו שזכה וקם בחצות לילה לעסוק בתורה הקב"ה מקשיב לו. כמו שהעמדנו, שכתוב, היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני. וכל אותו ההמון של מעלה, וכל בעלי תשבתות המזמרים לארונם

הוא יין המשומר המשמח את הכל. ואם אינו תלמיד חכם, נאמר בו, תנו שכר לאובד ויין למרי נפש, כי יש יין אחר שהוא דין. (כנ"ל פקודי אות ת"פ) וע"כ יפה להקריב אלו הרברים בקרבן, כדי להעביר הדין ולעורר רחמים, מעביר יין דס"א, שהוא דין. ומביא היין דקדושה שהוא רחמים. וכן בכל דבר. צריכים להעביר הדין ולעורר הרחמים.

קצט) ושמן לא אעדי וכו': ושמן לא יחסר מקרבנו לעולם, חוץ ממנחת קנאות, שכתוב, לא יצוק עליו שמן וגו'. כי כאן אינה צריכה רחמים, כי כולה היא דין, שכתוב, וצבתה בטנה, ונפלה ירכה. וכתוב יתן ה' וגו'. ועל זה נאמר, וזאת תורת זבח השלמים אם על תודה יקריבנו.

ר) רבי חזקיה וכו': ר"ח היה יושב לפני ר' יצחק, קמו בחצות לילה לעסוק בתורה. פתח ר' יצחק ואמר, הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' וגו'. מקרא זה הרי העמידוהו החברים (דפוסי דף י"ב ע"ב * דף י"ג ע"א)

כז

ויקרא

וְכָל אֵינֹן אוֹכְלוֹסִין י' לְעִילָא, וְכָל בְּנֵי תוֹשְׁבַתְתָּא דְמוֹמְרִין לְמַאֲרִיהוֹן, כְּלָהוּ
ש' מִשְׁתַּכְּבֵי בְּגִין תוֹשְׁבַתְתָּא דְאֵינֹן דְלַעוּ בְּאוֹרֵייתָא, וְ"וּמְכַרְזֵי וְאִמְרֵי, י' הִנֵּה
בְּרָכוּ אֶת יי' כָּל עַבְדֵי יי'. אֶתוֹן בְּרָכוּ אֶת יי'. אֶתוֹן שְׁבַתוֹ לְמַלְכָּא קְדִישָׁא אֶתוֹן
אַעֲשֶׂרוּ לֵיהּ כ' לְמַלְכָּא.

ר(ג) וְהָיָא א' אֵיילָתָא מִתְעַטְרָא בֵּיהּ בְּהָהוּא בַר נֶשׁ, וְקָמַת קָמֵי מַלְכָּא,
וְאָמְרַת חָמֵי בְּמַאי בְּרָא אֶתְיָנָא לְקַמָּךְ, בְּמַאי בְּרָא אֶתְעַרְנָא ב' לְגַבְךָ, וּמֵאֵן אֵינֹן
דְשִׁבְחָא כְּלָא דְלָהוֹן קָמֵי מַלְכָּא. ה' הָדָר וְאָמַר, הַעוֹמְדִים בְּבֵית יי' בְּלִילוֹת. אֵלִין
אֶקְרוּן עַבְדֵי יי', אֵלִין אֶתְחַזוּן לְבְּרָכָא לְמַלְכָּא. וּבְרָכְתָּא דְלָהוֹן בְּרָכְתָּא, הַה"ד
ש' שָׂאוּ יְדִיכֶם קִדְשׁ וּבְרָכוּ אֶת יי' וְגו'. אֶתוֹן אֶתְחַזוּן דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא יִתְבְּרַךְ עַל
יְדֵיכֶם וּבְרָכְתָּא דְעַל יְדֵיכֶם בְּרָכְתָּא הִיא.

ר(ד) שָׂאוּ יְדִיכֶם קִדְשׁ. מְהוּ קִדְשׁ. אֶתֶר עֲלָא, דְּמַבּוּעָא דְנַחְלָא עֲמִיקָא
נְפִיק מִנֶּיהּ. דְכַתִּיב, וְנָהָר יוֹצֵא מַעְדָן לְהַשְׁקוֹת. וְעַדָן הוּא דְאֶקְרִי קִדְשׁ עֲלָא,
בְּגִין כֶּף שָׂאוּ יְדִיכֶם קִדְשׁ. וְכֵר נֶשׁ דְעַבִּיד כֶּן, וְנָכֵי לְהָאֵי, מַאי קָא מְכַרְזֵי עֲלֵיהּ.
יְבָרְכֶךָ יי' מְצִינָן, אֶתְ תְּבָרַךְ לְקַב"ה, מֵאֶתֶר דְאֶקְרִי קִדְשׁ עֲלָא. וְהוּא יְבָרַךְ לָךְ
מֵאֶתֶר דְאֶקְרִי צִיּוֹן, דְאֶתְ וּמְטְרוֹנִיתָא תִּתְבְּרַכּוֹן כְּחָדָא.

ר(ה) כְּמָה דְזוּוּגָא דְלָכוֹן הָוָה כְּחָדָא לְשִׁבְתָּא לְמַלְכָּא. כֶּף מִתְהוּא אֶתֶר
י' דְמִתְבְּרָכָא י' כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, מִתְהוּא י' אֶתֶר י' זְמִין לָךְ בְּרָכְאָן, הַה"ד יְבָרְכֶךָ

ח'לופי גרסאות

ר דעמא. ש' משתכחין. ת ל"ג ומכרזי. א ל"ג למלכא.
ב לקמך. ג הה"ד. ד ל"ג וברכתא דעל ידיכוכ ברכתא
היא. ה מתברכא וההוא ול"ג כ"י. ו ל"ג כנסת ישראל.
ז מוסיף אתר ממש. ח יזמן; יזמן.
א' השכינה נקראת אילת השחר מתעטרת במעשים טובים של ב"א שבוה העולם.

מסורת הזהר

ר (תהלים קלד) לעיל אות ר צ"ק. ש' (תהלים קלד)
ויחי קמ אות תמט תקנוי זהר תמיט פה:

מאמר **הסולם** **שאו ידיכם קדש**

לאדונם, כולם שוקטים, בשביל התשבחות של אותם העוסקים בתורה, ומכריזים ואומרים, הנה ברכו את ה' כל עבדי ה', אתם העוסקים בתורה, ברכו את ה', אתם, שבתו למלך הקדוש. אתם, העטירו את המלך.

ר(ג) וְהָיָא אֵיילָתָא וכו': ואילה היא, שהיא המלכות, מתעטרת באדם ההוא, וקמה לפני המלך, ואומרת, ראה באיזה בן באתי אליך, באיזה בן נתעוררתי אליך*. ומי המה שכל השבח שלהם הוא לפני המלך. חזר ואמר, הַעוֹמְדִים בְּבֵית ה' בְּלִילוֹת. אלו הם הנקראים עבדי ה', אלו הם הראויים לברך את המלך, והברכה שלהם היא ברכה. ז"ש, שאו ידיכם קדש וברכו את ה' וכו'. אתם ראויים שהמלך הקדוש יתברך על ידיכם, והברכה שעל ידיכם היא ברכה.

ר(ד) שָׂאוּ יְדִיכֶם קִדְשׁ: שואל מהו קדש.

(דפו"י דף י"ג ע"א) *מבואר בתע"ס חלק יד תשי' קלט ירושלים

סח

ויקרא

י' מציון ו' וראה בטוב ירושלים. מאן הוא טוב ירושלים. אינון ברקאן י' דנפקא לה ממלכא, ע"י דההוא דרגא קדישא דצדיק. ועל דא, ברקא י' מציון ו' וראה בטוב ירושלים, וכלא חד מלה.

רו' וראה בנים לבניך וגו', וראה בנים לבניך שפיר, מהו שלום על ישראל, מאי קא בעי הקא על ישראל. אלא, בגין דאסגי שלמא לעילא, דכד הוא זכי לכולי האי, אסגי שלמא לעילא ותתא. שלום על ישראל, סתם. ושלום שבחא הוא דעלאי ותתאי, שבחא הוא דכל ע' עלמין. ומלי דאורייתא אסגיאו שלמא בעלמא, דכתיב ו' עז לעמו יתן י' יברך את עמו בשלום.

רי' נפש כי תחטא. רבי יוסי פתח, א' עד שיפוח היום ונסו הצללים וגו', כמה אית להו לבני נשא לאודהרא מ' מחוביהון, דלא למחטי קמי מ' מאריהון, דהא בכל יומא ויומא פרוזא נפיק וקארי, אתערו בני עלמא לבייכו לקמי מלכא קדישא. אתערו לאודהרא מחובייכו. אתערו נשמתא קדישא דיהב בגווייכו מאתר קדישא עלאה.

רז' דתנינן, בשעתא דקודשא ב"ה אפיק מ' נשמתא לנתתא בבני נשא, אסחיד מ' בה א' בכמה י' עודין, בכמה קסטורין, בגין לנטרא מ' פקודוי. ולא עוד אלא דאעבר מ' לה באלף ותמניא עלמין א' לאשתעשעא, ולמחמי בהו יקרא דאינון דמשתדלי באורייתא. ב' וקיימא קמי מלכא בלבוש יקר, ג' בדיוקנא דהאי

מסורת הזהר

חלופי גרמאות

ט מוסיף ולא עוד אלא וראה. י' ל"ג הוא. כ הנפקא. ל ל"ג דצדיק. ח ל"ג וראה בטוב ירושלים. ו מוסיף ולא עוד אלא וראה. ט עמין. ט מחובי. פ מארי. צ לאינון נשמתי. ק בהו. ר ויעודין. ט פקודייהו. ת ליה. א מוסיף לאשתעשעא בהו. ב מוסיף נפקא וקיימא. ג מוסיף ולבתר הכי בדיוקנא. דרך אמת ב' בכמה תוכחות בכמה שוטרים ממונים להעניש העוברים על דין התורה והוא מלשון קוסטינר.

מאמר

הסולם

נפש כי תחטא

ירושלים, הן אלו הברכות שיוצאים אליה, אל המלכות, מן המלך, ע"י המדרגה הקדושה דצדיק, דהיינו יסוד דו"א, ועל זה אוח"כ, יברכה ה' מציון וראה בטוב ירושלים. והכל הוא דבר אחר.

רו' וראה בנים לבניך וגו': שואל, וראה בנים לבניך, יפה הוא, מהו, שלום על ישראל, מהו רוצה כאן, שאומר, על ישראל. ומשיב, משום שאדם החוא, מרבה שלום למעלה, כיון שהוא זוכה לכל כך, מרבה שלום למעלה ולמטה, שלום על ישראל, סתם דהיינו על ישראל שלמטה, ושלום, הוא שבח של העליונים והתחתונים, שבח של כל העולמות. ודברי תורה מרבים שלום בעולם, שכתוב, ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום.

(דפו"י דף י"ג ע"א)

אותה

טז

ויקרא

עֲלֵמָא, דְּבִלְבוּשׁ יָקָר * עֲלָאָה אֶסְתַּפְּלַת בִּיקְרָא דְּמִלְכָּא כֹּל יוֹמָא, וְאַעֲטָר לָהּ
בְּכַמְהָ עֶטְרִין.

רז) בְּשַׁעֲתָא דְּמִטִּי זִמְנָא לְנַחְתָּא וְלַעֲלֵמָא, יַעֲבֹדַת * מְדוֹרְהָא בְּגִנְתָּא
דְּעַדְדִין * דְּאַרְעָא תְּלַתִּין יוֹמִין, לְמַחְמִי יְקָרָא דְּמֵאֲרִיִּהוֹן דְּצַדִּיקֵיִיא, וְסִלְקָא לְאַתְרָהּ
לְעֵילָא, * וּבְתֵר דָּא נַחְתַּת לְעֵלְמָא, * אַעֲטָר לָהּ מִלְכָּא קַדִּישָׁא, בְּשִׁבְעַת עֶטְרִין,
עַד דְּאַתַּת וְעָאלַת בְּגוֹ גּוּפָא דְּבִ"נ. * וְכֹד אִיהִי בְּגוּפָא דְּבִ"נ, * וְנַחְתַּת בְּהֵאִי
עֲלֵמָא, וְאַשְׁתַּדְּלַת בְּחִשּׁוּכָהָ. אֲוִרִיתָא תְּוֹהָא עֲלֵהּ, וְאַמְרַת, וּמָה כֹּל יְקָרָא דָּא,
וְכֹל אֲשֶׁלְמוּתָא אֲשֶׁלִּים לְנַפְשָׁתָא מִלְכָּא עֲלָאָה, וְהִיא חֲבָאֵת קַמִּיהּ, נֶפֶשׁ כִּי
תַחֲטָא, * מָה דִּין הוּא דְּתַחֲטָא.

רי) * אָמַר ר' יוסי, נֶפֶשׁ כִּי תַחֲטָא אֶהְדְרָנָא לְקָרָא עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם, עֵיטָא
לְהֵאִי נֶפֶשׁ לְאַוְדְהָרָא מְחוּבָהָ, וְתִיתּוּב לְאַתְדַּכָּאָה, עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם, עַד שְׁלֵא
* יַפּוּחַ יוֹמָא דְּהֵאִי עֲלֵמָא, וְיִיתִי הֵהוּא יוֹמָא תְּקִיפָא, דְּיַתְבַּע לָהּ מִלְכָּא דִּינָא,
לְנַפְקָא מֵהֵאִי עֲלֵמָא. וְנָסוּ הַצִּלְלִים, דָּא הוּא רְזָא * בֵּין חֲבָרֵיִיא דְּקָא אָמְרִי,
* דְּבִשְׁעֵתָא דְּמִטִּי זִמְנָא דְּבִ"נ לְנַפְקָא מִן עֲלֵמָא, צוּלְמָא דְּכֹר נֶשׁ אַתְעַבְר מִנִּיהּ,
הַה"ד עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם, עַד דְּלֵא יִנְשׁוּף יוֹמָא לְנַפְקָא מֵהֵאִי עֲלֵמָא. וְנָסוּ
הַצִּלְלִים, דְּאַתְעַבְר צוּלְמָא, * יְתוּב קָמִי מְאָרִיָּה.

ריא) רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, תְּרִין צוּלְמִין אֵית לֵיהּ לְבִ"נ כַּד אִיהוּ בְּקִיּוּמִיהּ,
מִדּוּ בְּרַבָּא, וְחַד זְעִירָא, יְדַכְּתִיב הַצִּלְלִים, תְּרִי. וְכֹד מִשְׁתַּפְּחִי בְּחִדָּא, כְּדִין הוּא

חלופי גרסאות

ד בלוש נהורא; בההוא נהורא. ה ל"ג עלאה. ו בעלמא. ז עברה. ח מטורחא; מדורא. ט ל"ג דארעא. י ל"ג לעילא.
כ ולבתר ול"ג דא. ל ל"ג וכד איהו בגופא דב"נ. מ וחבת. נ ומאן. ס ואמר. ע תפוח. פ לחברייא ול"ג בין.
צ בשעתא. ק יתיב; ויתב לקמי. ר ומשתכחי ול"ג מן דכתיב עד כדן.

מאמר	הסולם	נפש כי תחטא
אותה בכמה עטרות. יעודין, פירושו הבטחות. קסטורין, פירושו עונשין, לפי הענין.		להטהר, עד שיפוח היום, עד שלא יפית היום של עולם הזה, ויבא היום ההוא הקשה שיתבע המלך דין להוציאה מעולם הזה. ונסו הצללים זה הוא סוד בין החברים, שאומרים, שבשעה שמגיע זמנו של אדם לצאת מן העולם, נעבר ממנו הצלם של האדם, וז"ש, עד שיפוח היום, עד שלא יפית היום לצאת מן עולם הזה, ונסו הצללים, שנעבר הצלם, ישוב לפני אדוננו.
רז) בשעתא דמטי זמנא וכו': בשעה שמגיע הזמן לרדת לעולם, היא עושיה דירתה בגן העדן של הארץ שלשים יום, לראות יקר אדונם של הצדיקים, ואח"כ עולה למקומה למעלה. ואחר זה יורדת לעולם. והמלך הקדוש מעטיר אותה ב' עטרות, עד שבאה ונכנסת בגוף האדם. וכשהיא בגוף האדם, וחוטאת בעולם הזה, ועוסקת בחושך, התורה מתפלאה עליה, ואומרת, ומה, כל הכבוד הזה וכל השלמות הזו, השלים מלך העליון את הנפש, והיא חוטאת לפניו, נפש כי תחטא, מה זה הוא שתחטא.		ריא) ר' אלעזר אמר וכו': רא"א, שני צלמים יש לו לאדם, כשהוא בקיומו, אחד גדול, ואחד קטן, שכתוב, הצללים, לשון רבים, שמיעוטו הוא שנים, וכשנמצאים יחד, אז האדם בקיומו, וע"כ כתוב, ונסו הצללים, ואז צריך האדם להסתכל במעשיו ולתקנם לפני אדונו ויתודה עליהם. כי הקב"ה נקרא רחום וחנן ומקבל את השבים לפניו.

ודא

(דפו"י דף י"ג ע"א * דף י"ג ע"ב)

ויקרא

ע

ב"נ בקיומיה. ועל דא, ונסו הצללים פתיב. כדן בעי בר נש לאסתכלא בעובדוי, ולתקנא לון קמי מאריה, ויודי עליהו. בגין דקב"ה אקרי רחום ותנון, ומקבל לאינון דתבין קמיה.

ריב) ודא הוא עד שיפוח היום ונסו הצללים, דכיון דאינון צללים מתעברן מניה, ואיהו תפיס בקולרא, תשובה היא אכל לא מעליא כ"כ פזמנא דקאים איהו בקיומיה. ושלמה מלכא אכריו ואמר, וזכור את בוראך בימי בחורותיך עד אשר לא יבאו ימי הרעה וגו'.

ריג) וע"ד עד שיפוח היום, דבעי בר נש לאתקנא עובדוי. דכד מטון יומי לאסתלקא מן עלמא, קב"ה תוהא עליה, ואומר, ונפש פי תחטא ושמעה קול אלה, והא אומינא לה באומא דשמי דלא לשקרא בי, ואסתדית בה פד נחת לעלמא, והוא עד ודאי, מכמה זמנין דאסתדית בה, לנטרא פקודי. בגין כך הואיל וב"נ הוא עד, בשעתא דיתוב קמי מלכא, או ראה או ידע. או ראה, אינון תובין דעבד ואסתכל בהו. או ידע בבירורא דמלה דעבר על פקודא דמאריה, אם לא יגיד, אם לא יודי עליהו קמי מאריה פד יפוק מהאי עלמא, ונשא עונו. וכד ישא עונו, היאך פתחין ליה פתחא, והיאך יקום קמי מאריה, ועל דא נפש פי תחטא פתיב.

ריד) נפש פי תחטא. רבי אבא פתח, כל זאת באתנו ולא שכחנוך ולא שקרנו בכריתך. כל זאת באתנו, כל אלו באו עלינו מבעי ליה. אלא כל דינין דלעילא אתו עלנא. ולא שכחנוך, ולא אנשינא מילולי אורייתך. מכאן

חלופי גרסאות

ש מוסיף מה כתיב כד.

מסורת הזהר

ג) (קהלת יב) מקץ טו צ"א. ד) (ויקרא ד) לעיל אות ר"ז צ"ב. ה) (תהלים מד).

דרך אמת ג) כאלו נתפס וקשור בשלשלת על צארו ואסור בויקים מאחר שהצללים נסתלקו ממנו.

נפש כי תחטא

בה לשמור מצותי. משום זה, כיון שהאדם הוא עד, בשעה שישוב לפני המלך, או ראה או ידע, או ראה, אלו העונות שעשה והסתכל בהם, או ידע, בבירורו של הדבר, שעבר על מצות אדונו, אם לא יגיד, אם לא יתודה עליהם לפני אדונו, כשיצא מן העולם, או, ונשא עונו, וכשישא את עונו, איך יפתחו לו פתח, ואיך יקום, לפני אדונו. וע"כ כתוב, ונפש כי תחטא.

ריד) נפש כי תחטא וגו': ר' אבא פתח, כל זאת באתנו ולא שכחנוך ולא שקרנו בכריתך. כל זאת באתנו, שואל, כל אלו באו עלינו, היה צריך לומר, ולא באתנו, שהיא לשון נקבה. ומשיב, אלא כל דינים שלמעלה, הכלולים בזאת, באו עלינו, דהיינו שאומר, כל

הסולם

מאמר

ריב) ודא הוא עד וכו': וזה הוא עד שיפוח היום ונסו הצללים, כי כיון שאלו הצללים נעברים ממנו והוא נאסר בויקים, שחולך למות, אם עושה אז תשובה, היא תשובה, אבל אינה טובה כל כך, כתשובה שעושה בזמן שהוא בקיומו. ושלמה המלך מכריו ואומר, וזכור את בוראך בימי בחורותיך עד אשר לא יבאו ימי הרעה וגו'.

ריג) וע"ד עד שיפוח וגו': וע"כ, עד שיפוח היום, צריך האדם לתקן מעשיו, כי כשמגיעים ימיו להסתלק מן העולם, הקב"ה תוהא עליו ואומר, ונפש כי תחטא, ושמעה קול אלה, והרי השבעתי אותה בשבועה, בשמי, שלא תשקר בי, והעדתי בה כשירדה לעולם. והוא עד, מכמה פעמים שהעדתי

(דפו"י דף י"ג ע"ב)

עא

ויקרא

אוליפנא, ^ז כל מאן דאנשי מלולי אורייתא, ולא בעי למלעי בה, כאלו אנשי לקב"ה, דהא אורייתא פלה שמא דקב"ה הוי.
רטו ולא שקרנו בבריתך, ^ח דכל מאן דמשקר ביה בהאי את קיימא קדישא דרשים ביה, כאלו משקר בשמא דמלכא, בגין דשמא דמלכא אתרשים ביה בבר נש. וקרא אתרא אורי ביה בהאי קרא, דכתיב ^ט אם שכחנו שם אלהינו ונפרוש פפינו לאל זר. אם שכחנו שם אלהינו, כד"א ולא ^י שכחנו שם ונפרוש פפינו לאל זר, כד"א, ולא שקרנו בבריתך. וכלא חד מלה. מאי שקרא הקא. דפריש בפיו לרשותא אתרא, ומשקר בהאי ברית. וע"ד אורייתא אחידת בהאי, דכל מאן דנטיר האי ברית, כאלו נטיר אורייתא פלה, ^{יא} ומאן דמשקר בהאי, כאלו משקר באורייתא פלה.

רטז ת"ח, אברהם עד לא אתגזר, הא לא אתמר דאיהו נטיר אורייתא, פנין דאתגזר מה פתיב, ^{יב} עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתתי מצותי חקותי ותורתתי. וכלא בגין דאתגזר, דאתרשים ביה רשימא קדישא, ונטיר ליה פדקא יאות, סליק ליה כאילו נטיר אורייתא פלה. יצחק ^{יג} אוף הכי פתיב, ^{יד} ואת בריתי אקים את יצחק. ועל דא אורייתא אקרי ברית.

ריז ת"ח, יוסף בגין דנטיר ליה להאי ברית, ולא בעא לשקרא ביה, זכה ליקרא בהאי עלמא, וליקרא לעלמא דאתי. ולא עוד, אלא דקב"ה אשגי

מסורת הזהר
(1) (תהלים מד). (2) (בראשית כו) חלק א' בהשמטות רסד:
חלק ג' רע: זהו חרש כג ט"א ש"ו תקונים חרשים קכ
ט"א של"ה ט"ב ש"ג ש"ה ש"ו קכא ט"ג שלי"ו. (ח) (בראשית
(ז) נח נז צ"א.
דרך אמת ד' כל מי ששוכח.

מאמר
כל זאת, כי זאת היא המלכות שכוללת כל דינין שלמעלה, וע"כ אומר באתנו, לשון נקבה. **ולא שכחנוך**, היינו ולא שכחנו דברי תורתך. מכאן למדנו, כל מי ששוכח דברי תורה ואינו רוצה לעסוק בה, הוא כאלו שכח את הקב"ה, כי התורה כולה, היא שמו של הקב"ה.
רטו **ולא שקרנו בבריתך**: כי כל מי שמשקר באות ברית קדש הוה שרשום בו, הוא כאלו משקר בשמו של המלך, משום ששמו של המלך רשום באדם, בברית מילה. ומקרא אחר יורה על מקרא הזה, שכתוב, **אם שכחנו שם אלקינו** ונפרוש כפינו לאל זר. **אם שכחנו שם אלקינו**, הוא כש"א, **ולא שכחנוך**. והכתוב, **ונפרוש כפינו לאל זר**, הוא כש"א, **ולא שקרנו בבריתך**, והכל דבר אחד, ומהו השקר שבכאן, הוא שפורש כפיו לאל זר, ומשקר באות ברית. וע"כ התורה נאחזת בזה, בברית, וכל מי ששומר ברית

(דפו"י דף י"ג ע"ב * דף י"ד ע"א)

עב

ויקרא

שְׁמִיָּה בְּגוּיָהּ, דְּכְתִיב ^ט עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ. וְנִזְכָּה לְבִרְכַּתָּא דְהָאֵי עֲלָמָא, וּלְבִרְכַּתָּא דְעֲלָמָא דְאַתִּי.

ריח א"ר יצחק, כתיב בכור שורו הדר לו וגו'. יוסף בגין דנטיר להאי ברית, זכה בשור, דאיהו קדמא ולקרבנא. א"ל רבי יהודה, אי הכי אמאי אתברך במלה דאיהי שמאלא, בימינא מבעי ליה, דהא כתיב ופני שור מהשמאל. א"ל בגין דגין על חובי דגרבועם.

ריט א"ל, רזא אוליפנא בהאי קרא, דכיון דיוסף נטר ליה להאי ברית, דהאי ברית אחיד בתרין דרגין, ואינון תרין דרגין לעילא, בשמהן אתקרון. ואוליפנא בפרשת פרה אדומה, דהאי פרה חד דרגא ומאינון תרין דרגין עלאין תוי, וזווגא דפרה שור אקרי, ודא הוא בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו הדר לו ודאי. ולא הוא פשור דעלמא, אלא וקרני ראם קרניו. קרנא עלאה הוא על כל אחרנין, ועל דא בהם עמים ינגח יחדיו אפסי ארץ.

רכ א"ר אבא, משמע, דכל מאן דנטיר להאי את רשימא קדישא, אינון תרין דרגין עלאין אתקשרן ביה. לנטרא ליה בכלא, ולאעטרא ליה

מסורת הזהר

(תהלים פא) וירא עא צ"א. י (דברים לג) מקץ מו צ"ה זהר חדש מר ט"א שמי' שמ"ט. כ (יחזקאל א) ב"א פה צ"א.

חלופי גרסאות

ה ל"ג בגין דנטיר להאי ברית. ו מוסף לקרבנא שור שהקריב אדם הראשון. ז ל"ג מאינון תרין דרגין עלאין. ח ל"ג הדר לו. ט ל"ג איך אבא. י ולנטרא.

מאמר

ריח אמר ר' יצחק וכו': אר"י, כתוב, בכור שורו הדר לו וגו'. יוסף, משום ששמר ברית זו, זכה בשור, שהוא הראשון לקרבנות. אמר לו ר' יהודה א"כ למה נתברך בדבר שהוא שמאל, שיודה על דין, בימין היה צריך להתברך. שהרי כתוב, ופני שור מהשמאל. אמר לו, כדי שיגן על חטאת ירבעם. שהחטא של ירבעם היה, שהגביר השמאל על הימין, בע"ז שלו.

ריט א"ל רזא אוליפנא וכו': אמר לו, למדתי סוד במקרא הזה. כיון שיוסף שמר לברית זו, אשר ברית זו אחוזה בשתי מדרגות, שהן יסוד ומלכות, ששתיהן נקראות ברית, ואלה שתי מדרגות למעלה נקראות בשמות, ולמדנו בפרשת פרה אדומה, שפרה הזו שהיא מלכות, היא מדרגה אחת מאלו ב' מדרגות עליונות שבברית, וזווג דפרה נקרא שור. כלומר, כיון שהמלכות דברית נקראת פרה, נקרא היסוד, המחובר עמה, בשם שור. וזה הוא שכתוב בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו. הדר לו ודאי, שמהארת השמאל שנקרא שור, נמשך היופי וההידור. ואין זה שור פשוט כשורים של כל העולם, אלא וקרני (דפני' דף י"ד ע"א)

הסולם

ולא שקרנו כבדיתך

ראם קרניו, שהקן שלו עליון על כל האחרים, וע"כ בהם עמים ינגח יחדיו אפסי ארץ.

פירושו. שע"י הפריעה שבברית מילה נמשכים המוחין דהארת חכמה מן צד השמאל דו"א, הנקרא פני שור. כמ"ש להלאה (בפרשת שלח אות קי"ח) אתר דפריעה שרי איהו שור דיוקנא דשמאלא. וכן בחינת המלכות שבברית, המקבלת ממנו, נקראת פרה. וה"ס ב' מדרגות שבברית, שאומר כאן. ומבחינה זו משבחו משה, בכור שורו הדר לו. אמנם להוציא מבחינות השמאל שבקליפות, אומר, וקרני ראם קרניו. שפירושו, קרנא עלאה הוא על כל אחרנין, כי קרנים, פירושו הארות, כמו קרן עור פניו, וכל השורים שאינם ממרכבה עליונה הקדושה, ממשיכים הארת השמאל למטה. משא"כ קרניו של יוסף, הוא קרנא עלאה וכו', שממשיך ממטה למעלה.

רכ א"ר אבא משמע וכו': אר"א, משמע מזה, שכל מי ששומר את רושם הקדוש הזה, מתקשרים בו אלה שתי המדרגות העליונות לשמור אותו בכל, ולעטר אותו ביקר העליון. ועל כן זכה יוסף, בשתי מלכות, אחת

נג

ויקרא

ביקרא עלאת. ועל דא זכה בתרין מלכו. תד הוא. וחד בנו. ידכיןן דשלמה מלכא אתדבק בנשים נכריות, אתיהיב מלכותא לנרבעם, ועל דא ברית חביב מפלא.

רכא בגין פך א"ר שמעון, האי בר נש דאוליד בר, אתקשר בשכינתא, דהיא פתחא דכל פתחין עלאין, פתחא דאתקשר בשמא קדישא. ויהוה דמא דנפיק מההוא רבא, נטיר קמי קודשא ברין הוא, ובשעתא דדינין מתערין בעלמא, אשגח קודשא ברין הוא בההוא דמא, ושזיב עלמא. ובגין פך פתיב וכן שמנת ימים ימול לכם כל זכר. וכתיב וואם בגבורות שמנים שנה. וכלא בחד מתקלא סלקא.

רכב תאנא בההוא דמא, וכי עלמא לאתבסמא בחסד, וקיימין פלהו עלמין, דכתיב ו אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ וגו'. אם לא בריתי תינת. יומם ולילה למה.

רכג א"ר שמעון, תנינן תרין בתרין אתאחדן פתדא, ואינון פתחא דכל שאר בתרין, ותאנא, תד דינא, וחד רחמי, ומתבסמאן דא בדא, דכר ונוקבא. בסטרא דדכורא שריא חסד. בסטרא דנוקבא שריא דינא. תד תוורא וחד סומקא. ובגין לאתבסמא דא בדא, מתקשרן דא בדא. והאי ברית אחיד בהו ביומם ולילה, בדינא וחסד. בדינא בקדמיתא. ולבתר שריא ביה בחסד, ואתבסם בכלא. ודא הוא ברית דאקרי יומם ולילה, דאחיד בתרנוייהו.

חלופי גרמאות

כ ל"ג מלכו. ל כיון. ח והאי [; האי] רביא דאתגור אתקשר בשכינתא דהיא פתחא וכל כתרין עלאין. [דאמר ר' שמעון ההוא. ס מוסיף ותאנא חד דכר וחד נוקבא. ע מוסיף ובג"כ חד. פ מוסיף בג"כ מתקשרן.

מסורת הזהר

(בראשית יז) תרומה רצב צ"ו. ח (תהלים צ) חי שרה יג צ"א. ט (ירמיה לג) ב"א קצ"ג צ"ג.

ולא שקרנו ככריתך

הסולם

מאמר

שנה, דהיינו שממשיך חיינו מבינה, שהיא ספירה ח'. (כנ"ל ויחי דף מ"ז ד"ה פירוש) והכל עולה במשקל אחד.

רכב תאנא, בההוא דמא וכו': למדנו, בדם ההוא של המילה, וזכה העולם להתבשם בחסד, ומתקיימים כל העולמות, שכתוב, אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת. שואל, אם לא בריתי, יפה הוא, אבל, יומם ולילה למה צריך לכתוב.

רכג א"ר שמעון תנינן וכו': אר"ש, למדנו, שתי ספירות מתאחדות יחד, שהם ז"א ומלכות, והם הפתח של כל שאר הספירות. ולמדנו, אחד דין, שהוא המלכות, ואחד רחמים, שהוא ז"א, ומתבשמים זה בזה זכר ונקבה. בצד הזכר, שהוא ז"א, שורה חסד. בצד הנקבה, שהיא המלכות, שורה דין. אחד הוא לכן, ואחד הוא אדום, וכדי שיתבשמו זה בזה מתקשרים

אחת, היא עצמו, ואחת, היא בנו, דהיינו ירבעם, כיון ששלמה המלך נתדבק בנשים נכריות ניתנה המלכות לירבעם. וע"כ הברית חביבה מכל.

רכא בגין כך אמר וכו': משום זה אמר ר"ש, אדם שמוליד בן הוא נקשר בשכינה, שהוא פתח של כל הפתחים העליונים, פתח הנקשר בשם הקדוש הויה, שכל ספירה היא פתח לעליונה ממנה. ודם ההוא היוצא מן הילד בברית מילה, שמור לפני הקב"ה, ובשעה שהדינים מתעוררים בעולם משגיח הקב"ה בדם ההוא ומציל את העולם. ומשום זה כתוב, וכן שמנת ימים ימול לכם כל זכר וגו'. כי יום השמיני רומז על הבינה, שהיא שמינית ממטה למעלה. וממנה נמשכת הארת פני שור, דהיינו מקו שמאל דבינה. וע"כ צריכים להמתין ליום השמיני. וכתוב ואם בגבורות שמונים (דפו"י דף י"ד ע"א)

עד

ויקרא

רכד) וּמֵאֵן דְּזָכִי לְנִטְרָא לְהָאֵי בְרִית כְּדָקָא גְאוּת, וְלֹא תִטִּי בֵּיהּ כָּל יוֹמִי, אַחִיד בְּהוּ בְיוֹמָם וְלִילָה. וְזָכִי לְתַרְיָן עֲלָמִין, עֲלָמָא דָּא וְעֲלָמָא דְאַתִּי. וְעַל דָּא אֶקְרִי אֲבָרְהָם שְׁלִים, דְּכָתִיב ❶ הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָּמִים, וְאֵימַתִּי אֶקְרִי שְׁלִים. כִּד זָכָה בְּתַרְוּיָהּ, בְּיוֹמָם וְלִילָה. דְּכָתִיב ❷ יוֹמָם יִצְוֶה יְיָ חֶסֶדוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עָמִי. וְתַרְוּיָהּ אַחְסִין אֲבָרְהָם. וְלֹא אֶתְקַיְיַמָּא בֵּיהּ חֶסֶד בְּקִיּוּמָא שְׁלִים, עַד דְּאַתְגָּזֵר. כִּיּוֹן דְּאַתְגָּזֵר, אֶתְקַיְיַם בֵּיהּ, וְזָכָה לְתַרְוּיָהּ, וְאֶקְרִי שְׁלִים.

רכה) כְּמָה דְּתַנִּינָן דְּכָתִיב, ❸ וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כְּחוּם הַיּוֹם. פֶּתַח הָאֵהָל, דָּא הוּא כְּתָרָא עֲשִׂירָאָה דְּמִלְכָּא, דְּאִיהוּ פֶּתַחָא לְכָל מְשַׁכְּנָא קְדִישָׁא דְשָׂאֵר וּבְתַרְיָן, וְקַרְיָיָה דְּדוּד מִלְכָּא ❹ פֶּתַחָא, דְּכָתִיב ❺ פֶּתַחוּ לִי שְׁעָרֵי צְדָק, וּכְתִיב זֶה הַשַּׁעַר לִי. כְּחוּם הַיּוֹם. כִּד נִהְרָא ❻ נִהְרֵירוּ דְחֶסֶד, חוּלְק עַדְבֵּיהּ, ❽ כְּמָה דְיִתִּיב בְּהָאֵי, ❾ יִתִּיב בְּהָאֵי. אֵימַתִּי אֶתְקַיְיַמוּ בֵּיהּ, כִּד אַתְגָּזֵר. וּבְגִין כִּן אֶקְרִי בְרִית יוֹמָם וְלִילָה. תְּאַנָּא כְּתִיב, ❿ וּפְסַח יְיָ עַל הַפֶּתַח. מֵאֵי וּפְסַח יְיָ עַל הַפֶּתַח. דְּשָׂרְיָא עַל הָאֵי פֶּתַחָא חֶסֶד, לְאַתְבְּסָמָא. וּבְגִינֵי כִן וְלֹא יִתֵּן הַמְּשַׁחִית וְגו'.

רכו) אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָא תַּנִּינָן, גִּיּוּרָא כִּד אַתְגָּזֵר וְעִיל תַּחְתּוֹת גְּדַפֵּי דְשְׁכִינְתָּא, אֶקְרִי גַר צְדָק וְלֹא יִתִּיר, גַּר צְדָק וּדְאֵי, זָכִי לְמֵיעַל בְּהוּא ❶ כְּתָרָא דְצְדָק וְאַתְ אֲמַרְתָּ יוֹמָם וְלִילָה דְזָכוּ לְתַרְוּיָהּ.

מסורת הזהר

(ס) (בראשית יז) בשלח קיט צ"ג. (ו) (תהלים מב) שמות קג צ"ג. (ז) (בראשית יח) ב"א קכט צ"א. (ז) (תהלים קיח) ב"א שלט צ"ג. (ק) (שמות יב) נח נא צ"א.

חלופי גרסאות

צ ל"ג מן ומאן עד וע"ד. ק אדם. ר מוסיף כתרין וכתוב פתחו לי שערי צדק, ו צדק; מוסיף להאי פתחא. ת נהויא דחסד; חסד ול"ג נהויא. א כמאן. ב ל"ג יתיב בהאי.

מאמר

מתקשרים זה בזה, וברית הזאת אחוז בהם ביומם ולילה שהם דין וחסד, דהיינו במלכות ובז"א, מתחילה בדין בסו"ה, שמאלו תחת לראשי, ואח"כ שורה בו החסד ומתבשם בכל. הן בחכמה והן בחסדים. וזה הוא, ברית, הנקרא יומם ולילה, דהיינו בהכתוב, אם לא בריני יומם ולילה, שאחוז בשניהם, בז"א שנקרא יומם, ובמלכות שנקראת לילה.

רכד) וּמֵאֵן דְּזָכִי לְנִטְרָא וכו': ומי שזכה לשמור את הברית הזו כראוי, ולא חטא בה כל ימיו הוא מרכבה ליסוד, והוא אחוז ביומם ובלילה, שהם זו"ן, כמו היסוד, וזוכה לבי עולמות, לעולם הזה ולעולם הבא. וע"כ נקרא אברהם שלם, שכתוב, התהלך לפני והיה תמים. ומתי נקרא תמים, שפירושו שלם, כשזכה בשניהם, ביומם ולילה. שכתוב, יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי. ואת שניהם ירש אברהם, ולא נתקיים בו החסד בקיום שלם, עד שנמול. כיון שנמול, נתקיים בו החסד וזכה לשניהם ונקרא שלם.

(דפו"י דף י"ד ע"א *) דף י"ד ע"ב

הסולם

ולא שקרנו בכריתך

רכה) כְּמָה דְּתַנִּינָן דְּכָתִיב וכו': כמו שלמדנו, שכתוב, והוא יושב פתח האהל כחם היום. פתח האהל, זו היא ספירה עשירית של המלך, דהיינו מלכות, שהיא פתח לכל משכן קדוש של שאר הספירות, ודוד המלך קרא אותה פתח, שכתוב, פתחו לי שערי צדק. שהוא המלכות. וכתוב, זה השער לה. הרי שפתח האהל הוא מלכות. כחום היום, היינו כשמאיר אור החסד דז"א, שהוא חלק נחלתו של אברהם. וכמו שיושב בזה, בפתח האהל שהוא מלכות, כן יושב בזה, בז"א, בחסד שלו שנק' כחום היום. ומתי נתקיימו בו שניהם. הוא כשנימול. ומשום זה נקרא ברית יומם ולילה. למדנו, כתוב ופסח ה' על הפתח. מהו ופסח ה' על הפתח. היינו ששורה על פתח הזה, שהוא מלכות, חסד, שיתבשם הפתח. ומשום זה, ולא יתן המשחית וגו'.

רכו) א"ר אֶלְעָזָר וכו': אר"א, הרי למדנו, הגר, כשנימול ונכנס תחת כנפי השכינה, נקרא גר צדק, ולא יותר, גר צדק ודאי משום

עה

ויקרא

רכז א"ל ר"ש, אֶלְעֶזֶר בְּרִי, לֹא דָמִי מֵאֵן דְּאֵתִי מִשְׁרָשָׁא קְדִישָׁא, וּמִגְזַעַא דְקִשׁוּט, לְמֵאֵן דְּאֵתִי מִגְזַעַא בִישָׁא, וּמִשְׁרָשָׁא דְגַעְלִי בִישִׁין תְּקִיפִין. בִּישְׂרָאֵל כְּתִיב בְּהוּ, וְאֶנְכִי נִטְעַתִּיךָ שׁוּרְק כְּלָה זֶרַע אֲמֵת. בְּאוֹמוֹת עַ"ז כְּתִיב אֲשֶׁר בְּשֶׁר חַמּוּרִים בְּשָׂרָם וְזֶרְמַת סוּסִים זֶרְמָתָם.

רכח וּבְגִין כְּפִי, יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין וְרַעָא דְקִשׁוּט, גְּזַעַא דְאֵתְבָסְמוּ בְטוּרָא דְסִינִי, וְאֵתְפֶסֶק מִנִּיהוּ כָּל זִוְהָמָא, כְּלָהוּ מִתְבָּסְמִין, וְכָלְהוּ עֵיילִי בְקִימָא קְדִישָׁא דִיוֹמָם וְלַיְלָה, לְמַהוּי שְׁלָמִים בְּכָלָא. אָבֵל בְּאוֹמוֹת עוֹבְדֵי עַ"ז, קִשְׂיָא לְמַעַבְר מִנִּיהוּ זִוְהָמָא, וְאֶפִּילוּ עַד ג' דְרִין. וּבְגִין כְּפִי גַר צְדָק. וְדֹאֵי.

רכט דְאָמַר רַב הַמְנוּנָא סְבָא, אוֹמוֹת עוֹבְדֵי עַ"ז, עַד לֹא אֲתַגְּדוּ שְׁרִינִין וּבְכַתְרִין תַּתְּאִין דְלֹא קְדִישִׁין, וְרוּחַ מִסְאַבָּא שְׂרָיָא עֲלֵיהוּ. בִּין וְדִאֲתַגְּדוּ וְאֲתַגְּדוּ, שְׁרִינִין בְּכַתְרָא קְדִישָׁא דְשְׂרָיָא עַל שְׂאָר כְּתָרִין תַּתְּאִין, וְרוּחַא קְדִישָׁא שְׂרָיָא עֲלֵיהוּ. אָבֵל יִשְׂרָאֵל, קְדִישִׁין בְּנֵי קְדִישִׁין, דְגִזְעִין וְשְׂרָשִׁין, וְאֵתְבָסְמוּ בְטוּרָא דְסִינִי, וְעָלוּ בְמַהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָא קְדִישָׁא. בְּשַׁעְתָּא דְאֲתַגְּדוּ שְׂרָיָא בְּכָלָא, דְכְתִיב וְאֵתֶם הִדְבְּקִים בֵּינִי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם.

רל וְהִנֵּה כִי יִחַטָּא וְאָשֵׁם וְהִשִּׁיב אֶת הַגְּזֵלָה וְגו'. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כִּי מִי נַח זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מִעֲבוּר מִי נַח. הַאי קְרָא קִשְׂיָא, כְּתִיב וּמִי הַמְבוּל

חלופי גרסאות

ג ואתפסק, ד מוסיף ובג"כ חנין טוב שבגוים וכו' ובגין; ל"ג ובג"כ גר צדק ודאי, ה מוסיף והאי ו ברינן. ז דאתגורו ול"ג דאתגורו, ח מוסיף קדישא של שכינתא. ט אתבסמו מהימנותא ול"ג בטורא דסיני ועאלו, י דאתגידו.

מסורת הזהר

(ו) (ירמיה ב) לך קנא צ"ב. (ז) (יחזקאל כג) וירא קנא צ"ג. (ח) (דברים ד) ב"ב קו צ"א. (א) (ויקרא ה) ויקהל פ. צ"ד. (ב) (ישעיה נד) נח סה צ"ח. (ג) (בראשית ז).

ולא שקרנו בכריתך

הסולם

מאמר

רכט דְאָמַר רַב הַמְנוּנָא וכו': דְאָמַר ר"ה סְבָא, אוֹמוֹת עוֹבְדֵי, מִטְרַם שְׁנַמְלוּ שׁוּרִים בְּכַתְרִים הַתְּחַתּוֹנִים שְׂאִינִם קְדוּשִׁים, וְרוּחַ הַטּוּמָאָה שׁוּרָה עֲלֵיהֶם. כִּיּוֹן שְׁנַתְּגִירוּ וְנַמְלוּ, שׁוּרִים בְּכַתְרֵי הַקְּדוּשָׁה שׁוּרָה עַל שְׂאָר כְּתָרִים תְּחַתּוֹנִים, שְׁהִיא הַמְּלֻכּוֹת, וְרוּחַ קְדוּשָׁה שׁוּרָה עֲלֵיהֶם. אָבֵל יִשְׂרָאֵל, קְדוּשִׁים בְּנֵי קְדוּשִׁים בְּגוֹעַ וְשׁוּרֵשׁ, וְנַתְּבַשְׁמוּ עַל הַר סִינִי, וְנַכְנְסוּ בְּאוֹמוֹת שְׁלָמָה הַקְּדוּשָׁה, בְּשַׁעַת שְׁהֶם נַמְלוּ שׁוּרִים כְּכֹל, דְּהֵינּוּ בּוֹיָא וּבַמְּלֻכּוֹת הַנֶּקֶד יוֹמָם וְלַיְלָה. שְׁכַתּוּב, וְאֵתֶם הִדְבְּקִים בְּהִי אֱלֹקֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם.

רל וְהִנֵּה כִי יִחַטָּא וְגו': ר' יוֹסִי אָמַר, כִּי מִי נַח זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מִעֲבוּר מִי נַח. מִקְרָא זֶה קִשְׂיָא, שְׁכַתּוּב, וּמִי הַמְבוּל הִיוּ עַל הָאָרֶץ. וְכַתּוּב, וְלֹא יִכְרַת כָּל בֶּשֶׂר עוֹד מִמִּי הַמְבוּל. שְׁכַתּוּב, מִי הַמְבוּל וְלֹא מִי נַח, וְכַאֵן כְּתוּב כִּי מִי נַח. וְעוֹד, שְׁכַתּוּב, זֹאת לִי, הֵם לִי הִיָּה צְרִיךְ לוֹמַר.

אלא

(דפו"י דף י"ד ע"ב)

עו

ויקרא

היו על הארץ. וכתוב ^ט ולא יפרת כל בשר עוד ממי המבול. מי המבול פתיב, ולא מי נח, והכא פתיב פי מי נח זאת לי. זאת לי, הם לי מפעי ליה.

רלא אלא הכי תאנא, פד זכאין סגיאון בעלמא, קב"ה תדי ומשתבח בהו. דתנינן פד שארי זכאה בעלמא, ואשתבח ביה, פככול אטיל שלמא בעלמא, וכל עלמא מתברכא בגיניה, ואטיל שלמא בפמליא של מעלה. מנא לן. דכתיב, ^ט או יחזק במעוז יעשה שלום לי שלום יעשה לי. תרין שלמין אמאי הקא. אלא יעשה שלום לי, דאשרי דכר ונוקבא. שלום יעשה לי, דמתברכאן אבהן.

רלב מאי איכא בינייהו, אמר רבי יוסי, פד מתברכאן אבהן, שלום יעשה לי, דאקדים שלמא בכלא. ובגין פה שלום קדים. יעשה שלום לי, מאי טעמא לא אקדים שלום הקא. אלא בגין דיתעבר יתניא דשריא בנוקבא בקדמיתא, וייתי דכורא למשרי באתריה, ובגין פה יעשה אקדים, ולכתר שלום.

רלג תאנא בזמנא דזכאה שארי בעלמא, דינין לא מתערין, ולא שלטין בעלמא, משום דתהוא בר נש זכאה הוא אות בעלמא, וקב"ה בעי בקרייה, ועלמא מתקיים בגיניה.

רלד תניא א"ר יוסי, בזמנא דבני עלמא אשתכחו תייבין קמי קב"ה, תהוא זכאה דאשתכח בעלמא, וקב"ה אשתעי בהדיה, בגין דיבעי רחמין על עלמא, ויתפייס בהדייהו. מה עבד קב"ה, אשתעי בהדיה על אינון תייבי עלמא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ד שם ט) וירא קין ציז. (ה) ישעיה כז) חלק ג' קוח. כ דאחעבר. ל חיילא. ח ברפויי כתב ויקרא פ"א ע"ב זהר חדש מט ט"א ש"ב עה ט"ג שמ"ד ט"ד ש"ב. ושם מתחיל זה המאמר. ו בעי קב"ה לאשתעי.

מאמר

הסולם

מי נח

יעשה לי יעשה שלום לי, מהו הטעם שלא הקדים כאן שלום, אלא הוא משום שצריכים להעביר תחילה את הנחש השורה אצל הנוקבא, שחיא המלכות, ואח"כ יבא הדכר, שהוא ז"א, לשרות במקומו עם המלכות, ומשום זה הקדים תחילה יעשה, דהיינו שיעשה התקון להעביר הנחש, ואח"כ שלום, בין ז"א ומלכות.

רלג) תאנא בזמנא זכר: למדנו, בזמן שצדיק נמצא בעולם, דינים אינם מתעוררים ואינם שולטים בעולם, משום שאדם צדיק תהוא, הוא אות בעולם, דהיינו שהוא בבחינת יסוד שנקרא אות, והקב"ה רוצה ביקורו, והעולם מתקיים בשבילו.

רלד) תניא א"ר יוסי זכר: למדנו, בזמן שבני אדם נמצאים חייבים לפני הקב"ה, הצדיק תהוא הנמצא בעולם, הקב"ה מדבר עמו, כדי שיבקש רחמים על העולם, ויתרצה

רלא אלא הכי תאנא זכר: אלא כך למדנו, כשצדיקים מרובים בעולם, הקב"ה שמח ומשתבח בהם. שלמדנו כששורה צדיק בעולם, ונמצא בו כביכול, הוא מטיל שלום בעולם, שהוא המלכות, וכל העולם מתברך בשבילו, ומטיל שלום בחברותא של מעלה. מאין לנו הוא, כי כתוב, או יחזק במעוז יעשה שלום לי שלום יעשה לי. שני שלומים למה כתוב כאן. אלא יעשה שלום לי, היינו שמשרה דכר ונוקבא, שהם ז"א ומלכות. שלום יעשה לי, היינו שמתברכים האבות, שהם חג"ת דז"א.

רלב מאי איכא בינייהו זכר: מה הפרש ביניהם, בין שלום יעשה לי, אל יעשה שלום לי. אמר ר' יוסי כשמתברכים האבות, שהם חג"ת, נאמר, שלום יעשה לי. מטעם שמקדים שלום על הכל, שהוא חשוב יותר מכל, וע"כ שלום כתוב קודם. דהיינו שלום

(דפו"י דף י"ד ע"ב)

עז

ויקרא

א"ל לאוֹטְבָא ליה בְּלַחְדוּדֵי, וְלִשְׁעֵצָה לְכַלְהוּ. מַה אֲנַחֲיָה דְהַהוּא בְּר נֶשׁ וּכְפָאָה. שְׂבִיק דִּידֵיהּ, וְנָסִיב * לְדְכוּלֵי עֲלָמָא בְּדִיל דִּיתְפָּיִס קב"ה בְּהַדְיֵיהּ. רַלְהּ) מְנָא לָן. (מִמְשָׁה. "דְּאָמַר לִיהּ קב"ה, תְּבוּ יִשְׂרָאֵל, * עֲשׂוּ לְהֶם עֲגָל מִסְכָּה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ וְגו' * תּוּ אָמַר לִיהּ, הֲרַף מִמְנֵי וְאַשְׁמִידִם וְגו', בְּהַאי שְׁעֵתָא אָמַר מֹשֶׁה אֵי בְּגִין יְקָרָא דִּידֵי יִשְׂרָאֵל מְעֲלָמָא, טַב לִי מוֹתָא, וְלֹא יִימְרוּן דְּשְׂבִיקְנָא הַאי דְּכוּלֵי עֲלָמָא, בְּגִין יְקָרָא דִּילִי. * מִיָּד וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פָּנָיו יְיָ אֱלֹהָיו. וְאוֹשִׁיט גְּרָמִיָּה לְמִיתָה בְּכַמְּה אֶתְרֵי בְּגִינֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּכְתִיב וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא תִטְאֲתֶם וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא מִסְפָּרְךָ וְגו'. וְתַאנָּא, לֹא זֶו מֹשֶׁה * מִתְּמָן, עַד דְּמַחַל קב"ה לְיִשְׂרָאֵל, הֲרָא הוּא דְּכְתִיב וַיִּנָּחֶם יְיָ עַל הַרְעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ. וּכְתִיב * וַיֹּאמֶר ה' סְלַחְתִּי בְּדַבְרְךָ.

רַלְו) וְאֵלוּ בְּנֵח פְּתִיב, (מִיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח קָן פֶּל בְּשֶׁר בָּא * לְפָנֵי וְגו'. אָמַר לִיהּ נַח, וְלִי מַה יֵּ אֶת עֲבִיד. א"ל וְהַקִּימוֹתֵי אֶת בְּרִיתִי אִתְךָ וְגו' עֲשֵׂה לָךְ תִּיבַת עֲצֵי גֶפֶר. וְלֹא בְּעָא רַחֲמֵי עַל עֲלָמָא, וְנַחֲתוּ מִיָּא, וְאוֹבִידוּ בְּנֵי עֲלָמָא, וּבְגִין פֶּה מִי נַח כְּתִיב. מִי נַח וְדַאי, דְּכִיָּה הוּוּ תְּלִינ, * דְּלֹא בְּעָא רַחֲמֵי עַל עֲלָמָא.

רַלְו) מְכַאן א"ר יוֹסִי, מֵאֵי דְּכְתִיב * וַיַּחַל נַח אִישׁ הָאֲדָמָה. וַיַּחַל: כַּד"א, * לֹא יַחַל דְּכִרּוֹ, דְּאֶתְעִבִיד חוּל. אִישׁ הָאֲדָמָה, דְּכִבְּגִינֵיהּ אֲשֵׁתְצִיאוּ בְּנֵי עֲלָמָא,

מסורת הוהדר (שמות לב) וירא סו צ"א. א. (במדבר יד) וירא סו צ"ד. ח. (בראשית ו) ב"א של צ"ד. ט. (בראשית ט) נח קח צ"א. י. (במדבר ל) חלק ג' ונה.
חלופי גרסאות ט דכולי. ע אמר. פ ל"ג תו. צ ל"ג מיד. ק ל"ג מתמן. ר אתעביר. ו ולא.

דרך אמת ה) עיין כל זה המאמר בפרשת נח דף ט"ז ע"ב.

מאמר ויתרצה להם. מה עושה הקב"ה, מדבר עמו מאלו רשעי עולם, ואמר לו שיטיב עמו לברו ויכלה את כולם. מה דרכו של אדם צדיק ההוא, עווב את שלו, ולוקח עצמו ללמד זכות על כל העולם, כדי שהקב"ה יתרצה להם. רַלְהּ) מְנָא לָן מִמְשָׁה וכו': מאין לנו זה, מִמְשָׁה, שאמר לו הקב"ה, חטאו ישראל, עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו וְגו'. עוד אמר לו, הֲרַף מִמְנֵי וְאַשְׁמִידִם וְגו'. בשעה ההיא אמר משה, אם משום יקר שלי יכלו ישראל מן העולם, טוב לי המות, ולא יאמרו שעזבתי את זה של כל העולם משום היקר שלי. מִיָּד וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פָּנָיו ה' אֱלֹהָיו. וְמִסַּר עַצְמוֹ לְמִיתָה בְּכַמְּה מִקוּמוֹת בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל. שְׁכַתוּב, וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתֶם וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא מִסְפָּרְךָ וְגו'. וְלִמְדֵנוּ לֹא זֶו מֹשֶׁה מִשֶּׁם עַד שְׁמַחַל הַקִּבְיָה לְיִשְׂרָאֵל. ז"ש, וַיִּנָּחֶם ה' עַל הַרְעָה (דפו"י דף י"ד ע"ב *) דף ט"ז ע"א) לֹא

אשר דבר לעשות לעמו. וכתוב, ויאמר ה' סלחתי כדברך. רַלְו) וְאֵלוּ בְּנֵח כְּתִיב וכו': ואלו בנח כתוב, ויאמר אלקים לנח קן כל בשר בא לפני וְגו'. אמר לו נח, ולי מה אתה עושה. אמר לו, וְהַקִּימוֹתֵי אֶת בְּרִיתִי אִתְךָ וְגו' עֲשֵׂה לָךְ תִּבַת עֲצֵי גֶפֶר. ולא בקש רחמים על העולם, וירדו מים, והאבירו בני העולם. ומשום זה, מי נח כתוב, מי נח ודאי, כי בו היו תלויים, מחמת שלא ביקש רחמים על העולם.

רַלְז) מְכַאן א"ר יוֹסִי וכו': מכאן אר"י, מה שכתוב, ויחל נח איש האדמה. ויחל פי' כש"א, לא יחל דברו, כי נעשה חול. אִישׁ הָאֲדָמָה, הוא משום שבשבילו כלו כל בני העולם שלא ביקש עליהם רחמים. פירוש אחר, אִישׁ הָאֲדָמָה, משום שבשבילו נתקיימה האדמה, אחר שהשחיתו אותה הקודמים, שכי

ע"ה

ויקרא

דלא בעא רחמי עלייהו. ד"א איש האדמה, דכגיניה אתקיימת לבתר דאשתצאו קדמאי, דכתיב לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם וגו'.

רלח) תאנא מי נח אקרון, דהוא גרים דאקרון על שמייה. א"ר יוסי, זאת לי מאי קא מירי. אלא אמר קב"ה, מי נח גרמו לי, דאגלי זאת בעלמא. דכתיב "ואני זאת בריתי אותם. זאת אות הברית וגו' את קשתי נתתי בענן. כלומר לית מאן דאשגח אלא ליקרא דשמי דרמינא בזאת. ומאן גרים ליה, מי נח.

רל"ט) מכאן סימנא לחסידא ופאה, דלא דאתגלייא האי קשת ביומוי, ולא אצטרף עלמא ביומוי להאי זאות. ומאן איהו. ההוא דבעי רחמי על עלמא, ואתחזי לאנגא עלוי. כגון רשב"י, דלא אצטרף עלמא ביומוי להאי זאות, דהא הוא אית סימנא בעלמא דההו.

רמ) דלא הנה גזרה דאתגזר על עלמא לעילא, דלא מבטל לה. והיינו דכתיב, מושל באדם, קב"ה מושל באדם. ומי מושל בקב"ה כככול. צדיק. דקב"ה גזיר, ואיהו מבטל.

רמ"א) כגון ר"ש בן יוחאי, דיומא חד הנה יתיב אבכא דתירעא דלוד, זקף עיניו, חזא שמשא דנהיר, ואסתים נהורא ג' זמנין, אדהכי ואתחשף נהורא, ואתחזי ביה בשמשא אוכמא וירוקא. א"ל לר' אלעזר בריה, תא אכתראי ברי, ונחמי דהא ודאי גזרה אתגזר לעילא, וקב"ה בעי לאודעא לי, דודאי תלתין

מסורת הזהר

כ) (ש"ב פג) הקשהו קלג צ"ג.

חלופי גרסאות

ת ל"ג דאשתצאו קדמאי. א ל"ג ואני. ב רישנה. ג ל"ג אלא. ד יתגליא. ה ל"ג האי קשת ביומוי. ו ל"ג ביומוי.

ז זאת. ח ניהו. ט ריש. י ברית. כ ל"ג אות. ל ל"ג הנה. מ דמערתא. נ אחשיך. ס ל"ג ברי. ע ג.

מאמר

הסולם

קב"ה גזיר וצדיק מבטל

שהוא מגין על העולם בתפלתו. ומי הוא אותו שמבקש רחמים על העולם, וראוי להגן עליו. היינו כמו ר' שמעון, שלא נצרך העולם בימיו לאות הוה. כי האות ההוא סימן בעולם הוא, שאין מגין זולת הקב"ה, כנ"ל.

רמ) דלא הוה גזרה וכו': ולא היתה גזרה שנגזרה למעלה על העולם, שלא היה ר"ש מבטל אותה. והיינו שכתוב, מושל באדם, דהיינו הכתוב, צור ישראל מושל באדם צדיק מושל יראת אלקים, הקב"ה מושל באדם. ומי מושל בהקב"ה, כככול, צדיק מושל. שהקב"ה גזיר והוא מבטל.

רמ"א) כגון רשב"י וכו': כגון ר' שמעון בן יוחאי, שיום אחד היה יושב בפתח שער לוד. נשא עיניו וראה השמש מאיר, וסותם אורו ג' פעמים. בתוך כך נחשך האור, ונראה בשמש, שחור וירוק. אמר לו לר' אלעזר בנו, בוא אחרי בני, ונראה. כי ודאי גזרה נגזרה למעלה

לא אוסיף עוד לקלל את האדמה בעבור האדם וגו'.

רלח) תאנא מי נח וכו': למדנו, מי נח הם נקראים, משום שהוא גרם שיהיו נקראים על שמו, דהיינו על מה שלא התפלל עליהם כנ"ל, אבל זאת לי, מה הוא אומר. ומשיב, אלא אמר הקב"ה, מי נח גרמו לי שנגלה זאת בעולם, שהיא המלכות הנקראת זאת, שמתגלה בסוד הקשת להגן על העולם, שכתוב, ואני זאת בריתי אותם. וכתוב, זאת אות הברית וגו' את קשתי נתתי בענן. כדי להגן על העולם. כלומר, הקשת מורה, שאין מי שישגיח על העולם ויתפלל עליו, אלא אני עושה לכבוד שמי הרמוז בזאת. ומי גרם לי לזה, מי נת. שלא התפלל ולא הגן על העולם.

רל"ט) מכאן סימנא לחסידא וכו': מכאן הסימן לחסיד צדיק, שלא נגלה הקשת בימיו, שבימיו לא נצרך העולם לאות הוה, מפני (דפו"י דף ט"ז ע"א)

עמ

ויקרא

יזמין תִּלְיָא תְּהוּא מְלִתָּא דְּאַתְגְּנֹר לְעִילָא. 9 וְלֹא עֲבִיד קב"ה, עַד 9 דְּאֹדְעִיָּה לְצִדִּיקִיָּא, הַה"ד 10 כִּי לֹא יַעֲשֶׂה יי' אֱלֹהִים דְּכַר כִּי אִם גְּלַה סוּדוֹ אֶל עֲבָדֵי הַנְּבִיאִים.

רמב עַד דְּהוּוּ אֲזִילי עֲאלוּ בְּתֵהוּא פְּרָם. תְּמוּ חַד חוּנָא דְּתָהוּ אֲתִי, וּפּוּמִיָּה פְּתִיחָא, 11 וּמְלִהֲטָא בְּאַרְעָא בְּעַפְרָא. 12 וְאַשְׁתַּנִּיק ר"ש, וְקַטְפֹּר יְדוּי בְּרִישֵׁי דְחוּנָא, שְׂכִיף 13 חוּנָא, מְאִיף פּוּמִיָּה. 14 וְחִמָּא לִישְׁנִיָּה מְרַחֵשׁ. א"ל חוּנָא חוּנָא, זִיל וְאַימָא 15 לְתֵהוּא חוּנָא 16 עֲלָאָה, דְּהָא ר"ש בֵּין יוּחָאי בְּעֲלָמָא שְׂכִיחַ. עֵיילִיָּה לְרִישֵׁי לְחַד נּוּקְבָא דְעַפְרָא. אָמַר גּוֹזֵר אָנָּא, 17 כְּשֶׁם דְּתַתָּאָה אַתְחַזֵּר לְנוּקְבָא דְעַפְרָא, בֵּין עֲלָאָה יִתְחַזֵּר לְנוּקְבָא דְתֵהוּמָא רַבָּא.

רמג רַחֵשׁ ר"ש בְּצִלוֹתָא, עַד דְּהוּוּ מְצִילי שְׁמַעוּ חַד קְלָא, 18 פּוּטְקָרָא דְקִטְפָּא 19 עוּלוּ לְאַתְרֵיכּוּ, 20 קַטְפִּירָא דְבוּרֵינִי 21 לֹא שְׂרָאן בְּעֲלָמָא, 22 דְּהָא, ר"ש בֵּין יוּחָאי בְּטִיל לֹן. 23 וּפְאָה אָנְתָּ ר"ש, דְּמֵאֲרָךְ בְּעֵי בִיקְרָךְ עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא. בְּמִשָּׁה פְּתִיב 24 וַיְחַל מֹשֶׁה וְגו', דְּמִשְׁמַע דְּאַחִיד לִיָּה 25 בְּפִרְגוּדָא, וְאַנְתָּ ר"ש גּוֹזֵר, וְקב"ה מְקַיִים. הוּא גּוֹזֵר, וְאַנְתָּ מְבִטֵּל.

חלופי גרמאות

מסורת הזהר

9 ל"ג ולא עביד קב"ה. צ מוסיף דאודעיה קב"ה. ק מוסיף והוה לחיש בלשניה ומלחטא. ר אשתביק; אשתציק. ש ל"ג חו"א. ת ל"ג עלאה. א פותקרא. ב פודאגרא.

דרך אמת 11 לנחש הקדמוני שהוא סמאל כל הנחשים. 12 כשם שנחש זו שהיא למטה בארץ נכנס לחור שלה בארץ כן יכנס נחש הקדמוני למעלה בנקבי תהום רבה ולא יקטרג בעולם. 13 חן הממונים על הכריתה והחזיק. 14 יכנסו כל א' למקומו ולא ישלטו בעולם. 15 הקשר של ביריונים שהם פריצים אנשים רקים ופחוזים. 16 לא הותר קשרם בעולם לשלוט עליהם ברין הקשה. 17 שהיו רשבי ביטל אותם שלא ישלטו. 18 מן חולי פרגודא והוא כמחש בבשר החי.

קב"ה גזיר וצדיק מבטל

הסולם

מאמר

הכו, מלשון ב"ו נותן **קטפרס** (ויקרא רבה י"ח) שפירושו מכה. **רמג** רחיש ר"ש **בצלותא** וכו': לחש ר' שמעון בתפלה. בעוד שהיו מתפללים, שמעו קול אחד אומר, פסקו גזרות הכנסו למקומכם, הכאות המחבלים אינן שורות בעולם, כי ר"ש בן יוחאי ביטל אותן, אשריך ר' שמעון, שאדונך רוצה ביקרך על כל בני העולם. במשה כתוב, ויחל משה, שמשמע שאחזו פרגודא ואתה ר"ש, גוזר והקב"ה מקיים, הוא גוזר ואתה מבטל. **פוטקרא**, הוא מלשון פתקין שפירושו כתבים (ירושלמי סנהדרין א') **קוטפא**, פירושו גזירה והוא מלשון הלש והמקטף (ב"מ פט). שפירושו כורת, גוזר. **קטפירא**, פירושו הכאות, מלשון ב"ו נותן קטפרס (וי"ד י"ח) **בוריני**, פירושו מחבלים, מלשון הני בריוני (ברכות יוד). **פרגודא**, נראה שהוא מין מחלה.

למעלה, והקב"ה רוצה להודיעני. ודאי ששלשים יום תלוי למעלה הדבר ההוא שנגזר, והקב"ה אינו עושה עד שמודיע לצדיקים. ז"ש, כי לא יעשה ה' אלקים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים.

רמב **עד דהוו אזלי וכו'**: בעוד שהיו הולכים בכרם ההוא, ראו נחש אחד שהיה בא ופיו פתוח, ולוהט בארץ בעפר. הוצק ר' שמעון, והכו ידיו בראש הנחש. שקט הנחש והוריד פיו. וראה ר"ש את לשונו מתנדנדת. אמר לו, נחש נחש, לך ואמור לנחש ההוא העליון, המסית והמסטין, שר' שמעון בן יוחאי נמצא בעולם. הכניס הנחש את ראשו לנקב עפר אחד. אמר, ר' שמעון, גוזר אני, כמו שנחש התחתון חזר לנקב העפר, כן נחש העליון יחזור לנקב של תהום הגדול. **אשתניק פי** הוצק, דהיינו שבא במצוקה. כי על צוקה, מתרגם שניקא (משלי א' כ"ז). **קטפר**, פירושו

אדהכי

(דפו"י דף ט"ז ע"א)

ויקרא

פ

רמז אֲדַהֲכִי חֲמָא דְנִהִיר שְׁמִשָּׁא, וְאֲתַעְבֵּר הֵהוּא אוֹכְמָא, אר"ש, וְדָאִי הָא עֲלֵמָא אֲתַבְּסָם, עֲאֵל לְבִיתִיהָ וְדַרְשׁ, פ"כ צדיק יי' צדקות אהב ישר יחזו פנימו. מ"ט פ"כ צדיק יי' צדקות אהב, משום ד'ישר יחזו פנימו. מאי פנימו. פנים י' עֲלָאִין דְּבָנֵי עֲלֵמָא, פ' בעון למבְּעֵי רַחֲמֵי יְמִינֵיהּ, עַל כָּל מַה דְּאֶצְטְרִיכֵן.

רמז א"ל רבי אֲלַעְזָר בְּרִיהּ, אִי הָכִי יִשְׂרָאֵל יַחְזוּ פְּנֵימוּ מְבַעֵי לֵיהּ, אוֹ יִשְׂרָאֵל יַחְזוּ, מֵאִי יִשְׂרָאֵל יַחְזוּ. א"ל רָזָא עֲלָאָה, דְּאֵינֻן יְמֵי קָדָם דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין. וְיָמֵי עוֹלָם, דְּזַעֲרֵי אַנְפִּין, יְדְּאֵינֻן אַקְרוּן פְּנֵימוּ, חֲמָאֵן בְּאַרְחַת מִיִּשְׂרָאֵל מַה דְּאֶצְטְרִיךְ לְמַחֲמֵי.

רמז דְּתַאנָּא בְּשַׁעְתָּא דְּקַב"ה אֲשַׁנַּח בְּעֲלֵמָא, וְחֲמָא דְּמִתְפַּשְׁרֵן עוֹבְדֵיהוֹן דְּבָנֵי נִשְׂא לְתַתָּא, אֲתַגְלִיָּא עִתִּיקָא קְדִישָׁא בְּזַעֲרֵי אַנְפִּין, וּמְסַתְּפֵלֵן כָּל אֵינֻן אַנְפִּין בְּאַנְפִּין סְתִימִין, וּמִתְבְּרָכֵן בְּלֵהוּ. מ"ט מִתְבְּרָכֵן. מִשׁוּם דְּמְסַתְּפֵלֵן אֵלֵין בְּאַלִּין בְּאַרְחַת מִיִּשְׂרָאֵל, דְּלֵא פ' סְטוּ לִימִינָא וְלִשְׁמָאלָא, הַה"ד יִשְׂרָאֵל יַחְזוּ פְּנֵימוּ. וּמִתְבְּרָכֵן בְּלֵהוּ, וְיִמְשַׁקְּיָן דָּא לְדָא, עַד דְּאֲתַבְּרָכֵן בְּלֵהוּ י' עֲלֵמָא. וּמְשַׁתְּכֵי בְּלֵהוּ עֲלֵמִין כְּתִיד, וְכַדִּין אֲתַקְרִי י' אַחַד וְשְׁמוּ אַחַד.

רמז וְכַד חוֹבֵי עֲלֵמָא סְגִיאוּ, אֲסִתִּים עִתִּיקָא קְדִישָׁא, וְלֵא מְשַׁנַּחֲתִין אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, וְכַדִּין דִּינִין מִתְעַרְי בְּעֲלֵמָא, וְכַדִּין רַמְיוּ, וְעִתִּיק יוֹמִין אֲסִתִּים, וְלֵא אֲתַגְלִיָּא. תְּדָא הוּא דְּכְתִיב פ' תָּנָה הָיִית עַד דִּי כּוֹרְסוֹן רַמְיוּ וְעִתִּיק יוֹמִין יְתִיב.

חלופי גרסאות

1 (תהלים יא) הקסתי כט צ"ט. 2 (זכריה יד) תרומה 3 (דניאל ז) ביא קמד צ"א. 4 פנימו. ד ליג עלאין. ה ליג בעון; בעין. ו עליהו. ז אקרן פנימו דאינון. ח תאנא. ט סטן. י ומסתכין. יא עלמין.

מסורת הזהר

קב"ה גזיר וצדיק מבטל

דז"א, בדרך ישר, מבלי להטות ימין ושמאל. שזה שיעור הכתוב, ישר יחזו פנימו. **רמז** דתאנא בשעתא וכו': שלמדנו, בשעה שהקב"ה משגיח בעולם ורואה מעשיהם של בני אדם למטה שהם כשרים, מתגלה עתיקא קדישא, שהוא כתר, בד"א, שהוא ת"ת, ומסתכלים כל אלו הפנים דז"א, בפנים סתומים דעתיקא, ומתברכים כולם. מה הטעם מתברכים, הוא משום שמסתכלים אלו באלו בדרך ישר, דהיינו בבחינת קו אמצעי, שאינו נוטה לימין ולא לשמאל. דז"ש, ישר יחזו פנימו. שפניהם דעתיקא דז"א מסתכלים אלו באלו בדרך ישר, דהיינו בבחינת קו אמצעי. ואז מתברכים כולם, ומשקים זה לזה עד שמתברכים כל העולמות, ונמצאים כל העולמות כאחד, ואז נקרא ה' אחד ושמו אחד.

רמז וכד חובי ע'מא וכו': וכשהעונות העולם מתרבים, נסתם עתיקא קדישא, ואינם משגיחים פנים בפנים, ואז דינים מתעוררים בעולם

הסולם

באמר

רמז אדהכי חמא דנהיר וכו': בתוך כך ראה, כי האיר השמש ונעבר אותו השחור. אמר ר"ש, ודאי, כי העולם נתבסם. נכנס לביתו ודרש, כי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו. מהו פנימו. מהו הטעם, כי צדיק ה' צדקות אהב, משום ד'ישר יחזו פנימו. היינו פנים עליונים של בני העולם, כי צריכים לבקש מהקב"ה רחמים על כל מה שהם צריכים.

רמז א"ל ר' א'עזר וכו': אמר לו ר"א בנו. אם כן, היה צריך לומר, ישר יחזו פנימו, או ישרים יחזו, מהו שכתוב, ישר יחזו. אמר לו הוא סוד עליון. כי אלו ימי קדם, דהיינו הספירות, דעתיקא קדישא, הסתום מכל סתומים, שהוא הכתר, וימי עולם, שהם הספירות, דזעיר אנפין, שהם נקראים פנימו, רואים אלו את אלו בדרך ישר מה שצריך לראות, דהיינו שפנים דז"א רואים הפנים דעתיקא וכן הפנים דעתיקא רואים הפנים

(דפו"י דף ט"ז ע"א *) דף ט"ז ע"ב

פא

ויקרא

עד די כורסונן רמיו, דאינון פתריין עלאין, דמשקניין לכלהו אחרניין, לאוקומי בקיומייהו. ומאן אינון. אבהן. ועתיק יומין יתיב, ולא אתגלייא. וכדין מהפכין תייכי עלמא רחמי לדינא.

רמח י תאנא. מסטרא דאימא, נפקין גרדינין נימוסין קליפין, ואחדין בקולפוי דגבורה, שלטין על רחמי, כד"א הנועדים על יי, על יי ממש. וכדין אשתכחו עלמין חסריין, דלא שלמין, וקטטותא אתער בכלהו.

רמט וכד בני עלמא ממשריין עובדיהון לתתא, מתבסמן דינין, ומתעברן, ומתערי רחמי ושלטן על ההוא בישא דאתער מן דינא קשיא. וכד מתערן רחמי, תדוה וניחומין משתפחין, משום דשליטין על ההוא בישא. הה"ד וינחם יי על הרעה. וינחם משום דאתכפיא דינא קשיא, ושלטין רחמי.

רנ תאנא, בשעתא דמתבסמן דינין, ושלטין רחמי, פל פתרא וכתרא תב בקיומיה, ומתברכאן פלהו פתדא. וכד תייבין פל חד וחד לאתריה, ומתברכאן פלהו פתדא, ומתבסמא אימא בקלדיטי גליפין ותייבין לסטרהא, פדין אקרי תשובה שלימה, ואתכפר עלמא, דהא אימא בתדוותא שלימתא יתבא, דכתיב

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(פ (במדרב טז) חלק ג' עט: ז) (שמות לב) נח טו צ"ו. ל ל"ג תאנא. ח גליפין ואחרון; הגליפין; גליפין מאחרין בקלפוי, ו קטורין; קטורין, ט לא. ט מתכשרי עובדון, פ מסיף משום דשלטא על הרעה, צ בקול דינוי קליפין; בכל דינוי כליפין, ק וכדין. ר מסיף יתבא בשלימתא.

דרך אמת נ מצד קו הדין העליון משתלשלים ויורדים למטה שלוחי הדין ממונים על עוברי נימוס המלך ית' וית' והם קליפות האחרונים בקולפוי הגבורה ר"ל במטה ומקל הגבורה שמיסר בו בני העולם ולפי שהם בעלי דינים הקשה גבורים בעת ממשלתם על מדת הרחמים ואז העולם אינו בשלימות וקטטה וחסרון בכל העולמות ובעת שבני העולם מתעוררים לחזור בתשובה שלימה אזי חוזרים הבעלי דינים כולם איש איש למקומו והשכינה עלינה בסוד קו הדין שבה עם אורות שלה החוקקים בה שהם ששים גבורים סביב לה כולם מתיישבים על מקומם וכמבואר.

הסולם

מאמר

מסטרא דאימא נפקין גרדינין נימוסין

רמט) **וכד בני עלמא** וכו': וכשבני העולם מטיבים מעשיהם למטה, מתבשמים הדינים ומתעברים, ונתעוררו הרחמים ושולטים על הרע ההוא שנתעורר מן דין הקשה. וכשמתעוררים הרחמים, שמחה וניחומים נמצאים, משום ששולטים על הרע ההוא, ו"ש וינחם ה' על הרעה. וינחם, משום שנכנע דין הקשה, והרחמים שולטים.

רנ) תאנא בשעתא וכו': למדנו, בשעה שהדינים מתבשמים והרחמים שולטים, כל ספירה וספירה שבה לקיומה, ומתברכות כולם יחד. וכשתזורת כל אחת ואחת למקומה, ומתברכות כולן יחד, ואמא מתבשמת בחיבור החקיקות שחזרו לבחינתה, אז נקראת תשובה שלמה ונתכפר העולם. כי אמא יושבת בשמחה שלמה, שכתוב אם הבנים שמחה. ואז היא נק' יום הכפורים, שכתוב בו, לטהר אתכם מכל חטאתיכם

בעולם והכסאות הוטלו, ועתיק יומין, שהוא כתר, נסתם ולא נתגלה. ו"ש חזו הוית עד די כרסונן רמיו ועתיק יומין יתיב. **עד די כרסונן רמיו**, פירושו, אלו כתרים עליונים המשקים כל האחרים להעמידם בקיומם, ומי הם. הם האבות, שהם חג"ת דז"א, **ועתיק יומין יתיב**, היינו שלא נתגלה, וע"כ מכונה יושב, כי היושב מנעט קומתו. ואז מהפכים רשעי עולם את הרחמים לדין.

רמח) תאנא מסטרא דאימא וכו': למדנו מצד אימא יוצאים קליפות חוקרי דין וחוק, ונאחזים בחקיקותיה של הגבורה דהיינו בקו שמאל שהוא דין, ושולטים על הרחמים. כש"א, הנועדים על ה'. על ה' ממש. דהיינו בינה שהיא על ז"א שנקרא הויה. ואז נמצאים העולמות חסרים, שאינם שלמים, ומחלוקת מתעוררת בכלם.

(דפו"י דף ט"ז ע"ב)

ויקרא

פב

אם הבנים שמתה, וכדין אתקרי יום הכפורים, דכתיב ביה לטהר אתכם מכל חטאתיכם. ומתפתחין בג' פרעין דסטרין גליפין.

רנא תאנא, כתיב ונהי כי יחטא ואשם, מהו כי יחטא, ולבסוף ואשם. אלא הכי תאנא, כי יחטא מאינון חובין דאקרון חטא, דכתיב מכל חטאות האדם. ואשם: כד"א האשם המושב לני. ואשם: ויתקן, פלומר אם יתקן עובדוי, והשיב את הגולה אשר גזל. א"ר יוסי ממשמע דכתיב והשיב, וישיב לא כתיב אלא והשיב, והשיב דייקא.

רנב תניא, בארבע תקופין דשתא, קלא אתפסק, ודינין מתערין, ותשובה תליא עד דאתתקן. וכד דינין מתערין, קלא נפיק, וד' ויונין דעלמא, סלקין

חלופי גרסאות

א ל"ג ביה, ת"י, א לסטרוי, ב משמע, ג זמני.

מסורת הזהר

ק (תהלים קיג) ויצא סה צ"ב, ר (ויקרא טז) תרומה נה צ"ס, ו (במדבר ה).

הסולם

מאמר

מסטרא דאמא נפקן גרדינין נימוסין כי יחטא, ולבסוף אומר ואשם. ומשיב, אלא כך למדנו. כי יחטא, היינו מאלו העבירות הנקראים, חטא. שכתוב, מכל חטאות האדם. ואשם, הוא כמו שאתה אומר, האשם המושב לה. אשד, ואשם, פירושו ויתקן. כלומר והיה כי יחטא, אם יתקן מעשיו, והשיב את הגולה אשר גזל. א"ר יוסי, זה משמע, משכתוב, והשיב. משמע שמשויב מעצמו, שרוצה לתקן מעשיו. כי וישיב, שהוא לשון צווי, לא כתוב, אלא והשיב, והשיב הוא בדיוק, דהיינו מעצמו.

חטאתיכם. ונפתחים חמשים שערים של צדדי החקיקות.

פירוש בשעה שבני העולם חוטאים, גורמים לעליית המלכות לבינה, שאז נתמעטה הבינה מג"ר, מחמת שג' הספירות בינה ותו"מ שלה נופלות למדרגה שמתחתיה, ונעשית ו"ק בלי ראש, ואז נמצאים כל העולמות בדינים וקטנות, וז"ש, מסטרא דאמא וכו' שלטין על רחמי, (באות רמ"ח). וכשבני העולם מטיבים מעשיהם, ומעלים מ"ן, אז נעשה זוג ע"ב ס"ג דא"ק שהארת הזוג מגיע לאמא, ומורידה המלכות ממנה ומחזירה למקומה, ואז חוזרים ועולים אליה ג' הספירות בינה ותו"מ שנפלו ממנה, ומתחברים במדרגתה, ונשלמים הג"ר שלה. וכן נעשה בכל המדרגות שנתמעטו מחמת מיעוט הבינה, כי בינה ותו"מ חוזרים אליהם ומשיגים ג"ר. וז"ש בשעתא דמתבסמן וכו' כ"ל כתררא וכתרא תב בקיומיה, דהיינו שבינה ותו"מ שנפלו מכל מדרגה, חוזרים לקיומם למדרגתם. ומתבסמא אמא בקדימי גליפין, שאמא מתבשמת בחיבור החקיקות, דהיינו בינה ותו"מ שנחקקו ונפלו ממנה חזרו ונתחברו באמא, ותייבין לסטרהא, שחזרו לבחינתה של אמא. כי מקודם לכן נפלו למדרגת ז"א, ועתה חזרו לבחינת אמא. קדימי, הוא כמו אקדידי מיקדי, שפירושו, שנסגר ונתחבר היטב בבשר. (תולין צד:).

מאמר ד' תקופת דשתא

רנב) תניא בארבע תקופין וכו': למדנו בד' תקופות בשנה, נפסק הקול, ודינים מתעוררים (כמ"ש לעיל יתרו דף ע"ה ד"ה פירוש ע"ש) והתשובה תלויה עד שנתתקן. וכשהדינים מתעוררים יוצא קול. וד' זוויות העולם, עולים ויורדים. כרוז קורא ואין מי שישגיח ויתעורר. והקב"ה מוכן, אם ישובו ישוב הדינים למקומם. ואם לא הקול נפסק והדינים, נעשו. ואז נקרא ויתעצב. ויתעצב, היינו בבתי החיצונים.

פירוש. שנה ה"ס מלכות. שבה ד' ספירות תו"ג תו"מ שבכל אחת ג' קוין, שה"ס י"ב. ואם הקו שמאל שולט לברו בכל אחת מד' ספירות תו"ג תו"מ, אז נקראים ד' תקופות, מחמת תוקף הדינים הנמשכים משליטת השמאל. וז"ש, בארבע תקופין דשתא קלא אתפסק, כי הקול הוא קו האמצעי המיוחד ב' הקוין ימין ושמאל לאחד, וכיון שהקול נפסק, חזרה השליטה לקו שמאל בלי ימין, שאין מי שיחברו

רנא תאנא כתיב והיה וכו': למדנו, כתוב, והיה כי יחטא ואשם. מהו שבתחילה אומר, (דפו"י דף ט"ז ע"ב)

פג ויקרא
 ונתתין. ברוזא קרי, ולית מאן ד'דישגח ו'תערה. וקב"ה זמין, אם יתובון י'יתוב,
 ואי לאו, יקלא אתפסק, ודיניא אתעבידו וכדין אתקרי ו'תעצב, ו'תעצב
 בכתי פראי.
 רנג) א"ר יהודה, תנינן, מן יומא דאתחבר בי מקדשא, לית יומא דלא
 אשתכח ביה רתחא בישא. מ"ט. משום דתנינן, א"ר יודאי א"ר ייסא, נשבע הקב"ה
 שלא יפנס בירושלם דלעילא, עד שיפנסו ישראל בירושלם דלתתא. וכגין פה,
 רתחא אשתכחת בעלמא.
 רנד) א"ר יוסי, כתיב ערות אביך וערות אמך לא תגלה. וכתוב, אמך
 היא לא תגלה ערותה. ו'תנינן אמך היא ודאי. הא אם גלה עריותה, למאן
 בעי לאתבא לה, ודאי לתקנא. מאי דגלי.
 רנה) דתניא פד סגיא יצרא בישא כב"נ, לא סגי אלא באינון עריין,
 וכלהו חוכי אחידן ביהווא עריא. וכתוב לא תגלה. פד אתתקן, אתתקן לקבל
 תהוא דגלי, ודא אקרי תשובה.

חלופי גרסאות

ד דיתער ול"ג דישגח. ה יתיב. ו כלא. ז ותנין. ח ל"ג
 ותנין. ט מאן.

מסורת הזהר

(ת) (ויקרא יח) ב"א רכו צ"א.

הסולם

מאמר
 שיחברו בימין. וע"כ, ודינין מתערין, שכל
 הדינים הקשים הנמשכים משליטת השמאל
 מתעוררים בעולם. ואם עושים תשובה, התשובה
 תלויה ואינה מתקבלת עד שיתתקן הקול,
 ויחזור ויחבר ב' הקוין ימין ושמאל יחד. וז"ש
 ותשובה תלייא עד דאתתקן. וע"כ מקדים
 התקן לתשובה. והנה מדרכם של הדינים דקו
 שמאל הוא, שבסופם מתעוררים הדינים דנוקבא,
 בסו"ה, לפתח חטאת רובץ, שמדינים אלו
 נתתקן המסך דחירק דקו אמצעי, הנקרא קו"ף,
 התווך ומיחד ב' הקוין. וז"ש וכד דינין
 מתערין קלא נפיק, שבסופם מתגלה המסך
 דחירק שממנו יוצא הקול ומחבר שוב ב'
 הקוין. ואז וד' זיין דעלמא, שהם תו"ג תו"מ
 של המלכות, סלקין ונחתין מאירים בהארת
 חכמה ממעלה למטה ובהארת החסדים ממטה
 למעלה, כמשפט קו האמצעי (כנ"ל ב"א דף ס'
 ד"ה מחלוקת) ואז, ברוזא קארי, שיוצא
 הכרוז מדוחק הדינים שבקו שמאל, ומהיר
 להדבק בקו האמצעי. ואם לית מאן דישגח
 ויתער, שאין מי שיתעורר להתדבק בקו
 האמצעי, וקב"ה זמין, הקב"ה מחכה ומוכן
 לקבל תשובתם, אם יתובון יתוב. דהיינו
 שמקבלם ומאיר להם הרחמים מקו אמצעי. ואם
 לאו, שאינם חוזרים בתשובה, קלא אתפסק,
 (דפו"י דף ט"ז ע"ב)

ד' תקופין דשתא

הקול, שהוא קו אמצעי חוזר ונפסק, והשמאל
 חוזר לשליטתו, ודיניא אתעבידו, והדינים
 נעשים בעולם. וכביכול, נתעצב בבתים
 החצונים, על הדינים שנעשו בעולם.
 רנג) א"ר יהודה וכו': אר"י למדנו,
 מיום שנחרב בית המקדש, אין יום שלא נמצא
 בו כעס רע, מה הטעם. הוא משום שלמדנו,
 א"ר יודאי א"ר ייסא, נשבע הקב"ה שלא יכנס
 בירושלים של מעלה, שהיא מלכות, עד שיכנסו
 ישראל בירושלים של מטה. ומשום כך כעס
 נמצא בעולם. והשבוטה היתה על הקביעות,
 כי שלא בקביעות, יש זווג ז"א ומלכות גם
 בימי הגלות, דהיינו בשעת התפלה ובשבתות
 ויר"ט.

מאמר ערות אמך לא תגלה

רנד) א"ר יוסי וכו': אר"י, כתוב, ערות
 אביך וערות אמך לא תגלה. וכתוב, אמך היא
 לא תגלה ערותה. ולמדנו אמך היא ודאי,
 דהיינו המלכות שהיא אם של ישראל. ואם
 גילה ערותה, למי צריך להשיב אותה, בסוד
 התשובה, הוא ודאי כדי לתקן מה שגלה.
 כמ"ש לפנינו.

רנה) דתניא פד סגיא וכי: שלמדנו,
 כאשר נתגבר היצר הרע באדם אינו מתגבר
 אלא בעריות. וכל החטאים אחוזים בערוה
 היא

פד

ויקרא

רנו) א"ר יצחק, כל חובי עלמא אחידן בְּדָא, עד דאימא אתגלגא בגינייהון. וכד איהי אתגלגא, כל אינון בנין אתגלגין. וכתוב «לא תקח האם על הבנים. וכד אתתקן עלמא לתתא, אתתקן פלא, עד דסלקא תקונא לאימא קדישא, ומתתקנא, ואתפסיא ממה דאתגלגא. ובגין פך פתיב, אשרי נשוי פשע כסוי חטאה, וכדין אקרי תשובה, תשובה ודאי. וכדין יום הכפורים אתקרי, כמה דכתיב «מכל חטאתיכם לפני יי' תטהרו.

חלופי גרמאות

י מוסיף דא ברא. כ מוסיף אתגליין בגינה. ל עלאה.

מסורת הזהר

(א) (דברים כב) ויצא צו צ"ט. ב) (תהלים לב) נח צא צ"א. ג) (ויקרא טז) לעיל אות רנ צ"ד.

ערות אמך לא תגלה

המלכות, ורק הנקודה דמדת הרחמים מגולה, ואז המלכות משפעת לו כל טוב שמקבלת מבינה. ואם האדם אינו זוכה, אלא שחוטא, אז מתגלה נקודה דמדת הדין שבמלכות, ומיד כל האורות פורחות ממנה, והדינים נאחזים בה, ונמצא אז האדם בכל רע.

ו"ש כאן (אות רנ"ד) אמך היא ודאי, הא אם גלה ערייתה למאן בעי לאתבא לה, ודאי לתקנא מאי דגלי. דהיינו אם בא לחטוא, שאז, תגלה במלכות נקודה הא' דמדת הדין, שנקראת ערוה להייתה הגורמת להסתלקת כל האורות ממנה, אז אמר הכתוב, אמך היא, הרי המלכות היא אמך, לא תגלה ערותה. ו"ש, אמך היא ודאי. ואם חטא וגילה ערותה, ודאי הוא שצריך לתקן מה שגילה. דהיינו שאותה הנקודה דמדת הדין שגילה צריכים לחזור ולכסות אותה. ולתת השליטה לנקודה דמדת הרחמים, ואז תחזור ותקבל האורות מבינה.

ו"ש וכפיהו חובי אחידן בההוא עריא (באות רנ"ה) שכל החטאים שאדם עושה נאחזים בגילוי ערוה ההיא, דהיינו שגורמים שמתגלה במלכות הנקודה דמדת הדין המסלקת ממנה האורות, שנקראת ערוה. ועליה כתיב לא תגלה. שעליה מזהיר הכתוב, לא תגלה. כד אתתקן, אתתקן לקבל ההיא דגלי, וכשהאדם מתקן את חטאו, הוא צריך לתקן כנגד מה שפגם באותו גילוי. דהיינו לחזור ולכסותה. ודא אקרי תשובה. כי ע"י הכיסוי הוא משיב את המלכות בחזרה לקבל את האורות מבינה.

וזה שרומז, לא תקח האם על הבנים. כי עם גילוי ערות האם הוא פוגם הן באם שנסתלקו ממנה האורות, והן בבנים, שהם ישראל שאין להם מה לקבל ממנה. ו"ש, וכד אתתקן

הסולם

מאמר

ההיא. וכתוב, לא תגלה. וכשנתתקן, מתתקן כנגד זה שגילה, וזה נקרא תשובה.

רנו) אמר ר' יצחק וכו': אר"י, כל חטאי העולם אחוזים בזה, בגילוי ערוה, עד שאמא, שהיא המלכות, מתגלה בשביל החטאים, דהיינו שמתגלה ערותה, וכשהיא מתגלה כל אלו הבנים, דהיינו ישראל למטה, שהם בניה של המלכות, מתגלים. וכתוב, לא תקח האם על הבנים. וכשנתתקן העולם למטה נתתקן הכל, עד שעולה התקון לאמא קדישא, שהיא המלכות, ומתתקנת ומתכסית ממה שנתגלה, ומשום זה כתוב, אשרי נשוי פשע כסוי חטאה. ואז נקראת תשובה. תשובה ודאי. ואז נקראת יום הכפורים, כמ"ש מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו.

פירושו. ב' נקודות נתתקנו במלכות, (א) היא נקודתה עצמה דמדת הדין שלא נמתקה מבינה. שמבחינה זו כח הצמצום ומסך עליה שלא תוכל לקבל אור העליון. (ב) היא הממותקת במדת הרחמים, מבינה, שמבחינה זו היא ראויה לקבל כל האורות שבבינה. ואז משפעת גם לבי"ע ולישראל מאורותיה הגדולים. כמ"ש כל זה לעיל (ב"א דף ז' ד"ה וכבר) וענין ב' נקודין אלו נתבארו לעיל (בהקסה"ז אות קכ"ב וקכ"ג ע"ש בהסולט) ולפיכך המלכות משמשת רק בנקודה השנייה דמדת הרחמים, ונקודה זו מגולה בה, אבל נקודה דמלכות דמדת הדין נגנזה בה, ואינה מתגלה, ואם היא מתגלית תיכף מסתלק ממנה האור העליון, מחמת הצמצום ומסך שבה כנ"ל.

וזהו שאומר שם (בהקסה"ז אות קכ"ג) דאיהו אלנא דטוב ורע, זכי בר נש, הא טוב, ואי לא זכי הא רע. שאם האדם זוכה נמצאת הנקודה דמדת הדין בגניזה בתוך (דפו"י דף ט"ז ע"ב)

פה

ויקרא

רנז) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אֵימְתִי אֶתְקַרֵי תְשׁוּבָה. כִּד אֵימָא מִתְפַּסְיָא וְקַיִמָא בְּחֻדְוָה עַל בְּנִין, דְּכְתִיב ׀ אִם הַבְּנִים שְׂמַחָה. וְיִתְבָּאת בְּקִיּוּמָא וּמֵאן ׀ דְּתָהוּ שְׂגִיר, תָּב לְאַתְרֵיהּ. וְכִלְהוּ תְבִין ׀ חַד לְחַד, וּמִתְבְּרַכָּאן כָּל חַד וְחַד, וְכַדִּין אֶתְקַרֵי ׀ תְּשׁוּבָה, תְּשׁוּבָה סָתָם ׀ לְאַכְלֵלָא כְּלָא.

רנח) אָמַר רַבִּי יְצַחְקִי, כִּד ׀ מִתְפַּשֵּׁר עֲלֵמָא, כּוּלֵיהּ ׀ מִתְפַּשֵּׁר בְּחֻדָּא. כְּתִיב ׀ כִּי גָדוֹל מַעַל שָׁמַיִם חֲסֵדְךָ. מַעַל שָׁמַיִם, דְּסִלְקָא לְעֵילָא מֵאַתֵּר דְּאֶקְרִי שָׁמַיִם. ׀ וּמֵאִי אִיהוּ. דָּא אִיהִי אֵימָא. וְהֵינּוּ דְאֶקְרִי תְשׁוּבָה.

רנט) ׀ ר' יְהוּדָה אָמַר, דְּיִיקָא דְכְתִיב מַעַל ׀ שָׁמַיִם. אֲלֵמָלָא כְּתִיב עַל שָׁמַיִם, מִשְׁמַע הֵהוּא אֵתֵר דְקַיִמָא ׀ עַל שָׁמַיִם, וְלֹא יִתִיר. כִּינֵן דְאָמַר מַעַל שָׁמַיִם, מִשְׁמַע הֵהוּא אֵתֵר דְקַיִמָא ׀ עַל הַשָּׁמַיִם לְעֵילָא ׀ לְעֵילָא.

רס) ׀ דְתֵאנָא, ׀ בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְמִתְפַּשֵּׁר עוּבְדִין לְתַתָּא, וְאֵימָא בְּחֻדְוֹתָא, אֲתַגְלֵיא עֵתִיקָא קְדִישָׁא, וְתָב נְהוּרָא לְזַעִיר אַנְפִין, וְכַדִּין כְּלָא בְּחֻדְוֹתָא, כְּלָא בְּשְׁלִימוּ, כְּלָא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּכַרְכָּאן, וְרַחֲמִין זְמַנִין, וְעֲלָמִין כְּלָהוּ ׀ בְּחֻדְוֹתָא,

ח'לופי גרסאות

מסורת הזהר

ד (תהלים קיג) לעיל אות רנ צ"ד. ח (תהלים קח) שמות ח ל"ג על בנין. נ ונתבת בקיומה. ס והוא. ע לחד ולחד. פ מוסיף תשובה שלימתא. צ מוסיף תשובה לאכללא. ק מתקשר. ר ל"ג מתקשר. ש ל"ג מן ומאי עד סוף האות. ת א"ר יהודה. א השמים. ב ל"ג על שמים ולא יתיר; ל"ג ולא יתיר. ג השמים. ד ל"ג על השמים. ה מוסיף לעילא ומאי איהו איהו אימא והיינו דאקרי תשובה. ו תאנא. ז ההוא. ח בחדוה.

ערות אמך לא תגלה

הסולם

מאמר

נקרא תשובה. תשובה סתם לכלול הכל. שכל המדרגות חזרו ונתקנו.

רנח) אָמַר רַבִּי יְצַחְקִי וְכוּ': אר"י, כאשר העולם שהוא המלכות, מתקן, כולו מתקן ביחד, בבת אחת. כי כתוב, כי גדול מעל שמים חסדך. מַעַל שָׁמַיִם, היינו שהמלכות עולה למעלה מן המקום שנקרא שמים. ומה היא. היא אמא, דהיינו בינה. כי ז"א נקרא שמים, ולמעלה מז"א, היא בינה. וכיון שהמלכות עולית שם נתתקנה בבת אחת כמו אמא. והיינו שנקראת תשובה. כי המלכות תשוב לבינה.

רנט) ר' יהודה אָמַר וכו': רי"א, שכי בדיוק מַעַל שָׁמַיִם, אם היה כתוב, על שמים, היה משמע, מקום ההוא העומד על שמים, שהוא בינה, ולא יתיר. כיון שאמר מַעַל שָׁמַיִם, משמע על מקום ההוא העומד על שמים למעלה למעלה. שהוא עתיקא קדישא. כמ"ש לפנינו.

רס) דְתֵאנָא, בְּהֵהוּא זְמַנָּא וכו': שלמדנו, בזמן ההוא שהמעשים מתוקנים למטה, ואמא היא בשמחה, מתגלה עתיקא קדישא, שהוא כתר, והאור שב לזעיר אנפין. ואז הכל בשמחה, הכל בשלמות, והברכות נמצאות בכל, והרחמים מוכנים, וכל העולמות בשמחה. ז"ש ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו. מי ישוב. היינו

ישוב

אתתקן עלמא לתתא אתתקן כלא עד דסלקא תקונא לאמא קדישא. דהיינו כשהאדם חוזר בתשובה למטה, מתקן גילוי ערוה שעשה במלכות, ואתכסיא ממה דאתגלייא, שהערוה, שהיא הנקודה דמדת הרין חזורת ומתכסה, דהיינו שנגנוה שוב, והנקודה דמדת הרחמים שולטת. ובגין כך כתוב, אשרי נשוי פשע כסוי חטאה. דהיינו החטא, שהיא הערוה שנתגלתה חזרה ונתכסתה. וכדין אקרי תשובה, תשובה ודאי. כי שבה לבינה. וכדין יום הכפורים אתקרי. כי כשהמלכות חזורת לבינה היא נקראת יום הכפורים.

רנז) אר"ר יהודה וכו': אר"י, מתי נקראת המלכות, תשובה. הוא, כשהאם, שהיא המלכות, מתכסה, דהיינו שחזורת ומתכסה הנקודה דמדת הדין הנקראת ערוה, ועומדת בשמחה על הבנים, שמשפעת להם כל טוב. שכתוב, אם הבנים שמחה. וחזורת לקיום, כמו שהיתה מטרם שפגמו בה. ומי שהיה מקודם לכן סגור וגנוז, דהיינו הנקודה דמדת הדין, חזר למקומו. שחזרה למקומה המכוסה. כנ"ל בסמוך. וכל המדרגות חזורות אחד לאחר, שכל תחתונה עולה לעליונה, ומתברכות כל אחת ואחת. ואז

(דפו"י דף ט"ז ע"ב *) דף ט"ז ע"א)

פו

ויקרא

הה"ד ישוב ירחמנו יקבוש עונותינו. מאן ישוב. ישוב עתיקא קדישא לאתגלייא
בזעירא, ישוב לאתגלייא דתורה סתים בקדמיתא, וכלא אתקרי תשובה.
רסא אמר ר' יהודה, כלא בכלל, כלא סתם. וכתוב למען ישוב יי
מתרון אפו ונתן לך רחמים. א"ר יצחק, כלא הוא ודאי, והא אוקימנא מלי
קמיה דר"ש.

רסב והשיב את הגזלה, תמן שאילו תברייא, מפני מה בגזלה פתיב,
והשיב את הגזלה ולא יתיר. אלא הא אוקימנא, דא שוי דחילו עלאה פתתאה.
ודא דגניב, שוי דחילו פתתאה לקבליה, ולא דחילו עלאה.

רסג מה פתיב לעילא, נפש פי תחטא. פדקאמרן, דאורייתא וקב"ה
תוהין עליה, ואמרי נפש פי תחטא וגו'. וכתוב נפש פי תמעול מעל וגו'. או
נפש פי תשבע וגו'. אמר ר' יצחק, נפש פתיב, ולא רוח, ולא נשמה. והכא
גופא ונפש. דכתיב, והיה פי יחטא ואשם והשיב את הגזלה. מאן דכעי לתקנא
עובדוי, כמה דאמרן והשיב. מאן והשיב, אלא כמאן דיתקן עובדין, בגין דיתבי
מבועי מיא לאתרייהו, לאשקאה נטיעין, דהא הוא גרים בחובוי לאתמנעא
מנייהו. וע"ד והשיב את הגזלה וגו'. כמה דאתמר.

רסד רבי אבא הוה יתיב קמיה דר"ש, עאל ר' אלעזר בריה, אמר ר"ש,

מסורת הזהר

(1) (מיכה ז) חלק ג' סג: קא. קב. קלא: קלג: קלד.
(2) (דברים יג).

חלופי גרסאות

ט מוסף ישוב לאתגלייא. י רוחא.

מאמר

הסולם

והשיב את הגזלה

למעלה. נפש פי תחטא. והוא כמו שאמרנו,
שהתורה והקב"ה תמהים עליה ואומרים נפש
כי תחטא וגו'. (כנ"ל אות ר"ט) וכתוב, ונפש
כי תמעול מעל וגו'. או נפש כי תשבע וגו'.
אמר ר' יצחק, נפש כתוב, בכל אלו, ולא רוח
ולא נשמה. כי הרוח והנשמה אינם חוטאים,
אלא שנפגמים מחמת הנפש החוטאת. וכאן
בגזלה, גנף ונפש. שכתוב, והיה פי יחטא
ואשם והשיב את הגזלה. על מי שבא לתקן
מעשיו, נאמר והשיב, כמו שאמרנו (באות
דנ"א) והשיב, מה והשיב, אלא כמי שמתקן
מעשיו כדי שישוכו מבועי מים, שהם השפע
העליון, למקומם, להשקות הנטיעות, שהן
הספירות. כי הוא גרם בחטאיו למנוע השפע
מהן. ועל זה נאמר והשיב את הגזלה וגו'.
כמו שאמרנו.

רסד ר' אבא הוה וכו': ר"א היה
יושב לפני ר' שמעון. נכנס ר' אלעזר בנו.
אמר ר"ש, כתוב, צדיק כתמר יפרח וגו'. צדיק
כתמר, מהו כתמר. ומשיב, כי מכל אילני
העולם

ישוב עתיקא קדישא להתגלות בזעיר אנפין,
כי ישוב להתגלות ממה שהיה סתום מתחילה,
והכל נקרא תשובה, על שם עתיקא קדישא
ששב להתגלות.

רסא אמר רבי יהודה וכו': א"ר. הכל
הוא בכלל ישוב, כמו עתיקא קדישא. הכל
סתם. בלי הפרש. וכתוב, למען ישוב ה' מחרון
אפו ונתן לך רחמים. א"ר יצחק, הכל הוא
ודאי. בכלל תשובה. וכן העמדנו הדברים
לפני ר' שמעון.

רסב והשיב את הגזלה: שם שאלו
החברים. מפני מה בגזלה כתוב, והשיב את
הגזלה ולא יתיר, ובגנב כתוב שישלם כפל,
וארבעה וחמשה. ומשיב, אלא כך העמדנו, זה,
הגזלן, השנה יראה עליינה לתחונה, ליראת
אדם. כלומר שאינו ירא לא מהקב"ה ולא
מאנשים. וזה שגנב, שם כנגדו יראה תחונה
מבני אדם, ולא יראה עליינה. ונמצא שהחשיב
יראת אדם מיראת ה'.

רסג מה פתיב לעילא וכו': מה כתוב

(דפו"י דף ט"ז ע"א)

פז

ויקרא

כתיב, ^ט צדיק בתמר יפרח וגו'. צדיק בתמר, מאי בתמר. דהא מפל אילני
עלמא לית דמתעכב לאפרחא, כמו תמר. דסליק לשבעין שנין. מ"ט בתמר.
אלא אע"ג דקרא אסהיד, חברייה פלהו לא בעו לגלאה.

רסו אבל צדיק בתמר יפרח, על גלותא דבבל אתמר, דהא לא תבת
שכינתא לאתרהא, אלא בסוף שבועין שנין. הה"ד ^ט פי לפי מלאת לבבל שבועים
שנה אפקוד אתכם. ודא הוא צדיק בתמר יפרח, דסליק דכר ונוקבא לשבעין
שנין. צדיק: דא קב"ה, הה"ד ^ט פי צדיק יי' צדקות אהב. וכתיב, ^ט יי' הצדיק.
וכתיב, ^ט אמרו צדיק פי טוב.

רסו פארו בלבנון ישגא, מהו ארו. דא קב"ה. דכתיב, בחור פארוזים.
בלבנון ישגא, בלבנון ודאי, ודא הוא ^ט עדן ודלעילא, דעליה כתיב ^ט עין לא
ראתה אלהים זולתך. והאי ארו, בההוא אתר עלאה, ישגא.

רסו ודא בגלותא בתראה הוא פהאי ארו, דאתעכב לסלקאה. ומשעתא,
דסליק עד דקאים בקיומיה, הוא יומא. ושירותא דיומא אתרינא, עד דעביד צל
בנהורא דיממא. וארו לא סליק, אלא בעדונא דמא. כד"א ^ט פארוזים עלי מים.
פך ארו בלבנון ישגא. ^ט דמתמן נפיק מבועא ונהרא דמא, לאשקאה. וארו,
דא קב"ה, דכתיב ^ט בחור פארוזים.

רסו שתולים בבית יי', לזמנא דמלכא משיחא. בתצרות אלהינו יפריחו,

<p>חלופי גרסאות</p> <p>כ ל"ג וכתוב. ד דיתוב על כורסייא דיעקב שלימא ול"ג דכתיב בחור כארוזים. ט מטוין גן עקן.] ל"ג דלעלא; עלאה. ט ומתמן.</p> <p>ג' נג: צ: קלו. קלט. קמא. קמג. רלו. תקוני זחר ת"ג כז: תי"ה לא: תכ"ה ע: תמ"ז פה. תס"ט ק. בהשמטות ת"ו קמג. זחר חדש מ ט"ב שמ"ז.</p>	<p>מסורת הזהר</p> <p>(ח) (תהלים צב) ויחי סט צ"א. ט) (ירמיה כט) חלק ג' פט. י') (תהלים יא) הקסח"ז כט צ"ט. כ) ((שמות ט) יתרו ה' צ"ג. ל) (ישעיה ג) ב"א רסו צ"א. ח) (ישעיה טו) הקסח"ז ס צ"א. ו) (במדרב כד.) ט) (שיר ה) חלק ג' נג: צ: קלו. קלט. קמא. קמג. רלו. תקוני זחר ת"ג כז: תי"ה לא: תכ"ה ע: תמ"ז פה. תס"ט ק. בהשמטות ת"ו קמג. זחר חדש מ ט"ב שמ"ז.</p>
---	--

<p>מאמר</p> <p>העולם אין מי שמתעכב לפרוח כמו תמר. כי הוא עולה לשבעים שנה. ומהו הטעם שהצדיק נמשל לתמר. אע"פ שהכתוב מעיד זה, כל החברים אינם רוצים לגלות את זה.</p> <p>רסו אבל צדיק בתמר וכו': אבל צדיק כתמר יפרח, נאמר על גלות בבל, שלא חזרה השכינה למקומה אלא בסוף שבעים שנה. ו"ש, כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקוד אתכם, וזה הוא צדיק כתמר יפרח, שעולה זכר ונקבה לע' שנה. צדיק, זהו הקב"ה, שחזר מבבל אחר ע' שנה, ו"ש כי צדיק ה' צדקות אהב. וכתוב ה' הצדיק. וכתוב, אמרו צדיק כי טוב. הרי שהקב"ה נקרא צדיק.</p> <p>רסו כארו בלבנון ישגא: מהו ארו. ומשיב, זהו הקב"ה. שכתוב, בחור כארוזים. בלבנון ישגא, בלבנון ודאי, וזה הוא עדן שלמעלה, דהיינו חכמה, שעליה כתוב, עין לא ראתה אלקים זולתך. וארו זה, שהוא (דפו"י דף ט"ז ע"א)</p>	<p>הסולם</p> <p>ז"א, במקום עליון ההוא ישגא. דהיינו כשעולה לשם.</p> <p>רסו ודא בגלותא בתראה וכו': וזהו בגלות האחרון. הקב"ה הוא כארו הזה שמתעכב לפרוח ולעלות. ומשעה שעולה עד שעומד בקיומו, דהיינו עד שתהיה הגאולה, הוא יום דהיינו יומו של הקב"ה שהוא אלף שנה, והתחלת יום השני, עד שעושה צל באור היום, דהיינו אחר חצי היום שהחמה מתחלת לערוב, שהוא ביומו של הקב"ה אחר חמש מאות שנה. ואחר אלף וחמש מאות שנה תבא הגאולה. וארו אינו עולה אלא בעדן המים, כמ"ש כארוזים עלי מים, כך ארו בלבנון ישגא, שמשם, מלבנון, שהוא חכמה, יוצא מבוע ונהר מים, שהוא בינה להשקות הארו, וארו זה הקב"ה, שהוא ז"א המקבל ההשקאה, שכתוב, בחור כארוזים.</p> <p>רסו שתולים בבית ה': הוא לזמן מלך המשיח</p>
---	---

פ"ה

ויקרא

בתחית המתים. עוד ינובון בשיבה, בההוא יומא דישתכח עלמא חרוב. דשנים ורעננים יהיו, לכתר דקתיב * השמים התדשים והארץ התדשה, וכדין * ישמח * צדיק במעשיו פתיב. וכ"כ * למה * להגיד פי ישר וי צורי ולא עולתה בו.

רס"ט) תו פתח ואמר, * איש תהפוכות ישלח מדון ונגנן מפריד אלוף. איש תהפוכות ישלח מדון, כמה דאמרן, תיביא עבדי פגימו לעילא. ונגנן מפריד אלוף, * מפריד אלופו של עולם, ודא קב"ה.

רע"ד) ד"א איש תהפוכות ישלח מדון. מהו ישלח. ישלח לאינון נטיען. מדון: דנגנן מסטרא דדינא. ונגנן מפריד אלוף, כמה דאמרן, תיביא עבדי פגימו לעילא. מפריד: דיחודא לא אשתכח, מפריד, * למטרונותא ממלכא. ולמלכא ממטרונותא. ונגנן כפך לא אקרי אחד, דאחד לא אקרי, אלא כד אינון בזווגא תדא. ווי לאינון תיביא דעבדין פרודא לעילא. ופאין אינון צדיקייא, דאינון מקיימן קיומא דלעילא, ופאין אינון מאריהון דתשובה דתיביאין פלא לאתריהו.

רע"א) ועל דא תנינן, אתר דבעלי תשובה יתבי, צדיקים גמורים לא יתבי ביה. מ"ט. אלא אינון אתתקנו באתר עלאה, באתר דשקיו דגנתא משתכח מתמן. * ודא הוא תשובה. ועל דא אקרון בעלי תשובה. ואלין אתתקנו באתר אתרא, דאקרי צדיק.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(U) ישעיה סו) הקסח"ז סב צ"ג ז"ח נט ט"ד שמ"ד.
(P) תהלים קד) בשלה פג צ"ט. (Z) תהלים צב. (Q) (משלי טז) ב"א ש"ב צ"ב.

מאמר

הסולם

ונגנן מפריד אלוף

המשיח. בהצרות אלקינו יפריחו, הוא בתחית המתים. עוד ינובון בשיבה, הוא ביום ההוא שהעולם יהיה חרב, דהיינו באלף השביעי. דשנים ורעננים יהיו, הוא לאחר כך שהעולם יחזור להבנות, שכתוב, השמים החדשים והארץ החדשה. ואז, ישמח ה' במעשיו, כתוב. וכל כך למה. הוא, להגיד כי ישר ה' צורי ולא עולתה בו.

רס"ט) תו פתח ואמר וכנ': עוד פתח ואמר. איש תהפוכות ישלח מדון ונגנן מפריד אלוף. איש תהפוכות ישלח מדון, הוא כמו שאמרנו, שהרשעים עושים פגם למעלה. כי מדון, פירושו פגם. ונגנן מפריד אלוף, היינו שמפריד אלופו של עולם, שזהו הקב"ה.

רע"ד) ד"א איש תהפוכות וגו': פירוש אחר, איש תהפוכות ישלח מדון. מהו ישלח. הוא שישלח לאלו הנטיעות, שהן ז"ו, מדון, דהיינו שגורם להם שיינקו מצד הדין, שהוא (דפו"י דף ט"ז ע"א *) דף ט"ז ע"ב)

פ"ט

ויקרא

רעב וְעַל דָּא אַלין יתְבִין בְּאַתֵּר עֲלָאָה, וְאַלין יתְבִין בְּאַתֵּר זוטֵרָא. מ"ט.
אַלין תִּיבִין מִיָּא לְאַתְרֵיהוּ, מְאַתֵּר עֲלָאָה דְנִתְרָא עֲמִיקָא, עַד הֵהוּא אַתֵּר דְּאַקְרִי
צְדִיק. וְצְדִיקִים גְּמורִים, נְגִדִין לֹון מֵהֵהוּא אַתֵּר דְּאַיִנוּן יתְבִי, לְהַאי עֲלָמָא. וְע"ד
אַלין עֲלָאִין וְאַלין תַּתְּאִין. וּפְּאַה תּוֹלְקִיהוּן ידְמָאֵי תְּשׁוּבָה. וּפְּאַה תּוֹלְקִיהוּן
דְּצְדִיקֵיָּא, דְּבְגִינִיהוּן עֲלָמָא מִתְקַיִמָּא.

רעג הַה"ד וְהִנֵּה פִי יַחֲטֵא וְאַשֶׁם וְגו'. מַה פְּתִיב לְעִילָא, אוּ מְצָא אַבְדָּה
וּכְחֵשׁ בְּהַ וְגו', דְּהָא בְּגִין דָּא אֶסְתַּלַּק קב"ה מִכְּלָא. פְּכִיכּוֹל קב"ה לָא אֶשְׁתַּכַּח
בְּקִימִיָּה, דְּהָא פְּנִסַת יִשְׂרָאֵל אֶתְפָּרְשָׂא מְאַתְרָהָא, הַה"ד, אַבְדָּה הָאֲמוּנָה. מֵאֵי
אֲמוּנָה. דָּא פְּנִסַת יִשְׂרָאֵל. כד"א (ט) וְאַמוּנַתְךָ בְּלִילוֹת. אַבְדָּה הָאֲמוּנָה כד"א (ט) עַל
מַה אַבְדָּה הָאֲרָץ, וְכֵלָא תֵּד. וְהָא אוֹקִימְנָא אַבְדָּה, וְלָא נְאַבְדַת, וְלָא אַבּוּדָה. פְּגוּוּנָא
דָּא, (ט) הַצְדִיק אַבְד, אַבּוּד, אוּ נְאַבְד, לָא פְּתִיב, אֶלָּא אַבְד. הַדָּא הוּא דְכְּתִיב אַבְדָּה
הָאֲמוּנָה, בְּגִין פְּךָ וְהִשִּׁיב אֶת הַגּוֹלָה אוּ אֶת הָאֲבָדָה וְגו'.

דעיא מהימנא

רעד (ט) אָמַר ר"מ, דּוּכְתִין אֵית בְּגִינְהֶם, וְשִׁמִּין לְמַחְלֵי שְׁכַתוֹת

ח'לופי גרסאות
ר דבעלי.

מסורת הזהר

(ר) (ירמיה ז) ב"ב רה צ"ג. (ש) (תהלים צב) ב"א שלה
צ"ג. (ת) (ירמיה ט) וישב מ צ"ג. (א) (ישעיה נז) ב"ב
רה צ"א.

דרך אמת (ס) זה שייך אחר מה שכתוב בדף רמו ע"ב.

ונרגן מפריד אלוף

הסולם

מאמר

ישראל, שהיא המלכות, נפרדה ממקומה. ז"ש
אבדה האמונה. מה היא אמונה. היא כנסת
ישראל. כמש"א, ואמונתך בלילות, ולילה הוא
המלכות אבדה האמונה, הוא כש"א, על מה
אבדה הארץ. והכל אחד, כי המלכות נקראת
אמונה ונקראת ארץ והרי העמדנו אבדה
כתוב, שפירושו שהמלכות אבדה את בן זוגה
שהוא יסוד. ולא כתוב, נאבדת, ולא אבודה,
שפירושו שהיא עצמה נאבדה. כעין זה כתוב
הצדיק אבד, אבוד או נאבד לא כתוב, אלא
אבד, שפירושו שהוא אבד את בת זוגו. שהיא
המלכות. וזהו שכתוב אבדה האמונה. משום זה
כתוב, והשיב את הגולה או את האבדה וכו'.
כי המלכות שפגמה בחטאו נקראת אבדה.
וצריך להשיב את האבדה אל הצדיק שהוא
יסוד שאבד אותה.

דעיא מהימנא

רעד אָמַר רַעִיא מְהִימְנָא וכו': אָמַר
רוּעָה הַנְּאִמָּן, שְׁהוּא מִשְׁה רַבִּינוּ. מִקּוּמוֹת יֵשׁ
בְּגִינְהֶם, הַרְשׁוּמִים לְמַחְלֵי שְׁכַתוֹת בְּפִרְהֶסִיא
שְׁלָא חֲזָרוּ בְּתִשׁוּבָה מֵאוֹתוֹ חֲלוּל. וּמְמוֹנִים
יֵשׁ עֲלֵיהֶם. וְאַף כֵּן, יֵשׁ מִקּוּמוֹת בְּגִינְהֶם
לְאוֹתָם

בעלי תשובה. ואלו, צדיקים גמורים, נתקנו
במקום אחר, שנקרא צדיק, שהוא יסוד דז"א.
רעב וְע"ד אַלין יתְבִין וכו': וְע"כ אלו,
בעלי תשובה, יושבים במקום עליון, שהוא
בינה, ואלו, צדיקים גמורים, יושבים במקום
קטן, דהיינו ביסוד דז"א. מהו הטעם. הוא,
כי אלו בעלי תשובה, משיבים המים, שהם
השפע, למקומם, ממקום עליון של הנהר העמוק,
שהוא בינה, עד אותו מקום שנקרא צדיק. שהוא
יסוד דז"א. וצדיקים גמורים משיבים את
השפע, מאותו מקום שהם יושבים, דהיינו מן
היסוד דז"א, לעולם הזה. ועל כן אלו בעלי
תשובה הם עליונים ואלו צדיקים גמורים הם
תחתונים. אשרי חלקם של בעלי תשובה,
שממשיכים השפע מבינה ליסוד דז"א, ואשרי
חלקם של הצדיקים שבשכילם העולם מתקיים.
שממשיכים השפע מיסוד דז"א לעולם הזה.

רעג הַה"ד וְהִנֵּה פִי וְהִנֵּה בִי וְגו': זֶהוּ שְׁכַתוּב,
וְהִנֵּה כִי יַחֲטֵא וְאַשֶׁם וְגו'. מַה כְּתוּב לְמַעְלָה,
אוּ מְצָא אַבְדָּה וּכְחֵשׁ בְּהַ וְגו'. כִּי חֲחוּטָא פּוּגַם
לְמַעְלָה, וּמִשׁוּם זֶה מִסְתַּלַּק הַקב"ה מִן הַכֵּל.
כְּכִיכּוֹל הַקב"ה לָא נִמְצָא בְּקִיּוּמוֹ, כִּי כְּנִסַת
(דפו"י דף ט"ז ע"ב)

צ

ויקרא

בפרהסיא, ולא תזרין בתיובתא מאותו חלול. וממנן עלייהו. ואוף הכי דוכתין אית בגיהנם, לאינון דמגלי ערין. ולאינון דמגלין פנים בתורה שלא פהלכה. ולאינון דשפכין דם נקי. ולאינון דאומין לשקרא. ולאינון דשכבין עם נדה. או בת אל נכר. או זונה. או שפחה. ואוף הכי, לעובר על שס"ה לא תעשה.

רעה לכל חובא, אית דוכתא בגיהנם, וממנא עליה. ושטן יצר הרע דיליה, ממנא על פלהו חובין, ודוכתין וממנן דיליה. ואי תדר בתיובתא, מה פתיב, מחיתי כעב פשעיד, אתמחו רשימין דרשיעייא דדוכתא דגיהנם מפל חובה וחובה.

רעו ואית חובין רשימין לעילא, ולא לתתא. ואית דרשימין לתתא, ולא לעילא. ואית דרשימין לתתא ולעילא. אתמחון לתתא אאתמחון לעילא, בתר דאהדר בתיובתא. ועוד אוקמוה מארי מתניתין, רשע עונותיו חקוקים לו על עצמותיו. צדיק, זכויותיו חקוקים לו על עצמותיו. אאמי. בגין למהוי רשימין בין בעלי חוביהון, לאשתמודעא בהו, וקלא נפיק עליה, האי רשע איהו ישרפו עצמותיו בגיהנם.

רעז ואוקימנא, נשמות של רשעים הן הן המזיקים בעולם. ודינא דלהון אוקמוה עליהו מארי מתניתין, דנשמתהון נשרפת ונעשית אפר תחת פפות רגלי הצדיקים. ובמאי אתוקדון. באש דכורסא, דאתמר ביה, כפרסייה שביבין די נור גלגולהי נור דליק. מד' חיוון דאשא, דסחרין לכורסא דדין, דאיהו אדני, דינא דמלכותא דינא.

מסורת הזהר

(ב) ישעיה מד, ג) (רביאל ז) לעיל אות רמז צ"פ. ש ל"ג מה כתיב, ת רשיעא ול"ג רשימין דרשיעייא. א מוסיף אוף אתמחון. ב ואמאי. ג חובין. ד ולאשתמודעא. ה בהון. ו מוסיף דליק ונהר דיעור נגיד ונפיק מן קדמוהי ול"ג מן מד' חיוון עד נשמתהון באות רע"ה. ז ברין.

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם

דוכתין אית בגיהנם

למטה בעוה"ז שטושה תשובה, נמחים למעלה אחר שעושה תשובה. ועוד העמידו בעלי המשנה, רשע עונותיו חקוקים לו על עצמותיו. צדיק זכויותיו חקוקות לו על עצמותיו. למה. הוא, כדי שיהיו רשומים בין בעלי העבירה להכיר אותם בהם. וקול יוצא עליו, זה הוא רשע, ישרפו עצמותיו בגיהנם.

רעז ואוקימנא נשמות וכו': והעמדנו, נשמות של הרשעים, הן הן המזיקים שבעולם. והדין שלהן, העמידו בעלי המשנה עליהן, שנשמתם נשרפת ונעשית אפר תחת כפות רגלי הצדיקים. ובמה הן נשרפות. היינו באש הכסא, שהוא המלכות. שנאמר בו, כרסייה שביבין די נור גלגולהי נור דליק, כסאו יוצאי אש, וגלגליו אש שורף. והיינו באש, של ארבע

לאותם מגלי עריות ולאותם המגלים פנים בתורה שלא כהלכה. ולאותם השופכים דם נקי, ולאותם הנשבעים לשקר, ולאותם השוכבים עם נדה, או בת אל נכר, או זונה, או שפחה. ואף לעובר על שס"ה לא תעשה.

רעה אכ"פ חובא אית וכו': לכל חטא יש מקום בגיהנם, וממונה יש עליו. והשטן שהוא יצר הרע שלו, ממונה על כל החטאים והמקומות והממונים שעליהם. ואם חזר בתשובה מה כתוב, מחיתי כעב פשעיד, שנמחו רשימות כל חטא וחטא של הרשעים ממקומות שלהם בגיהנם.

רעו ואית חובין רשימין וכו': ויש חטאים רשומים למעלה ולא למטה בעולם הזה. ויש שרשומים למטה ולא למעלה. ויש שרשומים למטה ולמעלה. אם החטאים נמחים

(דפו"י דף ט"ז ע"ב)

צא

ויקרא

רעח וַתְּהוּא נְהָר, אֶתְמַר בֵּיהּ, וְנְהָר דִּי נְהָר נְגִיד וְנִפְק מִן קְדָמוּהִי. וְנִשְׁמַתְהוֹן דְּצִדִיקָיָא, טְבָלִין וּמִתְדַכִּין בֵּיהּ. וְנִשְׁמַתְהוֹן דְּרִשְׁעִי, נְדוּנִין בֵּיהּ, וְאֶתְבְּעִירוּ קַמֵּיהּ, כְּקֶשׁ לִפְנֵי אֵשׁ, וְהִינּוּ אֵשׁ אוֹכֶלֶת אֵשׁ. יְהוּה אִיהִי חֲמָה. נְתִיקָה דִּלְיָה, אֲדָנִי. וְהִינּוּ רְזָא דְאוֹקְמוּהָ, לְעֵתִיד לְבֹא מוֹצִיא הַקַּב־הַ חֲמָה מִנְתִּיקָה צִדִיקִים מִתְרַפְּאִין בָּהּ, וְרִשְׁעִים נְדוּנִין בָּהּ.

רעט וּמִחִיוֹן דְּכוּרְסִיא דְדִינָא, הוּה נְחִית אַרְיָה דְאֶשָּׁא לְמִיכַל קַרְבָּנִין, וְאִינוּן דְּמִמְנָן, עַל כָּל אַבְר דְּחַב מְחַבֵּל קְטִיגוֹר אַחַד, כְּמָה דְאוֹקְמוּהָ, עֶשֶׂה עֵבְרָה אַחַת, קְנָה לוֹ קְטִיגוֹר א'. וּמִיד דְנִחַת אֵשׁ שֶׁל גְבוּהָ, וְאוֹקִיד לוֹן לְאֲלִין אַבְרִין וּפְרִין וְאִמּוּרִין דְּפָרִים וּכְבָשִׂים וְעֵתוּדִים וְעֹזִים. יְהִי"ה דְנִחַת כְּאַרְיָה דְאֶשָּׁא לְאוֹקְדָא לוֹן, אֶתְוֹקְדוֹן אַבְרִים דְלָהוֹן, וְאֶתְוֹקְדוֹן מְחַבְלִים דְּמִמְנָן עֲלֵיהוּ, וּמִתְכַּפְּרִין חוֹבִין דִּישְׂרָאֵל, דְאִינוּן אַבְרִים דְשְׂכִינְתָא.

רפ בְּהֵוּא זְמָנָא, חִיוֹן מְתַקְרְבִין דְּמִמְנָן עַל זְכוּוֹן, דְאִינוּן מְכוּרְסִיא דְרַחֲמִי, דְאִיהִי תְשׁוּבָה, אִימָא עֲלָאָה. וּבְמָה מְתַקְרְבִין. בְּשֵׁם יְדוּ"ד, דְעָאל בְּהוֹן. וּבְגִין דָּא, קַרְבָּן לִידוּ"ד. דְלִית מָאן דְיִכִּיל לְקַרְבֵּי חִיוֹן וְיִסוּדִין, לְאֶעְלָאָה שְׁלָם בִּינְיָהוּ, אֶלָּא שְׁמִיָּה, דְקָרִיב בְּשְׁמִיָּה מִים לְאֵשׁ, וְלֹא מְכַבֵּה דָא לְדָא, וְקָרִיב רוּחָא לְעַפְרָא, וְלֹא מְפָרִיד לִיהּ.

ח'לופי גרמאות

ח ואתעבדו, ט ליג אינון, י ליג אחד, כ ואוקים.
ל כאשא, מ לאתוקרא לון אתוקר, נ אתוקר, ס ומתוקר.
ט דמתקרבין, פ דכורסייא, צ אתקרבא, ק לקרבא, ר ליג חיוון; חילין; חלון, ט יסודין.

מסורת הזהר

ד (דניאל ז) ב"א קע צ"ג.
ט דמתקרבין, פ דכורסייא, צ אתקרבא, ק לקרבא, ר ליג חיוון; חילין; חלון, ט יסודין.

הסולם

נהר דינור

כמו שהעמדנו, עשה עבירה אחת קנה לו קטיגור אחד. ומיד שירד אש של גבוה, ושורף האברים והפדרים והאמורים של הפרים והכבשים והעתודים והעזים, שזה סוד, הויה שיורד כאריה של אש לשרוף אותם, נשרפים האברים שלהם, ונשרפים המחבלים הממונים על האברים שחטאו, ומתכפרים עונותיהם של ישראל, שהם אברי השכינה.

מאמר

ארבע חיות אש המסבכים את כסא דין, שהוא אדני, שנרמו עליו, דינא דמלכותא דינא. **רעח** וְהֵוּא נְהָר אֶתְמַר וְכוּ'; וְנָהָר הוּא, שְׁנֵאמַר בּוּ, נְהָר דִּי נְהָר נְגִיד וְנִפְק מִן קְדָמוּהִי, נְהָר אֵשׁ נִמְשַׁךְ וְיוֹצֵא לִפְנֵי, נִשְׁמוֹת הַצִּדִיקִים טוֹבֵלוֹת וּמִשְׁהוֹת בּוּ וְנִשְׁרָפוֹת וְנִשְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁל הַרְשָׁעִים נְדוּנוֹת בּוּ וְנִשְׁרָפוֹת לִפְנֵי כְּקֶשׁ לִפְנֵי אֵשׁ. וְהִינּוּ אֵשׁ אוֹכֶלֶת אֵשׁ. הוּיָהּ בְּנִיקוּד אֱלֻקִים, שְׁהוּא בִינָה, הוּא חֲמָה. הַנְתִּיק שְׁלוֹ הוּא אֲדָנִי. וְהִינּוּ הַסוּד שְׁהַעֲמִידוּ, שְׁלַעֲתִיד לְבֹא מוֹצִיא הַקַּב־הַ חֲמָה מִנְתִּיקָה, שְׁהַשֵּׁם אֲדָנִי שְׁהוּא מַלְכוּת, לֹא יִכְסֶה עַל שֵׁם הוּיָהּ בְּנִיקוּד אֱלֻקִים, שְׁהוּא בִינָה*, וְאִז מִתְגַּלָּה אֵשׁ הַדִּין שְׁבָקוּ שְׁמַאל דְבִינָה, בְּלִי נְרוּתִיק הַמַּלְכוּת, הַצִּדִיקִים מִתְרַפְּאִים בָּהּ, וְהַרְשָׁעִים נְדוּנִים בָּהּ.

רפ בְּהֵוּא זְמָנָא וְכוּ': בּוֹמֵן הוּא, מִתְקָרְבִים הַחַיּוֹת הַמְמוּנּוֹת עַל הַזְכוּיּוֹת, שְׁהֵם מְכַסֵּא רַחֲמִים, שְׁהוּא תְשׁוּבָה, דְחִינּוּ אִמָּא עֲלִינוּנָה, בִּינָה, וּבְמָה מִתְקָרְבוֹת, הִינּוּ בְּשֵׁם הוּיָהּ שְׁנַכְנַס בְּהֵן, וּמִשּׁוֹם זֶה, הוּא קָרִיב לְהוּיָהּ, שְׁאִין מִי שִׁיּוּכַל לְקָרֵב הַחַיּוֹת וְהַיְסוּדוֹת, לְהַבִּיא שְׁלוֹם בִּינָה, אִלָּא הַשֵּׁם הוּיָהּ, שְׁהוּא ז"א קוּ הַאֲמֻצְעִי, שְׁבִשְׁמּוּ הוּיָהּ, מִתְקָרְבִים מִים לְאֵשׁ, דְחִינּוּ קוּ יָמִין לְקוּ שְׁמַאל, וְאִינֵם מְכַבִּים זֶה אֶת זֶה, וְהַרְחוּ, שְׁהוּא קוּ אֲמֻצְעִי, קָרֵב אֶל הָעֶפְרָא, שְׁהוּא מַלְכוּת, וְאִין מְפָרִיד בִּינָה.

בההוא

דפויי דף ט"ז ע"ב (*) דף י"ז ע"א) * ע"ע בתע"ס חלק טו עמ' א'תשרד את לא

צב

ויקרא

רפא בַּהֲהוּא זִמְנָא, אֵינּוֹן שְׁלָמִים חֲיוֹן וְיִסוּדִין, וְאַתְקָרְיָאוּ קְדָשִׁים, דְּלִית טְמָאִים בִּינֵיהוּ. וְעוֹד, שְׁלָמִים דָּא ה' בַּתְרָאָה, דְּאִיהוּ שְׁלִימוּ דְעֵמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, בְּכָל הַיּוֹת דְּכִלְיָן בֵּיהּ, לְכָל שֵׁית סְטָרִין דִּילֵיהּ, דְּאֵינּוֹן שֵׁית סְפִירָאן.

רפב וְרָזָא דְמַלְאָה, חַתָּם רוּם וּפְנָה לְמַעְלָה, בֵּיהּ יו, לִימִינָא דְחֶסֶד. בְּהוּ"י, לְשִׁמְאָלָא דְגְבוּרָה, «וה"י, בְּעֵמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא. יו"ה בְּנִצְחָת. בְּהוֹד ה' יו. בְּיִסוּד יו"ה. אֵילָנָא דְאֲחִיד לֹון כְּלָהוּ, תְּפָאֲרָת. עֵץ עוֹשֶׂה פְרִי. וּבְגִין דָּא מְקוּם שְׁפּוֹל הָעֵץ, שֵׁם יו"ה. וְאוּף הָכִי בְּכָל הַיּוֹה, ה' בַּתְרָאָה שְׁלָמִים לָהּ. וּלְכָל הַיּוֹיִן, דְּאֲחִידִין בֵּיהּ. כְּגוֹנָא דָּא, יו"ה עִם ה', יו"ה. הו"י עִם ה', הו"ה. וְהו"י עִם ה', יו"ה יו"ה. וְאוּף הָכִי שְׁאָר הַיּוֹיִן.

רפג וְאֵינּוֹן ח"י אֲתוֹן דְּשֵׁית סְטָרִין, דְּכִלְיָן בְּצַדִּיק חֵי עֲלָמִין, וְעִם ה' אֲתַעְבִּיד חֲי"ה. וְרָזָא דְמַלְאָה בֵּיהּ אִיחֵי ה', כְּגוֹן תִּיבַת נֹחַ, דְּאֲתַפְנִישׁ בֵּיהּ מְכָל מִין וּמִין, דְּאֵינּוֹן שְׁנַיִם שְׁנַיִם שְׁבָעָה שְׁבָעָה לְקַרְבָּנָא. שְׁנַיִם שְׁנַיִם אַרְבָּעָה. שְׁבָעָה שְׁבָעָה אַרְבָּעָה עֶשְׂרִי. הָא י"ח. וְיַתִּיבָה ה', זָבָה אֲשֶׁתָּלִים חֲחִיָּה. ׀

רפד ׀ וְצַדִּיק אִיהוּ כְּלִיל ו' דְּרָגִין. וּבְגו"ד תְּקִינּוּ לְמַפְתָּר בֵּיהּ חֲלָמָא

חלופי גרמאות

ת ל"ג ביה, א ו"ה, ב והוד, ג וה"י, ד הו"ה, ה ל"ג איהו ה'; איהו, ו ל"ג ותיבה; והתיבה, ז ל"ג בה, ח י"ה, ט בדפויי כתבו חסר כאן, י מוסיף פתח ואמר באתי לגני וגוי וצדיק.

דרך אמת ען עיין בפרס מהרמ"ק שער ט פ"ה דף מ.

שית צירופי יה"ו

הסולם

מאמר

המלכות המתחברת עמו. וע"כ נבחנו ו"ק שלו בששה צירופי יה"ו. ואף כך בכל הויה מו"ק יש ה' אחרונה שלמים להויה, שה' אחרונה משלמת להויה, ולכל הויות שב"ק הנאחזים בה, כעין זה, יה"ו עם ה' הוא י"ה ו"ה. הו"י עם ה' הוא הו"ה. וה"י עם ה' והיה. ואף כך שאר הויות.

רפג וְאֵינּוֹן ח"י אֲתוֹן וכו': ואלו, ששה צירופי יה"ו הם ח"י אותיות של ששה קצוות חג"ת נה"י הכלולים בצדיק חי עולמים, שהוא יסוד דו"א. ועם ה' הוא מלכות, נעשית היה. וסוד הדבר, היא ה' כגון תיבת נח, שהיא מלכות, שנתקבץ בה מכל מין ומין שהם שנים שנים, שבעה שבעה לקרבן. שנים שנים הם ד', שבעה שבעה הם י"ד, שביחוד הם י"ח, ותיבה עצמה בה ה' להיותה מלכות, ונשלמת המלה היה.

רפד וְצַדִּיק אִיהוּ כְּלִיל וכו': וצדיק, שהוא יסוד, כלול שש מדרגות, דהיינו ששה קצוות, ומשום זה התקיננו להיטיב את החלום בג' שלומות, דהיינו ג' פסוקים שנזכר בהם שלום, בג' פדיונות, בג' פסוקים שנזכר בהם פדיון

רפא בַּהֲהוּא זִמְנָא אֵינּוֹן וכו': בעת ההיא, אלו החיות והיסודות הנ"ל הם שלמים, ונקראים קדשים, שאין טמאים ביניהם. ועוד, שלמים, הם ה' אחרונה של שם הויה, דהיינו מלכות, שהיא שלמות של עמוד האמצעי, שהוא ז"א, בכל הויות הכלולות בו"א לכל ששה קצוות שלו, שהם שש ספירות חג"ת נה"י, כי ז"א עצמו ה"ס יה"ו דהויה, שבהן ששה צירופיו, כמו"ש לפנינו, וה' אחרונה משלמת אותו בכל צירוף וצירוף.

רפב וְרָזָא דְמַלְאָה חַתָּם רוּם וּפְנָה לְמַעְלָה, חַתָּם רוּם וּפְנָה לְמַעְלָה, בֵּיהּ יו לְצַד ימין, שהוא חסד. והוא צירוף א' בְּהוּ"י לְצַד שְׂמָאל, שהוא גבורה, והוא צירוף ב' וְהוּ"י בְּעֵמוּד הָאִמְצָעִי, שהוא תפארת, והוא צירוף ג' יו"ה בְּנִצְחָת, והוא צירוף ד' הו"י בְּהוֹד, והוא צירוף ה' וי"ה בְּיִסוּד, שהוא צירוף הששי האילן האוחז אותם כולם הוא תפארת, כי ת"ת כולל כל ו"ק. והוא עץ עושה פרי, ומשום זה, מקום שיפול העץ שם יה"ו. שרומז שת"ת נקרא בג' אותיות יה"ו בלבד, וה' אחרונה היא (דפויי דף י"ז ע"א)

צג **ויקרא**
בג' שלומות, בג' פדיונות, י דאיהו ו', בחושפן ו'. ואיהו סלם דחלמא דיעקב, כליל ו' ספיראן. מוצב ארצה, שכינתא פתא, ונדא ה' פתא. וראשו, דא י', ביה איהו צדיק שביעי. מגיע השמימה, דא אימא עלאה, ונדא ה' עלאה, דמסטרך דחלמא, ה' שלטא על י', דאיהו רישא דסולמא, ה"י מן אלקים. ובגין דא, ונהנה מלאכי אלהים עולים וגו', ולא מלאכי ירו"ד.

רפה אתון כסדרן, עולים בחלם, דאיהו פתר על ד' אתון, דאתפשטותא דלהון, מתכמה עד מלכות קדישא. בגין דחכמה איהי י', בינה ה', שית ספיראן ו', מלכות ה' בתרא. חלם פתר על ל' אתון. (ע"כ רעיא מהימנא) **רפו** אם הפהן המשיח יחטא לאשמת העם. רבי אבא פתח ה' הגידה לי שאהבה נפשי וגו', אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך וגו', הני קראי אוקמוה חברייא במשה, בשעתא דהוה סליק מעלמא, דאמר ה' יפקוד יי' אלהי הרוחות לכל בשר וגו', אשר יצא לפניהם וגו', ותנינן דעל גלותא אתמר. **רפז** ות"ח, הני קראי כ"י אמרן למלאך קדישא. הגידה לי שאהבה נפשי, כד"א ה' את שאהבה נפשי ראיתם. ולמלאך קדישא אתמר, יאנת שאהבה נפשי איכה תרעה.

רפח בספרא דרב המנונא סבא אמר, פל זמנא דכ"י אשתכת ביה בקב"ה,

מסורת הזהר **חלופי גרסאות**
(ה) (בראשית כח) ויצא כו צ"ו. (ו) (ויקרא ד) חלק ג' (ז: יח: כג. ז) (שיר א) ב"א קו צ"א. (ח) (במדבר כד). (ט) (שיר ג) לך לו צ"א.

הסולם **מאמר**
פדיון, (ברכות נ"ה:) שהיטוד הוא ו' והם ביחד בחשבון ששה. כנגד שש מדרגות דיסוד, כי הטבת החלום הוא ע"י היסוד. והוא סולם שבחלומו של יעקב, הכלול משש ספירות. מוצב ארצה, היינו שכינה התחתונה, שהיא מלכות הנקראת ארץ, והיא ה' אחרונה. וראשו זה י', שבו הוא הצדיק, שהוא יסוד, שביעי. פירוש, כי י' זו היא חכמה שבאמא, וכשמתחילים לספור מבינה שהיא אמא, נמצא יסוד שביעי. מגיע השמימה, זו היא אמא עליונה, וזו ה' עליונה, דהיינו בינה שבבינה. שמצד החלום, שהוא בחינת שמאל, (כנ"ל ויצא אות מ"ה) ה' שולטת על ה' שהיא ראש הסולם, שהוא סוד ה"י מן אלקים, ומשום זה והנה מלאכי אלקים עולים וכו' ולא מלאכי הויה.
רפה אתון כסדרן וכו': האותיות כסדרן, שהן י"ה ו"ה, עולים בנקודת החלום, שהיא כתר, על ד' אותיות, שהתפשטותם היא מחכמה עד מלכות הקדושה, כי חכמה היא

(דפו"י דף י"ז ע"א) *מבאר בח"ע"ס חלק ו עמ' תכג אות לא

של

צד

ויקרא

כבִּיכּוֹל קב"ה בשלימו, ורְעִי בְרַעוּתָא לִיהּ ׀ וּלְאַחֲרָנִין זֶן לִיהּ לְגַרְמִיהּ, מִהֵהוּא
זְנִיקוּ ׀ דְּחֻלְבָּא דְּאִמָּא עֲלָאָה, וּמִהֵהוּא זְנִיקוּ דְּאִיהּוּ זְנִיק, אֲשֶׁקִי לְכֹל שְׂאָר אַחֲרָנִין,
זְנִיק לֹזֶן. וְאוֹלִיפְנָא דְּאִר"ש, כֹּל זְמַנָּא דְּכ"י אֲשֶׁתְּכַחַת בְּקב"ה, קב"ה בשלימו,
בְּחֻדוּהּ, בְּרַכָּאן בִּיהּ שְׂרִיזִין, וְנִפְקִין מִנִּיהּ לְכֹל שְׂאָר ׀ אַחֲרָנִין. וְכֹל זְמַנָּא דְּכֻנְסַת
יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשֶׁתְּכַחַת בִּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּבִיכּוֹל בְּרַכָּאן אֲתַמְנְעוּ מִנִּיהּ וּמְכַל
שְׂאָר אַחֲרָנִין.

רפ"ט וְרִזָּא דְּמִלְתָּא, בְּכֹל אֲתֵר דְּלֹא אֲשֶׁתְּכַח דְּכֵר וְנוֹקְבָא, בְּרַכָּאן לֹא
שְׂרָאן עֲלוּי, וְעַל דָּא קב"ה גְּעִי וּבְכִי, כד"א ׀ שְׂאָג יִשְׂאָג עַל גְּוָהוּ. וּמֵאִי אֹמֵר,
אוּי ׀ שְׁהַחֲרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי וְשִׂרְפְתִי אֶת הַיְכָלִי וְכו'.

רצ וּבְשַׁעֲתָא * דְּכ"י נִפְקַת בְּגְלוּתָא, אֲמַרְתָּ קַמִּיהּ, הַגִּידָה לִי שְׁאֵהְבָה
נִפְשִׁי, אֲנִתָּ רַחֲמָא דְּנִפְשָׁאִי, אֲנִתָּ דְּכֹל רַחֲמֵי דְּנִפְשִׁי בְּךָ. אִיכָה תִרְעָה, אִיךָ
תְּזוּן גְּרַמְךָ, ׀ מַעֲמִיקָא דְּנַחְלָא דְּלֹא פְּסִיק. אִיךָ תְּזוּן גְּרַמְךָ מִנְּהִירוּ דְּעַדְן עֲלָאָה.
אִיכָה תִרְבִּיין בְּצַהָרִים, אִיךָ תְּזוּן לְכֹל אֵינוֹן אַחֲרָנִין דְּאֲשֶׁתְּקִיין מִנְּךָ תְּדִירָא.

רצא וְאֵנָּא הוּינָא אֲתַזְנָא מִנְּךָ בְּכֹל יוֹמָא, וּמִשְׁתַּקֵּנָא, וְאֲשֶׁקִינָא לְכֹל אֵינוֹן
תְּתָאִי, וְיִשְׂרָאֵל אֲתַזְנֵנוּ בִּי, וְהִשְׁתָּא שְׁלֵמָה אֶהְיָה כְּעוּטָיָה, אִיךָ אֶהְיָי מִתְּעַטְפָּא,
בְּלֹא בְּרַכָּאן, כֵּד יִצְטָרְכוּן אֵינוֹן בְּרַכָּאן, וְלֹא יִשְׁתַּפְתוּן בִּידֵי. עַל עַדְרֵי חֲבַרְיָה,
הֵיאֵךְ אִיקוּם עֲלִייהוּ, וְלֹא אֶהְיָה רְעִיא לְהוּ, וְזֵנָא לְהוּ. עַדְרֵי חֲבַרְיָה, אֵלִין אֵינוֹן
יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינוֹן בְּנֵי אַבְהֵן, דְּאֵינוֹן רְתִיכָא קְדִישָׁא לְעִילָא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט ל"ג ולאחרונים זן ליה; ולאחרונים ליה זן. ט דמלכא. ט (ירמיה כה) ויקהל ז צ"ס זהר חדש נב ט"א שי"ט
פ מוסיף עלמין אחרונים. צ לי שחרבתי. ק מעתיקא. ש"א.

הסולם

הוא, אוי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי, וכו'. (ברכות ג).
רצ ובשעתא דכ"י נפקת וכו': ובשעה שכנסת ישראל, יצאה בגלות, אמרה לפניו, הגידה לי שאהבה נפשי: אתה, שאהבה נפשי, אתה, שכל אהבת נפשי בך, איכה תרעה, איך תזון את עצמך מעומק הנחל שאין שפעו נפסק, שהיא בינה, (כנ"ל אות דפ"ח) איך תזון את עצמך מהארץ העדן העליון, שהוא חכמה. **איכה תרביין בצהרירם**, איך תזון לכל אלו האחרים המושקים ממך תמיד. (כנ"ל אות דפ"ח).
רצא ואנא הוינא אתנא וכו': ואני, הייתי נזונית ממך בכל יום והייתי מושקית. ואני השקיתי לכל העולמות התחתונים, וישראל נזונו ממני, ועתה, שלמה אהיה כעוטיה, איך אהיה מתעטפת בלא ברכות, וכשיצטרכו את

מאמר
של רב המנונא סבא אמר, כל זמן שכנסת ישראל נמצאת עם הקב"ה, כביכול, הקב"ה בשלמות, ורועה ברצון את עצמו, ולאחרים. לעצמו, היינו שזן את עצמו מיניקת החלב ההיא של אמא עליונה, שמקבל שפע הבינה, ומאותה היניקה שינק, הוא משקה לכל שאר האחרים ומניק אותם. ולמדנו שאמר ר"ש, כל זמן שכנסת ישראל נמצאת עם הקב"ה, הקב"ה הוא בשלמות בשמחה, ושורות בו ברכות, ויוצאות ממנו לכל שאר האחרים, דהיינו לכל העולמות. וכל זמן שכנסת ישראל אינה נמצאת עם הקב"ה, כביכול, נמנעות ממנו הברכות ומכל שאר האחרים.
רפט ורזא דמלתא בכל וכו': וסוד הדבר, בכל מקום שלא נמצא דכר ונוקבא, אין הברכות שורות עליו. וע"כ הקב"ה גועה ובוכה, כש"א, שאג ישאג על גוהו. ומהו אומר. (דפו"י דף י"ז ע"א *) דף י"ז ע"ב

צה

ויקרא

רצב א"ל קב"ה, שבוק אנת דידי, דהא דידי מלה טמירא הוא לאתדע. אבל אם לא תדעי לה, לגרמך, הרי לה עיטא. היפה בנשים, כד"א הנה יפה רעיתי. צאי לה בעקבי הצאן, אלין אינון צדיקיא, דאינון נדשין בין עקבין, ובגיניהון יהיב לה חילא לקיימא. ורעי את גדיותך על משפנות הרועים, אלין אינון תנוקות של בית רבן, דעלמא מתקיימא בגיניהון, ונתבין חילא לכ"י בגלותא. משפנות הרועים, אלין "בתי רבן אתר בית מדרשא דאשתכח אורייתא" בהון תדירא.

רצג ד"א אם לא תדעי לה היפה בנשים וגו'. ת"ח, בשעתא דצדיקיא אשתכחו "בעלמא, ואינון תנוקות של בית רבן משתפתי ולעאן באורייתא, וכלא כ"י לקיימא עמהון בגלותא. ואי לאו, כביכול היא ואינון לא וכלי לאתקיימא בעלמא. ואי זכאין אשתכחו, אינון אתפסן בקדמיתא. ואי לא, אינון גדיין דעלמא מתקיימא בגיניהון, מתפסין בקדמיתא, וקב"ה סליק לון מעלמא, אע"ג דלא אשתכח בהו חובה. ולא דא בלחודוי, אלא רחיק מגיה לכ"י ואתגלייא בגלותא.

רצד הה"ד אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם. אמאי יחטא, לאשמת העם, בגין חובי עלמא דגרמו האי, לאשמת העם ודאי, ולא לאשמה דיליה. יחטא: יגרע טוביה, ודאין דיניה בכלא, כד"א "והייתי אני ובני שלמה חטאים.

חלופי גרסאות

ר מוסף ועם כל דא ורעי. ש בית ת בית. א ל"ג בעלמא. ב בעלמא. ג ל"ג יחטא.

מסורת הזהר

(כ) (מ"א א).

הגידה לי שאהבה נפשי

הסולם

מאמר

ונותנים כח לכנסת ישראל בגלות. משכנות הרועים, אלו הם בתי רבם, מקום בית המדרש, שהתורה נמצאת תמיד בהם.

רצג ד"א אם לא וכו': פירוש אחר, על אם לא תדעי לה היפה בנשים וגו'. בוא וראה בשעה שצדיקים נמצאים בעולם, ואלו תנוקות של בית רבן נמצאים, ועוסקים בתורה, יכולה כנסת ישראל להתקיים עמהם בגלות. ואם לא, אם אינם בשיעור המספיק, כביכול היא והם אינם יכולים להתקיים בעולם. ואם צדיקים נמצאים, הם נתפשים תחילה, ומתים כדי לכפר על בני דורם. ואם לא, אלו הגדיים שהעולם מתקיים בשבילם נתפסים תחילה, והקב"ה לוקחם מן העולם אע"פ שלא נמצא בהם חטא, ולא זה בלבד, אלא שמרחיק ממנו את כנסת ישראל, והיא יוצאת לגלות.

רצד הדא הוא דכתיב אם וכו': ז"ש, אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם. הכהן המשיח

את אלה הברכות, לא ימצאו אותן בידו. ע"י עדרי הבריק, איך אעמוד עליהם, ולא אהיה רועה ומזינה אותם. עדרי הבריק, אלו הם ישראל, שהם בני האבות אברהם, יצחק ויעקב, שהם המרכבה הקדושה למעלה, דהיינו חג"ת דז"א, ועל כן קוראת אותם, הבריק.

רצב א"ל קב"ה שבוק וכו': אמר לה הקב"ה, לכנסת ישראל: עזבי את שלי, דהיינו שלא תדבר מן החסר לז"א, כי שלי, הוא דבר סתר מלהודע. אבל אם לא תדעי לה, במה שנוגע לעצמך, הנה לך עצה. היפה בנשים, הוא, כמש"א הנך יפה רעיתי, דהיינו שהוא שם של כנסת ישראל. צאי לה בעקבי הצאן אלו הם הצדיקים, שהם נדשים בין עקבים, כלומר שהכל דשים אותם ברגליהם, ובשבילם יתן לך כח להתקיים. ורעי את גדיותך ע"י משכנות הרועים, אלו הם תנוקות של בית רבן, שהעולם מתקיים בשבילם, (דפו"י דף י"ז ע"ב)

צו

ויקרא

ד"א אם הפהן המשיח, דא קב"ה פדקאמן. יחטא, יגרע מן כ"י ומעלמא, דלא יתיב להון ספוק ברבאן. אמאי. איהו לאשמת העם ודאי, בגין חובה דעמא היא.

רצה אם הפהן המשיח יחטא. רבי יצחק פתח, זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך, ה"ה קרא יקשיא, הכי מבעי ליה למכתב, זכור לאברהם וליצחק ולישראל, מאי ליצחק. אלא הכי תנינן, בכל אתר שמאלא אתכליל בימינא, ובכללל דימינא הוא. דהאי ימינא, אתתקנת לעלמין, לאכללא ביה שמאלא. ועל דא זלא פליג, בגין לאכללא ליה ביה באברהם. ובג"כ לאברהם ליצחק פללא חד. ולישראל, דהא בתרווייהו אָחיד לון פּגְדפּוּי, והוא שלים בכלא.

רצו אשר נשבעת להם בך. אומאה אומי קב"ה לאכהן, באכהן דלעילא יתדא הוא דכתיב אשר נשבעת להם בך, באינון דלעילא פּבּאִינוּן דשְרָאן בך. ותדבר אליהם ארבה את זרעכם וגו'. אשר אמרתי, אשר אמרת מבעי ליה. אלא קב"ה אמר בך לאכהן, זמנא ותרין זמנין. אשר אמרתי: דצביתי ברעו נפשי, דהא אמירה רעותא הוא, הה"ד אַדְנִי אָמַר לְשָׁכֹן בְּעַרְפֶּל. ועוד מה תאמר נפשיך ואעשה לך.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ל) ויקרא (ד) לעיל אות רפו צ"ה. (ח) (שמנת לב) שמנת (ז) ל"ג ד"א. ה הא. ו מוסיף הכי קשיא. ז ל"ג לא. ח מוסיף ליצחק דייקא. ט כלל אחר. י מוסיף אבל ולישראל. כ דא. ל דאחיר. מ בכתפוי. נ ברא; מוסיף ברא הה"ד. ס ל"ג בך. ע מוסיף באינון דעמן בך דייקא. פ ל"ג מן ועוד עד סוף האות.

מאמר

הסולם

אם הכהן המשיח יחטא

מחלקת בין אברהם ליצחק, כדי לכלול את יצחק שהוא שמאל, באברהם שהוא ימין, ומשום זה כתוב, **לאברהם יצחק כלל אחר**. ואח"כ **ולישראל**, כלל שני, כי שניהם הוא אוהו בכנפיו כלומר שע"י ההעלם המכונה כנפים הנובעים ממסך דחידק שבקו אמצעי, הנקרא ישראל, הוא מיחד ב' הקוין ימין ושמאל הנק' אברהם ויצחק, וכוללם יחד, (ע"י לעיל לך י"ג ד"ה ונתבאר) והוא שלם בכל.

רצו אשר נשבעת להם בך: שבועה השביע הקב"ה את האבות, באבות שלמעלה, שהם חג"ת ד"א. זהו שכתוב, אשר נשבעת להם בך, בך, היינו באלו שלמעלה, באלו השורים בך. דהיינו שנשבע בחג"ת שלו. ותדבר אליהם, ארבה את זרעכם וגו' אשר אמרתי. שואל, אומר, **אשר אמרתי**, אשר אמרת היה צריך לומר. כי אין לומר שהקב"ה אמר, אשר אמרתי, שהרי עתה הוא שנשבע, ואמר להם את זה. אלא בהכרח שמשה אמר זה, והיה לו לומר אשר אמרת. ומשיב, אלא הקב"ה

המשיח הוא הקב"ה, ולמה יחטא, הוא בשביל אשמת העם, דהיינו בשביל עונות העולם שגרמו לו זה, לאשמת העם ודאי, ולא לאשמה שלו. **יחטא**, פירושו, שיגרע טובו, ודן הכל בדין. כש"א והייתי אני ובני שלמה הטאים. פירושו אחר, אם הכהן המשיח, זהו הקב"ה כמו שאמרנו, **יחטא** פירושו יגרע מן כנסת ישראל ומן העולם, שאינו נותן להם ברכות לפי צרכם. ולמה הוא. הוא **לאשמת העם** ודאי, משום עונות העם הוא. וב' הפרושים קרובים זה לזה. והפירושו הב' משלים מה שחסר בפירושו הא'.

רצה אם הכהן המשיח יחטא: ר' יצחק פתח. זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך. מקרא זה קשה, כך היה צריך לכתוב, זכור לאברהם וליצחק ולישראל, מהו שכתוב ליצחק בלי ו'. ומשיב, אלא כך למדנו, בכל מקום השמאל נכלל בימין, ובכלל ימין הוא, כי ימין הוא נתתקן תמיד שיכלול בו השמאל. וע"כ אינו מתלק, לכתוב, וליצחק, שהו' היתה (דפוי דף י"ז ע"ב)

צו

ויקרא

רצז) וְנַחֲלוּ לְעוֹלָם, מֵאֵי לְעוֹלָם. עוֹלָם דְּלַעֲלֵא, וְדִאֲחִידָא בֵּיהּ פִּי הֵהִיא אַרְץ, וְאִתְּנַת מִהֵהוּא עוֹלָם, וְאֵי הָאֵי אַרְץ אֲתַרְכַּת, בְּמֵאֵי הוּא. לְאַשְׁמַת הָעַם הוּא יִדְהוּי.

רצח) ר' יִצְחָק אָמַר, אִם הִכְהֵן הַמְּשִׁיחַ יַחֲטֵא, דָּא פִּהֵן דְּלַתְתָּא, דִּאֲתַתְקֵן לְעַבּוּדָּה וְאַשְׁתַּכַּח בֵּיהּ חֲטָאָה, לְאַשְׁמַת הָעַם הוּא דְהוּי וְדָאֵי. וְוִי לְאִינוּן דְּסַמִּיכִין עֲלֵיהּ, פְּגוּנָא דָּא, שְׁלִיחָא דְצַבּוּרָא וְדִאֲשְׁתַּכַּח בֵּיהּ חֲטָאָה, וְוִי לְאִינוּן דְּסַמִּיכִין עֲלֵיהּ. א"ר יְהוּדָה, וּכ"ש פִּהֵנָא, דְּכָל יִשְׂרָאֵל, וְעֲלָאִין וְתַתָּאִין פְּלָהוּ אֶמְתַּכָּאן וּמְצַפָּאן לְאַתְבָּרְכָא עַל יְדוּי.

רצט) דְהָא תְּנִינָן, בְּשַׁעְתָּא דְכַהֲנָא שְׂאֲרֵי לְכוּנָא מְלִין, וְלִקְרָבָא קְרָבָא עֲלָאָה, פְּלָא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּבִרְכַתָּא וּבְחֲדוּתָא. יְמִינָא, שְׂאֲרֵי לְאַתְעָרָא. שְׂמָאלָא אֲתַפְּלִיל בִּימִינָא, וְכִלְא אֲתַאֲחִיד וְאֲתַקְשֵׁר דָּא בְּדָא, וְאֲתַבְּרִכוּן פְּלָהוּ פְּתָדָא. אֲשַׁתְּכַח, דְּעַל יְדָא דְכַהֲנָא, מִתְבָּרְכָאן עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי, וְהָא אוּקְמוּהּ. וּבְגִין פְּהַ דְּעֵי לְקְרָבָא קְרָבָא עֲלֵיהּ, בְּגִין דִּיתְפַּפֵּר חוּבֵיהּ.

ש) אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הָא תְּנִינָן, דְּעַל יְדָא דְכַהֲנָא אֲתַפְּרַח חוּבָא דְבִינָא, פֶּד קָרִיב קְרָבָא. הַשְׁתָּא דָּאִהוּ חֲטִי, מֵאֵן מְקָרִיב עֲלֵיהּ, וְיִמָּאן יְכַפֵּר עֲלֵיהּ. אֵי תִימָא דָּאִהוּ מְקָרִיב עַל נַפְשֵׁיהּ, הָא אִיהוּ אֲתַקְלָקֵל, וְלָאוּ אִיהוּ פְּדָאֵי דִּיתְבָּרְכוּן

הַלּוּפֵי גֵרְמָאוֹת

צ דאחיד, ק ל"ג הויה ארץ. ר דאחי, ש דחטי ואשתכח ביה חטאת. ת מוסיף חטאה בגין דעמא לא אשתכחו זכאין קמי קביה. א אחידן. ב ל"ג בברכתא. ג מאן.

אם הכהן המשיח יחטא

הסולם

מאמר

העם הוא ודאי, שהעם יאשמו בשביל זה, כי אי לאו הסומכים על עבודתו. כעין זה הוא שליח צבור שנמצא בו חטא, אי לאו הסומכים עליו. א"ר יהודה, וכל שכן הכהן, שכל ישראל, ועליונים ותחתונים, כולם מחכים ומצפים להתברך על ידו.

רצט) דהא תנינן בשעתא וכו': כי למדנו, בשעה שהכהן מתחיל לכוון כוונות, ולהקריב קרבן העליון, דהיינו להקריב יחוד המלכות בז"א, הכל נמצאים בברכה ובשמחה, הימין, שהוא חסד, מתחיל להתעורר, והשמאל, שהוא דין, נכלל בימין, והכל מתאחד ומתקשר זה בזה, ומתברכים כולם יחד. נמצא שעל ידי הכהן מתברכים העליונים והתחתונים. וכבר העמדנו. וע"כ, אם חטא, צריך להקריב קרבן עליו, כדי שיתכפר עוננו.

ש) אמר ר' יוסי וכו': אר"י, הרי למדנו, שעל ידי הכהן מתכפר חטאו של אדם, כשהוא מקריב בשבילו קרבן. שואל, עתה, שהוא עצמו חטא, מי מקריב עליו, ומי יכפר עליו. אם תאמר

הקב"ה אמר זה אל האבות פעם ושתי פעמים, ויתכן שיאמר, אשר אמרתי, דהיינו שכבר אמר להם. ועוד, אשר אמרתי, פירושו אשר רציתי ברצון נפשי. ואין צריך לומר שכבר אמר להם. כי אמירה פירושו רצון, ז"ש אדני אמר לשכון בערפל, ועוד, מה תאמר נפשך ואעשה לך.

רצז) ונחלו לעולם: שואל, מהו לעולם. ומשיב, היינו עולם העליון, שהוא ז"א, שארץ זו, שהיא מלכות, אחוזה בו ונונית ממנו. ואם ארץ זו מגורשת לגלות, ואינה אחוזה בז"א, למה היא, לאשמת העם הוא זה. וע"כ כתוב ונחלו לעולם, דהיינו שהמלכות תתיחד עם ז"א לעולם, ולא תלך בגלות. ובוה ביאר הכ' אם הכהן המשיח, שהוא ז"א, יחטא, שיגרע היחוד מן המלכות, שתצא בגלות, לאשמת העם הוא.

רצח) רבי יצחק אמר וכו': ר"א, אם הכהן המשיח יחטא, זה כהן שלמטה, שנחתקן לעבודה בבית המקדש, ונמצא בו חטא, לאשמת (דפו"י דף י"ז ע"ב *) דף י"ח ע"א)

צ"ה

ויקרא

עליה עלאי ותתאי. תתאי לא יתברכון על ידיה, כל שכן עלאי. אמר רבי יהודה, ולא. והא פתיב ויכפר בעדו ובעד ביתו, אמאי ובעיא לכפרא עליה, בגין דאיהו חב ויכפר על גרמיה, דכתיב ויכפר בעדו.

שא אמר רבי חייא, הא ידיע באן אתר אתקשר פהנא רבא. ובאן אתר אתקשר פהנא אחרא, ושהוא דאקרי סגן ודיעא. בגין פה, פהן אחרא קא מקריב קרבניה ופקדמיתא, וסליק ליה עד שהוא אתר דאתקשר ביה. פתו דכהנא סליק לההוא אתר, לא מעפבין ליה לסלקא לאתריה, ולא תפפרא חוביה. ועל דא, אחרא וקא מקריב עליה קרבניה. פין דאחרא הוא מקריב, ולא מסתפקין כל פה על ידיה, ולבתר איהו מקריב, ואינון עלאין, פלהו מתתברין לכפרא חוביה. ומלכא קדישא אסתפס על ידיהו. פגוונא דא, המתפלל וטעה יעמוד אחר תחתיו.

שב רבי אלעזר ורבי אבא הוו יתבי. א"ר אלעזר, תמינא לאבא ביומי דראש השנה ויום הכפורים, דלא בעי למשמע צלותא מכל בר נש, אלא אי קאים עליה תלתא יומין קודם, לדפאה ליה. דרבי שמעון תנה אמר הכי, בצלותא דהאי בר נש דאנא מדפינא, אתכפר עלמא. וכל שכן בתקיעה דשופר, דלא מקבל תקיעתא דב"נ דלאו איהו חכים למתקע ברנא דתקיעה.

שג דתנינן, ר' ייסא סבא אמר, הגוי תקיעתא פסדרין. קדמאה, פלילא

מסורת הזהר

(ט) ויקרא טו) ויהי קנה צ"א.

חלופי גרסאות

ד בעי; בעא. ה ל"ג כהן. ו ל"ג בקדמיתא. ז ל"ג קא.
ח ל"ג עליה. ט אינון וליג לבתר איהו מקריב. י הכי.

מאמר

הסולם

אם הכהן המשיח יחמא

וכיון שאחר מקריב ואין מסתפקים כל כך על ידו, כי אינו יכול להעלות רק עד החסד, ובחינות כהן גדול הוא עד החכמה, הנה אח"כ הוא, הכהן הגדול עצמו, מקריב, ואלו העליונים מתחברים כולם לכפר חטאו. והמלך הקדוש מסכים עמהם. כעין זה, המתפלל, וטועה, יעמוד אחר תחתיו.

מאמר תקיעת שופר

שב ר' אלעזר ור' אבא וכו': ר"א ור"א, היו יושבים. אמר ר' אלעזר, ראיתי אבי ביום ראש השנה ויום הכפורים, שלא רצה לשמוע התפלה מכל אדם, אלא אם כן עמד עליו שלשה ימים מקודם, לטהר אותו. שר' שמעון היה אומר כך, בתפלה של אדם הזה שאני מטהרו, מתכפר העולם. וכל שכן בתקיעת שופר, שלא היה מקבל תקיעת אדם, שאינו חכם לתקוע בכונה בסוד התקיעה.

שג דתנינן רבי ייסא וכו': שלמדנו, ר' ייסא סבא אמר, אלו התקיעות כסדרם.
סדר

תאמר שהוא מקריב לעצמו, הרי הוא נתקלקל, ואינו ראוי שיתברכו בשבילו עליונים ותחתונים, כי אם התחתונים אינם מתברכים על ידו, (כמ"ש באות רצ"ח) כל שכן עליונים אמר ר' יהודה, ולא, הרי כתוב, וכפר בעדו ובעד ביתו. ולמה צריך לאחר שיכפר עליו משום שחטא, והוא יכול לכפר על עצמו, שכתוב, וכפר בעדו.

שא אמר ר' חייא וכו': אר"ת, הרי ידוע באיזה מקום נקשר כהן גדול, שהוא בחכמה, ובאיזה מקום נקשר כהן אחר, ואותו שנקרא סגן ידוע שהוא בחסד. ועל כן כהן אחר מקריב קרבנו של כהן גדול, שנקרא הכהן המשיח, בתחילה, ומעלה אותו עד אותו המקום שמקושר בו, דהיינו עד חסד דז"א, ואחר שהכהן העלה אותו, את הקרבן, עד אותו מקום, שהוא חסד, אין מעכבים את הכהן הגדול להעלות למקומו שהוא חכמה, שיתכפר חטאו. וע"כ כהן אחר מקריב עליו קרבנו,

(דפו"י דף י"ח ע"א)

צ"ב

ויקרא

מכלֵא. תַנְיִנָא, חָדָא כְּסָדְרָא וְחָדָא כְּסָדְרָא, כִּגְבוּרָה גְדוּלָה בִּינְיָהוּ. תְּלִיתָאָה, חָדָא חָכָא וְחָדָא חָכָא גְבוּרָה בִּינְיָהוּ. פּוֹסְקָא סְלָקָא, ל' קוּמְטָרָא נַחְתָּא. חָדָא תְּקִיפָא וְחָדָא רְפִיָא. וְהָא אֻקְמוּהָ. וְאִינוּן עֲשָׂרָה. וְאִינוּן תְּשַׁע. חָדָא כְּלָלָא דְכָלָא.

שד) וּבְהָאֵי יוֹמָא מְתַעֲטָרָא יִצְחָק, וְהוּא רִישָׁא לְאַבְהָן. בְּהָאֵי יוֹמָא כְּתִיב, פְּחָדוּ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים. בְּהָאֵי יוֹמָא יִצְחָק אֲתַעְקֵד, וְיַעֲקֹב כְּלָא, וְשָׂרָה מִיִּלְלַת

ח'זופי גרסאות

כ גדולה ול"ג גבורה; גבורה ול"ג גדולה. ל קוטרא. ו והאי. ו ועקידת. ו מלילת.

מסורת הזהר

ט (ישעיה לג) ויהי קלד צ"א.

דרך אמת פ] השברים וההפסקות של תקיעת שופר עולה ומרמו למעלה אל מדת הגבורה. צ] הקמיטות שקומט פעם אחר פעם ברוחו אליו והיא התרועה יורד ומרמו למטה על המדרגה תחתונה דאצילות שהיא עטרת"ת ומ"מ נקראו שתיהן גבורות רק שגבורה עליונה הוא דין הקשה ועטרת"ת היא מדת הדין הרפה כנודע.

תקיעת שופר

הסולם

מאמר

גבורה הגדולה, והתרועה היא כנגד גבורה סתם. וע"כ בסדר הראשון, אנו כוללים ב' הגבורות יחד, וז"ש, קדמאה כלילא מכלא וע"כ אנו תוקעים, תקיעה, שברים תרועה, תקיעה וסדר השני אנו ממתיקים עם ב' התקיעות את גבורה הגדולה כלבדה, שהוא שברים, וע"כ אומר, תנינא, חדא כסדרא, וחדא כסדרא, גבורה גדולה בנייהו. דהיינו שתוקעים תקיעה שברים תקיעה. ובסדר הג' אנו ממתיקים עם ב' התקיעות את גבורה סתם כלבדה, וז"ש, תליתאה חד הכא וחד הכא, גבורה בנייהו שאינו אומר כאן גבורה גדולה, אלא סתם גבורה, שהיא המלכות, שהיא תרועה. ואנו תוקעים כאן, תקיעה תרועה תקיעה.

פוסקא, פירושו שברים, שהקול נשמע פסקי פסקי. קומטרא, פירושו תרועה, שהיא מלשון קנטור, שפירושו הכעסה, כי קול התרועה נשמע כמו גערה והכעסה. וז"ש פוסקא סלקא, שהשברים עולה לגבורה דז"א. קומטרא נחתא, שהתרועה יורדת למלכות. חד תקיפא, היינו שברים, שהיא דין קשה. חד רפיא, היינו תרועה שהיא דין רפה.

שד) ובהאי יומא מתעטרא וכו': וביום הזה מתעטר יצחק, שהוא גבורה וקו שמאל, והוא ראש האבות. ביום הזה כתוב, פחדו בציון חטאים. ביום הזה נעקד יצחק. ועקד הכל. ושרה מיללת. וקול שופר חזק מאד. אשרי חלקו מי שעבר ביניהם, וניצל מהם. א"ר אבא, בשביל זה אנו קוראים פרשת עקדת יצחק ביום הזה, כי ביום הזה נעקד יצחק למטה ונקשר

סדר הראשון כלול מכולם. כלומר שכולל משברים ומתרועה, והסדר הוא, תקיעה, שברים תרועה, תקיעה. סדר השני, תקיעה אחת כסדרו בתחילה, ותקיעה אחת כסדרו בסוף, וגבורה גדולה, דהיינו שברים, ביניהם. והסדר הוא, תקיעה, שברים, תקיעה. סדר השלישי הוא, תקיעה אחת מכאן בתחילה, ותקיעה אחת מכאן בסוף, וגבורה סתם, שהיא תרועה, ביניהם. השברים עולה לגבורה, התרועה יורדת למלכות. אחד דין קשה. דהיינו השברים ואחד דין רפה דהיינו התרועה. והרי העמידוהו. והם עשרה קולות, דהיינו, תשר"ת תש"ת תר"ת. והם תשעה קולות, כי האחד, שבאמצע סדר הא', שהוא שברים תרועה, אינו שני קולות אלא הוא כלל הכל, כלומר, קול אחד שכולל שנים, וע"כ אין יותר מתשעה קולות.

פירושו. ב' גבורות הן, אחת הוא קו שמאל דז"א, שנקרא יצחק. והשניה היא המלכות, שהיא נבנית מקו שמאל, והיא ג"כ גבורה. וע"כ גבורה דז"א מכנה גבורה גדולה, והמלכות מכנה גבורה סתם. והתקיעות בכללן הן כנגד ג' קוין, כלומר, לתקן הקו שמאל שהיא דין, עם ב' הקוין הימין והאמצעי, המכונים אברהם ויעקב, שהם חסד ורחמים, שה"ס ב' התקיעות א' בראש הסדר כנגד אברהם, וא' בסוף הסדר כנגד יעקב, שביניהם נחבשם ונמתק יצחק שהוא קו השמאל.

אמנם יש ב' בחינות שמאל, שהם גבורה דז"א שנקרא יצחק, וגבורה סתם שהיא מלכות כנ"ל וצריכים להמתיק את שניהם. וע"כ צריכים לג' סדרים. כי השברים הוא כנגד (דפו"י דף י"ח ע"א)

ויקרא

ק

וקול שופרא פקיף לתדא. ופאה חולקיה, מאן דעבר בינייהו, ואשתזיב מנייהו. א"ר אבא, בג"כ קרינן פרשתא דיצחק בהאי יומא, דבהאי יומא אתעקד יצחק לתתא, ואתקשר דלעילא. אימתי אתקשר. בשעתא דכתיב * ויעקוד את יצחק בנו וגו'.

שה) אמר רבי אלעזר, בהאי יומא אעטר יצחק לאברהם, דכתיב * והאלהים נסה את אברהם. מאי נסה. כד"א, * ואל עמים ארים נסי. וייקרא שמו י"י נסי. מאי קמ"ל. בגין דאשתכליל ימינא ואשתלים. הה"ד והאלהים נסה את אברהם. והאלהים דייקא, ודא הוא * ופחד יצחק.

חלופי גרסאות
ע באברהם.

מסורת הזהר

(פ) (בראשית כב) וירא קנא צ"א תקוני זהר קלט. (צ) (שם) בא ט צ"ח. (ק) (ישעיה מט.) (ו) (שמות יז) בשלה קט צ"ג. (ח) (בראשית לא) משפטים קג צ"צ.

תקיעת שופר

הסולם

מאמר

להרבך בג"ר דשמאל, המעוררות דין בעולם, הם עתה בפחד, מחמת שהמסך דחירק שנתעורר מקול שופר, מיעט את ג"ר הללו. ותדע, כי תקיעת שופר ועקדת יצחק הם ענין אחד, כי עקדת יצחק פירושו שאברהם עורר את המסך דחירק שבקו האמצעי למעלה, שע"י כח הזה. ויעקוד את יצחק בנו, דהיינו שמיעט הג"ר דחכמה שבקו שמאל שהן בחינת יצחק, שעל ידי המיעוט הזה נכלל השמאל בקו ימין שה"ס אברהם למעלה, וכן יצחק למטה נכלל באברהם. שע"ז נשלמו שניהם.

וז"ש בהאי יומא יצחק אתעקד, כי קול השופר ממעט את קו השמאל מן הג"ר שלו שזה נבחן לעקידה של יצחק, ועקיד כ"א, שכל הבחינות של קו שמאל למעלה, נעקדו, ואפילו קו השמאל דבינה, ושרה מי"ל"ת, שהבינה הנקראת שרה היתה בוכית, שפירושו מיעוט, מחמת שנתמעט קו השמאל שלה. ומפרש, למה נעשה כל זה ואומר שהוא משום, וקול שופרא תקיף לאהרא, שקול השופר החזק גרם לכל המיעוט הזה, כנ"ל. וז"ש אתעקד יצחק לתתא ואתקשר בההוא דלעילא, שנתקשר מחמת העקידה ביהוד ימין ושמאל שלמעלה. וזכה שהו"ק דחכמה שלו יתלבשו בחסדים, שהיא בחינת הג"ר שלו ושל שאר המדרגות.

שה) אמר רבי אלעזר וכו': אר"א ביום הזה, של עקידת יצחק, העטיר יצחק לאברהם, במוחזין דג"ר המכוונים עטרה, בסו"ה בעטרה שעטרה לו אמו, שכתוב והאלקים נסה את אברהם. מהו נסה. הוא כש"א, ואל עמים ארים נסי

נסי

ונקשר באותו שלמעלה. מתי נקשר, בשעה שכתוב, ויעקוד את יצחק בנו וגו'.

פירוש. בראש השנה חוזרים העולמות לקדמותם, והיינו כמו שהיתה המלכות ביום ד' דמעשה בראשית, שהיתה מלכשת הקו שמאל דבינה, וז"א הקו ימין דבינה, ואז עוד לא נתיחדו הימין והשמאל ביחד, והיתה החכמה בלי חסדים ולא היתה יכולה להאיר. כי אין החכמה מאירה בלי חסדים. וז"ס הדינים וקטרוג הלבנה. והעצה לזה, נתן הקב"ה תקיעת שופר, שע"י הקול היוצא משופר מעוררים כח המסך דחירק בז"א שה"ס קו האמצעי, וע"י מסך דחירק הוא ממעט את קו השמאל מג"ר, ואז נכנע השמאל לימין ומתיחד עמו, (כמ"ש לעיל פרשת לך דף י"ג ד"ה ונתבאר ע"ש) ומתלבשת ו"ק דחכמה שנשארו בקו שמאל בחסדים, ואז הם מאירים. כמ"ש כל זה לעיל (פרשת וירא אות שפ"א בהסולם ע"ש כל ההמשך). הרי שביום ראש השנה, ע"י תקיעת שופר, נתתן הקו שמאל, שיוכל להאיר, מפאת התלבשותו בחסד דימין.

וזה שאומר, ובהאי יומא מתעטרא יצחק, שיצחק שהוא קו שמאל נתעטר ע"י התלבשותו בחסדים, ומאיר בבחינת ו"ק דג"ר שנקרא עטרה. והוא רישא לאבהן, כי בחינת הראש, שה"ס ג"ר, שיש בחג"ת דז"א הנקראים אבות, הן מיצחק, כי ו"ק דחכמה שלו ה"ס ג"ר וראש. אבל קו ימין שה"ס אברהם, הוא בחינת חסדים חסרי ג"ר, כי אין ג"ר אלא מחכמה. בהאי יומא כתיב, פחדו בציון חטאים, כי החטאים הרוצים (דפ"י דף י"ח ע"א)

קא

ויקרא

שו) רבי אבא אָמר, כְּתִיב ^ט כִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט זֶה יִשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים. כִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט, ^פ אֲלֵמְלָא דְאֵעְבַר דִּינָא דִּי צַחֲקָא, בְּאַתְר דְּיַעֲקֹב שְׂאֲרִי, ^ו וְאֵתְבַסֵּם תַּמָּן, וְוִי לְעֵלְמָא דִּי עֵרַעַר בְּגִינְיָה, וְרָזָא דְמַלְאָה, ^א כִּי בָאֵשׁ יִי נִשְׁפָּט. וְדָא הוּא אֵתְבַסְמוּתָא דְעֵלְמָא.

שז) וְכִיּוֹן דְעָאל בְּאַתְרָא דִּי צַחֲקָא, וְיַעֲקֹב אֶחִיד ^ג בֵּיהּ, כְּדִין שְׂכִיף אָשָׂא, ^ד וְאֵצְטַנְנֵו גּוֹמְרִיָהּ. לְבִינָא, דִּתְהוּה רְגִיזָא, וְתַגְר וְנִיזִין גְּרַמְיָה, וְנִפְק בְּרוּגְוִיָה לְקַטְלָא לְכַנֵּי נָשָׂא. תַּד חֲפִימָא קָם עַל פִּתְחָא, וְאֶחִיד בֵּיהּ, אָמַר אֲלֵמְלָא לָא אֶחִיד בֵּי וְאֵתְתַקַּף בֵּי, הָא קַטּוּלָא בְּכַנֵּי נָשָׂא אֲשַׁתְּכַח. בְּעוּד דְאֵתְתַקְפוּ דָא בְּדָא, וְאֶחִיד דָא בְּדָא, אֵצְטַנְנֵו רוּגְוִיָה עַל דְנִפְק לְקַטְלָא. נִפְק לְאוּכְחָא, מֵאן יִסְבִּיל רוּגְוִא וְתוּקְפָא דִּינָא דִּתְהוּא בִינָא. הָרִי אֵימָא, דָא דְקָאִים אֲפִתְחָא.

שח) כִּף אָמַר קב"ה לְיִשְׂרָאֵל, בְּנִי, לָא תִדְחַלּוּן, ^ה שְׁהָ אֲנָא קָאִים עַל פִּתְחָא, אֲבָל אֲוִדְרִזּוּ בְּהָאֵי יוֹמָא ^ו וְהָבּוּ ^ז לִי חֵילָא. וּבְמָהּ. בְּשׁוֹפֵר. דָּאֵי אֲשַׁתְּכַח

מסורת הזהר (תהלים עה) משפטים קמא צ"ע. א) (ישעיה סו) תקוני זהר תמיט צב: ת"ע קכו: חלופי גרסאות פ ואלמלא. צ ואתחסי; ואתחסי; ואתסי; ויתסחי. ק גומרי. ד שכיך. ט ל"ג הא. ת ויהבו. א ליה.

דרך אמת. ק) ונתקרו הגחלים והוא משל אל השקט הכעס.

מאמר המולם תקיעת שופר

נסי. ויקרא שמו ה' נסי, שהוא לשון התנשאות ורוממות. ונסה הוא כמו נשא, ולא מלשון נסיון. כי בעקידת יצחק הגדיל ונשא את אברהם. שואל. מה מלמדנו. ומשיב, שמלמדנו, שנשתכלל הימין ונשלם על ידי עקדת השמאל. כי מטרם שקו ימין שה"ס אברהם נכלל בשמאל שהוא יצחק, אין לו לימין אלא ו"ק בלי ג"ר, ואחר שנכלל בשמאל, יש לו ג"ר כמו השמאל. כנ"ל בדבור הסמוך. והתכללות זו באה לו ע"י עקדת יצחק, ונמצא שהימין נשתכלל ונשלם ע"י העקדה. זה שכתוב, והאלקים נסה את אברהם, דהיינו שהגדילו בג"ר. והאלקים הוא בדיוק, שזה הוא ופחד יצחק, דהיינו מדת הגבורה שהיא קו שמאל, שמדה זו הגדילו בג"ר. ע"י שנכלל בה ע"י עקדת יצחק.

שו) רבי אבא אָמר וכו': רא"א, כתוב, כי אלקים שופט זה ישפיל וזה ירים. כי אֱלֹקִים שׁוֹפֵט, אֱלֹקִים הוּא גְבוּרָה, וְשׁוֹפֵט הוּא ת"ת, שְׁנִקְרָא מִשְׁפָּט. וְהַפִּירוּשׁ הוּא, כִּי אִם לֹא הִיָּה עוֹבֵר הַדִּין שֶׁל יִצְחָק שֶׁה"ס גְבוּרָה וְקוּ שְׁמָאֵל, בְּמִקוּם שִׁיעָקֵב שׁוֹרָה, שֶׁה"ס ת"ת וְקוּ אֲמִצְעִי, וְנִתְבַשֵּׁם שֵׁם, אוֹי לְעוֹלָם שִׁיפְגֹשׁ בְּדִינֵו. כִּי יַעֲקֹב שֶׁה"ס קוּ אֲמִצְעִי מִמַּעַט אֵת קוּ הַשְּׁמָאֵל ע"י הַמִּסַּךְ דְּחִירָק שֶׁע"י זֶה מִתִּיחַד הַשְּׁמָאֵל עִם הַיְמִין וְנִתְבַשְׁמִים הַדִּינִים (דפו"י דף י"ח ע"א *) דף י"ח ע"ב)

ויקרא

קב

קול שופר כדקא יאות, ומכווני ביה לתתא, שהוא קלא סליק, וביה מתעטרי אבהן, וקיימי במשפניה דיעקב. וע"ד בעי לאזהרא בשופרא, ולמנדע בההוא קלא ולכוונא.

שט) ולית לו קלא בשופרא, דלא סליק רקיעא חד. וכל אינון אוכלוסין דההוא רקיעא, יתבין אתר לשהוא קלא, ומאי קא אמרי. ויני נתן קולו לפני חילו וגו'. וקאים שהוא קלא בההוא רקיע, עד דאתי קלא אתרא, ואתעתדו

חלופי גרסאות
ב מסיף ולכוונא ביה; ליה. ג ואתעדו.

מסורת הזהר
(ב יואל ב) וישב פב צ"ד.

דרך אמת ו' עיין ענין התקיעות כפי אמור צו ע"ב.

הסולם

תקיעת שופר

מאמר

המוחין דו"ק דג"ר. (כמ"ש זה לעיל לך דף י"ג ד"ה ולפיכך ע"ש) וע"כ נבחינים ב' בחינות קולות המעוררים המסך דחירק. קול א', הוא המעורר את המסך דחירק מבחינת המלכות דצמצום א' הבלתי נמתקת בכינה. קול ב', הוא המעורר את המסך דחירק מבחינת מלכות הנמתקת בכינה. (כמ"ש לעיל וירא אות שפ"א בהסולם ע"ש) שקול ב' הוא עיקר הנרצה בתקיעת שופר. ואלו ב' פעולות שבמסך דחירק מכוונות כאן בזהר ב' רקיעים.

וז"ש, ולית לך קלא בשופרא דלא סליק רקיע חד, דהיינו שאפילו קול מבחינת המסך דמלכות הבלתי נמתקת היוצא מן השופר, יש לו ג"כ רקיע אחד שפועל שם את פעולתו למעט הג"ר דשמאל. וז"ש, וכ"א אינון אוכלוסין דההוא רקיעא יהבין אתר לשהוא קלא, דהיינו שמקבלים את הקול ופועלים בו. ומאי קא אמרי, והויה נתן קולו לפני חילו כי רב מאד מהנהו כי עצום עושה דברו וגו'. כי קול ההוא ממלכות דמדת הדין הבלתי נמתקת הוא רב ועצום מאד ואין מי שיעמוד לפניו, וע"כ יש בכחו למעט את קו השמאל. וע"כ הם משמיעים את המקרא הזה בעת פעולתם. אמנם אם היה נשאר הקול הזה דמדת הדין, לא היו ראויים עוד לקבל שום מוחין ואפילו ו"ק דג"ר (כמ"ש בראשית א' דף ז' ד"ה וכבר) וע"כ צריכים לקול הב' של מסך דמלכות הממותק בכינה. ששניהם מתחברים יחד, אלא קול הא' הוא בגניזו, ואינו פועל, וקול הב' הוא שפועל וע"כ ראויים לקבלת מוחין.

וז"ש וקאים האי קלא בההוא רקיע עד דאתי קלא אחרא, דהיינו עד שבא הקול דמסך המלכות הממותקת בכינה, ואתעתדו כחדא

המסך דחירק (כבאות ש"ד) שזה כל כחו למעט קו השמאל ולהמתיקו בימין. חולתו, אין כח שיוכל ליחד השמאל בימין, כנ"ל (לך י"ג ד"ה ונתבאר) שאם נמצא קול שופר כראוי ומכוונים בו למטה, הקול הוא עולה, ומעורר את המסך דחירק בקו האמצעי, ומיחד הימין והשמאל, שבו מתעטרים האבות, שע"י התכללות בימין ושמאל, הם קונים מוחין דג"ר, שע"ז נתעטר יצחק (כנ"ל באות ש"ד) ונתעטר אברהם (כבאות ש"ה) וכיון שאת כל זה גרם יעקב, נעטר גם הוא, שכל המוחין שגורם תחתון לעליון זוכה בהם גם התחתון. ונמצא שהאבות אברהם ויצחק עומדים במשכנו של יעקב, משום שהוא הפועל כל היחוד הזה. וע"כ צריכים להזהר בשופר, ולדעת קול ההוא, ולכוון בו.

שט) ולית לך קלא וכי: ואין לך קול בשופר שאינו עולה לרקיע אחד, וכל ההמון שבאותו הרקיע נותן מקום לקול ההוא. ומה הם אומרים. וה' נתן קולו לפני חילו וגו'. ועומד קול ההוא באותו הרקיע עד שבא קול אחר, ונועדים יחד ועולים בחבור לרקיע אחר. וע"כ למדנו, שיש קול שמעלה קול. ומה הוא, הוא, קול ההוא של תקיעת ישראל למטה. פירושו. כבר ידעת שקול שופר עולה למעלה ומעורר את המסך דחירק שבקו אמצעי, כדי למעט ג"ר דשמאל וליחדו בימין, (כבאות ש"ד) אמנם יש ב' מיני פעולות במסך דחירק הזה, עד שממעטות ומיחדות השמאל בימין, א) היא שמגלה את המסך דצמצום א' הבלתי ממותק בכינה, המכוונה מנעולא, שמכאן מקבל עיקר הכח למעט קו השמאל. ב) היא, שמגלה המסך דמלכות הממותקת בכינה, המכוונה מפתחא, שמכאן, גם יש לו כלים לקבלת

(דפו"י דף י"ח ע"ב)

ויקרא
קג
 פתגא, וסלקין בזווגא לרקיעא אהרא. ועל דא תנינן, אית קול דסליק קול, ומאי איהו. תהא קלא דתקיעתא דישראל דתתא.
שי וכיון דמתחברין כל אינון קלין דלתתא, וסלקין לתהא רקיעא עלאה דמלכא קדישא שארי ביה, ומתעטרין בלהו קמי מלכא, וכדין פורסון רמיו וכורסיא אהרא דיעקב קאים ואתתקן.

שיא על דא אשפתנא בספרא דרב המנונא סבא, באינון צלותי דר"ה, דהוה אמר, צלותא וקל שופרא ודאפיק תהא זכאה, דאשתפח מרוחיה ומנפשיה בבהא שופרא, כדההוא קול סליק לעילא. ובההוא יומא קיימין ומשתכחי מקטרגין לעילא. וכד סליק תהא קלא דשופרא, בלהו אתדחין קמיה, ולא גלין לקיימא. זכאה חולקיהון דצדיקיא, דנדעין לכונא רעותא לקמי מאריהון, ונדעין לתקנא עלמא בהאי יומא, בקל שופרא. ועל דא כתיב, אשרי העם יודעי תרועה. יודעי, ולא תוקעי.

שיב בהאי יומא, בעי עמא לאסתפלא בכ"ג שלים מכלא, דידע ארחוי דמלכא קדישא, דידע ביקרא דמלכא, דיבעי עלייהו בעותא בהאי יומא. ולזמנא קל שופרא בכלהו עלמין, בכוננה דלכא, בתקמתא, ברעותא, בשלימו. בגין דיסתלק דינא על ידוי מן עלמא. ווי לאינון דשליחא דלהון לא אשתכח פדקא

מסורת הזהר
 (ג) (תהלים פט) בא א צ"ב.
 ד מתעטרין. ה ל"ג דר"ה. ו קל; ל"ג וקל. ז מוסיף
 דההוא קול דאפיק. ח ל"ג תהא זכאה דאשתכח. ט מוסיף
 דאשתכח בההוא. י מוסיף שופרא זכאה. כ דסלקא ול"ג דההוא קול. ל בההוא.

מאמר
הסולם
תקיעת שופר
 כהדא וסלקין בזווגא לרקיעא אהרא, ששני הקולות מזדווגים יחד ועולים לרקיע הב', ששם פועל רק המסך דמלכות הממותקת בבינה, והמסך הבלתי ממותק מחובר בו בגניזו כדי לתת לו כח. וז"ש ועל דא תנינן, אית קול דסליק קול כי קול הא' הבלתי ממותק, מעלה ונותן כח לקול הב' הממותק בבינה, שיוכל להחזיק הקו שמאל בו"ק דג"ר, וע"כ צריכים לחיבור שניהם. וזהו קלא דתקיעתא וכו'.

שיב בהאי יומא בעי וכו': ביום הזה צריך העם לראות, שאדם שלם בכל, היודע דרכיו של מלך הקדוש, ויודע יקרו של המלך, שיתפלל עליהם את התפלה ביום הזה, ושיזמן קול שופר בכל העולמות בכוננת הלב, בחכמה, ברצון, בשלמות, כדי שיסתלק הדין על ידו מן העולם. אוי לאלו, אשר השליח שלהם לא נמצא כראוי, כי עונות העולם יבואו להזכיר בשבילנו. ז"ש אם הכהן המשיח יחטא, שהוא שליח כל ישראל, הוא לאשמת העם. משום שהדין שורה על העם.

וכד

(דפו"י דף י"ח ע"ב)

ויקרא

קד

יאות, דקא תובי^ח ע'למא אטיין לאדפרא בגיניה. הה"ד, אם הפתח המשיח יחטא, דהוא שליחא דכל ישראל, לאשמת העם הוא, בגין דדינא שריא עלייהו.

שיג) וכד שליחא הוא זכאה פדקא יאות, זכאין אינון עמא, דכל דינין מסתלקין מנייהו על ידיה, כ"ש פהנא, דעליה מתברכאן עלאי ותתאי. א"ר אלעזר, וע"ד, כהן ולוי עד לא יסלק לפולחנא, בדיקין יאבתריה, ונדעין ארחוי וועבדוי, ואי לא, לא סליק לפולחנא, וכן בסנהדרין למידן דינא.

שיד) ואי אשתכח פדקא יאות, יתבין עליה חומרא דמקדשא. ואי לא, לא סליק לפולחנא. הה"ד, ו'וללוי אמר תומיך ואוריך לאיש חסידך. מ' מפני מה זכה לאורים ולתומים, ולמפלח פולחנא. הוי אומר^ט אשר נסיתו וגו'. האומר לאביו ולאמו לא ראיתו וגו'. וכיון דאשתכחו באלין דרגין, פדין יורו משפטין ליעקב וגו', ישימו קטורה וגו'. לשפכא רוגזא, ולזמנא שלמא. וכליל על מזבחך, בגין דיתבסמוז פלא, וישתפחון ברבאן בכלהו עלמין, פדין ב' ברה יי' חילו וגו'.

שמו) ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם וגו'. ר"ש פתח, מ' נשים שאננות קומנה שמענה קולי וגו'. כמה אית ליה לב"נ, לאסתכלא ביקרא דמאריה, בגין ד'ישתכח בריה שלים קמיה קב"ה, דכד ברא קב"ה לב"נ^ט ברא ליה שלים, כמה דאתמר, מ' אשר עשה האלהים את האדם ישר וגו'. את האדם דכר ונוקבא. ונוקבא אתכלילת בדכורא, וכדין ישר כתיב. לבתר והמה בקשו חשבונות רבים.

מסורת הזהר

ד' (דברים לג) חלק ג' קמה: קמו. ה' (שם) שם. ו' (שם) ויחי קעה צ"א. ז' (ויקרא ד) חלק ג' כ: כג. ח' (ישעיה לב) חלק ג' יט: ט' (קהלת ז) ויחי עז צ"א.

חלופי גרסאות

ח עמא. י אבתרייהו. ט ל"ג ועובדוי. טו מוסיף חדר ואמר. טז מוסיף זכה אהרן. צ רוגזך. ק דאשתכח בריא.

מאמר

הסולם

תקיעת שופר

וראית שכדאי לזה. האומר לאביו ולאמו לא ראיתו וגו'. וכיון שנמצא באלו המדרגות, אז יורו משפטיך ליעקב וגו', ישימו קטורה וגו', שיקויבו קטרת לשכך הכעס ולזמן את השלום. וכליל על מזבחך, כדי שיתבשם הכל, והברכות תמצאנה בכל העולמות. אז בוך ה' חילו וגו'.

שטו) ואם כל עדת ישראל ישגו וגו': ר' שמעון פתח. נשים שאננות קומנה שמענה קולי וגו'. כמה יש לאדם להסתכל בכבוד אדונו, כדי שימצא בריה שלמה לפני הקב"ה. כי כשברא הקב"ה את האדם, ברא אותו שלם. כמו שנאמר, אשר עשה האלקים את האדם ישר וגו'. את האדם, יודה שהיו דכר ונוקבא והנוקבא היתה נכללת בדכר. ואז ישר כתוב. ואח"כ והמה בקשו חשבונות רבים.

ת"ח

(דפו"י דף י"ח ע"ב *) דף י"ט ע"א

קה

ויקרא

שטז תא חני, מנוקבא דתהומא רבא עלאה, אשתכחתי חד נוקבא רוחתא דכל רוחין, והא אוקימנא לילית שמה. ויהיא אשתכחתי בקדמיתא לגבי אדם. ובשעתא דאתברי אדם, ואשתלים גופיה, אנדמנו על ההוא גופא אלף רוחין מסטרא דשמאלא. דא בעא לאעלא ביה, ודא בעא לאעלא ביה, ולא הוה יכלי, עד דגער בהו קב"ה, ואדם הנה שכיב גופא בלא רוחא, וחיזו דיליה ירוקא תוה, וכל אינון רוחין סתרון עליה.

שיז בההיא שעתא נחית עננא חד, ונדחא לכל אינון רוחין. ובשעתא דא פתיב, ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה ויהא אוקימנא, דנוקבא אתעברת מן דכורא מן ההוא נפש דאדם, והיא אפיקת ההוא רוחא, לנשבא ביה באדם, כליל מתרין סטרין פדקא חני, הה"ד ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. לנפש חיה ממש. ומאן דאסתפק בהאי, בגין דלא ידע, אי חיה זו היא חיה שתאה, או חיה דשמה ישראל, או מדכורא או מנוקבא. אבל לא פתיב לנפש החיה, אלא לנפש חיה סתם, דמשמע כללא.

שיח וכד קם אדם, הנות נוקבתייה תקועה בסטרוי. וההיא נשמתא קדישא דביה, הנה אסגי להאי סטרא, ולהאי סטרא, ויסגי להאי ולהאי, בגין דהכי אתפלילת. לבתר נסר קב"ה לאדם, ותקין לנוקביה, הה"ד ויבן יי

חלופי גרסאות

ר דהיא. ש וזיק. ת אוקימנא דהא. א דביה קדישא. ב ליג וסגי להאי ולהאי.

מסורת הזהר

(בראשית א) ב"א קב צ"ב. כ (שם ב) משפטים ה (צ"ל. ז) (בראשית ב) ב"ב קכח צ"ב.

לילית דאשתכח בקדמיתא לגבי אדם

חיים ויהי האדם לנפש חיה. לנפש חיה ממש. דהיינו הכלולה מזכר ומנקבה. ומי שמשופק בזה, משום שאינו יודע אם חיה זו, היא חיה תחתונה, שהיא המלכות, או חיה ששמה ישראל, שהוא ז"א, או מדכר או מנוקבא, ידייק, שהרי לא כתוב, לנפש החיה, שהיה משמע לחיה הידועה. אלא כתוב, לנפש חיה, סתם, שמשמע הכל. כלומר, שנפש חיה זו היא כלולה מכולם.

שיח וכד קם אדם וכי: וכשקם אדם, אחר שקבל את הנפש חיה, היתה הנוקבא שלו תקועה בצדו, והנשמה הקדושה שבו היתה מתפשטת לצד זה של הדכר, ולצד זה של הנוקבא, והיתה דיה לזה ולזה, לדכר ולנוקבא, משום שהיתה כלולה כך מזכר ונוקבא. אחר כך נסר הקב"ה את האדם ותקן את הנוקבא שלו. ו"ש, ויבן ה' אלקים את הצלע וגו'. את הצלע הרי העמדנו שפירושו צד, כש"א ולצלע המשכן, ויביאה אל האדם, היינו שהביאה בתקונים שלה ככלה לחופה.

כיון

הסולם

מאמר

שטז ת"ה מנוקבא דתהומא וכי: בוא וראה, מנקב של תהום הגדול העליון, נמצאת נוקבא אחת, רוח על כל הרוחות, והעמדנו ששמה לילית. והיא היתה נמצאת בתחלה אצל האדם, שהיתה נוקבא שלו. ובשעה שנברא האדם ונשלם גופו נודמנו על הגוף ההוא אלף רוחות מצד שמאל. זה רצה לכנוס בו, וזה רצה לכנוס בו, ולא היו יכולים. עד שגער בהם הקב"ה. והאדם היה שוכב גוף בלי רוח, ומראהו היה ירוק. וכל אלו הרוחות מסבבים אותו.

שיז בההיא שעתא נחית וכי: בשעה ההיא ירד ענן אחד, ודחה כל אלו הרוחות, שהיו מסבבים את האדם. ובשעה זו, כתוב, ויאמר אלקים תוצא הארץ נפש חיה, והרי העמדנו, שהנוקבא, שהיא המלכות, נתעברה מן הדכר, שהוא ז"א, עם נפש ההיא של האדם הראשון, והיא, המלכות, הוציאה את הרוח ההוא לנשב אותו באדם, כלול מב' צדדים, מזכר ומנקבה, כראוי. ו"ש ויפח באפיו נשמת

(דפו"י דף י"ט ע"א)

ויקרא

קו

אלהים את הצלע וגו'. את הצלע ^(ט) היא אוקימנא, כד"א ^(ט) ולצלע המשפן. ויביאה אל האדם, בתקונהא ככלה לתופה.

שיט פיון דחמת לילית דא, ערקת, והיא בכרכי ימא, ועד פען היא זמינא לאבאשא בני דעלמא. וכד זמין קב"ה לתרבא רומי רשיעתא, ולמהוי חורבן לעלמין, יסלק להאי לילית, וישרי לה להאי חורבא, בגין דהיא חורבנא דעלמא. הה"ד ^(ט) אף שם הרגיעה לילית ומצאה לה מנות.

שכ ובספרי קדמאי אמרי, דאיהי ערקת מן אדם מקדמת דנא, ואנן לא תנינן הכי, בגין דהא נוקבא דא ואשתפחת עמיה, ואכל עד לא אתתקנת נוקבא דא עמיה דאדם כדקא זאות, הות מזדווגא ^(ט) עמיה וכד האי אתתקנת עמיה כדקא זאות, ערקת היא לימא, וזמינא לאבאשא בני עלמא.

שכא אסוותא להאי, בההיא שעתא דאזדווג בר נש באתתיה, יכוון לביה בקדושה דמארי, ^(ט) ולימא הכי, ^(א) עטיפא בקטפא אזדמנת, כשארי שארי,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ח) (שמות כו) ב"א רלר צ"ד. (ו) (ישעיה לד) ב"א שז ג. הים. ד רומי רשיעתא למהוי חרב; מוסיף עלמא עלמין. ה וכו' ול"ג רומי רשיעתא צ"למין ול"ג מן רומי עד יסלק; עלמין (רומי) למהוי חרב. ו לא אשתכח. ז אבו עד לא קמת האי (נפש). ח הוא מזדווג עמה. ט האי. י לקדושה דמאריה. כ שרי שרי.

דרך אמת שן בראשית כ"ח ע"א ועיין בפי תוריע מ"ד ע"ב. תן לחש הוא על לילית הרשעה לרחותה מן המטה בשעת הזיווג עם אשתו כי תמיד היא מבקשת להמצא שם בשעת הזיווג כדי שיהיה לה אחתה בולד המתהוה ע"י זיווג ההוא ולפיכך צריך לומר הלחש לרחותה והנה כל דבר רוחני מתלבש בלבוש אחר עב"י קרום שיתגלה לעשות איזה דבר כי בעורו רוחני לא יפעול במורגש וכל אחד מהרוחניים יתלבש כפי מה שהוא כענין המלאך שבא להתגלות אל הנביא וכן הרוח היצוני כשבא להתחבר בב"א לובש חלוקה גשמי ולפי שלילית היא מתלבשת בלבוש עב יותר ייחסו הלבוש אל הקיטפא שהוא סדין והיינו עטיפא בקיטפא ר"ל לילית המעוטפת בסדין ומוכנת להתדבק בזיווג איש ואשתו פוק פוק לא תעול כו' כי גלי הים קוראים לך ושם הרגיעה לילית מצאה מנוח וגו' ושאר דברי הלחש הם מבוארים ודבר מקובל הוא שהיא בורחת לאיי הים ע"י הלחש הזה. א] פי הרב עטיפה המעוטפת בסדין אזדמנת שמזדמנת לכנס בסדין לעשוק הטפין. שרי שרי פירוש תתיר עטיפא וקישור שלך ואמר ב"פ שרי, א' נגד שלשה קליפות והשנית נגד קליפת נוגה. לא תיעול פירש בסדין. ולא תיפוק הנשמות לחון לעשות מהם שרים ח"ו. לא דרך פירוש כי הם של הקדושה.

לילית דאשתכח בקדמיתא לגבי אדם

הסולם

מאמר

חזה. ואנו לא למדנו כן, משום כי נוקבא זו, לילית, היתה נמצאת עמו. אבל כל עוד שלא נתקנה נוקבא זו, חזה, עם אדם, היתה לילית מזדווגת עמו, וכשזו, חזה, נתקנה עמו, היא, לילית, ברחת לים, ועתידה להזיק העולם.

שיט פיון דחמת לילית וכו': כיון שראתה לילית את זה, ברחת, והיא בכרכי הים. ועד עתה היא מוכנה להזיק לבני העולם. וכשעתיד הקב"ה להחריב את רומי הרשעה, ושתהיה חרבה לעולם, תעלה לילית זו מן הים, וישכין אותה בתורכה הונו של רומי, משום שהיא חורבן העולם. ז"ש, אך שם הרגיעה לילית ומצאה לה מנות.

שכא אסוותא להאי וכו': הרפואה לזה, שלילית לא תוכל להזיק, היא, שבשעה שהאדם מתחבר באשתו, כדי להוליד, יכוון לבו בקדושה של אדונו, ויאמר כך, העוטפה בסדין, דהיינו לילית המעוטפת ומיללת תמיד, כי השם לילית הוא מלשון יללה. נודמנה. המלטי המלטי, לא תכנסי

שכ ובספרי קדמאי אמרי וכו': ובספרי הראשונים אמרו, שלילית ברחת מן האדם מקודם לכן, דהיינו עוד מטרם שנתקנה (דפ"י דף י"ט ע"א)

ויקרא
לא תעול ולא תנפוק, לא דיךך ולא בעדךך. טוב תוב, ימא יאתרגישא, גלגלוי לייך קראן, בחולקא קדישא אחידנא, בקדושה דמלפא אתעטפנא.

שכב ולתפניא ליה לרישיה ולאפתיה עד שעטא תדא, וכן בכל זמנא, עד ג' יומין לקליטה, דכל הרפכה דלא קולטת לג' יומין, טוב ליתא קולטת. ובספרא דאנח אשמדאי לשלמה מלפא אמר, תלתין יומין. ואמר דלכתר דסיים עובדא, לישידי מיין צלילן סתרגניה לערסיה. ונטורא דכלא.

שכג מאן דננקא לרבניא, לא תזדווג לבר נש, אלא בשעטא דרבניא נאים. ולכתר לא תניק ליה, עד שעטא תדא, פתרין מילין, או חד מיל, אי לא נכלא בגין צערא דרבניא, בזמנא דאיהו בכי. ובדא לא מסתפי מנה לעלמין.

שכד זכאין אינון צדיקניא, דקודשא בריך הוא אוליף לון רזין צמיקין דלעילא ותתא, וכלא בגין אורייתא, דהא אורייתא, מאן דישתדל בה, מתעטר בעטרין דשמא קדישא, דהא אורייתא שמא קדישא הוא. ומאן דישתדל בה, אתרשים ואתעטר בשמא קדישא, וקדין ידע ארחין סתימין, ורזין צמיקין דלעילא ותתא, ולא מסתפי לעלמין.

חלופי גרמאות

7 ארגישת. 8 דמאן. 9 לבסוף. 10 מוסיף דכלא לבתר. 11 דאשתדל. 12 מתעטרי. 13 בעטרא: בעטרוי. 14 לג' סתימין.

דרך אמת ולא יהיה לך כח לעשוך אותם הנשמות. ולא בעדךך פירוש שאינם בגורלך אפילו לפי שעה. ואף אם יצאו יחזור שנית להיות קדושה. טוב תוב פירוש חזור לנוקבא דתהומא רבא ואמר ביפ אחד לזכר ואחר לנוקבא דסי"א ימא ארגישת היא אימא עילאה בשם אחרים דאחזי"ה ג"י דם חויל גבול לים. ועיי"כ תחזור לנוקבא דתהומא רבא. גלגלוי לייך קראן פי' גלי הים לך קוראים והם דין. בסוד גלים והם קוראים לרצין מוחך. בן מי שהוא מזדווג לאשתו כשהיא מינקת לנער לא יזדווג עמה אלא בעוד שהנער ישן ולאח"כ לא תניק אותו כ"א שתמתין כשיעור מהלך ב' מילין או מיל אחד והוא מבואר.

מאמר	הסולם	מאן דינקא לרבניא
<p>תכנסי ולא תצאי. לא שלך, ולא מחלקך. שובי שובי, הים סוער, גליו קוראים לך. בחלק הקדוש אני אחוז, בקדושת המלך נתעטפתי. קטפא, פירושו מין סדין, מלשון קטיפות אינון חייבות בציצית (ספרי שלח). שארי פירושו המלטי, מלשון, אם לא שריתך לטוב (ירמיה ט"ו) שפירושו אם לא מלטתך לטוב.</p>	<p>שכג מאן דינקא לרבניא וכו': מי שמיינקת את ילדה, לא תזדווג לבעלה אלא בשעה שהילד ישן. ואחר כך לא תניק אותו עד שעה אחת, כשהלך ב' מילין. או כשהלך מיל אחד אם אינה יכולה לחכות משום צער הילד, בזמן שהילד בוכה. וכוזה לא יפחד ממנה, מליליות, לעולם.</p>	
<p>שכב ולתפניא ליה לרישיה וכו': ויכסה ראשו וראש אשתו עד שעה אחת. וכן בכל זמן שיתחבר עד ג' ימים לקליטת הזרע. שכל זרע שהאשה אינה קולטת עד ג' ימים, שוב אינה קולטת. ובספר שהניה אשמדאי לשלמה המלך, אמר שהוא עד ל' יום. ואמר, שאחר שהשלים המעשה, ישפוך מים צלולים סביב מטתו. וזו היא שמירה מכל.</p>	<p>שכד זכאין אינון וכו': אשרי הם הצדיקים, שהקב"ה מלמד אותם סודות עמוקים של מעלה ושל מטה, והכל בשביל התורה, כי התורה, כל העוסק בה מתעטר בעטרות שמו הקדוש. כי התורה היא שם הקדוש, ומי שעוסק בה מתרשם ומתעטר בהשם הקדוש, ואז יודע דרכים הסתומים וסודות העמוקים שלמעלה ושלמטה, ואינו מתירא לעולם.</p>	

תא

(דפו"י דף י"ט ע"א)

קה

ויקרא

שכה תא תזי, * בההוא יומא אתפקדו על אילנא תד, ועברו על פקודא דמאריהון, ובגין דאתתא היא תבת בקדמיתא, ואתא עלה ההוא נחש, פתיב, * והוא ימשול בך. מכאן ולהלאה, בכל זמנין דגוברין אשתכחו חיביבין י קמי קב"ה, הא אוקימנא * דאינון * נשים * מסטרא דדינא קשיא, * זמנין לשלטאה עליהון, מסטרא דדינא קשיא, הה"ד * עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו, נשים משלו בו ודאי.

שכו ואלין אקרון להט התרב המתהפכת, לאו דאינון תרב המתהפכת, אלא להט מההוא תרב, דאקרי * תרב נוקמת נקם ברית, * תרב ליי' מלאה דם. * וההוא להט התרב מתהפכת, לזמנין גוברין ולזמנין נוקבין, והא אוקימנא.

שכז ווי לעלמא, פד אינון נשין שלטן בעלמא, פד תמא נביאה, דישראל * מעקמי ארתיהו, ואינון אשתכחו בחובין קמי מאריהון, פדין אמר, נשים שאננות היך אתון שקיטאן, היך אתון יתכן דלא לאתערא בעלמא, קומנה. ובאתר אתרא אוקימנא להאי קרא * והא אוקמוה חברייא.

שכה אבל לא אתמר, אלא פמה דאשפתן בדבורה. דכתיב * היא שופטה את ישראל בעת ההיא. ועל דא תנינן, ווי לב"נ דאתתא קא מברכא ליה לפתורא. פך דבורה, היא שופטה את ישראל בעת ההיא, ווי לדרא דלא * אשתכח בהו מאן דדאין * לעמא, אלא תד נוקבא.

מסורת הזהר

(ט) (בראשית ג) ויקהל קנט צ"ה. (ט) (ישעיה ג) משפטים קפו צ"כ. (פ) (ויקרא כו) נח נט צ"ג. (צ) (ישעיה לד) ב"ב קפה צ"ב. (ק) (שופטים ד).

חלופי גרסאות

ר לגבי, * אינון, * ת מוסיף נשים דלעילא, א ל"ג מסטרא דדינא קשיא. ב דזמנין. ג מוסיף המתהפכת לזמנין גוברין ולזמנין נוקבין, ד והיא. ה מעמקי. ו ברפוי' כאן חסר ועיין לקמן קס"ז ב'. ז דאתתיה. ח אשכח ולי"ג בהו. ט לעלמא.

מאמר

הסולם

נשין שלטן בעלמא

שכו ווי לעלמא פד וכו': אוי לעולם כשהנשים שולטות בעולם. וכשנביא ישראל ראה, שישראל מעקמים דרכם, ונמצאים בעונות לפני אדונם, אז אמר, נשים שאננות, איך אתן שוקטות, איך אתן יושבות שלא להתעורר בעולם, קומנה, ותשלטנה על הגברים. ובמקום אחר העמדנו את המקרא הזה. והעמידוהו החברים.

שכה אבל לא אתמר וכו': אבל לא אמרו, אלא כמו שאנו מוצאים בדבורה. שכתוב, היא שופטה את ישראל בעת ההיא. וע"כ למדנו, אוי לאדם, שאשתו מברכת בשבילו בשלחנו, דהיינו שמוציאה את בעלה בברכת מוונות, משום שהוא אינו יודע לברוך. כך דבורה, היא שופטה את ישראל בעת ההיא, אוי לדור, שלא נמצא בהם מי שידין את העם, אלא נקבה אחת.

תא

שכה תא תזי בההוא וכו': בוא וראה, ביום ההוא, שנוולד אדם, נצטוו על אילן אחד שהוא עץ הדעת, ועברו על מצות אדונם. ומשום שהאשה חטאה תחילה, ובא עליה אותו הנחש, כתוב, והוא ימשל בך. מכאן ולהלאה, בכל זמן שהגברים נמצאים חיביבים לפני הקב"ה, הרי העמדנו, שאלו הנשים, שהם מצד דין הקשה עתידים לשלוט עליהם מצד דין הקשה. ד"ש, עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו. נשים משלו בו ודאי.

שכו ואלין אקרון להט וכו': ואלו הנשים, נקראות, להט התרב המתהפכת, ולא שהן עצמן הן התרב המתהפכת, אלא הן להט מחרב הזו הנקראת תרב נוקמת נקם ברית. תרב לה' מלאה דם. ולהט התרב ההוא מתהפכת, לפעמים היא גברים ולפעמים נקבות. וכבר העמדנו. (בראשית ב' אות ק"ט ע"י בהסולם).

(דפו"י דף י"ט ע"א * דף י"ט ע"ב)

קי

ויקרא

שלב עליו בשמים נרעם. עליו. מאי עליו. בשעתא דטלא דעתיקא קדישא שריא עליה, ומלא רישיה, בההוא אתר דאקרי שמים, פדין נרעם: יתבר חיליהון ותוקפיהון ידינין תקיפין. יתן עז למלכו, דא קב"ה. וירם קרן משיחו, דא כ"י דאקרי קרן היובל פמה דאוקימנא. משיחו כד"א משיח אלהי יעקב, בג"כ קרן משיחו, וקא אתמר.

שלב דבורה דאתת לשבחה שבחה דמלכא קדישא, מ"י בצאתה משעיר בצעדה משדה אדום. מלמד, דקב"ה אומין לכל שאר עמין לקבלא לאורייתא, ולא בעו. וכי לא תהו גלי קמיה דלא בעאן, אלא דלא יתא לון פתחון פה, דאלמלא יתב לון קב"ה אורייתא הו' נטרי לה. וכל אינון קראי דאמרה דבורה, פלהו ברנא דתכמתא, עד התיא שעתא דשבחת גרמה, שנאמר עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל, דהא אוקמוה דאסתלק מנה רוח נבואה, ובג"כ עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר.

שלב וכל דא, פד אשתכחו גוברין בתשאה, ולא אינון פדאין למשרי עלייהו רוח קודשא ודאי. ואם כל עדת ישראל ישגו וגו', פמה דאוקימנא בהוראה דטעו בה. אבל ואם כל עדת ישראל ישגו, ואם כל ישראל ישגו מפעי ליה, מאי כל עדת ישראל. אלא אינון דאשתפתן בירושלם, דהא מתמן

מסורת הזהר (מ"ב כג.) ה (שופטים ה) חלק ג' צא: קצב. קצב. ו' דנין. ס ליג היובל. ע זמן. פ מנטרי. צ מוסיף אינון כלוהו. (ויקרא ד) לעיל אות שטו צ"ז. (שם.) ז (ויקרא ד) לעיל אות שטו צ"ז.

חלופי גרסאות

חלופי גרסאות

הסולם

מאמר

נתן להם הקב"ה את התורה, היו שומרים אותה. וע"כ חזמינו. וכל אלו הכתובים שאמרתם דבורה, הכל הוא בסוד התכמה, עד אותה שעה ששבחה את עצמה, שנאמר, עד שקמתי דבורה, שקמתי אם בישראל, שהעמדנו שאז נסתלקה ממנה רוח הנבואה. ומשום זה אמרה, עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר. דהיינו שהיתה צריכה לחזור ולטורד את רוח הנבואה.

שלב עליו בשמים ירעם: שואל, עליו, מי הוא עליו. ומשיב, בשעה שהטל, דהיינו השפע של עתיקא קדישא, שחוא הכתר, שורה עליו וממלא ראשו, היינו ג"ד הנקראים ראש, במקום שהוא שנקרא שמים, דהיינו ז"א, אז ירעם, ישבר כחם ותוקפם של הדינים הקשים. יתן עז למלכו זהו הקב"ה. ז"א. וירם קרן משיחו, זו כנסת ישראל, דהיינו המלכות, הנק' קרן היובל, כמו שהעמדנו. משיחו, הוא כש"א משיח אלקי יעקב, שנאמר על דוד שהוא בחינת המלכות, משום זה אומר, קרן משיחו. וכבר נתבאר.

שלב וכי דא כד אשתכחו וכי: וכל זה היה כשנמצאו הגברים בחטא. ולא היו ראויים שישרה עליהם רוח הקודש. ודאי, ואם כל עדת ישראל ישגו וגו'. כמו שהעמדנו שטעו בהוראה. (חוריות ה'). אבל אומר, אם כל עדת ישראל ישגו, ואם כל ישראל ישגו היה צריך לומר, מהו כל עדת ישראל. המלה עדת, מיותרת היא. ומשיב, אלא טובב על אלו הנמצאים בירושלים, שמשם יוצאת התורה לכל העם, ואם אלו שהם שם היו טועים, נמצאים כל ישראל טועים. שלמדנו, כיון

שלב דבורה דאתת לשבחה שבחה דמלך הקדוש, ה' בצאתך משעיר בצעדה משדה אדום. מלמד שהקב"ה הזמין כל שאר העמים לקבל התורה ולא רצו. שואל, וכי לא היה גלוי לפניו שלא ירצו, ולמה חזמינו. ומשיב, אלא שלא יהיה להם פתחון פה, שאם היה (דפו"י דף י"ט ע"ב *) דף כ' ע"א)

קיא

ויקרא

נפקא אורייתא לכל עמא, ואי אינון דהוון תמן טעאן, כל ישראל טעאן, ותנינן דכינן דתמן טעאן, כל עמא טעאן, בגין דכלהו משכי אבתריהו. ונעלם דבר מעיני הקהל, עיני הקהל אלין סנהדרי, אלין אינון דממנן על ישראל.

דעיא מהימנא

שלה פקודא דא, להביא קרבן על סנהדרי גדולה שטעו. תנאין ואמוראין, ע' סנהדרי גדולה היו, ומשה עלייהו. וע' סנהדרי קטנה הו, ואהרן עלייהו. ובגין דא אמרו מארי מתניתין, משה שושבינא דמלכא הוה, ודא תפארת, מתמן סנהדרי גדולה. אהרן שושבינא דמטרוניתא, ודא מלכות, ה"א זעירא קרינן ליה, כגון אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה. וועל שמה אתקרי סנהדרי קטנה.

שלו ומתמן הו ידעין סנהדרין שבעין לשון, דאינון שבעים פנים לתורה, דאית שבעים לשון מסטרא דמלכות הרשעה וכו', כלא בפרודא. הה"ד מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם ללשונותם בלהו שבעין לשון בפרודא דא מן דא.

שלוז אבל באורייתא, ע' פנים לתורה בלשון חד. ודא יסוד. ג' הלכה חדא, חכמה זעירא מלכות, דדבה שבעין לשון, בחושפן סוד, מן יסוד. ויסוד

חלופי גרסאות

ק מוסיף דכלהו עמא. ר ועל דא. ט שמא; מוסיף שמה דא. ת ל"ג הרשעה; ל"ג הרשעה וכו'. א ל"ג שבעין. ב ל"ג לתורה. ג כן גורס הרמ"ק; ו. ד רבה.

מסורת הזהר

(ח (בראשית כט) ויצא נו צ"ד. ט) (שם י).

הסולם

מאמר

בתך הקטנה. שרחל היא מלכות, ונקראת קטנה. ועל שמה נקראים סנהדרי קטנה. וע"כ כשאהרן היה על הסנהדרין שהוא שושבין המלכות, המעלה אותה לז"א, נקראים סנהדרי קטנה.

שלו) ומתמן הו ידעין וכו': ומשם היו יודעים הסנהדרין ע' לשון, שהם ע' פנים לתורה. כי יש ע' לשון מצד מלכות הרשעה וכו' שכולם בפירוד. ז"ש, מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם ללשונותם. שכל שבעים לשון הם בפירוד זה מן זה.

שלוז) אבל באורייתא וכו': אבל בתורה, יש ע' פנים בלשון אחד, שהוא לשון הקדש, וזה הוא יסוד, שכולל ז"ס דז"א, שכל אחת כלולה מעשר והם ע'. י' מן יסוד, היא הלכה אחת, שהיא חכמה קטנה, דהיינו מלכות, שבה ע' לשון, כחשבון סוד מן יסוד. ויסוד הוא לשון הקדש, סוד המרכבה בע' כסאות, עליהם למדנו, כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל

כיון ששם, בירושלים, טעו, כל העם טעה, משום שכולם נמשכים אחריהם. ונעלם דבר מעיני הקהל, עיני הקהל, הם הסנהדרין, אלו הם הממונים על ישראל.

דעיא מהימנא

שלה פקודא דא להביא וכו': מצוה זו היא להביא קרבן על סנהדרין גדולה שטעו. תנאים ואמוראים שמעו. ע' סנהדרין גדולה היו ומשה עליהם, וע' סנהדרי קטנה היו ואהרן עליהם. פירוש, כשמשה היה עליהם היו נבחרים לסנהדרי גדולה, וכשאהרן היה עליהם היו נבחרים לסנהדרי קטנה. ומשום זה אמרו בעלי המשנה, משה היה שושבין של המלך, וזה הוא תפארת. דהיינו שהיה ממשיך את הת"ת להתיחד עם המלכות. ומשם הוא סנהדרי גדולה, שהם בחינת תפארת. אהרן שושבין המלכה היה, וזו היא מלכות. שאנו קוראים אותה ה' קטנה, כגון, אעבדך שבע שנים ברחל

(דפו"י דף כ' ע"א)

קיד

ויקרא

וגו'. כה אָמַר יי', הָא אֲוֹקְמוּהָ, בְּכָל אֶתֶר דְּנִבְיָאָה שְׁרִי לְמַלְלָא, הָוּוּ מְלוּי אֲשֶׁתְּמוּדְעָן, וְהָכָא * הָאִי כַּה אָמַר יי', קַב"ה. וּמַה אָמַר, קוּל בְּרַמָּה נִשְׁמַע. **שמוד** (הָכִי תִנְיָנָן, דְּבַהֲהוּא יוֹמָא דְאֶתְתָּרַב בִּי מְקַדְשָׁא לְתַפְתָּא, וַיִּשְׁרָאֵל אֲזָלוּ בְּגִלוּתָא, רִיחִינָן עַל צְאוּרֵיהוֹן, וַיִּדְיֵהוֹן מִהֲדַקְנָן לְאַחוּרָא. וּכְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל, אֶתְתָּרַכְתָּ מִבֵּית מַלְכָּא לְמִיָּהּ בְּתַרְיָהוֹן. בְּשַׁעֲתָא דְנַחֲתַת, אִמְרַת אֵיךְ בְּקַדְמִיתָא וְאִכְפָּה עַל מְדוּרָאִי, וְעַל בְּנִי, וְעַל בְּעַלִּי. כַּד נַחֲתַת, חִמַּת אֶתְרָהָא חֲרִיב, וְכַמְּה דְמָא דְחֲסִידֵי אֲתוּשְׁד בְּגוּוּה, וְהִכְלָא קְדִישָׁא וּבֵיתָא אֲתוּקַד בְּאַשָׁא. **שמוה** (כַּדִּין אַרְיַמַת קָלָא, וְאֶתְרֻגִּישׁוּ עֲלָאִי וְתַתְּאִי, וּמִטָּא קָלָא לְעִילָא, עַד אֶתֶר דְּמַלְכָּא שְׁרִי בֵּיה. וּבְעָא מַלְכָּא לְאַהֲרָא עֲלֵמָא לְתַהוּ וּבַהוּ, עַד דְּנַחֲתַתוּ בְּמַה אֲוֹכְלוּסִין, וְכַמְּה מִשְׁרִינָן, לְקַבְלָה וְלֹא קַבְלָה תַּנְחוּמִין מְנַיְיָהוּ. הַה"ד קוּל בְּרַמָּה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רַחַל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ מֵאַנְהָ לְהַנְחֵם עַל בְּנֵיהָ, דְלֹא קַבְלָה מְנַיְיָהוּ תַנְחוּמִים. כִּי אֵינְנוּ: בְּגִין דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא * הָוּוּ סְלִיק לְעִילָא * לְעִילָא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח בְּגוּוּה, הַה"ד כִּי אֵינְנוּ, וְלֹא כְּתִיב כִּי אֵינִם. **שמו** (אָמַר לִיָּה רַבִּי תַיְיָא, מֵאִי רַחַל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ. אָמַר לִיָּה אֲוִלִּיפְנָא, * דְּהִיא כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל. וְנָא אֲנַתּוּ דְיַעֲקֹב וּדְאִי, דְכְּתִיב * וַיֶּאֱהָב יַעֲקֹב אֶת רַחַל. וּכְתִיב, * וְרַחַל עֲקְרָה. וְכְתִיב, הֵתֵם * מוֹשִׁיבֵי עֲקֻרַת הַבַּיִת אִם הַבָּנִים שְׂמַחָה.

מסורת הזהר (בראשית כט) ויצא נו צ"ד, פ) (שם) ויהי פד צ"א. ש) מוסיף על האי, ת ל"ג הוה, א ל"ג לעילא; הוא, ז) (תהלים קיג) ויצא סה צ"ב, ב) ורא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם

רחל מבכה על בניה

שמוזכר בתחילתו, אם שם היורה על דין, או על רחמים, או על ז"א, או על המלכות וכדומה. וכאן, כה אמר ה', זה הוא הקב"ה, דהיינו ז"א, ומה אמר. קול ברמה נשמע. של המלכות, כמ"ש לפנינו. **שמוד** (הָכִי תִנְיָנָן דְּבַהֲהוּא וּכְו': כַּךְ לְמַדְנֵוּ, שְׂבִיּוּם הָהוּא שְׁנַחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְמַטָּה, וַיִּשְׁרָאֵל הִלְכּוּ בְּגִלוּת, רִיחִים עַל צוּאֵרִים וַיִּדְיֵהֶם קִשּׁוּרוֹת לְאַחוּר, וְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, שְׁהִיא הַשְּׂכִינָה, נִגְרָשָׁה מִבֵּית הַמֶּלֶךְ לְלַכַּת בְּגִלוּת אַחֲרֵיהֶם, חָנָה בְּשַׁעַת שִׁירְדָה הַשְּׂכִינָה, אִמְרָה, אַלְךָ תַּחֲלִילָה וְאַבְכָּה עַל דִּירְתִי שְׁהוּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. עַל בְּנֵי שְׁהֵם יִשְׂרָאֵל. וְעַל בְּעַלִּי, שְׁהוּא ז"א, שְׁנַתְרַחֵק מִמְּנַחָה. כְּשִׁירְדָה, רֵאתָה מְקוּמָה חֲרוּב, וְכַמְּה דִם חֲסִידִים נִשְׁפָּךְ בְּתוֹכּוֹ, וְהִיכַל הַקֹּדֶשׁ וְהַבַּיִת נִשְׁרַף בְּאֵשׁ. **שמוה** (כַּדִּין אַרְיַמַת קָלָא וּכְו': אֲזוּ הִרְיַמָּה קוּלָה בְּבִכִי, וְנַתְרַגְשׁוּ הַעֲלִיּוּנִים וְהַתַּחְתּוּנִים, וְהִגִּיעַ הַקּוּל לְמַעְלָה, עַד הַמְקוֹם (דְּפוּי" דף כ"י ע"ב)

שהמלך, שהוא ז"א, שורה בו. ורצה המלך להחזיר את העולם לתוהו ובוהו. עד שירדו כמה גדודים וכמה מחנות מלאכים לנחמה, ולא קבלה תנחומים מהם. ז"ש, קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה, כי לא קבלה מהם תנחומים. כי איננו, הוא משום שהמלך הקדוש עלה למעלה ולא נמצא בתוכה. ז"ש, כי איננו, ולא כתוב, כי אינם. משום שסובב על המלך הקדוש.

שמו (אָמַר לִיָּה ר' הֵיִיא וּכְו': א"ל ר"ח, מְהוּ רַחַל מְבַכָּה עַל בְּנֵיה. שְׁהִיא צְרִיךְ לוֹמַר שְׁהַשְּׂכִינָה מְבַכָּה עַל בְּנֵיה. אָמַר לוֹ, לְמַדְנֵוּ, שְׁרַחַל הִיא כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל, דְּהֵיִינוּ הַשְּׂכִינָה. וְזוּ הִיא אֶשֶׁת יַעֲקֹב וּדְאִי, דְּהֵיִינוּ אֶשֶׁת ז"א שְׁנִקְרָא יַעֲקֹב, שְׁכַתּוּב, וַיֶּאֱהָב יַעֲקֹב אֶת רַחַל. וְכַתּוּב, וְרַחַל עֲקְרָה. וְכַתּוּב שֵׁם, מוֹשִׁיבֵי עֲקֻרַת הַבַּיִת אִם הַבָּנִים שְׂמַחָה. שְׁכַל אֵלוּ הַכְּתוּבִים סוּבְבִים עַל הַשְּׂכִינָה.

ד"א

קמו

ויקרא

שמוז דְּבַר אַחַר פִּי אֵינְנוּ, כְּמָה דְּאַתְמָר, * אֵינְנוּ גְדוּל בְּבֵית וָגו', אֵינְנוּ: דְּהָא אֶסְתְּלִיק לְעֵילָא וְאַתְרַחֵיק מְלָא. אֵינְנוּ: בְּזוּגָא בְּה. אֵינְנוּ: לְאַשְׁתְּכַחָא שְׁמִיה רַבָּא.

שמוח א"ר חֵיִיא, מָאן אַתְר שְׂרָא דְלֵאֲתַגְלָאָה. אָמַר לֵיהּ, מִבֵּי מְקַדְשָׁא. דְּתַמְנן שְׂרָא וּלְבַתֵּר אֶסְתַּרְתַּר כָּל אַרְעָא דִּישְׂרָאֵל. לְבַתֵּר כַּד נִפְקַת מִן אַרְעָא, קָמַת עַל מַדְבְּרָא וְיַתִּיבַת תַּמְנן תְּלַת יוֹמִין. * דְּבַרְת אֹוּכְלֶסְהָא וּמְשִׁירֵיהָ וְיַתְבָּהָא מִבֵּי מְלָכָא, וְקִרְאָתָּהּ עָלָה * אֵיכָה יִשְׁבַּה בְּדַד וָגו'. כְּכֹו רַבֵּי חֵיִיא וְרַבֵּי יוֹסִי.

שמוט וְאָמַר רַבֵּי יוֹסִי, לֹא גָלוּ יִשְׂרָאֵל מְאַרְעָא, וְלֹא אֶתְתַּרְבּ בֵּי מְקַדְשָׁא, עַד דִּישְׂרָאֵל כְּלָהוּ אֶשְׁתַּכַּחוּ בְּחִיּוּבָא * קָמִי מְלָכָא, וְעַד דְּדַבְּרִי עָלְמָא אֶשְׁתַּכַּחוּ * בְּחִיּוּבָא בְּקַדְמִיתָא. הֵה"ד * עַמֵּי מְאַשְׁרִיף מִתַּעִים וְדַרְךְ אֹוּרְחוּתֵיךְ בַּלְעוּ. דְּכִינֵן דְּרִישֵׁי עֵמָא אֲזַלִּין בְּחִיּוּבָא, כָּל עֵמָא אֶתְמַשְׁכוּ אַבְתְּרִייהוּ. רַבֵּי חֵיִיא אָמַר מְהֵקָא, וְאִם כָּל עַדְת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגוּ, בְּמַאי יִהְיִי. בְּגִין וְנַעֲלִם דְּבַר מְעִינֵי הַקְּהָל. דְּעִינֵי עֵמָא אֵינּוּן רִישֵׁייהוּ, דְּכָל עֵמָא אֶתְמַשְׁכֵּן אַבְתְּרִייהוּ.

שנ אֲזַלוּ. עַד דְּהוּוּ אֲזַלִּי תָמוּ חַד אַתְר מְדַשְׁנָא בְּעַשְׁבִּין, וְנָהַר מֵיָא דְּהוּוּ נָגִיד בֵּיהּ. יַתְבוּ. עַד דְּהוּוּ יַתְבֵּי, פָּרַת חַד עוֹפָא וְרַחִישׁ קָמִייהוּ. אָמַר רַבֵּי חֵיִיא,

ח'זופי גרסאות

ג לאסתכלא. ד ל"ג לאתגלאה; לאתגליא. ה ל"ג רחמן. ו יתיבתהא; ומתיבתהא. ז אמרו; אמר דאם. ח ל"ג קמי מלכא. ט ל"ג בחיובא. י חזי.

מסורת הזהר

ק (בראשית לט) פקודי סד צ"ס. ר (איכה א) ב"א רמא צ"א. ט (ישעיה ג) משפטים קפו צ"כ.

דרך אמת ג) מנהגת חיילים.

הפוס'ם

מאמר

ישראל מארץ, ולא נחרב בית המקדש עד שישאל כולם נמצאו חייבים לפני המלך, ועד שמנהיגי העולם נמצאו חייבים תחילה, ז"ש עמי מאשריך מתעים ודרך ארתותיך בלעו. וכיון שראשי העם הלכו ברשע, כל העם נמשך אחריהם. ר' חייא אמר מכאן, ואם כל עדת ישראל ישגו, במה היה זה, משום ונעלם דבר מעיני הקהל. כי עיני העם הם ראשיהם, שכל העם נמשך אחריהם.

שנ אֲזַלוּ, עַד דְּהוּוּ וְכו': הִלְכּוּ. בַּעוּד שְׁהִיוּ הוֹלְכִים רְאוּ מְקוּם אַחַד שְׁמֵן בַּעֲשָׁבִים, וְנָהַר מִיָּם נִמְשַׁךְ בּוֹ. יִשְׁבוּ בַּעוּד שְׁהִיוּ יוֹשְׁבִים פְּרַח עוֹף אַחַד וְעֵבֶר לִפְנֵיהֶם. א"ר חֵיִיא נִלְךְ מִכָּאן, כִּי תִרְנַגְּלוּ הַבַּר, כְּלוּמַר שׁוֹדְדִים, נִמְצְאִים כָּאן. קָמוּ וְהִלְכּוּ. בַּעוּד שְׁהַחֲזִירוּ רִאשֵׁיהֶם לְאַחֲרֵיהֶם, רְאוּ שׁוֹדְדִים רוֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם. קָרָה לְהֵם נִס, וּמִצְאוּ לִפְנֵיהֶם אֶבֶן אַחַת שְׁבַה מְעַרָה אַחַת. נִכְנְסוּ שָׁם. וַיִּשְׁבּוּ שָׁם כָּל

שמוז ד"א כִּי אֵינְנוּ וְכו': פִּירוּשׁ אַחַר. כִּי אֵינְנוּ, הוּא כְּמוֹ שְׁנֵאמַר, אֵינְנוּ גְדוּל בְּבֵית הַזֶּה מִמְּנִי. שְׁאֵינְנוּ פִּירוּשׁוֹ אֵין, דְּהֵיִינוּ אֵין גְּדוּל בְּבֵית הַזֶּה מִמְּנִי אִף כָּאן כִּי אֵינְנוּ פִּירוּשׁוֹ כִּי אֵין, סַתֵּם, לְהִיוֹתוֹ כּוֹלֵל דְּבָרִים חֲרֻבָּה. א"ר אֵינְנוּ, כִּי הַקְּבִי"ה נִסְתַּלַּק לְמַעְלָה וְנִתְרַחַק מִן הַכֵּל. ב' אֵינְנוּ, שְׁאֵין עִמָּה בְּזוּגָא. ג' אֵינְנוּ, שְׁשִׁמוּ, שְׁהִיא הַשְׁכִּינָה, אֵינוּ שְׁמוֹ הַגְּדוּל, אֵלֹא הִיא בְּגִלוּת.
שמוח א"ר חֵיִיא מָאן וְכו': אר"ח, מֵאִיזָה מְקוּם הַתְּחִילָה הַשְׁכִּינָה לְהַגְלוּת. אָמַר לוֹ, מִבֵּית הַמְּקַדֵּשׁ, שְׁשֵׁם הִיְתָה שׁוּרָה. וְאַח"כּ הִיְתָה מִסְבַּכַּת כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאַח"כּ, כְּשִׁיצְאָה מִן הָאָרֶץ, עֲמַדָּה תוֹךְ הַמְּדַבֵּר, וַיִּשְׁבַּה שֵׁם ג' יָמִים. וְהוֹבִילָה הַהֶמוֹן וְהַמַּחֲנֹנֶת וְהַתּוֹשְׁבִים מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, מִירוּשָׁלַיִם, וְקִרְאָה עֲלֵיהּ, אֵיכָה יִשְׁבַּה בְּדַד וָגו'. כְּכֹו ר' חֵיִיא וְר' יוֹסִי.
שמוט אָמַר ר' יוֹסִי וְכו': אר"י, לֹא נִגְלוּ (דפויי דף כ' ע"ב)

קמז

ויקרא

ניקום מהקא, דנדאי ^ט כנגרי לטוריא הקא משתפחין, קמו ואזלו. עד דאָהדרו רישׂיהו, חמו אינון לסטין דנהטין אבְּתְרִייהו, אתְרַחיש לון ניסא, ואשְׁכחו קמִייהו ^י חד טינְרָא, וחד מעְרַתָּא ביה, עאלו תמן יתבו כל ההוא יומא וכל ליליא. **שנא** פתח רבי חזיא ואמר, ^{יא} ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו', כי הנני מושיעך מרחוק. מרחוק, מקרוב מפעי ליה. והא אוקמוה האי קרא, מרחוק, כד"א ושבו מארץ מרחק. אבל מרחוק, כההוא דכתיב ^{יב} מרחוק יי נראה לי. וכתיב ^{יג} ממרחק תביא לחמה. ומאן היא. עמיקא ^{יד} דנחלא, אתר דההוא נהר נגיד ונפיק. ושב יעקב, פִּינן דכתיב אל תירא עבדי יעקב, מהו ושב יעקב. אלא כמה ידְתַנִּינן, קודשא בריך הוא סליק לעילא לעילא, כמה דכתיב ^{יז} למה יי תעמוד ברחוק, ומההוא אתר רחוק הנני מושיעך.

שנב ושב יעקב, ^{יח} לאתריה, לאודווגא בכנסת ישראל. ושקט: דא יסוד. ושאנן, למשרי דיוגריה ^{יט} כה. ואין מתריד, מיצחק. כמה דאָתָּא אָמר, ^כ ויחרד יצחק תרדה גדולה ^{כא} ועל דא ^{כב} ופחד יצחק כתיב. וההוא פחד פד אתער, אסתלק יסוד לאתר אתרא, הה"ד ^{כג} פחדו בציון תטאים. בציון דייקא, ועל דא ואין מתריד, והשתא קב"ה שזיב לן מרחיק, ^{כד} ואסתיר לן בהאי אתר, בהשקט ובשלחה, ואין מתריד מכלא. דכד קב"ה עביד ניסא בכלא עביד.

מסורת הזהר

ת) ירמיה ל) תירומה רצא צ"א. א) ירמיה לא) שמות סא צ"צ. ב) (משלי לא) וירא סט צ"ב. ג) (תהלים י) בשלח פט צ"א. ד) (בראשית כז) תולדות סב צ"ה. ה) (בראשית לא) משפטים קג צ"צ. ו) (ישעיה לג) לעיל את ש"ד צ"ע.

חלופי גרסאות

כ נגדי; לנגרי, ל טהרייא. מ ונהרא. נ מוסיף דאמרן כי הנני מושיעך מרחוק דתנינן. ס מוסיף לאתריה לכורסייה. ע ביה. פ וסתיר.

דרך אמת דן כאן שכיחים חוצבי הרים והוא מלשון נגר ובר נגרא. ה) סלע אחת ומערה בתוכו.

מאמר

כל היום ההוא וכל הלילה. נגרי טוריא, היא חרוגם דוכיפת, שהיא תרנגול הבר (גיטין סח:). **שנא פתח ר' חייא וכו':** פרי"ח ואמר, ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו' כי הנני מושיעך מרחוק, שואל. מרחוק, מקרוב היה צריך לומר. והנה העמדנו מקרא הזה, אשר מרחוק הוא כש"א ושבו מארץ מרחק. דהיינו שסובב על המקום, אבל מרחוק, פירושו כההוא שכתוב, מרחוק ה' נראה לי. וכתוב ממרחק תביא לחמה. ומה הוא. הוא עומק הנחל, שהוא חכמה, שנקראת רחוק. כמ"ש אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, הוא המקום שנהר ההוא, שהוא בינה, נמשך ויוצא משם.

הסולם

הנני מושיעך מרחוק

כמ"ש למה ה' תעמוד ברחוק, שהוא חכמה כנ"ל, ומאותו מקום רחוק הנני מושיעך, דהיינו שישפיע משפע החכמה. ושב יעקב, היינו שז"א הנקרא יעקב, שב מחכמה, ויורד למקומו, להודווג עם כנסת ישראל, שהיא המלכות. ושקט, זהו יסוד. ושאנן, פירושו שהוא שאנן להשרות דירתו בה, בהמלכות. ואין מהריד, היינו מיצחק, שהוא קו שמאל ודינים, כש"א, ויחרד יצחק תרדה גדולה. וע"כ כת' ופחד יצחק, שהוא קו השמאל, ופחד ההוא כשנתעורר, נסתלק היסוד למקום אחר, ואינו משפיע למלכות. ז"ש פחדו בציון חטאים, שיפחדו מהדינים דקו שמאל הנקרא פחד, המסלק את היסוד שלא להשפיע למלכות, בציון הוא בדיק, כי ציון, הוא יסוד דמלכות שיסוד דז"א מסתלק ממנה מחמת הדינים דשמאל. ועל כן אומר, ואין מהריד ועתה הקב"ה הציל אותנו מרחוק, והסתיר אותנו במקום זה, במערה, בהשקט ובשלחה

(דפו"י דף כ"י ע"ב * דף כ"א ע"א)

ויקרא
שנה רבי יוסי פתח, ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי והלכתי וגו', מאי קא מיירי. אלא אמר ברק הואיל ורוח קדישא שריא עליה, בזכותה אשתויב, ולא לישרי עלי נוקא. ומה ברק סמיה על * אתתא לאשתנבא בגינה. און דאורייתא עמנא דהיא שמייה דמלפא קדישא, עאכ"ו.

שנה יתבו גו ההוא מערתא פל ההוא יומא, פד רמש ליליא, אתנהיר סיהרא במערתא. עברו תרי טייעי, ותמריהון טעינין מתמרא ומיכלא לגרמיהו שארי על מטולא. אמרי האי להאי, ונבית הכא, וניהב מיכלא ומשתייא לתמרי, ואון נעול למערתא דא. א"ל חכריה עד לא תניעול, תימא האי קרא דלא מתיישבא.

שנה א"ל מאי הוא. א"ל מלה תד, דכתיב ו^ח אודך לעולם פי עשית וגו'. מהו פי עשית, ולא פתיב מה. וכתיב כי טוב נגד חסידך. וכי לגבי אחרא לאו איהו טוב, לא הוה בידיה. אמר ווי^ח לטיוענא, דשבקנא לקב"ה בגינה. רבי חייא ור' יוסי דהוון יתבי במערתא תדו, א"ר חייא לרבי יוסי, ולא אמרית לך דכד עביד קב"ה ניסא, בכלא עביד. נפקו.

שנה פד נפקו אקדים ר' חייא ופתח, שלום שלום לרחוק. תרי שלמא

מסורת הזהר
(ז) (שופטים ד). (ח) (תהלים נב). (ט) (ישעיה נז) הקס"ז
צ אתתיה. ק ומכלא. ר נתיב. ו הא לון למיכלי ולמשתויא
ולחמרי. ת ליג נייעול. א לטיוענא; ל טייעה. ב בגינה.
עב צ"א.

דרך אמור [ז] שני סוחרים וחמוריהם היו טעונים מין ואכילתם היה מונח על המשוש שעל החמור ואמר א' לחבירו
נמתין כאן הרי יש לנו לאכול ולשתות ואנחנו נכנס למערה. [ז] עדיין לא אמרת פסוק זה שאינו מיושב.
[ח] אוי לסחורה שהנחת עבודתו ית' בשביל עסק ממון.

מאמר
ובשלוה ואין מחריד מכל, כי כשהקב"ה עושה נס בכלו הוא עושה.
שנה ר' יוסי פתח וכו': רי"פ, ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי והלכתי וגו'. שואל, מה הוא המובן. ומשיב, אלא אמר ברק, כיון שרוח הקדוש שורה עליה, אנצל בזכותה, ולא ישרה עלי נוק. ומה ברק סמך עצמו על אשה שינצל בזכותה, אנחנו, שהתורה עמנו, שהיא שמו של המלך הקדוש, על אחת כמה וכמה.

שנה יתבו גו ההיא וכו': ישבו בתוך המערה ההיא כל אותו היום. כשהחשיך הלילה, האירה הלבנה אל המערה. עברו שני סוחרים, וחמוריהם עמוסים מין ואוכל לעצמם. נחו על משאם. אמרו זה לזה, גלון כאן. ניתן מאכל ומשקה לחמורים, ואנו נכנס למערה זו. אמר לו חבירו, בטרם שנכנס תאמר לי מקרא הזה, שאינו מתישב עלי.

(דפו"י דף כ"א ע"א)

הסולם
שנה א"ל מאי הוא וכו': אמר לו מהו. אמר לו, מלה אחת, שכתוב, אודך לעולם כי עשית וגו'. מהו, כי טוב נגד חסידך. וכי לאחרים אינו טוב. הלא הקב"ה טוב לכל. לא היתה בידו תשובה. אמר, אוי לסחורה שלנו, שעזבנו בשבילה את הקב"ה. ר' חייא ור' יוסי שהיו יושבים במערה ושומעים דבריהם, שמחו. אמר ר' חייא לר' יוסי, ולא אמרתי לך, כשהקב"ה עושה נס בכלו הוא עושה. יצאו מן המערה, אל הסוחרים.

שנה פד נפקו אקדים וכו': כשיצאו, הקדים ר' חייא ופתח. שלום שלום לרחוק. שתי פעמים שלום כאן, אחד לרחוק ואחד לקרוב, והכל אחד, דהיינו לרחוק שנעשה קרוב, שזה הוא בעל תשובה, שמקדם היה רחוק, ועתה הוא קרוב. עוד, רחוק פירושו, כשהאדם מתרחק מן התורה הוא רחוק מהקב"ה, ומי

ק"ח ויקרא

הָקָא, חַד לְחֻק, וְחַד לְקָרֹב, וְכָלֵא חַד. לְחֻק, דְּאִתְעָבִיד קָרֹב. יָדָא הוּא מְאָרִיָּה דְתִשְׁבֵּה, קוּדְם יְהוּה רְחֻק, וְהִשְׁתָּא אִיהוּ קָרֹב. חַד רְחֻק, חַד בְּר נָש אִתְרְחִיק מְאֻרִיָּתָא. רְחִיק הוּא מְקַבֵּ"ה. וּמֵאֵן דְּקָרִיב לְאֻרִיָּתָא, קָרִיב יְהוּה קַבֵּ"ה בְּהַרְיָה, וְהִשְׁתָּא אִתְחַבְּרוּ עֲמֵנָא וְעוּלוּ לְמַעְרְתָא אֲתוּ יְאִינוּן יִטְיַעִין וְאִשְׁתַּתְּפוּ עִמָּהוּן. וְאִשְׁתַּנְקְלוּ לְחַמְרִיָּהוּ, וְאִתְקִנוּ לְמִיכַל, נְפִקוּ כְּלָהוּ לְפֻּם מְעֻרְתָּא.

שנח אָמַר חַד מִן יִטְיַעִין נִימְרוּ לֵן מְאָרִי דְאֻרִיָּתָא, הָאִי קָרָא אֻדְךָ לְעוֹלָם כִּי עֲשִׂיתָ וְאִקְוָה וְגו'. כִּי עֲשִׂיתָ, מַהוּ כִּי עֲשִׂיתָ, וְלֹא כְּתִיב מָה. וְכְתִיב כִּי טוֹב נִגְד חֲסִידֶיךָ, וְכִי לְגַבֵּי אֲחֵרָא לֹא הוּא כִּי טוֹב.

שנח א"ר חֲזִיא, כִּי עֲשִׂיתָ וְדָאִי, וּמַה עֲשִׂיתָ. לְעוֹלָם. דְּבָגִין הָאִי עוֹלָם, דְּעָבִיד קַבֵּ"ה וְאִתְקִין לִיה, אֻדְי בְּר נָש לְקַבֵּ"ה בְּכָל יוֹמָא. וְאִקְוָה שְׁמַךְ כִּי טוֹב נִגְד חֲסִידֶיךָ, הֲכִי הוּא וְדָאִי, לְקַבֵּל אִינוּן וְנָפְאִין, שְׁמָא דְקַבֵּ"ה טוֹב. וְלֹא לְקַבֵּלִי תִיבְיָא, דְּמִבְּזִין לִיה בְּכָל יוֹמָא וְלֹא מְשַׁתְּדְּלִי בְּאֻרִיָּתָא. אָ"ל, יְאוּת הוּא. אָכֵל מְלָה שְׁמַעְנָא מִבְּתֵר כּוֹתְלָא, וּמִסְתַּפִּינָא לְגַלְתָּא. אָמְרוּ לִיה רַבֵּי חֲזִיא וְרַבֵּי יוֹסִי, אִימָא מִילְךָ, דְּאֻרִיָּתָא לֹא אִיהוּ יְרוּתָא לְאַתֵּר חַד.

שנח אָמַר לוֹן, יוֹמָא חַד הוּינָא אָזִיל לְלוּד, עָאֲלָנָא לְמִתָּא, וְאִסְמַכְנָא גְרָמָאִי בְּתֵר כּוֹתְלָא חַד, וְר"ש בֵּן יוֹחָאִי הָהוּא בְּהַהוּא בֵּיתָא, וְשְׁמַעְנָא מִפּוּמִיָּה הָאִי קָרָא, אֻדְךָ לְעוֹלָם כִּי עֲשִׂיתָ. אֻדְךָ, דְּוֹד הַמְּלָךְ ע"ה אָמְרוּ, עַל יְהוּהוּא

חלוסי גרמאות

ג מוסיף תו לרחוק דא. ד הוא. ה לקב"ה וליג ליה. ו הני. ז ליג טייען. ח ואשתתחו. ט קמיהו. י ואתקינו. כ טייען לימרו. ל שכינתא. מ דקב"ה וליג המלך ע"ה; מוסיף לקב"ה אמרו. נ ליג ההוא.

דרך אמת טן נתנו כבלים לחמוריהם ברגליהם שלא יברחו כדרך שעושים עובדי דרכים ונתנו להם לאכול והוא מלשון לא יצו צורך שתרגמו כד תזיל לא תשיק אורחך והוא מבואר.

מאמר	הסולם	אודך לעולם כי עשית
ומי שקרוב לתורה, הקב"ה מקרב אותו עמו. ואמר אל הסוחרים, ועתה, התחברו עמנו ובואו אל המערה. באו אלנו הסוחרים ונשתתפו עמכם. הורידו המשאות מן החמורים ונתנו להם לאכול, ויצאו כולם אל פי המערה.	הסולם	משום עולם הזה שעשה הקב"ה והתקין אותו, מודה האדם להקב"ה בכל יום. ואקוה שמך כי טוב נגד חסידך. כך הוא ודאי, שכנגד הצדיקים שמו של הקב"ה הוא טוב. ולא כנגד הרשעים, שמבזים אותו בכל יום, שאינם עוסקים בתורה. אמר לו, אותו הסוחר, יפה הוא. אבל דבר שמעתי מאחורי הכותל, ואני מפתח לגלות. אמרו לו ר' חייא ור' יוסי, אמור דבריך. כי התורה אינה ירושה למקום אחד.
שנח אמר חד מן טעיין וכו': אמר אחד מן הסוחרים, יאמרו לנו בעלי התורה מקרא הזה, אודך לעולם כי עשית ואקוה וגו'. כי עשית , מהו כי עשית, שלא כתוב מה. וכתוב, כי טוב נגד חסידך, וכי לאחריים אינו טוב.		שנח אמר לו, יומוא כו': אמר להם, יום אחד הייתי הולך ללוד נכנסתי לעיר והסמכתי את עצמי אחר כותל אחד, ור"ש בן יוחאי היה באותו בית. ושמעתי מפיו, מקרא

(דפו"י דף כ"א ע"א)

ק"ט

ויקרא

עולם בתראָה, דאיהו עבד ם דָדוד מלְכָא אָחיד ביה בַּהוּא עוֹלָם, וּבִיה זְרִית מלְכוּתָא. וְאַקְוָה שְׁמַךְ כִּי טוֹב, דָּא קב"ה, ם בִּיחֻדָּא דְהָאֵי עֲלֵמָא דְאַקְרִי טוֹב. אִימְתִי אַקְרִי טוֹב. נְגַד חֲסִידִיק. מֵאן אֵינּוֹן חֲסִידִיק.

ש"ס אֵלָא אִית חֲסֵד וְאִית חֲסֵד, וְאַלִין אַקְרוּן חֲסֵדֵי דָוד הַנְּאֻמִּים. וְכֵד אִלִין חֲסֵדֵי דָוד ם אַתְּמִלִין מֵהוּא טִיבוּ דְנִגִידוּ דְעִתִיקָא קְדִישָׁא, כְּדִין אַקְרִי יְסוּד טוֹב. כְּדִין אֲשַׁתְּכַח טוֹב לְגַבִּיָהוּ. דְהָא ם כְּמָה דְאֲשַׁתְּכַח דְאִיהוּ בִיה, הַכִּי אִיהוּ מְבַסָּם לְהָאֵי עֲלֵמָא בַּתְרָאָה. וְכֵלָא אֲשַׁתְּכַח בְּכֻרְכָה, וְעַל דָּא דָוד ם הוּא מְחַכָּה לְהָאֵי דְרָגָא, דְנִהִיר לְהָאֵי עוֹלָם דְאִיהוּ אָחיד בִּיה.

ש"סא מִלִין אִלִין הַכִּי שְׁמַעְנָא לֹון, אָכֵל לָא יְדַעְנָא מֵאֵי הוּא. אָתוּ רַבִּי חֲיִיא וְרַבִּי יוֹסִי וְנִשְׁקוּ לִיה כְּרִישִׁיָה. אָמַר רַבִּי ם חֲיִיא, מֵאן חֲפִי עֵינִיק בְּעַפְרָא ר"ש בֵּן יוֹחָאֵי, דְאַנְתָּ בְּאַתְרָךְ וְאַנְתָּ מְרַעִישׁ טוֹרְיָא עֲלָאֵי, וְאַפִּילוּ צְפוּרִי שְׁמֵאֵי וְכֵלָא חֲדָאן בְּמִלוּלְךָ וְוִי לְעֲלֵמָא ם בְּהֵהִיא שְׁעֵתָא כֵּד תְּסַתְּלַק מִנִּיה.

ש"סב ם תוּ פִּתַח וְאַמַר הוּא גְבֻרָא, הָא מְלָה אַתְרָא שְׁמַעְנָא מִנִּיה בְּהֵהִיא שְׁעֵתָא, ם בְּקֶרָא דְכְּתִיב, ם וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֵל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאַל תַּחְנוּנֵינוּ וְגו' לְמַעַן אֲדַנִּי. וְאַמַר הַכִּי, אִי שְׁמָא דָּא ם מְעֲלִיא מְכֵלָא, שְׁפִיר הוּא, דְהַכִּי אַמְרִין עֲבִיד בְּדִיל מְלָכָא. אָכֵל שְׁמָא דָּא, הָא יְדִיעַ דְהוּא אָתַר בִּי דִינָא, דְמִנִּיה נִפִיק דִינָא לְעֲלֵמָא. מֵאן חֲמָא דְאַמְרִין לְמְלָכָא, עֲבִיד בְּגִין עַבְדְּךָ, אוּ בְּגִין מְלָה זְעִירָא מִנֶּךָ.

ח'לופי גרסאות

ס ודרה. ע ביסוד. פ מליין; אתגליין. צ כד אשתכח כמה
[; בכמה] דאיהו ביה. ק הוא. ר ליג בההיא שעתא.
ש עור. ת ליג בקרא. א מעלא; לעילא.

מסורת זוהר

(י' דניאל ט) שמות סו צ"ו.

אודך לעולם כי עשית

כך הוא מבשם את עולם האחרון הזה, שהוא מלכות, והכל נמצא בברכה. וע"כ היה דוד מחכה למדרגה זו, שהיא יסוד הנקרא טוב, המאיר לאותו עולם שהוא אחוז בו. דהיינו המלכות.

ש"סא מִלִין אִלִין הַכִּי וְכו': דְבָרִים אֵלוּ כֵךְ שְׁמַעְתִּי אוֹתָם, אֲבָל אֵינִי יוֹדַע מֵהֶם. בְּאוֹר ר' חֲיִיא וְר' יוֹסִי וְנִשְׁקוּ לוֹ בְּרַאשׁוֹ. א"ר חֲיִיא מִי יוֹכֵל לְכַסּוֹת עֵינֶיךָ בְּעַפְרָא ר' שְׁמַעוֹן, שֵׁאתָה בְּמִקוּמְךָ, וְאַתָּה מְרַעִישׁ הָרִים עֲלֵינוּ, וְאַפִּילוּ עוֹף הַשָּׁמַיִם שְׂמַחִים בְּדַבְּרְךָ. אוּי לְעוֹלָם בְּשַׁעָה הֵהִיא שְׁתַּסְּתַּלַּק מִמֶּנּוּ.

ש"סב תוּ פִּתַח וְאַמַר וְכו': עוֹד פִּתַח וְאַמַר, אוֹתוֹ הָאִישׁ, הַסּוּחוֹ, הִנֵּה דָבַר אַחַר שְׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ בְּאוֹתָהּ שַׁעָה, בְּמִקְרָא שְׁכַתוֹב, וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֵל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאַל תַּחְנוּנֵינוּ וְגו' לְמַעַן אֲדַנִּי. הוּא אִמַר כֵךְ. אִם שְׁ

הסולם

מאמר

מקרא הזה, אודך לעולם כי עשית. אודך, דוד המלך אמרו, על עולם שהוא האחרון, דהיינו מלכות, שהוא עשה, שדוד המלך אחוז בו בעולם הזה, וכו' ירש המלכות. ואקוה שמך כי טוב, זהו הקב"ה ביתוד עולם הזה שנקרא טוב, דהיינו יסוד. ומפרש הכתוב, מתי נקרא טוב, נגד חסידך. שואל, מי הם חסידך.

ש"ס אֵלָא אִית חֲסֵד וְכו': וּמְשִׁיב, אֵלָא יֵשׁ חֲסֵד וְיֵשׁ חֲסֵד, דְהֵינּוּ חֲסֵד עֲלִיוֹן שְׁהוּא חֲסֵד דו"א, וְחֲסֵד תַּחְתּוֹן, שְׁהוּא חֲסֵד הַמִּתְלַבֵּשׁ בְּמַלְכוּת דְרַךְ נו"ה, (כַּמ"שׁ יוֹחִי אוֹת קַע"ו) וְאַלוּ, שְׁבֻצָא וְהוּד, נְקָרָאִים חֲסֵדֵי דָוד הַנְּאֻמִּים, (כַּנ"ל תְּרוּמָה אוֹת תְּשַׁפ"ה) וְכַשְׂאֵלוּ חֲסֵדֵי דָוד, שְׁהֵם נו"ה, נְתַמְלָאוּ מִטוֹב הוּא הַנִּמְשָׁךְ מְעַתִּיקָא קְדִישָׁא, שְׁהוּא כְּתוּב, אוּ נְקָרָא הִיסוּד טוֹב, וְאוּ נִמְצָא טוֹב נְגַדְס, נְגַד חֲסִידִיק שְׁהֵם נו"ה. וְכַמוּ שְׁנִמְצָא שְׁהוּא, הִיסוּד, בּוֹ, בְּטוֹב, (דְּפוּרֵי דָף כ"א ע"א * דָף כ"א ע"ב)

קב

ויקרא

שמה אֵלָא הָכִי אֶצְטְרִיךְ, דְּשָׂמָא דָא אַתְקִין בֵּיתָא לְמַלְכָא, וְכִי מְקַדְּשָׁא לְתַתָּא, וְדָא יִאֲחִיד יְבָדָא, בְּגִין דְּאַתְקָשֵׁר דָא בְּדָא. וְכִד מְקַדְּשָׁא לְתַתָּא קָאִים בְּקִיּוּמִיהָ, הָאִי שְׂמָא לְעֵילָא קָאִים בְּקִיּוּמִיהָ. וְדָא הוּא פְּמָאן דְּאָמַר לְמַלְכָא בְּנֵי בֵּיתָא דָא, וְהִיכְלָא דָא, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכַּחַת מְטְרוֹנִיתָא דִּיתְבָּא לְבַר יִמְהִיכְלָהּ. אוּף הָכָא, וְהָאֵר פְּנִיךְ עַל מְקַדְּשֵׁךְ הַשָּׁמַם לְמַעַן אֲדָנִי. מ"ט לְמַעַן אֲדָנִי. דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח לְבַר מִן דִּינְרִיהָ.

שמה תְּוֹהוּ רַבִּי חֲזִיָא וְרַבִּי יוֹסִי, וְחֲדוּ בַּהּ הוּא לִילְיָא. בְּתַר דְּאֶכְלוּ, פְּתַח חֲבֵרִיהָ טִייעָא וְאָמַר, אִימָא קְמִיכוּ מְלָה חַד, דְּאִשְׁתְּדַלְנָא בֵּיהָ הָאִי יוֹמָא, הָאִי קָרָא דְכֶתִיב, מְזֻמּוֹר לְדוֹד בְּהִיּוֹתוֹ בְּמִדְבַר יְהוּדָה, דְּוֹד אָמַר שִׁירְתָּא, כִּד תְּוֹה עָרִיק מִחַמּוּי, אָמַר אֱלֹהִים אֵלַי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָ צְמָאָה לָךְ נַפְשִׁי וְגו'. אֱלֹהִים אֵלַי אַתָּה, דְּהָא בְּגַבְוָה אֲחִידָא תְּדִירָא. אֲשַׁחֲרֶךָ, וְכִי דוֹד הִיךְ יְכִיל לְשַׁחֲרָא לִיהָ לְקַב"ה, בְּאַרְעָא רְחִיקָא, וְאַתְתְּרֶךָ מְאַרְעָא דְשְׂכִינְתָּא שְׂרָיָא.

שמה אֵלָא, אַע"ג דְּאַתְתְּרֶךָ מִתְמָן, לֹא שְׂבִיק דִּידִיהָ לְשַׁחֲרָא לִיהָ לְקַב"ה. וְאַנָּא שְׂמַעְנָא, אֲשַׁחֲרֶךָ: פְּמָאן דְּאָמַר, אִיזִיל לְאַתְחַזָּא קַמָּךְ, בַּר דְּלֹא יְכִילְנָא. כִּף אֲשַׁחֲרֶךָ, בַּר דְּאָנָּא לְבַר מְאַתֵּר דְשְׂכִינְתָּא שְׂרָיָא. צְמָאָה לָךְ נַפְשִׁי, דְּהָא נַפְשָׁאִי יְוֹגֵפָא דִילִי תְּאִיבִין לְגַבְךָ, לְאַתְחַזָּא קַמָּךְ, וְלֹא יְכִילְנָא, בְּגִין דְּאָנָּא

מסורת הזהר (דניאל ט) לעיל אות שסב צ"י. (7) (תהלים סג) תרומה פג צ"ק. (ח) (שם) תרומה פד צ"ת.
ב וביתא דמקדשא. ג אחיות ד ליג בדא. ה שמו; מסיף שמא לעלם. ו תשתכח. ז מהיכליה; מהיכלא. ח לא. ט ומאי. י ליג בר. כ באתר דלא שריא שכינתא. ל תאיבא לגבך וגופא דילי.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

אלקים אלי אתה אשחרך

הסולם

מאמר

המלכות לחוץ מן משכנה, שהוא בית המקדש. (סדר) תוהו ר' חייא וכו': תמהו ר' חייא ור' יוסי, ושמתו בלילה ההוא. אחר שאכלו, פתח הסוחר חברו, ואמר, אומר לפניכם דבר אחד שעסקתי בו ביום הזה, מקרא זה שכתוב, מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה. שדוד אמר שירה כשברח מתתנו, והיה במדבר. שואל, למה אמר, אלקים אלי אתה אשחרך וגו' בארץ ציה וגו'. **אלקים אלי אתה** הרי פירושו, אשר בשם אלקים שהוא גבורה אני אחוז תמיד, להיותו במדבר. **אשחרך**, קשה, וכי דוד היה יכול לשחר את הקב"ה בארץ רחוקה, והוא גורש מן הארץ שהשכינה שורה בה שהיא ירושלים.

שם הזה אדני היה יותר חשוב מכל השמות, יפה הוא שאמר למען אדני, כי כך אמרים בני אדם עשה למען המלך. אבל שם הזה אדני, הרי ידוע, שהוא מקום בית דין דהיינו מלכות, שדינים יוצאים ממנו לעולם, מי ראה שיאמרו למלך עשה בשביל עבדך, או בשביל דבר הקטן ממך.

שמה אֵלָא הָכִי אֶצְטְרִיךְ וכו': ומשיב, אלא ודאי כך הוא צריך לומר, כמו שנאמר. כי שם הזה אדני, התקין בית למלך, ובית המקדש למטה וזה אחוז בזה, שהשם אדני שהוא השכינה, אחוז בבית המקדש. ששם משכנה, כי נתקשרו זה בזה, וכשבית המקדש למטה עומד בקיומו, שם הזה, אדני, למעלה עומד בקיומו. וזה הוא דומה, כמי שאמר למלך, בנה בית הזה והיכל הזה, כדי שלא תהיה המלכה יושבת מחוץ להיכלה. אף כאן, והאר פניך על מקדשך השמם למען אדני, פירושו, מה הטעם שאני מבקש על מקדשך השמם, הוא למען אדני, שלא ימצא השם אדני, שהיא (דפו"י דף כ"א ע"ב)

שמה אֵלָא אַע"ג דְּאַתְתְּרֶךָ וכו': ומשיב, אלא אע"פ שדוד גורש משם, לא עזב את שלו, לשחר את הקב"ה. ואני שמעתי, **אשחרך**, פירושו, כמי שאמר, אלך להתראות לפניך רק שאיני יכול. כך, אשחרך, אבל אני מחוץ למקום שהשכינה שורה בו, ואיני יכול לשחר

קכא

ויקרא

בארץ ציה ועיף בלי מים, דהא ארץ ציה ועיף אקרי לבר מאתר דשכינתא שריא. בגין דמים חיים לא שכיח הקא. ומאן אינון מים חיים. דא שכינתא, דכתיב ובה באר מים חיים, וע"ד ארץ ציה ועיף בלי מים פתיב.

שסו אמרו רבי חייא ור' יוסי, ודאי אורחא פקינא קמן, עאלו למערפתא ודמכו. בפלגו ליליא, שמעו קל חיותא במדברא דנהמי. אפתרו. אמר ר' חייא, הא עידן הוא לסייעא לכנסת ישראל, דהיא משבחת למלכא. אמרו, כל חד וחד לימא מלה ממה דשמע וידע באורייתא, יתבו בלהו.

שסז פתח רבי חייא ואמר, למנצח על אילת השחר מזמור לדוד. מאן אילת השחר. דא כנסת ישראל. דאקרי אילת אהבים ויעלת חן. וכי אילת השחר, ולא וכל יומא. אלא, אילת: מההוא אתר, דאקרי אילת אהבים ויעלת חן. והיא אתיא מההוא אתר דאקרי שחר, כד"א (א/ו) פשחר נכון מוצאו, ודוד מלכא על כנסת ישראל קאמר דא, משמע דכתיב על אילת השחר.

שסח תא חזי, בשעתא דרמש ליליא, פתחין סתימין דעלאי ופתאי משתפתי. וכל אינון רחיקין, מתערין ואזלין ושטאן כל עלמא, ומתדרין על

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(1) (בראשית כו) זהר חדש ד ט"ג שכיח סב ט"א ש"ב. (2) (תהלים כב) שמות נ צ"ח. (3) (משלי ה) חלק ג' פה: קסו: רמג. (4) (הושע ו). אהבים ויעלת חן והיא אתיא מההוא אתר דאקרי שחר ודוד ומשמע דכתיב על אילת השחר. ק והיא אתיא מההוא השחר ודודין מלכא וליג מן וכי עד מההוא. ד ל"ג כל. ו משתככי.

דרך אמת י נכנסו למערה והיו ישינים שם. כן היו מקצים משינתן.

אילת השחר

הסולם

מאמר

אילת אהבים ויעלת חן. שואל, וכי אילת השחר, היא, המלכות, ולא בכל היום. ומשיב, אלא הפירוש הוא, אילת, מאותו מקום הנקרא אילת אהבים ויעלת חן, והיא באה ממקום שנקרא שחר, כש"א, כשחר נכון מוצאו. שהוא חסד. ודוד המלך אמר זה על כנסת ישראל, שזה משמע, משכתוב על אילת השחר. שהיא המלכות בעת שמתלבשת בחסד.

לשחר אותך. צמאה לך נפשי, כי נפשי וגופי משתוקקים לך להתראות לפניך, ואיני יכול, משום שאני בארץ ציה ועיף בלי מים, כי מחוץ למקום שהשכינה שורה, נקרא ארץ ציה ועיף, משום שמים חיים אינם נמצאים כאן, ומה הם מים חיים. זו היא השכינה, שכתוב בה, באר מים חיים. וע"כ ארץ ציה ועיף בלי מים כתוב.

שסו אמרו רבי חייא וכו': אמרו ר"ח ור' יוסי, ודאי, שהדרך מתוקן לפנינו. נכנסו אל המערה, וישנו. בחצות לילה שמעו קול חיות המדבר נהמים. והקיצו. אמר ר' חייא, הנה הוא הזמן לעזור לכנסת ישראל דהיינו המלכות, שהיא משבחת את המלך, דהיינו ז"א. אמרו, כל אחד ואחד יאמר דבר, ממה ששמע ויודע בתורה. ישבו כולם.

שסז פתח ר' חייא וכו': אמרו ר"ח ור' יוסי, ודאי, שהדרך מתוקן לפנינו. נכנסו אל המערה, וישנו. בחצות לילה שמעו קול חיות המדבר נהמים. והקיצו. אמר ר' חייא, הנה הוא הזמן לעזור לכנסת ישראל דהיינו המלכות, שהיא משבחת את המלך, דהיינו ז"א. אמרו, כל אחד ואחד יאמר דבר, ממה ששמע ויודע בתורה. ישבו כולם.

שסח פתח ר' חייא וכו': אמרו ר"ח ור' יוסי, ודאי, שהדרך מתוקן לפנינו. נכנסו אל המערה, וישנו. בחצות לילה שמעו קול חיות המדבר נהמים. והקיצו. אמר ר' חייא, הנה הוא הזמן לעזור לכנסת ישראל דהיינו המלכות, שהיא משבחת את המלך, דהיינו ז"א. אמרו, כל אחד ואחד יאמר דבר, ממה ששמע ויודע בתורה. ישבו כולם.

(דפו"י דף כ"א ע"ב)

קכב

ויקרא

גופי בני נשא, וסחרי לאתרייהו ולערסייהו. וקמאן דיוקנא דמלכא קדישא, ומסתפי. דהא אאתקפו בערסייהו במלי דשמא קדישא. ובני נשא, נשמתהון סלקין כל חד וחד פדחוי ליה, והא אוקמוה. ופאה חולקיהון דצדיקייא, דנשמתהון סלקין לעילא, ולא מתעפבי באתר אתרא דלא אצטריך.

שסט פד אתפלג ליליא, פרוזא קאים וקריו, ופתחין פתיחו. פדין רוחא חד דסטר צפון אתער, ואקיש ככנור דדוד, ומנגן מאליו. ושבת למלכא, וקב"ה משתעשע בצדיקייא בגנתא דעדן.

שע ופאה חולקיה מאן דאתער בההוא זמנא ואשתדל באורייתא, וכל מאן דקאים בההוא זמנא ואשתדל באורייתא, אקרי חכמיה דקב"ה וקנסת ישראל. ולא עוד, אלא דאלין אקרון אחים ורעים ליה. דכתיב למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך. ואקרון חברים ובהדי מלאכין עלאין, ומשריין עלאין, דכתיב חברים מקשיבים לקולך.

שעא פד אתי קמא, פרוזא קאים וקריו, ופתחין דסטר דרומא אתפתחו. ומתערין ככבים ומזלות, ופתחין דרחמין אתפתחו. ומלכא יתיב וקביל תושבתון. פדין כנסת ישראל נטלא לאינון מלין וסלקא. וכל אינון חברים אחידין בגדפהא, ומלייהו אתיין ושריין בחיקא דמלכא. פדין פקיד מלכא, למכתב כל אינון מלין.

שעב ובספרא כתיבו כל אינון בני היכליה, וחוטא דחסד אתמשך

חלופי גרמאות

מסורת הזהר

(9) (תהלים קכב) וישב טו צ"א. (5) (שיר ח) לך ז צ"א. ת ליג קדישא. א אתקפא בערסיה. ב אשתכח. ג אשתעשע. ד ליג ואשתדל באורייתא. ה ריעין. ו ליג בהוי מלאכין עלאין ומשריין עלאין. ז ותושבתון קביל. ח ליג נטלא לאינון מלין וסלקא. ט אחרין בגרפייהו. י נפק. כ ליג למכתב כל אינון מלין. ל היכלה.

אית השחר

הסולם

מאמר

עליונים ומחנות עליונים, שכתוב, חברים מקשיבים לקולך.

למעלה בעת שנתם, ואינון מתעכבות במקום שאינו צריך.

שעא כד אתי יממא וכו': כשבא היום כרוז עומד ומכרין, והפתחים של צד דרום נפתחים, ומתעוררים הכוכבים והמזלות, ופתחי הרחמים נפתחים, והמלך יושב ומקבל תשבחות מן החבורים, שקמו בלילה. או כנסת ישראל לוקחת אלו דברי התשבחות, ועולה אל המלך, שהוא ז"א. וכל אלו התכרים שקמו בלילה, אתוים בכנפיה של המלכות, ודברי התשבחות שלהם באים ושורים בחיק המלך. או מצוה המלך לכתוב כל אלו הדברים.

שסט כד אתפלג ליליא וכו': כשנחלק הלילה, כרוז עומד ומכרין, ופותחים הפתחים. או מתעורר רוח אחד של צד צפון, שהוא הארת חכמה שבקו השמאל, ומכה בכנורו של דוד, שהוא המלכות, ומנגן מאליו, ומשבתת את המלך, ז"א. והקב"ה משתעשע עם הצדיקים בגן העדן. (כמ"ש לעיל לך דף נ"ג ד"ה פירוש ועי', ויחי קל"ח ד"ה פירוש).

שעב ובספרא כתיבו כל וכו': ובספר כתובים כל אלו בני היכלו, הקמים בלילה, וחוט של חסד נמשך עליהם ביום, שמחוט של חסד ההוא מתעטר האדם בעטרה של המלך

שע זכאה חולקיה מאן וכו': אשרי חלקו מי שמקיץ משנתו בזמן ההוא ועוסק בתורה, וכל מי שקם בזמן ההוא ומשתדל בתורה, נקרא חבירו של הקב"ה וכנסת ישראל. ולא עוד, אלא שאלו נקראים אחים ורעים אליו, שכתוב, למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך. ונקראים חברים עם מלאכים (דפו"י דף כ"א ע"ב *) דף כ"ב ע"א)

קבג

ויקרא

עליהו, דמההוא חוטא אתעטר ב"ג בעטרא דמלכא, ומגיה דחלין עלאין ותפאין, הווא עאל בכל תרעי מלכא, ולית מאן דימחי בידוי. ואפילו בזמנא דמאריהון דדינא קיימין למידן עלמא, לא דינין עליה דינא. בגין דהא אתרשים ברשימו דמלכא, דאשתמודעא דאיהו מהיכלא דמלכא, ובגין דא לא דינין עליה דינא. זכאה חולקיהון דצדיקיא דמשתדלי באורייתא, וכל שכן בזמנא דמלכא תאיב על מלי דאורייתא.

שעג) ת"ח, וזא דמלה, לא קיימא פנסת ישראל קמי מלכא אלא באורייתא. וכל זמנא דישראל בארעא אשתדלו באורייתא. פנסת ישראל שראת עמהון. פד אתבטלו ממלי אורייתא, לא יכלא לקיימא עמהון שעטא תדא. בגיני פה, בשעטא דכנסת ישראל אתערת לגבי מלכא באורייתא, ואתקייף חילהא, ומלכא קדישא תדי לקבלא * לה.

שעג) וכל זמנא דכנסת ישראל אתת לקמי מלכא, ואורייתא לא אשתכחת עמה, כביכול תשש חילהא. ווי לאינון דמחלשין חילא דלעילא, בגיני פה, זכאין אינון דמשתדלי באורייתא, וכ"ש בההיא שעטא דאצטריק דלאשתתפא בה בכנסת ישראל. כדין קב"ה קארי עליה, ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בד אתפאר.

שעה) רבי יוסי פתח ואמר, משא דומה אלי קורא משעיר שומר מה מליקה שומר מה מליל. האי קרא אוקמוה חכרייא, בכמה אתר. אבל משא

חלופי גרסאות

ו ואפילו בזמנא דמאריה דינא קיימין למידן עלמא הוא עאל בכל תרעי מלכא ולית מאן דימחי בידוי ואינון מאריהון דינא לא; ל"ג מן הוא עד ואפילו. ל"ג קיימין למידן עלמא. ו דהוא. ו דהא כל. ו אתקייף. צ לון. ק אשתכח. ד ל"ג לאשתתפא.

מסורת הזהר

(ק) (ישעיה מט) יתרו טו צ"ר. (ר) (ישעיה כא) תולדות עג צ"א צ"ב זחר חדש ח ט"א שכ"א שליט ש"מ.

אילת השחר

שעה אחת. משום זה בשעה שכנסת ישראל מתעוררת אל המלך בתורה של התחוננים, מתחזק כחה, והמלך הקדוש שמח לקבל אותה. שעד) **וב"ז זמנא וכו':** וכל זמן שכנסת ישראל באה לפני המלך, והתורה אינה נמצאת עמה, כביכול, תש כחה. אוי לאלו המחלישים כח של מעלה. משום זה, אשרי הם מי שעוסקים בתורה, וכל שכן בשעה ההוא שצריכים להשתתף עם כנסת ישראל, דהיינו בחצות לילה, (כנ"ל לך דף נ"ג ד"ה פירוש) אז הקב"ה קורא עליו, ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

שעה) **ר' יוסי פתח וכו':** רי"פ ואמר, משא דומה אלי קורא משעיר שומר מה מלילה שומר מה מליל. מקרא זה העמידו החברים בכמה מקומות. אבל משא דומה פירוש. כל זמן

מאמר

המלך, שה"ט ג"ר, ומתיראים ממנו עליונים ותחתונים, הוא נכנס בכל שערי המלך, ואין מי שימחה בידו. ואפילו בזמן שבעלי הדין עומדים לדון העולם, אינם דנים עליו דין. משום שהוא נרשם ברשימת המלך, שנודע שהוא מהיכל המלך, ומשום זה אינם דנים עליו דין. אשרי חלקם של הצדיקים העוסקים בתורה, וכל שכן בזמן שהקב"ה משתוקק לדברי תורה. דהיינו בחצות לילה. (כנ"ל לך דף נ"ג ד"ה פירוש).

שעג) **ת"ח רזא דמ"ה וכו':** בוא וראה, סוד הדבר הוא, שאין כנסת ישראל עומדת לפני המלך, ז"א, אלא בתורה. וכל זמן שישראל שבארץ עוסקים בתורה, כנסת ישראל שורה עמהם, כשנתבטלו מדברי תורה אין כנסת ישראל יכולה להמצא עמהם אפילו (דפו"י דף כ"ב ע"א)

קבד

ויקרא

דומה, כל זמנין ד'יש'ראל אשת'כחו בגלותא, את'ידע זמנא וקצא דלהון, וזמנא וקצא דתהוא גלותא. ו'גלותא ד'אדום, הוא מש'א דומה, דלא אתגלייא ולא את'ידע כ'אינון א'ת'רנין.

שעו קב"ה א'מר, א'לי קורא מש'עיר, קלא ש'מענא בגלותא דש'עיר, אינון ד'דחקי ב'ע'ניהו, אינון ד'ש'כבי לעפ'רא. ומאי א'מרי. שומר מה מל'לה שומר מה מל'ל אינון ת'בען לי על מטרונ'יתא, מה ע'בדית מן מטרונ'יתא דילי.

שעו כ'דין קב"ה כ'ניש לפמליא דיליה, וא'מר, חמו כ'ני ר'חימי, ד'אינון ד'חיקין בגלותא, ו'ש'כין צ'ערא דלהון, ות'בעין לי על מטרונ'יתא. וא'מרי, שומר: אנת ד'אקרי שומר, אן הוא ש'מיר'ה ד'ילך אן הוא ש'מיר'ה ד'בית'ה. מה מל'לה: מה ע'בדת מל'לה, ח'כי נ'טרת לה. מה מל'ל. ד'הא לזמנין א'ת'קרי ל'לה, ולזמנין א'ת'קרי ל'ל, ה'ה"ד ל'ל ש'מורים הוא. וכת'יב הוא הל'לה ה'זה.

שעו כ'דין קב"ה א'תיב לון, ה'א ש'מיר'ה ד'ידי אשת'כח, ד'הא א'נא זמין לקבל'ה, ולאשת'כחא ב'ת'דה, ה'ה"ד א'מר שומר, ה'הוא ד'נטיר ב'ית'א, א'ת'א ב'קר וגם ל'לה. ד'הא ב'קדמ'יתא א'סת'לק לעילא לעילא, ו'סליק ל'הוא ד'ב'קר ד'אזדמן ב'יה ת'דיר'א. ה'ש'ת'א א'ת'א ב'קר. ה'א זמין לא'ת'חבר'א ב'ל'לה. וגם ל'לה, ה'א זמין א'ת'א. א'כל ו'ב'גיניכון א'ת'עפ'כו. וא' אתון כ'עאן ד'א, על מה אתון מת'עכ'בי, שובו. שובו ב'ת'שוב'ה. כ'דין א'ת'יו, א'תו ל'גבאי, ו'נ'חוי כ'לא ב'מדור'א

מסורת הזהר

(ש) (שמות יב) תרומה ל צ"ה.

ח'ופי גרסאות

ש והאי גלותא, ת בהנה, א דילן, ב אסתלקת, ג סליק, ד אתר, ה בה, ו בגיניחון.

מאמר

הסולם

שומר מה מל'לה

זמן ישראל נמצאים בגלות נודע הזמן והקץ שלהם, והזמן והקץ של הגלות היא. אבל גלות אדום היא מש'א דומה, שלא נגלה ולא נודע הקץ שלו כאלו האחרים.

שעו קב"ה א'מר א'לי וכו': הקב"ה א'מר, א'לי קורא מש'עיר, שפירוש, קול שמעתי בגלות של ש'עיר, מאלו הנלחצים ביניהם, מאלו השוכבים לעפר. ומה אומרים. שומר מה מל'לה שומר מה מל'ל. שהם מבקשים ממני על המלכה שלי, הנקראת לילה, ואומרים, מה עשית מן המלכה שלי.

שעו כ'דין קב"ה כ'ניש וכו': אז הקב"ה הקהיל את הפמליא שלו, ד'חיינו המלאכים העליונים הקרובים אליו, ואמר, ראו את בני האהובים, שהם נלחצים בגלות, ועוזבים הצער שלהם, ומבקשים על המלכה, ואומרים לי שומר, אתה שנקרא שומר, איפה היא השמירה שלך, איפה היא השמירה של ביתך. מה מ'ל'לה, מה עשית מל'לה, ון

(דפו"י דף כ"ב ע"א)

קבה

ויקרא

תָּדָא, וְיִכְלָנָא גַתּוּב לְאַתְרָנָא. הַה"ד ^ח וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ, וְהָשִׁיב לָא נְאֻמְרִי, * אֵלָא וְשָׁב תְּרִין וְשָׁב וְשָׁב כְּתִיב הִכָּא. אֵלָא, חַד לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וְחַד לְקַב"ה. הַה"ד וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְשָׁב וְקַבְּצָךְ מִכָּל הָעַמִּים.

שעט פתח ההוא טייעא ואמר, ^א בְּרִין יְחַד כְּכַי בְּקָר וּיְרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. ת"ח, כַּד קַב"ה אֶתִּי לְאַשְׁתַּעֲשָׂע עִם צְדִיקָיָא בְּגִנְתָּא דְעָדָן, כָּל מְלִי דְעָלְמָא תַּתְּאָה, וְכָל עֲלָאִין וְתַתְּאִין מִתְעַרְוּ לְקַבְּלִיהּ. וְכָל אֵילָנִי דְכַגְנִתָּא דְעָדָן, פִּתְחֵי שְׁבָחָא לְקַבְּלִיהּ. הַה"ד, ^ב אֲזַ וְיִרְנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר מִלְּפָנֵי יְיָ כִּי בָא. וְאִפִּילוּ עוֹפֵי דְאַרְעָא, כְּלִהּוּ מִרְחֲשֵׁי שְׁבָחָא קַמִּיהּ. כַּדִּין ^ג שְׁלֵהוּבָא נִפְקֵי, ^ד וְכַטְשׁ בְּגַדְפוּי דְתַרְנֻגְוֵלָא, וְקַרִי וְשָׁבַח לְמַלְכָּא קְדִישָׁא. וְקַרִי לְבְנֵי נְשָׂא דִישְׁתַּדְלוּן בְּאוּרִייתָא, וְכַשְׁבָּחָא דְמַאֲרִיהוֹן, וְכַפּוּלְתַּנְיָה. וּפְאָה חוּלְקִיהוֹן דְמָאֵן דְקַיִימִין מְעַרְסִייהוּ, לְאַשְׁתַּדְלָא בְּאוּרִייתָא.

שפ כַּד אֶתִּי צַפְרָא, פִּתְחִין דְדְרוּמָא נִפְתַּחִין, וְתַרְעֵי דְאַסְנוּתָא נִפְקִין לְעָלְמָא, וְרוּחָא דְמַזְרַח אֲתַעַר, וְרַחֲמֵי אֲשַׁתְּכַחוּ, וְכָל אֵינוֹן כְּכַבֵּי * וּמְזִלֵי דְמַמְנָן תַּחְתּוֹת שׁוּלְטַנְיָה דְהַאי בְּקָר, כְּלִהּוּ פִּתְחִין שְׁבָחָא וְזַמְרִין לְמַלְכָּא עֲלָאָה. הַה"ד, בְּרִין יְחַד כְּכַי בְּקָר וּיְרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, מֵה בְּעָאֵן הִכָּא בְּנֵי אֱלֹהִים, דְאֵינוֹן מְזַמְנִין תְּרוּעָה בְּהַאי בְּקָר, * וְהָא כָּל דִּינִין אֲתַעְבְּרוּ בְּזַמְנָא דְחַסְדֵּי אֲתַעַר בְּעָלְמָא. אֵלָא וּיְרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, הָא אֲתַבְּר תּוֹקְפָא דְדִינִין קְשִׁיין, אֲתַבְּר חֵילָא דְלַהוֹן, כַּד"א * רַעַה הַתְּרוּעָה אֲרִיךְ.

מפורת הזהר
ח (דברים ל) וירא קנר צ"ב. א (איוב לח) ב"ב כט צ"ד. ב (ד"ה א טו) לך ג צ"ג. ג (ישעיה כד) חלק ג' לו. תקנוי זהר ת"ג.
חלופי גרסאות
ז וכלא. ח עלאה. ט תרנגולא בטש בגרפוי וליג שלהובא נפק. י בשבחה ובפולחנא דמאריהון וליג באורייתא. כ ל"ג ומולי. ד דהא.
דרך אמת לן מכה בכנפיו וקורא כדרך התרנגולים והוא המכריז למעלה.

מאמר
כלנו במדור אחד, וכלנו נשוב למקומותינו. ז"ש, ושב ה' אליך את שבותך. והשיב לא נאמר, אלא ושב, כי ב' פעמים ושב נאמר כאן, אחד לכנסת ישראל שתשוב להקב"ה, ואחד להקב"ה שישוב לכנסת ישראל. ז"ש ושב ה' אליך את שבותך ושב וקבצך מכל העמים.
שעט פתח ההוא טייעא וכו': פתח סוחר ההוא ואמר, בְּרִין יְחַד כְּכַי בְּקָר וּיְרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. בוא וראה, כשהקב"ה בא להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן, כל הדברים, דהיינו המדרגות, שבעולם התחתון, שהוא המלכות, וכל העליונים והתחתונים מתעוררים כנגדו, וכל האילנות, שהם המדרגות, שבגן עדן פותחים בשבחים כנגדו, ז"ש, אז ירננו עצי יער מלפני ה' כי בא. ואפילו העופות שבארץ, (דפו"י דף כ"ב ע"א *) דף כ"ב ע"ב)

הסולם
ברן יחד ככבי בקר
כולם דובבות שבת לפניו. אז יוצאת שלהבת ומכה בכנפיו של התרנגול, וקורא ומשבח למלך הקדוש, וקורא לבני אדם שישתדלו בתורה, ובשבח אדונם ובעבודתו. אשרי חלקם של אותם הקמים ממתנם לעסוק בתורה.
שפ כַּד אֶתִּי צַפְרָא וכו': כשבא הבקר, הפתחים שבדרום, שהוא החסד, נפתחים, ושערי רפואה יוצאים לעולם, ורוח מזרח, שהוא ז"א, נתעורר, ורחמים נמצאים, וכל אלו הכוכבים ומזלות, שהם מדרגות הממונים תחת ממשלתו של בקר הזה, שהוא יסוד המאיר חסדים, כולם פותחים בשבח ובזמירות למלך העליון. ז"ש, בְּרִין יְחַד כְּכַי בְּקָר וּיְרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. שואל, מה רוצים כאן בני אלקים, שהם דין, שמזמינים תרועה בבקר הזה, שהוא זמן החסד, והרי כל הדינים נעברים בזמן שהחסד

קבו

ויקרא

שפא וְכַל כֶּהֱ, בְּגִין דְּהַאי בְּקָר אַתְּעָר בְּעֶלְמָא, וְאַבְרָהָם אַתְּעָר וְאַתִּי לְמַנְטֵע אֲשֶׁל בְּבָאָר שְׁבַע. מְלָה דָא הָכִי ׀ שְׁמַעְנָא לָהּ, בְּבָאָר שְׁבַע וְדָא, וְכַתִּיב ׀ וַיִּקְרָא שֵׁם בְּשֵׁם יְיָ אֵל עוֹלָם.

שפב פִּתַח תְּכַרְיָה טַיִיעָא וְאָמַר, ׀ הַבְּקָר אֹר וְהַאֲנָשִׁים שְׁלַחוּ וְגו', מֵאֵי הַבְּקָר אֹר. הָכִי אֹלִיפְנָא, מַהוּ בְּקָר. אֲלָא בְּזַמְנָא דְאַתִּי צַפְרָא, וְדִינִין מִתְּעַבְרָן, וְחֲסֵד בְּעָא לְאַתְּעָרָא, כָּל אֵינֹן דְאַתְיִין מִסְטָרָא דָא, ׀ מְבַקְרִי לְאַתְרִיָּהוּ, לְזַמְנָא בְּרַכָּאן לְעֶלְמָא. וְדָא ׀ הוּא הַבְּקָר אֹר, דְּהָא רַחֲמֵי מִתִּישְׁבִּי לְעֶלְמָא, וְחֲסֵד קָאֵי בְּאַתְרִיָּה, כְּדִין הוּא בְּקָר אֹר. וְכַתִּיב ׀ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב.

שפג תָּא תְּוִי, כְּלָא הוּא בְּדַרְגִין יְדִיעָן. לִילְיָא, הָא יְדִיעָא. בְּקָר אֹר, ׀ הָא יְדִיעָא, וְהוּא דְרָגָא עֲלָאָה דְאַשְׁתַּכַּח בֵּיה תְּדִירָא. אֵימְתִי. כְּד נְהִיר שְׁמָשָׁא. שְׁמָשָׁא יְדִיעָא, וְהוּא דְרָגָא עֲלָאָה, דְמְבַסָּם לְכֻלָּא, וְנְהִיר לְכֻלָּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, ׀ כִּי שְׁמֵשׁ וּמַגֵּן יְיָ אֱלֹהִים. וְהַאי בְּקָר אֹר, נְהִיר מִשְׁמָשָׁא, וְדָא נְהִיר ׀ לְלִילְיָא. בְּגִין כֶּהֱ, כְּלָא תְּלִיָא דָא בְּדָא. וְהַאי בְּקָר אֹר כְּד אַתְּעָר, כָּל בְּנֵי עֶלְמָא אַתְּאַתְדָן בְּאַתְרוּתָא בְּחֻדוּתָא, וּמִשְׁתַּכַּחֵי בְּעֶלְמָא, וְהַשְׁתָּא הָא נְהִיר יְמָמָא, עֵידָן רְעוּתָא הוּא, לְמַהֲךָ בְּאֹרְחָא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז שמש; שמענו. ו מפקדי. ס הוא בקר בקר אור. ע ל"ג הא. 9 ליליא.

ד (בראשית כא) חלק גי נב: זהר חדש ס ט"ב שי"ז.
ה (שם מד) מקן סא צ"ל. ו (בראשית א) בי"א נ צ"א.
ז (תהלים פד) שמות ט צ"ח.

מאמר

הסולם

הבקר אור

שהחסד נתעורר בעולם. ומשיב, אלא ויריעו כל בני אלקים, פירוש, שנשבר תוקף דינים הקשים, ונשבר הכח שלהם, כי ויריעו פירושו שנשברו, כש"א רועה התרועעה ארץ.

שפא וּכְלָא כֶּהֱ בְּגִין וְכו': וְכַל כֶּהֱ, שֶׁהַתְּרוּעָה הַזֶּה נִתְעוֹרַר בְּעוֹלָם, וְהַבְּקָר הוּא חֲסֵד, נִתְעוֹרַר, וְכָא לְנִטּוּע אֲשֶׁל בְּבָאָר שְׁבַע. אֲשֶׁר אֲשֶׁל הוּא ז"א וְבָאָר שְׁבַע הִיא מַלְכוּת, שְׁעִי אֲבֵרָהֶם שֶׁהוּא חֲסֵד נִתְיַחֲדוּ ז"א וּמַלְכוּת. וְדָבָר זֶה כֶּךָ שְׁמַעְתִּי, בְּבָאָר שְׁבַע וְדָא, שֶׁהִיא מַלְכוּת. וְכַתּוּב, וַיִּקְרָא שֵׁם בְּשֵׁם ה' אֵל עוֹלָם. דְּהֵינּוּ יַחַד ז"א וּמַלְכוּת. כִּי הוֹי"ה הוּא ז"א, אֵל עוֹלָם הִיא מַלְכוּת.

בריכו

שפב פִּתַח הַבְּרִיָּה טַיִיעָא וְכו': פִּתַח חֲבֵרו הַסֹּהַר וְאָמַר, הַבְּקָר אֹר וְהַאֲנָשִׁים שְׁלַחוּ וְגו'. מַהוּ הַבְּקָר אֹר. וּמְשִׁיב, כֶּךָ לְמַדְתִּי, מַהוּ בְּקָר, הֵינּוּ בְּזַמְנָן שְׁבָא הַבְּקָר, וְהַדִּינִים נִעְבְּרִים, וְחֲסֵד רֹעֵה לְהַתְּעוֹרַר, כָּל אֵלוּ הַבָּאִים מִצַּד הַזֶּה, מִצַּד הַחֲסֵד, מְבַקְרִים אֶת מְקוּמָם, דְּהֵינּוּ חֲסֵד, לְהַמְצִיא בְּרֻכּוֹת לְעוֹלָם. וְזֶהוּ, הַבְּקָר

(דפו"י דף כ"ב ע"ב)

קבו

ויקרא

שפד בריכו לון רבי חייא ורבי יוסי, ונשקו לון ברישייהו, ושררו לון. אמר ר' חייא לרבי יוסי, בריך רחמנא, דתקין ארחנא קמן, ודאי קב"ה שדר לון גבן. זכאין אינון דמשתדלי באורייתא, ולא ארפין מינה שעתא חדא. נפקו רבי חייא ורבי יוסי, ואזלו לארחייהו. אמר רבי יוסי, ודאי רחמיותא דלבאי קשיר באלין טייעי. א"ר חייא, לא תוהנא על דא, דהא ביומוי דרבי שמעון, אפילו צפרי שמיא מרחשן חכמתא, דהא מלוי אשתמודען לעילא ותתא.

שפה פתח רבי חייא ואמר, ויאמר יי' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וגו'. ת"ח, כל זמנא דהוה משה קיים בעלמא, הוה ממחי * בידייהו דישאל, בגין דלא ישתכחון בתיובא קמי קב"ה ורגין דמשה אשתכח בינייהו לא יתא כהוה דרא עד דרא דייתי מלקא משיחא דייחמו יקרא דקב"ה פנותייהו * דאינון אתדבקו מה דלא אתדבקו דרין אתרגין.

שפו דתנינן, חמאת שפחה חדא על ימא, מה דלא חמאת עינא דיתוקאל נביאה. אי אינון אתדבקו כל פך, נשיהון דישאל כ"ש. בגייהו כ"ש. גוברין כ"ש. * סנהדרין כ"ש. נשיאים כ"ש, וכ"ש נביאה עלאה מהימנא משה, דאיהו על כלא. והשתא אלין טייעי מדברא מרחשין חכמתא כל פך, כ"ש חפמי דרא, כ"ש אינון דקיימי קמיה דר"ש, ואולפי מיניה בכל * יומא. כ"ש וכ"ש ר"ש דהוא עלאה על כלא.

שפז בתר דמית משה, מה כתיב, ויקם העם הזה וינה וגו'. פך, ווי

חלופי גרמאות

צ בודא. ק הוה וליג כהווא. ר ליג דרא. ש ואינון. ת נשיאים כ"ש סנהדרין כ"ש.

מסורת הזהר

(ח) (דברים לא) חלק ג' כג. קפא: רפר. (ט) (דברים לא) לעיל אות שפה צ"ח.

דרך אמת (מ) ואינום עזובים ממנה אפילו רגע א'.

כל זמנא דמשה קיים

הסולם

מאמר

מלך המשיח, שיראו כבוד הקב"ה כמותם, שהם השיגו מה שלא השיגו דורות אחרים.

שפו דתנינן חמאת שפחה וכו': שלמדנו, ראתה שפחה אחת על היס מה שלא ראתה עין יחזקאל הנביא. ואם הן השפחות, השיגו כל כך, נשיהם של ישראל לא כל שכן, ובניהם לא כל שכן, והאנשים לא כל שכן, וסנהדרין לא כל שכן, והנשיאים לא כל שכן, ולא כל שכן נביא העליון הנאמן משה, שהוא על כולם. ועתה, אלו הסותרים שבמדבר היו דובבים חכמה כל כך, מכל שכן חכמי הדור, ומכל שכן אלו הנמצאים לפני ר' שמעון, ולומדים ממנו בכל יום. ומכל שכן וכל שכן ר' שמעון עצמו, שהוא עליון על כולם.

שפז בתר דמית משה וכו': אחר שמת משה מה כתוב, וקם העם הזה וינה וגו'. כך, אוי לעולם כשיסתלק ממנו ר' שמעון, שמבועי החכמה

שפד בריכו לון ר' חייא וכו': ברכו אותם ר' חייא ור' יוסי, ונשקו אותם בראשיהם, ושלחו אותם. אמר ר' חייא לר' יוסי, ברוך הרחמן שתקן הדרך לפנינו, ודאי שהקב"ה שלחם לנו. אשרי הם העוסקים בתורה ואינם נרפים ממנה אפילו שעה אחת. יצאו ר' חייא ור' יוסי מן הסעודה, והלכו לדרכס. א"ר יוסי, ודאי אהבת לבי קשורה באלו הסותרים. א"ר חייא, איני מתפלא על זה, כי בימיו של ר' שמעון אפילו עוף השמים דובבים חכמה כי דבריו נשמעים למעלה ולמטה.

שפה פתח ר' חייא וכו': פר"ח ואמר, ויאמר ה' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וגו'. בו וראה כל זמן שמשה היה חי בעולם, היה מוחה בדיהם של ישראל שלא ימצאו בחטא לפני הקב"ה. ומשום שמשה נמצא ביניהם, לא יהיה כדור ההוא עד הדור שיבא (דפו"י דף כ"ב ע"ב *) דף כ"ג ע"א)

קבה

ויקרא

לְעֹלָמָא בַּד יִסְתַּלַּק מִגִּיּוֹה ר"ש, דְּמִבּוּעֵי דְחֻמְתָּא « יִסְתַּתְמוּ מִעֲלָמָא, וְיִבְעֵי ב"נ מְלָה דְחֻמְתָּא, וְלֹא יִשְׁפַח מֵאֵן דִּימָא, וְטַעֲנָן כָּל עֲלָמָא בְּאוּרֵייתָא, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּפַּח בִּינֵיהוּ, מֵאֵן דְּאִתְעַר בְּחֻמְתָּא. עַל הַהוּא זְמָנָא כְּתִיב, וְאִם כָּל עַדְת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגוּ, וְאִם יִשְׁגוּ בְּאוּרֵייתָא, וְלֹא יִגְדַעוּן אוּרְחָהּ, בְּמֵאֵי הוּא, בְּגִין וְנַעֲלַם דְּכַר מַעֲיָנֵי הַקְּהֵל, דְּלֹא יִשְׁתַּפַּח מֵאֵן דְּנִדַע לְגַלְאָה עֲמִיקְתָּא דְּאוּרֵייתָא וְאוּרְחָהּ. וְוֵי לְאִינוּן דְּרִין דְּמִשְׁתַּפְּחֵי כְּרִין בְּעֲלָמָא.

שפח אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זְמִין קב"ה לְגַלְאָה רִזִּין עֲמִיקִין דְּאוּרֵייתָא, בְּזִמְנָא דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא, בְּגִין דְּמִלְאָה הָאֲרִץ דְּעָה אֶת יְיָ כַּמִּים לַיָּם מְכַסִּים. וְכְתִיב, וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת אָחִיו לֵאמֹר דַּעוּ אֶת יְיָ כִּי כֹלָם יַדְעוּ אוֹתֵי לְמַקְטָנִם וְעַד גְּדוּלָם אֲכִי"ר.

שפט אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא וְעָשָׂה אֶתְתּוּ וְגו' בְּשִׁגְגָה וְאָשֵׁם. תָּאֲנִי ר' יִצְחָק, מ"ש בְּכָל אֶתְר דְּכְתִיב בְּהוּ וְאִם, כַּד"א אִם הִכְהֵן הַמְּשִׁיחַ יַחְטָא. וְאִם כָּל עַדְת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגוּ, וְהָכָא אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא, וְלֹא כְּתִיב וְאִם נָשִׂיא יַחְטָא, מֵאֵי קָא מִיִּירֵי. **שצ** אֵלָא, אֵלִין כְּהֻנָּא לֹא מִשְׁתַּפְּחֵי הָכִי בְּחֻטְאָהּ, דְּהָא כְּהֵן נָטִיר גְּרַמְיָה תְּדִירָא, בְּגִין דְּמִטּוּלָא דְּמֵאֲרִיָּה עָלֶיהָ בְּכָל יוֹמָא, וּמִטּוּלָא דִּישְׂרָאֵל כְּלָהוּ, וּמִטּוּלָא דְּכָל חַד וְחַד, וְע"ד תְּנוּקָא אִיהוּ כַּד יַחְטָא, וְכַג"כ וְאִם כְּתִיב. וְכֵן וְאִם כָּל עַדְת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגוּ, תְּנוּקָא הוּא דְּכְלָהוּ יִשְׁתַּכְּחוּ בְּחוּבָה חַד, דְּאִי אֵלִין יַחְטָאוּן, אֵלִין לֹא יַחְטָאוּן, וְכַגִּינֵי כַּךְ וְאִם כְּתִיב. אֲבָל הָכָא אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא, וְדֵאִי, בְּגִין

חלופי גרמאות

א יסתימו. ב במאן. ג אשתכח. ד ליג דאורייתא. ה אורחא.

מסורת הזהר

(י) (ישעיה יא) וירא קטו צ"ו. (ז) (ירמיה לא) חלק ג' נתן. קל: זהר חדש נג ט"א ש"ב. (ז) (ויקרא ד).

דרך אמת. נ משא.

מאמר

הסולם

אשר נשיא יחטא

יִצְחָק, מַה הַהִפְרָשׁ שֶׁבְּכָל מְקוֹם כְּתוּב בְּהֵם וְאִם, כַּמְש"א, אִם כְּהֵן הַמְּשִׁיחַ יַחְטָא. וְאִם כָּל עַדְת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגוּ. וְכַאֵן כְּתוּב, אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא, וְלֹא כְּתוּב וְאִם נָשִׂיא יַחְטָא. מַה זֶה מִלְּמַדְנָה.

שצ אֵלָא אֵלִין כְּהֻנָּא וְכו': וּמְשִׁיב, אֵלָא אֵלֵו הַכְּהֻנִּים אִינֵם נִמְצְאִים כָּל כַּךְ בְּחֻטְא, כִּי כְּהֵן שׁוֹמֵר אֶת עֲצֻמוֹ תְּמִיד, מְשׁוּם שְׁמִשְׂאוֹ שֶׁל אֲדוֹנָיו עֲלָיו כָּל יוֹם, וּמִשְׂאֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל כּוֹלֵם, וְהַמְּשָׂא שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. וְע"כ פְּלִיאָה הִיא אִם יַחְטָא, וְע"כ כְּתוּב וְאִם. וְכֵן וְאִם כָּל עַדְת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגוּ, כִּי פְּלִיאָה שְׂכוֹלֵם יִמְצְאוּ בְּחֻטְא אֶחָד, שֶׁהָרִי אִם אֵלֵו חוֹטְאִים אֵלֵו אִינֵם חוֹטְאִים, וּמִשׁוּם זֶה כְּתוּב וְאִם. אֲבָל כַּאֲן, אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא, וְדֵאִי יַחְטָא, מְשׁוּם שֶׁלְּבוֹ גָּאָה בּוֹ, כִּי הָעַם הוֹלֵךְ אַחֲרָיו, וּמִתְמַנֶּה תַּחְתָּיו. וְע"כ

הַחֻכְמָה יִסְתַּמוּ בְּעוֹלָם, וְיִבְקֶשׁ אָדָם דְּבַר חֻכְמָה וְלֹא יִמְצֵא מִי שִׂיאֵמֵר, וְיִשְׁגָּה כָּל הָעוֹלָם בְּתוֹרָה, וְלֹא יִמְצֵא מִי שִׁיעוֹרָו בְּחֻכְמָה. עַל זְמַן הַהוּא כְּתוּב, וְאִם כָּל עַדְת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגוּ. זְחִינּוּ וְאִם יִשְׁגוּ בְּתוֹרָה, שְׂלֵא יַדְעוּ דְּרֻכֶיהָ, בְּמַה הֵם, מְשׁוּם, וְנַעֲלַם דְּבַר מַעֲיָנֵי הַקְּהֵל, שְׂלֵא יִהְיֶה נִמְצֵא מִי שִׁידַע לְגַלוֹת עֲמֻקּוֹת הַתּוֹרָה וְדְרֻכֶיהָ. אוֹי לְאֵלוֹ הַדּוֹרוֹת שִׁימְצְאוּ אוֹ בְּעוֹלָם.

שפח אָמַר ר' יְהוּדָה וְכו': אֲר"י, עֲתִיד הַקְּב"ה לְגַלוֹת סוֹדוֹת עֲמֻקִּים בְּתוֹרָה בְּזִמְנָן מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, מְשׁוּם, שְׂמֵלָאָה הָאֲרִץ דְּעָה אֶת ה' כַּמִּים לַיָּם מְכַסִּים. וְכְתוּב, וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת אָחִיו וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ לֵאמֹר דַּעוּ אֶת ה' כִּי כֹלָם יַדְעוּ אוֹתֵי לְמַקְטָנִם וְעַד גְּדוּלָם, אֲכִי"ר.

שפט אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא וְגו': לְמַד ר'

(דפו"י דף כ"ג ע"א)

קב"ט

ויקרא

דלביה גס ביה, ועמא אזלין אבתריה, ויאתמנון תחותוי. וע"ד אשר נשיא יחטא. כגון דעבר על מצות לא תעשה, והוא עביד חד מנייהו, וע"ד לא פתיב ביה ואם, דהא מלוי לא בספקא הוה.

שצ"א רבי יהודה פתח, ויהנשיאים הביאו את אבני השפה ואת אבני המלוואים לאפוד ולחשן. מ"ש דמלין אלין אקריבו נשיאים, ולא ב"ג אקרא, וקא פתיב כל נדיב לבו יביאק את תרומת יי, וקתיב ויאבני שהם ויאבני מלוואים לאפוד ולחשן.

שצ"ב אלא, אמר קב"ה, אע"ג דבכלא תליא האי נדבה, סליקו אלין אבנים לנשיאים. מ"ט, כגין דעל לבא דכהנא אשתכחו. אמר קודשא ב"ה, ליתו נשיאים דלביהו גס בהו, וייתון אלין אבנים דאינון משתפחי על לבא דכהנא, ויתכפר עליהו מגסות לביהו, וקתיב ויהיו על לב אהרן כבאו לפני יי, וע"ד ויהנשיאים הביאו את אבני השפה ואת אבני המלוואים לכפרא עליהו.

שצ"ג ובג"כ אשר נשיא יחטא ודאי. ועשה אחת מכל מצות יי אלהיו אשר לא תעשנה, כמה דאוקמוה, דעבר על מצות לא תעשה. או הודע אליו חטאתו. דכגין דלביה גס ביה, לא אשגח בחטאיה, ולכתר אתידע ליה, ועבד מניה תשובה.

שצ"ד רבי יהודה ור' יוסי הוו יתבי חד ליליא, ולעאן באורייתא. א"ר יהודה לרבי יוסי, תמינא דצחותא דאורייתא בליליא, הוא יתיר מבקימא, אמאי.

חלופי גרסאות

1 ויתמנון, 2 ל"ג דכנא.

מסורת הזהר

(I) (שמות לה). (II) ויקהל יו צ"ש. (III) (שמות לה). (IV) (שם כח) פקודי סג צ"ח.

אשר נשיא יחטא

לב אהרן כבאו לפני ה'. וע"כ והנשיאים הביאו את אבני השפה וגו' לכפר עליהם. שצ"ג ובג"כ אשר נשיא וגו': ומשום זה, אשר נשיא יחטא, ודאי. ועשה אחת מכל מצות ה' אלקיו אשר לא תעשנה, הוא כמו שהעמדנו, שעבר על מצות לא תעשה. או הודע אליו חטאתו. כי משום שלבו גאה עליו, אינו משגיח בחטאיו, ורק אח"כ נודע לו, ועשה עליו תשובה.

שצ"ד רבי יהודה ור' יוסי וכו': ר"י ור"י היו יושבים לילה אחד ועוסקים בתורה. א"ר יהודה לר' יוסי אני רואה שהתורה שלומדים אותה בלילה היא יותר צחה מהתורה שלומדים אותה ביום. למה זה. אמר לו, משום שצחות התורה שבכתב היא בתורה שבעל פה, שה"ס המלכות הנקראת לילה, ונקראת תורה שבעל פה, ותורה שבעל פה שהיא המלכות

הסולם

מאמר

וע"כ אומר, אשר נשיא יחטא, דהיינו שעבר על מצות לא תעשה, ועשה אחת מהן, וע"כ לא כתוב בו, ואם, כי דברי חטאו אינם בספק. שצ"א ר' יהודה פתח וכו': ר"פ, והנשיאים הביאו את אבני השפה ואת אבני המלוואים לאפוד ולחשן. שואל מה השינוי, שדברים אלו הקריבו הנשיאים ולא אדם אחר. והרי כתוב, כל נדיב לבו יביאק את תרומת ה'. וכתוב ואבני שהם ואבני מלוואים לאפוד ולחשן. הרי שהיא מצוה לכל אדם.

שצ"ב אלא אמר קב"ה וכו': ומשיב, אלא אמר הקב"ה, אע"פ שבכולם תלויה נדבה זו, יביאו את אלה האבנים הנשיאים. מה הטעם. הוא משום שהאבנים נמצאות על לב הכהן, אמר הקב"ה, יבואו הנשיאים שלכם גאה עליהם, ויביאו אבנים אלה הנמצאות על לב הכהן, ויתכפרו מגאות לבם. וכתוב, והיו על (דפו"י דף כ"ג ע"א)

קל

ויקרא

א"ל, בגין דצחוטא דתורה שבכתב, תורה שבפעל פה הוא. ותורה שבפעל פה, בליליא שלטא ואתערת יתיר מביממא, ובזמנא דאיהי שלטא, כדין איהו צחוטא דאורייתא.

שצח פתח ר' יוסי ואמר, ואלא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה. פא חזי, בשעתא דאתער רוח צפון, ואתפלג ליליא, קא אוקמוה, דשלהובא חד נפיק, ובטש תחות גדפוי דתרנגולא, ואקיש גדפוי וקארי. ושהוא שלהובא בזמנא דמטי גביה, ואתער לקבליה, אסתכי ביה, ואנדעזע וקארי, ואסתכי ואשגח בגין יקרא דמאריה, למעבד רעותיה, וקארי לון לבני נשא.

שצו ועל דא אקרי שקוי, אשגחא. ואקרי גבר, בגין דאתער בשלהובא דגבורה, בסטרא דגבורה קא אתיא לאתערא בעלמא. כדין אינון בני מהימנותא קיימין, ויהבין גבורה ויחילא לכנסת ישראל, וכדין אקרי רנה דאורייתא. ועל דא, גרית דוד מלכותא הוא ובנוי לעלמין ולדרי דרין.

שצז וכד תרנגולא קארי, ובני נשא גיימי בערסיהו, ואלא מתערי. תרנגולא קארי לבתר, ואמר מה דאמר, וקא אוקמוה. לבתר בטש בגדפוי, ואמר, ווי לפלניא נזיף דמאריה, שבקא דמאריה, דלא אתער רוחיה, ולא אשגח ליקרא דמאריה.

שצח כד נהיר יממא, כרוזא קרי עליה ואמר, ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה, לסייעא ליה באינון תושבתי, ולמהוי כלא בסיועא תדא.

חלופי גרמאות

ח דיתער, ט ל"ג חילא, י דינא, כ ל"ג ולא, ל וקארי, ט ל"ג ואמר.

ממורת הזהר

(9) (איוב לה) תרומה רפב צ"ב.

דרך אמת טן שלח לך קצ"א ע"ב.

הסולם

מאמר

שמתעורר בשלהבת הגבורה, ובצד הגבורה בא לעורר בעולם. או אלו בני האמונה עומדים, ונותנים גבורה וכת לכנסת ישראל. שהיא המלכות, וזה נקרא רנה של התורה. ועל זה, שקט בחצות לילה, זכה דוד במלכות, הוא ובניו לעולמים ולדורי דורות.

שצו וכד תרנגולא וכו': וכשהתרנגול קורא, ובני אדם ישנים במטותיהם ואינם מתעוררים, קורא התרנגול אח"כ ואמר מה שאמר, וכבר העמדנו (להלן שלח אות רס"ח) ואח"כ מכה בכנפיו ואומר, אוי לפלוני, מגורף מאדוננו, עוזב מאדוננו, שלא נתעורר רוחו, ולא הביט לכבוד המלך.

שצח כד נהיר יממא וכו': כשהאיר היום, כרוז קורא עליו ואומר, ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה, כדי לעזור ואתו

המלכות, שולטת בלילה ומתעוררת יותר מאשר ביום, ובזמן שהיא המלכות, שולטת, או היא הצחות שבתורה.

שצח פתח ר' יוסי וכו': פריי ואמר, ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה. בוא וראה, בשעה שנתעורר רוח צפון ונחלק הלילה, הרי העמדנו, (ויקהל אות כ"א) ששלהבת אחת יוצאת ומכה תחת כנפיו של התרנגול, והוא דופק בכנפיו וקורא. ושלהבת ההיא כשמגעת אליו ומתעוררת כנגדו, מביט בה ומודעזע וקורא, שמביט ומסתכל בשביל כבוד אדוניו, לעשות רצונו וקורא לבני אדם לקום ולעבוד להקב"ה. (וכבר נתבאר זה לעיל בהקסטה"ז דף ק"ע ד"ה ובוה ע"ש).

שצו ועל דא אקרי וכו': וע"כ נקרא שקוי, שהוא לשון הבטה. ונקרא גבר, משום (דפריי דף כ"ג ע"א *) דף כ"ג ע"ב)

קלא

ויקרא

עוֹשֵׁי, עוֹשְׁנֵי מִבְּעֵי לֵיָהּ, מֵהוּ עוֹשֵׁי. אֲלֵא, בְּשַׁעֲתָא דְּבִינָא קָם בְּפִלְגוֹת לִילְיָא, וְאַשְׁתְּדַל יְבֻרְנָה דְּאוֹרִייתָא, ׀ דְּרֻנָּה דְּאוֹרִייתָא לָא אֲתַקְרִי, אֲלֵא בְּלִילְיָא. וְכַד אִיהוּ אֲשַׁתְּכַח בְּאוֹרִייתָא, כַּד נְהִיר יְמָמָא, קַב־ה וְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְקַנְי לֵיָהּ בְּחַד חוּטָא דְּחֶסֶד לְאַשְׁתְּזַבָּא מִכְּלָא וּלְנִתְרָא לֵיָהּ בֵּין עֲלָאִין ׀ וְתַתְּאִין.

שצט) רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲנָא שְׁמַעְנָא דְּאָמַר רַבִּי אַבָּא הָאִי קְרָא, אִיָּה אֱלוֹהִי עוֹשֵׁי, עוֹשֶׂה לִי מִבְּעֵי לֵיָהּ, מֵהוּ עוֹשֵׁי. אֲלֵא כְּמָה דְּאִמְרַת, בְּשַׁעֲתָא דְּאִיָּהוּ קָם בְּפִלְגוֹת לִילְיָא, וְאַשְׁתְּדַל בְּאוֹרִייתָא, כַּד נְהִיר יְמָמָא, אֲתַעַר אַבְרָהָם בְּתַהוּא חוּטָא דִּילְיָהּ, ׀ דְּכַתִּיב ׀ בֵּיהּ ׀ אִם מַחוּט וְעַד שְׂרוּף נַעַל וְגו'. וְקַב־ה וְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְקַנְי לֵיָהּ, ׀ וְעַבְדֵי לֵיָהּ בְּכָל יוֹמָא בְּרִיָּהּ תְּדַשָּׁה, הַה־ד אֱלוֹהִי עוֹשֵׁי.

ת) וְהָא אוֹקְמוּהָ, א"ל ו"ה. א"ל: דָּא אַבְרָהָם. דְּכַתִּיב, וּבֵיהּ, הָאֵל הַגְּדוֹל. ו' דָּא קַב־ה. ה' דָּא כְּנַסַת יִשְׂרָאֵל. וְדָא הוּא אֱלוֹהִי. וְאִינוּן עַבְדֵי לֵיָהּ לְבִינָא, וּמִתְקַנְי לֵיָהּ בְּכָל יוֹמָא, וּבְגִי כְּכַתִּיב, עוֹשֵׁי, כַּד־א ׀ יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׁיו. א"ר יוֹסִי, וְדָאִי כְּהוּא, וְכִלְא תַד מְלָה.

תא) רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח וְאָמַר, ׀ או הוֹדַע אֱלֹוִי תַטְאָתוּ אֲשֶׁר חֲטָא. הוֹדַע אֱלֹוִי, מִסְטְרָא דְּמָאן, או ׀ יַדַע חֲטָאָתוּ מִבְּעֵי לֵיָהּ, מֵהוּ הוֹדַע אֱלֹוִי. אֲלֵא קַב־ה פְּקִיד לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְאוֹדְעָא לֵיָהּ לְכַר נֶשׁ, הַהוּא חוּבָא דְּהוּא חֵב, וּבְכַמָּה ׀ מוֹדַע

מסורת הזהר
צ) (בראשית י"ז) חלק ג' כה: ק) (תהלים קמט) חלק ג'
ז) (בראשית י"ז) חלק ג' כה: ק) (תהלים קמט) חלק ג'
ז) (בראשית י"ז) חלק ג' כה: ק) (תהלים קמט) חלק ג'
ז) (בראשית י"ז) חלק ג' כה: ק) (תהלים קמט) חלק ג'

הסולם
מאמר
או הודע אליו חטאתו
והקב"ה וכנסת ישראל מתקנים אותו ועושים אותו בכל יום בריה חדשה. ז"ש אלוה עושי.
ת) והא אוקמוה וכו': והרי העמדנו אשר אלוה, הוא אותיות א"ל ו"ה, א"ל, זה אברהם שכתוב בו, האל הגדול. ו' והו הקב"ה, דחינו ז"א. ה', זו כנסת ישראל, דחינו מלכות. וזה הוא אלוה. שרומז, לחסד ולז"א ולמלכות. והם עושים את האדם ומתקנים אותו בכל יום, וע"כ כתוב, עושי, כמו ישמח ישראל בעושיו. שסובב על הקב"ה. א"ר יוסי, ודאי כך הוא. והכל דבר אחד.
תא) ר' יהודה פתח וכו': ר' יהודה פתח ואמר, או הודע אליו חטאתו, שואל, הודע אליו, מצד מי, מי הודיעו, או ידע חטאתו, היה צריך לומר, ומהו הודע אליו. ומשיב, אלא הקב"ה פקד לכנסת ישראל שתודיע לאדם את החטא שהוא חטא, וכמה מודיעה לו, חיינו, עם הדינים שלה. כמש"א, יגלו שמים עוננו וארץ מתקוממה לו. הודע אליו, פירושוו כמי שמצוה לאתר שיודיענו. שהודע הוא

קלד

ויקרא

שְׁלִמְתָּא קָמִי מְאָרִיָּה, אַתְּעָבֵר חוֹבִיָּה, וְדִינָא לָא שְׁלֵטָא עֲלוּי, וְלָא מְאֻטִּי עֲלוּי. אִי לָא תָב, אַתְרָשִׁים הֵהוּא חֲטָאָה לְגַבֵּי הֵהוּא דְרָגָא. אוֹסִיף לְמַחֲטִי, הָא דְרָגָא אַתְרָא אֲזַדְמֵן "לְקַבְלִיָּה, וְאַסְתַּפֵּם בְּדְרָגָא" קְדַמָּאָה, פְּדִין בְּעֵינָא תְּשׁוּבָה יִתִּיר. "וְאִי אוֹסִיף לְמַחֲטִי, אוֹסִיף דְרָגָא עַל דְרָגָא, עַד דְּאַשְׁלִים לְחַמְשָׁה דְרָגִין.

תו) פִּינֹן דְּאַתְתַּקֵּן יְמִינָא לְקַבְלִיָּה, וְאַסְתַּפֵּם עֲלִיָּה. הָא שְׁמַאלָא זְמִינָא, לְאַסְפְּמָא בִּימִינָא, וְלְאַתְפַּלְלָא בִּיָּה. פִּינֹן דְּשְׁמַאלָא אַסְתַּפֵּם בִּימִינָא, פְּדִין לָא תִּלְיָא בְּתְּשׁוּבָה, וְהָא אוֹקְמוּהָ, וְכַדִּין פְּלָא אַסְתַּפְּמוּ עֲלִיָּה בְּדִינָא, וְדִינָא שְׁרִיָּא עֲלִיָּה.

תיא) וְכַד דִּינָא אֲשְׁתַּלִּים וְשְׁרִיָּא עֲלִיָּה דְבִינָא, פְּדִין אַסְתַּיִם וְאַתְתַּקְנוּ

חלוסי גרמאות

ע לקבלי. פ אחרא. צ ואי לא תב; ואי לא אוסיף; ואי לא תב אוסיף; ואי לא אוסיף דרגא. ק אתסיים.

מאמר

הסולם

נשבע ה' בימינו

בארנו את זה במקום אחר (לעיל אות יוד) שכל גילויי הקב"ה לתחתונים, המוגדרים בקריאה ודבור וכיוצא בו. הם רק על ידי פעולות ממנו ית'. וע"כ גם ענין השבועה ה"ס גילוי פעולה כזו המוגדרת בבטחונה המחויב, כמו שבועה, שאי אפשר לשנות עוד. ולזה מכאן לנו ב' ענינים, א) שיש גבול לחטאים ולדינים, שאחר שהחטא מגיע לגבול הזה אינו יכול לחטוא עוד, ומשום זה אין עוד דינים. ב) שמבחינת כללות העולם נבחן גבול הזה לשבועה, מחמת שהרשעים הם כאילו מתו, שאינם יכולים עוד לחטוא, ואין עוד דינים בארץ. שזו"ה נשבע ה' בימינו וכו' ועוד עזו אם אתן את דגנך עוד מאכל לאיביך וגו'. שזה יהיה קודם גמר התקון.

והנה שורש כל החטאים שבעולם הוא הגברת השמאל על הימין, שכל אדם יש לו שורש למעלה, ואדם החוטא מגביר את השמאל ומפרידו מן הימין ועושה מחלוקת בין ימין לשמאל, כמו שהיתה מחלוקת ביניהם מטרם שקו אמצעי כלל אותם, (כנ"ל ב"א דף נ"ז ד"ה זח) וכל זה עושה החוטא בשורש נשמתו למעלה. והדינים הנמשכים מהמחלוקת הזאת הם בחינת העונשים שלו. ואם ממשיך וחוטא ואינו עושה תשובה, הנה מתגלה עליו מדת הדין הקשה, מבחינת המלכות דמצום א' שלא נמתקה בכינה. ואז מסתלקים כל האורות משורשו למעלה והוא מת.

אמנם מדת הדין הזו שמתגלה עליו, אינה נשלמת בפעם אחת (כנ"ל ויצא דף י"ז ד"ה וצדין) וע"י ריבוי חטאים היא הולכת ונאחזת בכל מדרגה ומדרגה מה' מדרגות חגי' נ"ה, וכשמגיע לראש הספירות שהוא חסד, אז נשלמת

החטא, והדין אינו שולט עליו, ואינו מגיע אליו. ואם לא שב, נרשם חטא ההוא במדרגה ההיא. ואם מוסיף לחטוא, הרי מדרגה אחרת מוכנה כנגדו, ומסכמת אל הדין שבמדרגה הראשונה, אז הוא צריך תשובה יותר גדולה. ואם מוסיף לחטוא, מוסיף מדרגה על מדרגה, עד שמשלים לחמש מדרגות.

תו) כִּיּוֹן דְּאַתְתַּקֵּן יְמִינָא וכו': כִּיּוֹן שְׁהִימִין נַתְתַּקֵּן כְּנַגְדוֹ, שֶׁל הָאָדָם, וְהַסְכִּים עֲלוּי, לְדִין. הִרִי שְׁמַאל מוֹכֵן לְהַסְכִּים עִם הַיְמִין וְלְהַכֵּל בּוֹ. כִּיּוֹן שְׁהַשְׁמַאל הַסְכִּים לְיְמִין, אִז אִינוֹ תְלוּי עוֹד בְּתְּשׁוּבָה. וְכַבֵּר הַעֲמִידוּהוּ. וְאִז הַכֵּל מַסְכִּימִים עֲלוּי, עַל הָאָדָם, בְּדִין, וְהַדִּין שׁוֹרָה עֲלוּי.

תיא) וְכַד דִּינָא אֲשְׁתַּלִּים וכו': וְכַשֶּׁהֲדִין נִשְׁלַם וְשׁוֹרָה עַל הָאָדָם, אִז מַסְתִּיִם וְנַתְקֵנוּ הָאֲצַבְעוֹת חֲמֵשׁ כְּנַגְדֵי חֲמֵשׁ, יְמִין בְּשַׁמְאֵל, לְהַרְאוֹת שְׁכוֹלֵם הַסְכִּימוּ עֲלוּי בְּדִין הַהוּא, וְיָדִיו מְתִישְׁרוֹת, כְּלוּמֵר, שְׁהָאֲצַבְעוֹת מִשְׁתַּלְּבוֹת אֵלּוּ בְּאֵלּוּ. לְהַרְאוֹת דְּבַר בְּלֹא כּוּוֹנַת הָאָדָם, שְׁלֹא נִתְכוּוֹן בּוֹ. וְע"כ כְּתוּב, יְמִינְךָ ה' נֹאדְרִי בְּכַח יְמִינְךָ ה' תִּרְעֵץ אוֹיֵב. שְׁפִירוּשׁוֹ שְׁנַכְלַל הַשְׁמַאל בִּימִין, וְנִשְׁלַם הַדִּין. וְאִז הוּא קִיּוּם הַכֵּל. וְע"כ כְּשִׁרְוֹצָה הַקַּב"ה לְקִיּוּם הַכֵּל, כְּתוּב, נִשְׁבַּע ה' בִּימִינוֹ וְכוּוֹעַ עֲזוֹ אִם אַתָּן אַתְּ דַּגְנְךָ עוֹד מֵאֲכָל לְאִיבִיךָ וְגו'.

ביאור המאמר. הנה המאמר הזה בא לבאר לנו ענין שבועת ה', איך היא נעשית. כי ודאי דברה תורה כלשון בני אדם, (ברכות ל"א) אמנם פנימיות הדברים מה היא. וכבר (דפו"י דף כ"ד ע"א)

קלה

ויקרא

אָצְבָּעַן, חֶמֶשׁ בְּגוֹ חֶמֶשׁ, יְמִינָא בְּשִׁמְאַלָּא, לְאַחְזָא דְהָא פְּלָא אֶסְתַּכְמוּ עָלֶיהָ
בְּהָהוּא דִּינָא, וְיָדוּי * מִתְיַשְׁרֵן, לְאַחְזָא מְלָה פְּלָא פְּוֹנָה דְבִינָא, וְלֹא יִתְפְּוֹן בֵּיהָ.
וְעַד פְּתִיב, * יְמִינָא יְיָ נְאֻדְרִי בְּפִתְחֵי יְמִינָא יְיָ תִרְעֵץ אוּיְבִי. לְאַתְפַּלְלָא שְׁמַא לָּא

חלופי גרסאות
ד בידי. III מישרן.

נשבע ה' בימינו

ואדם החוטא כל זמן שלא נגלתה עליו נקודה דמדת הדין, מועילה תשובה, מחמת שכליו עוד ראויים לקבל אור. מה שאין כן אחר שנגלתה עליו נקודה דמדת הדין, אין מועילה לו תשובה. כי כליו אינם ראויים עוד לקבל שום אור.

גם ידעת שאין לך דבר שאין בו עשר ספירות, שהם ה' בחינות כח"ב תו"מ, כי ת"ת בלבדו כולל שש ספירות, והן עשר. ומבחינת ז' תחתונות הן נקראות חג"ת נ"ה, שחג"ת הם כח"ב ונ"ה הם תו"מ. ואדם החוטא שנגלתה עליו נקודה דמדת הדין, הולך ופוגם בכל עשר ספירות משורש נשמתו. תחלה בהוד, ואח"כ בנצח, עד שפוגם בחסד, ואז נשלם גילוי הנקודה דמדת הדין, ושוב אין מועילה תשובה.

וזה שאמר (באות ת"ט) כִּלְ זִמְנָא דְבִר נִשְׁ חֲטִי וְכוּ' אִית דְּרַגָּא דְאֶשְׁתְּמוּדְעָא לְעֵילָא וְכוּ' כי בחטאו פוגם במדרגה למעלה בשורש נשמתו, שנעשית מחלוקת בין ב' קוין שמאל וימין, שזה מביא לגילוי מדת הדין. אשר המדרגה ההיא הנפגמת מורידה עליו דינים. וּאֶסְתַּכְמוּ עָלֶיהָ אֵי תַבּ בְּתִיּוּבְתָא וְכוּ', כי כל זמן שלא פגם בכל ע"ס שלו עד החסד, עוד לא קלקל הכלים שלו וראוי לעשות תשובה. ומאותו הטעם גם הוא יכול לחטוא עוד, דהיינו להמשיך מקו שמאל למטה. אוּסִיף לְמַחְטִי הָא דְרַגָּא אַחְרָא וְכוּ' שפוגם במדרגה יותר גבוהה שבשורש נשמתו, ואֵי אוּסִיף לְמַחְטִי, אוּסִיף דְרַגָּא עַל דְרַגָּא, עַד דְאֶשְׁלִים לְחַמְשָׁה דְרַגִּין, שהם כל העשר ספירות של שורש נשמתו, ואז נחרוקן קו השמאל למעלה מכל אור, וכבר אינו יכול לחטוא שאין לו עוד מה לינן משמאל ונפסקה המחלוקת בין שמאל וימין. כי אחר שנגלתה מדת הדין בספירת החסד דשורש נשמתו, אין קו השמאל ראוי לקבל עוד אור, וקו הימין נתתקן ונתחזק כי נצח המחלוקת כנ"ל. וז"ש (באות ת"י) כִּיּוֹן דְאֶתְתַּקֵּן יְמִינָא לְקַבְלֵיהָ, דהיינו שנצח את המחלוקת

ממדת הזהר

(ד שמות טו) לך פא צ"ה.

מאמר

הסולם

נשלמת צורתה בכל השיעור, ואין עוד דינים יותר. וצריך שתדע, שמה שאנו אומרים שמדת הדין הקשה של המלכות דצמצום א', בכל מקום שנוגעת מבריתח את האורות כולם משם, הוא רק בבחינת קו השמאל, שמשם נמשכת חכמה, משא"כ בקו ימין, שמשם נמשכים חסדים בלבד, אין מדת הדין פוגמת בה כלום. מפני שעל אור החסדים לא היה צמצום מעולם. אלא רק על אור החכמה בלבד, כנודע. ועם זה תבין, שאחר שמדת הדין הקשה נאחזת בכל ה' מדרגות חג"ת נ"ה, אז מסתלקים כל האורות דחג"ת נ"ה דקו שמאל בלבד, וקו ימין לא בלבד שאינו נפגם, אלא הוא עוד מתחזק מזה, כי נצח את המחלוקת, שהרי קו השמאל נתבטל ומוכרח להכלל עתה בקו ימין. אמנם החוטא, שכבר נתדבק בשמאל מחמת חטאיו, אינו יכול לקבל כלום מקו ימין, וע"כ הוא מת.

וכבר ידעת שמבחינת מלכות דצמצום א' שהיא מלכות דמדת הדין, אין העולם יכול להתקיים, משום שהכלים שלה אינם ראויים לקבל אור החיים, שז"ס תחלה נברא העולם במדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמו מדת הרחמים, שפירושו שהעלה המלכות לבינה שהיא מדת הרחמים ונמתקה שם, ואז בני העולם הנמשכים ממלכות, הכלים שלהם ראויים לקבל אור החיים וכל המוחין ויכולים להתקיים (כמ"ש לעיל ב"א דף ז' ד"ה וכבר ע"ש) ולפיכך נתקנה המלכות מב' נקודות אלה, אשר נקודה דמדת הדין שבה היא בגניזו ואינה נודעת. ונקודה הממותקת ברחמי הבינה היא בגלוי. כדי שהנמשכים ממנה יהיו ראויים לקבל אורות ומוחין. והיא נקראת, משום ב' נקודות אלה, עץ הדעת טוב ורע, שאם בני אדם זוכים נמצאת מדת הדין בגניזו, וראויים לקבל ממנה טוב. ואם אינם זוכים מתגלה עליהם מדת הדין שבה, וכל הנמשכים ממנה נפגמים הכלים שלהם, ואינם ראויים לקבל אור, והיא רע להם. (כנ"ל בהקסה"ז דף קכ"ד אות קכ"ג ע"ש בהסולם).

(דפו"י דף כ"ד ע"א)

קלו

ויקרא

בימינא, ואשלים דינא, וקדין הוא קיימא דכלא. וע"ד, פד בעא קב"ה לקיימא כלא, פתיב (נשבע יי בימינו ובזרוע עזו וגו').

מסורת הזהר

(ה) (ישעיה סב) ויצא ג צ"ג.

מאמר

הסולם

נשבע ה' בימינו

נתרוקן קו השמאל ואין לו כח לעמוד בפני עצמו והוא נכלל בקו ימין. וכיון שנתבטל קו השמאל נתבטלו העונשים, ונתבטל כח המצרים לענות את ישראל. וז"ש וע"ד כתיב, ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב, לאתכלא שמאלא בימינא, ואשלים דינא. כי אחר שנגלתה מדת הדין ונתבטל כח השמאל ונכלל בימין, אז נתבטל כח הרשעים וכח המצרים הנאחזים בשמאל, והימין נתחזק כי נצח את המחלוקת, ואז נאמר ימינך ה' נאדרי בכח. מחמת שנצח את השמאל, וע"כ ימינך ה' תרעץ אויב, דהיינו המצרים, שנמשכים משמאל.

וכמו שהיה בגלות מצרים כן יהיה לעתיד, בשעה שיגאל אותנו מכל האומות שבעולם, שגם אז תהיה זאת על ידי פעולת הגילוי של מלכות דמדת הדין, בכל המדרגות, המבטלת את כח השמאל, שלא יוכל עוד לעולם להתגבר על הימין, שפעולה זו נבחנת כמו שבועה ששום אומה שבעולם לא תשעבד עוד את ישראל הנמשכים מימין.

וז"ש, וע"ד, כד בעא קב"ה לקיימא כלא, דהיינו לקיים הכל באפן, ששום אומה ולשון לא תוכלנה עוד לשעבד את ישראל, כתיב, נשבע ה' בימינו ובזרוע עזו וגו'. דהיינו ע"י פעולת גילוי המלכות דמדת הדין בכל המדרגות שבעולמות, שזה סוד שבועה והבטחה, שקו השמאל לא יוכל עוד להתגבר על הימין לעולם, וע"כ נשבע ה' בימינו, דהיינו בהתגברות כח הימין שנצח את המחלוקת, ובזרוע עזו, דהיינו בשמאל שכבר נכלל בימין, אם אתן את דגנך עוד מאכל לאיביך ואם ישתו בני נכר תירושך אשר יגעת בו וגו'.

ונתבארו כאן ג' חלוקות בענין גילוי המלכות דמדת הדין בכל המדרגות, המכניע את קו השמאל, שיכלול בימין, באפן שלא יוכל עוד להתגבר על הימין לעולם. א) הוא גילוי מדת הדין בשורש אדם פרטי החוטא, שכבר אפסה ממנו כל תקוה, ואינו יכול להוסיף חטא, גם אינו יכול עוד לחזור בתשובה.

(ב)

המחלוקת ונתתקן, ואסתכח עליה, והסכים על הדינים שנגלו בקו שמאל, ובאדם החוטא, הא שמאלא זמינא לאסתכח בימינא ולאסתכח ביה, כי מחמת שהוא נתרוקן מאורותיו נתבטלה המחלוקת שלו עם הימין, והוא מוכן להכלל כולו בימין, ולהנות מאורות הימין. כיון דשמאלא אסתכח בימינא, כדון לא תליא בתשובה. כי אין השמאל מסכים להכלל בימין אלא אחר שנגלתה המלכות דמדת הדין בכל המדרגות עד החסד. ואז כבר אין מועילה תשובה, כי נתקלקלו כליו ואין ראוי עוד לקבל אור אפילו אם יעשה תשובה כנ"ל. וז"ש (באות תי"א) וכד דינא אשתלים שמדת הדין נגלתה בכל המדרגות ואין לו לפגום יותר, כדון אשתלים שנשלמה המחלוקת בין ימין ושמאל, ואין עוד דינים, כי אינו יכול עוד לחטוא והשמאל נכנע ונכלל כולו בימין. ואתתקנו אצבען המש בגו המש ימינא בשמאלא. שכל חמש בחינות של השמאל באו בתוך חמש של הימין. וידוי מתישרן לאחזאה מ"ה בלא כוונה וכז' שאחר שנשלם ונסתיים עליו הדין, משלב האדם החוטא את אצבעות ידיו אלה באלה, בלי שיתכוון לזה, שזה מראה שחמש אצבעות, שה"ס ע"ס דשמאל של שורש נשמתו למעלה, שנתלבו ונכללו בימין, והחוטא שאינו יכול לקבל כלום מימין, נגזר עליו המות. ומעשיו למטה, אע"פ שעושה אותם בלי כוונה כלל, הם מורים על גזר הדין שעליו למעלה.

ועד כאן המדובר הוא בבחינת הפרט של אדם החוטא. אמנם בכללות ישראל, יש צדיקים הנאחזים בימין, ויש רשעים המגבירים בחטאם את קו השמאל. כלל ישראל נדון אחר רובו, ואם הרוב הם הרשעים אז מתגבר קו השמאל ורוצה לבטל את קו הימין, ואז האומות הנמשכים מקו השמאל, מקבלים כח לרדות בישראל ולענותם, שהם מקו ימין. שז"ס כל הגליות, וז"ס גלות מצרים. אמנם אחר שהרשעים הגבירו בחטאם עד שגילו מדת הדין בכל ה' המדרגות עד החסד, אז

(דפנ"י דף כ"ד ע"א)

קלז

ויקרא

תיב רבי יהודה פתח, כתיב פרי עץ הדר פתח תמרים. פרי עץ הדר, מאן הוא. דא אתרוג. וכי אתרוג מעץ הדר הוא, והא כמה קוצין אית סתריניה, מכאן ומכאן, ואת אמרת פרי עץ הדר. אלא רזא דמלה, דכתיב ויבן יי אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם וביאה אל האדם. וכתיב עצם מעצמי ובשר מבשרי, ודא הוא פרי עץ הדר. מנלן דאדם עץ אגרי. דכתיב כי האדם עץ השדה.

תיג פתח תמרים, דסליק לשבעין שנין, וביה אשתכללו שבעין שנין עלאין. ודא אכפת ואתקשר לעילא ותתא. וע"ד אגרי פפות, כד"א בפיתו, דסליק להכא ולהכא. הה"ד כי כל בשמים ובארץ דייקא.

תיד ר' יוסי אמר, פרי עץ הדר דא מזבח, דעביד פירין, וסליק אבין לכל סטרין. מאי טעמא. בגין דכל ע' שנין, יהבין לה חולקא, ואתברכא מפלהו. מאי קא מירי. בגין דמאן דחטי לגבי מזבח, בכלא חטי, דהא כפית דלקבלי

חלופי גרסאות

ת ל"ג עלאין. א אקפת ואקשר. ב מוסף בשמים ובארץ דייקא. ג ואתברכו. ד לקבלא; לקבליה.

מסורת הזהר

(1) ויקרא כג) משפטים קנט צ"ק. ז) (בראשית ב) פקודי וכו' צ"ז. ח) (שם) ב"א רח צ"ב. ט) (דברים כ) בשלה צח צ"י.

הסולם

מאמר

ד' מינים

שנאצלו דו פרצופין, ואח"כ נסרם המאציל זמ"ז. ונמצאה המלכות, שהיא צלע מז"א, וז"א נק' עץ החיים. והמלכות היא הפרי של עץ זה. ואומר, שז"ס האתרוג, שהוא רומז על המלכות, וע"כ קראו התורה פרי עץ הדר, להיותו פרי של עץ הדר, שהוא ז"א.

תיג כפת תמרים: התמוז עולה לע' שנה, שזה רומז על יסוד דז"א, שבו נשתכללו שבעים שנים עליונות, שה"ס ז"ס חג"ת נהי"ם, שכל אחת כוללת עשר, והן שבעים. וזה נכפת, דהיינו שנתקשר, למעלה בז"א, ולמטה במלכות. וע"כ נקרא כפות כש"א כפיתו, שפירדשו שנקשרו, כי היסוד עולה לכאן ולכאן. לז"א ולמלכות. ז"ש, כי כל בשמים ובארץ. שהוא בדיוק. פירוש היסוד נק' כ"ל, והוא קשור בשמים שהם ז"א. ובארץ שהיא המלכות.

תיד ר' יוסי אמר וכו': רי"א, פרי עץ הדר זהו מזבח, שהוא מלכות, שעושה פירות ומוציא אבים לכל הצדדים. מהו הטעם שנקרא פרי עץ הדר. משום שכל ע' שנה, דהיינו ז"ס חג"ת נהי"ם דז"א, שכל אחת כוללת עשר, שהם ע', נותנים לה חלק והיא, המלכות, מתברכת מכולם, וז"א נקרא עץ הדר. מהו מלמדנו. הוא, שמי שחוטא ופוגם במזבח, שהוא

גילוי מרת הדין בשורש פרטי של אומה אחת, כמו שהיה במצרים, שנאמר אז ימינך ה' נאדרי בכח וגו'. אשר פעולת גילוי מרת הדין על המצרים, הוא כעין שבועה, שלא יוכלו עוד המצרים לשעבד את ישראל לעולם, וז"ש, כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תספו לראתם עוד עד עולם. ג) היא פעולת גילוי המלכות דמרת הדין בכללות כל העולם, שזה פוגע בכל ע' אומות, ואז נשבע ה' בכללות, שלא יתגבר עוד קו השמאל על הימין בכללות כל העולם שז"ס נשבע ה' בימינו וגו' כנ"ל.

מאמר ד' מינים

תיב ר' יהודה פתח וכו': רי"פ, כתוב, פרי עץ הדר כפת תמרים. פרי עץ הדר מהו. זהו אתרוג. שואל, וכי אתרוג הוא מעץ הדר, והרי כמה קוצים יש באילן האתרוג מסביב לו מכאן ומכאן, ואתה אומר, פרי עץ הדר. ומשיב, אלא סוד הדבר הוא, שכתוב, ויבן ה' אלקים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם. וכתוב, עצם מעצמי ובשר מבשרי. וזה הוא, פרי עץ הדר. מאין לנו, שאדם נקרא עץ. שכתוב, כי האדם עץ השדה הוא.

פירוש. שפנימיות הכתובים של ויבן ה' אלקים את הצלע וגו', סובבים על ז"א ומלכות (דפוי" דף כ"ד ע"א)

קלח

ויקרא

ההוא דכפית לעילא, ועל דא אתקשר דא בדא, פרי עץ הדר כפת תמרים ולא כתיב וכפת תמרים.

תטו כתיב "זאת משחת אהרן ומשחת בניו. מאי קא מיירי. אלא, זאת: דא מזבח, דאתמשח על ידא דאהרן, דכתיב "ומשחת את מזבח העולה ואת כל בליו. ומשחת בניו, דהא מפלהו אתמשח, ואתרבי, ואתברכא, ואתברכא.

תטז ת"ח, בחג סוכבים את המזבח זמנא חדא בכל יומא, ושבעה זמנין לבתר. מאי קא מיירי. אלא, למלכא דזמין אושפיזין, ואתעסק בהו, ותהו ליה למלכא בת יחידאה, אמרה ליה, מארי מלכא, בגין אושפיזין לא אשחת עלי. א"ל, חייך בתי "פרקטא חדא אסליק לך בכל יומא, דשויי ופכלהו.

תיז "כך, בכל יומא ויומא דחג, ומקריבין ישראל "לקבל אומין דעלמא. אמר מזבח למלכא קדישא, לבלהו משתכחי "מאנין וחולקין, ולי מה אנת יתיב. אמר לה, בכל יומא ויומא יסובבון לך שבעה יומין עלאין, לברכא לך, ויהבין "לך שבעין "חולקין בכל יומא, לקבל שבעין פרים דמתקריבין בחג. **תיח** רבי יהודה אמר, שבעה בכל יומא, בגין דהא אתברכא "מפלהו,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(*) (ויקרא ז) חלק ג' לר: (ב) (שמות מ). ה מוסיף ומשחת זו משחת; ל"ג בניו. ו בכלהו. ז מתקריבין. ח לגבי; לאומין. ט מנין. י זמנין; מינין. כ מוסיף לך שבעה חולקין (בכל יומא) ר' יוסי אמר. ל חולקיהון. מ דכלהו; מאתר דכלהו.

דרך אמת ע' מי בריכה אחת של מיט.

מאמר

הסולם

ד' מינים

המלך, בשביל האושפיזין אינך משגיח עלי. אמר לה, חייך בתי, מתנה אחת אעלה לך בכל יום ששנה ככולם. פרקטא, פירושו מתנה לפי הענין.

תיז כך בכל יומא וכו': כך בכל יום ויום שבתג, היו ישראל מקריבים כנגד אומות העולם. שהם ע' פרים שהיו מקריבים כנגד ע' אומות. אמר המזבח, שהוא המלכות, למלך הקדוש, שהוא ז"א, בשביל כולם נמצאים מנות וחלקים, דהיינו בשביל כל האומות, ולי מה אתה נתן. אמר לו, בכל יום ויום יסבבו אותך, שבעת הימים העליונים, שהם ז"ס דז"א, כי כל אחד כלול מכולם לברך אותך, ויתנו לך ע' חלקים בכל יום, כי כל אחת כלולה מעשר, נגד ע' פרים המתקריבים בחג נגד ע' אומות. נמצא שבכל יום מקריבים ישראל כנגד כל אומות העולם.

תיח ר' יהודה אמר וכו': ר"א, שבעה חלקים בכל יום, ואע"פ שעושים רק הקפה אחת, הוא משום שבכל יום מתברכת המלכות מכולם, כי ז"ס כלולות זו מזו, והספירה הפרטית שבכל יום כלולה מכל הזו, והם ע'

שהוא מלכות, חוטא ופוגם בכל ז"ס דז"א, כי המלכות קשורה כנגד אותו שכפית וקשור למעלה, שהוא יסוד דז"א, וע"כ נתקשרו זה בזה, מלכות ב"ס דז"א. וע"כ כתוב פרי עץ הדר כפת תמרים, להורות שכפותים זה בזה, ולא כתוב וכפת תמרים, שהו' היתה מפסקת בין פרי עץ הדר, שהוא מלכות, לתמרים, שהם יסוד. ור"י אינו חולק על ר' יהודה, אלא סדר ביאור הכתובים יש ביניהם.

תטו כתיב זאת משחת וגו': כתוב, זאת משחת אהרן ומשחת בניו. מהו מלמדנו. אלא זאת, זהו המזבח, שהוא מלכות, שנמשח על ידי אהרן, שהוא חסד דז"א, שכתוב ומשחת את מזבח העולה ואת כל בליו. ומשחת בניו, הם שאר הספירות דז"א המשתלשלים מן החסד, כי המזבח שהוא המלכות, מכולם נמשח, ונתגדל, ונתברך, ונטהר.

תטז ת"ח בחג סוכבים וכו': ברא וראה, בחג הסוכות סוכבים את המזבח פעם אחת בכל יום, ולכסוף ז' פעמים. (סוכה מ"ה). מה מלמדנו. אלא למלך המזמן אורחים ועוסק בהם, והיתה למלך בת יחידה, אמרה לו, אדוני (דפו"י דף כ"ד ע"א *) דף כ"ד ע"ב)

קל"ט

ויקרא

ולסוף, שבִּעָה יומין, ימתְבָרְכָא מְאָתַר דְּמִשַׁח רְבוּתָא אֲשֶׁתַּפַּח. ׀ שְׁבִעָה זְמַנִּין, ׀ לְקַבֵּל כָּל אֵינוֹן שְׁבִעָה יומין, בְּגִין לְקַיְמָא לָהּ בְּרַכָּאן מִן מְבוּעָא דְנַחְלָא, דְנִגִּיד תְּדִיר וְלֹא פְסִיק, אֲשֶׁתַּפַּח ׀ דְּאֲתַבְרַכָּא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, עַד שְׁבִעָה יומין דְּאֲתַבְרַכָּא מִמְבוּעָא דְנַחְלָא. וְכֵן זְמַנָּא אֲחֵרָא שְׁבִעָה זְמַנִּין פְּתֻדָּא וְאֲתַקְיָמוּ בְּרַכָּאן לְבַתַּר מְאָתַר עֲלָאָה דְּמְבוּעָא נְפִיק וְלֹא פְסִיק, כְּדַקְאֲמַרְן.

תיטו בְּכָל יוֹמָא, מְכַרְיִזִין עֲלָהּ וְאֲמַרִין, ׀ עַד עֲקַרְהּ יִלְדָה שְׁבִעָה וְרַבַּת בְּנִים אֲמַלְלָהּ. עַד עֲקַרְהּ יִלְדָה שְׁבִעָה: דָּא כְּנִסְתָּא יִשְׂרָאֵל, דְּאֲתַבְרַכָּא מִשְׁבִּעָה בְּכָל יוֹמָא, וְסָלִיק לְחַוְשָׁבָן עֲלָאָה. וְרַבַּת בְּנִים אֲמַלְלָהּ, אֲלִין ׀ אומין עע"ז, דְּסָלִקִין בְּיוֹמָא קְדַמָּאָה לְחַוְשָׁבָן רַב, וְלְבַתַּר מִתְמַעֲטִין וְאֲזִלִין ׀ בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא. וְע"ד, מְזַבַּח מְכַפֵּר עַל חוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל מְזַבַּח מְדַכֵּי לְהוֹן, וְאָרִיק לְהוֹן בְּרַכָּאן מְעִילָא לְתַתָּא.

תכ וְעַנְף עֵץ עֲבוֹת: דָּא מְלָכָא קְדִישָׁא, דְּאֲחִיד לְתַרְיִן סְטָרִין. וְכַג"כ דְּהַס תֵּלַת עֲנָף, י דִּיתְעַבְד עֲנָף עֵץ עֲבוֹת, דְּאֲחִיד לְכָל סְטָרָא. וְעַרְבֵי נַחַל: אֲלִין תַּרְיִן קַיְיִמִין, דְּמַתְקָא ׀ נְפִיק, לְכַפּוֹת תְּמָרִים. כְּפּוֹת תְּמָרִים, ׀ אֲחִיד לְעִילָא ׀ וְאֲחִיד לְתַתָּא, וְהָא אֲתַמַּר. אֲתַרוּג נְפָקָא מִגּוֹ ׀ כּוּבִין דְּאִילָנָא יְהִכִי הוּא.

הַסּוּלָם

1 דאתברכא. 2 מוסיף ולבתי שבעה. 3 ע לקביל. 4 מוסיף דאתברכא תרין. 5 אומות העולם. 6 ק ליג בכל. 7 דאתעביד; דיתעביד. 8 נפקין. 9 ת אחירא. 10 א אחירא. 11 גובין דאילנות. 12 הכי.

מסורת הזהר

(7) (ש"א ב) חלק ג' צ"ב.
דיתעביד. 8 נפקין. 9 ת אחירא. 10 א אחירא. 11 גובין דאילנות. 12 הכי.

ד' מינים

הסולם

מאמר

עֲקַרְהּ יִלְדָה שְׁבִעָה, זֹה הִיא כְּנִסְתָּא יִשְׂרָאֵל, שְׁמִתְבָּרַכַת מִשְׁבַּע סְפִירוֹת דְּז"א, כְּכָל יוֹם, וְעוֹלָה לְבִסוּף לְחִשְׁבוֹן הָעֲלִיּוֹן, דְּהֵיִינוּ בְּבִינָה, כְּנ"ל בְּדַבְּרוּר הַסּוּךְ, וְרַבַּת בְּנִים אֲמַלְלָהּ, אֲלוּ הֵם אֲוֹמוֹת הָעִבְרִים, שְׁעוֹלִים בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן לְחִשְׁבוֹן גְּדוּל, דְּהֵיִינוּ לִי"ג פְּרִים, וְאֲחִ"כ מִתְמַעֲטִים וְהוֹלְכִים כְּכָל יוֹם וְיוֹם עַד לז' פְּרִים. וְע"כ הַמְזַבַּח מְכַפֵּר עַל עוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל, הַמְזַבַּח מְטַהֵר אוֹתָם וּמְשַׁפֵּעַ לָהֶם בְּרֻכּוֹת מִמְעַלָּה לְמַטָּה.

תכ וְעַנְף עֵץ עֲבוֹת: זֶהוּ הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, שְׁהוּא ת"ת הָאֲחִינוּ כְּב' הַצַּדִּיקִים, חֹסֵד וְגִבּוּרָה, כִּי ת"ת הוּא קוֹ הָאֲמֻצְעֵי הַכוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ ב' הַקְּרִיּוֹן. וּמִשּׁוּם זֶה, הַדָּס, לֹקוּחִים שְׁלֹשָׁה עֲנָפִים. וְעַנְף עֵץ עֲבוֹת פִּירוּשׁוֹ, עַנְף שִׁיעֵשָׁה עַנְף עֵץ עֲבוֹת, דְּהֵיִינוּ שִׁיאֲחוּ לְכָל צַד, לִימִין וּלְשִׁמְאֵל. וְעַרְבֵי נַחַל, אֲלוּ הֵם שְׁנֵי עֲמוּדִים, דְּהֵיִינוּ נֹצֵחַ וְהוֹד, שְׁמַכָּאן יוֹצֵא הַשְּׁפַע לְכַפּוֹת תְּמָרִים, שְׁהוּא יוֹסֵד. כְּפּוֹת תְּמָרִים, אֲחוּז לְמַעְלָה בּו"א, וְאֲחוּז לְמַטָּה בְּמַלְכוּת, וְכַבֵּר אֲמַרְנוּ (לְעִיל אוֹת תי"ג). אֲתַרוּג שְׁהוּא מַלְכוּת, יוֹצֵא מִתּוֹךְ

ע' חלקים כנגד ע' אומות. ולבסוף שבעת הימים, דהיינו בהושענא רבא, מתברכת המלכות מן המקום שנמצא שמן המשחה, דהיינו מבין, ששם נמצא שפע החכמה שנקראת שמן. וע"כ מקיפים ז' פעמים, כנגד כל אלו שבעת הימים, שהם ז"ס דז"א, כדי להמשיך ולקיים לה ברכות מן מבווע הנחל הנמשך תמיד ואינו נפסק, שהוא בינה. ונמצא, מה שמתברכת בכל יום ויום, של ז' ימי טובות, עד שבעת הימים, היא מתברכת ממבווע הנחל, שהוא יסוד דז"א, שהוא אינו נמשך תמיד, אלא שנפסק, שאינו מאיר בשלמות אלא בשעת התפלה, ובשבתות ובחגים, וכן פעם אחרת, דהיינו בהושענא רבא, שמקיפים את המזבח ז' פעמים, היא מתברכת ז' פעמים ביחד ומתקיימים בה אה"כ הברכות, ממקום העליון שמבווע יוצא ואינו נפסק, שהוא בינה, כמו שאמרנו.

תיטו בְּכָל יוֹמָא מְכַרְיִזִין וְכו': כְּכָל יוֹם, שְׁבִימֵי הַחַג, מְכַרְיִזִים עֲלֵיהּ וְאומרים עַד עֲקַרְהּ יִלְדָה שְׁבִעָה וְרַבַּת בְּנִים אֲמַלְלָהּ. עַד (דפו"י דף כ"ד ע"ב)

קמ

ויקרא

כפות תמרים הָכִי נָמִי דְאָחִיד בְּהוּ וְדָאִי, כָּל מַה דְנַפְיָק יִלְעָלְמָא מְהֵכָא נַפְקָא וּמְהֵכָא יֵאֲתִינּוּ.

תכא רבי יוסי פתח, וְאָבוֹאָה אֶל מִזְבַּח אֱלֹהִים. מֵאֵן מִזְבַּח אֱלֹהִים. דָּא הוּא מִזְבַּח דְלַעֲלֵא, מִזְבַּח אֱלֹהִים וְדָאִי. וְהֵינּוּ בְּאֵר דְיִצְחָק. וְלִזְמַנֵּי מִזְבַּח זַי, כַּד"א קָם מִלְפָנֵי מִזְבַּח זַי, וְעַד גְּרָתִין עֲלָמִין מְהֵכָא דִּינָא וְרַחֲמֵי, בְּגִין דְהִיא נִיקָא בְּהֵאִי סְטָרָא וּבְהֵאִי סְטָרָא, וְהָא אוֹקְמוּהָ מְלָה.

תכב נֶפֶשׁ כִּי תִמְעוֹל מֵעַל וְגו', רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָא אוֹקְמוּהָ נֶפֶשׁ וְדָאִי. פְּתִיב וְהִיָּתָה נֶפֶשׁ אֲדוּנִי צְרוּרָה בְּצְרוּר הַחַיִּים אֶת זַי אֱלֹהֵיךָ, וּכְתִיב וְאֵת נֶפֶשׁ אוֹיְבֶיךָ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כַּף הַקֶּלֶעַ.

תכג וּכְאִין אֵינּוּן צְדִיקָיָא דְאִית לוֹן חוֹלְקָא עֲלָאָה בְּקוּדְשָׁא ב"ה, יְבַחּוּלְקָא קְדִישָׁא, בְּקְדוּשֵׁי מְלָכָא, בְּגִין דְאֵינּוּן מְקַדְשֵׁי גְרַמְיָהוּ בְּקְדוּשֵׁי דְמֵאֲרִיהוֹן. וְכָל מֵאֵן דְאֵתְקַדְשׁ, קַב"ה מְקַדֵּשׁ לֵיהּ, דְכְּתִיב וְהִתְקַדְשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים. בַּר נֶשׁ מְקַדֵּשׁ גְרַמְיָה מְלַרְע, מְקַדְשִׁין לֵיהּ מְלַעֲלֵא, וְכַד אֵתְקַדֵּשׁ ב"נ בְּקְדוּשָׁה דְמֵאֲרִיהּ, מְלַבִּישִׁין לֵיהּ נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, אֲתַסְנַא דְקוּדְשָׁא ב"ה וּכְנַסַּת יִשְׂרָאֵל, וּכְדִין גְּרִית פְּלָא. וְאֵלִין דְאֵקְרוּן בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְכְּתִיב בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(7) (תהלים מג). (ח) (מ"א ח). (9) (ויקרא ה) חלק ג' טו. (10) (ש"א כה) בשלה צב צ"כ. (11) (ויקרא כ) ב"ב קפט צ"ב. (12) (דברים יד) לך נג צ"ב.

ד ואחיה. ה כן גרסת הרמ"ק; מעלמא. ו אתון. ז חולקא. ח בקדושה. ט ומקדשי. י ירתי.

מאמר

הסולם

נפש כי תמעול מעל

מתוך קוצי האילן, דהיינו מן הדינים הנקראים קוצים, שבז"א, הנקרא אילן. כי היא נבנית מן הדינים של ז"א. וכך הם כפות תמרים, שהם יסוד שנאחו ג"כ בהם, בקוצי האילן, שהם הדינים דז"א, כי היסוד נוטה לשמאל דז"א, ששם דינים. ודאי כל מה שיוצא לעולם, יוצא מכאן, ומכאן באים. דהיינו מד' מינים הנ"ל.

תכא ר' יוסי פתח וכו': רי"פ, ואבואה אל מזבח אלקים, מי הוא מזבח אלקים. זה הוא המזבח של מעלה, דהיינו המלכות, שהיא מזבח אֱלֹקִים ודאי. שהוא יורה על דין. והיינו באר של יצחק. דהיינו המלכות, שנקראת באר, ונבנית מגבורה שה"ס אלקים הנקרא יצחק. ולפעמים היא נקראת, מזבח הויה, שהוא שם הרחמים, כמש"א, קם מלפני מזבח הויה. ועל כן יורשים העולמות מכאן מן המלכות, דין ורחמים, משום שהיא יונקת מצד זה ומצד זה. דהיינו מצד הדין ומצד הרחמים. וכבר העמידו הדבר.

תכב נפש כי תמעול מעל וגו': ר' (דפו"י דף כ"ד ע"ב)

ת"ח

קמא

ויקרא

תכד) תא תזי כתיב * תוצא הארץ נפש חיה, ואוקמוה נפש חיה סתם. ויממהוה תולקא זרית דוד מלכא, ואתקשר בקשווא עלאה, ואחסין מלכותא, כמה דאתמר. ובגין כך והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים. והא אוקמוה דנפש אתקשר ברות, ורוח בנשמה, ונשמה בקב"ה. ופאה חולקיה מאן דזרית זרותא דא עלאה.

תכה) ווי לאינון רשיעיא * דנפשאן דלהון לא זפאן בעלמא דין, כל שכן בעלמא דאתי. עלייהו כתיב * ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע. דאזלן ושטאן בעלמא, ולא אשכחן אתר * לנייחא, לאתקשרא ביה, ויאסתאבן בגו סטרא דמסאבותא, וכרוזא קארי ואמר, נפש כי תמעול מעל ביי מקדש יי טמא. דהא בקדושה לא עייל, ולא אתכליל. ואינון מזיקי עלמא, בגין דמתדבקן בהו, ומסתאבן.

תכו) רבי יצחק, אמר הו אוקמוה, * נפש, כד מתעטרא כ"י במלכא קדישא, אתעטר, ואקרי צרוקא דתי, בגין דבה אתקשר כלא. רבי אלעזר אמר, שכניתא כד נטלא, באבקהתא נטלא, הה"ד * ויסע מלאך האלהים ההולך וגו'.

תכז) רבי אבא אמר, כלא אתעביד חד עטרא, בגין דיתעטר פחדא, ושמא קדישא אתחזי * בגווייהו. בההיא שעתא, אקרי * כתפות בעצי היער כן דודי בין הבנים. והוו חמאן ישראל זיו יקרא עלאה נטיל קמיהו, ודא הוא דתגינן,

מסורת הזהר (ז' בראשית א) ב"א קב צ"ב. ק) (ש"א כה) לעיל אות חכב צ"ג תקנים הדינים צה ט"ג שלי"ג קיא ט"ב שלי"ז. (ד' שמות יד) בשלח לו צ"ל. (ו) (שיר ב) לך עב צ"א.

חלופי גרסאות
כ ומה הוא. ד נפש. ח ל"ג לנייחא. ו ואשתאבן. ס ל"ג נפש. ט בגווי; בגווי.

הסולם
דהיינו נפשות הרשעים, משום שמתדבקים בסטרא אחרא ונטמאות.
תכו) ר' יצחק אומר וכו': ר"א, הרי העמדנו, נפש, כשמתעטרת כנסת ישראל, שהיא המלכות, מתעטרת במלך הקדוש, שהוא ז"א, ונקראת המלכות צרור החיים, משום שבה נקשר הכל. הנפש נקשרת בה מלמטה, וז"א מלמעלה. רבי אלעזר אמר, כשנוסעת השכינה, שהיא מלכות, היא נוסעת עם האבות, שהם חג"ת דז"א, ז"ש, ויסע מלאך האלקים ההולך וגו'. שהם ג' פטוקים, ויסע, ויבא, ויט, המורים על ג' קוין חג"ת דז"א, שהשכינה מקבלת מהם ונוסעת עמהם. (כנ"ל בשלח אות קע"ג ובדף נ"ב בד"ה פירוש, ע"ש) וע"כ נקראת השכינה צרור החיים, שג' קוין חג"ת צוררים בה.

תכז) ר' אבא אומר וכו': ר"א, הכל, ג' הקוין חג"ת והשכינה, נעשו עטרה אחת, כדי שיתעטרו יחד, והשם הקדוש, דהיינו השם ע"ב

כאמר
תכד) ת"ח כתיב תוצא וגו': בוא וראה כתוב, תוצא הארץ נפש חיה. והעמדנו נפש חיה סתם (כנ"ל אות שי"ז) ומחלק ההוא ירש דוד המלך ונקשר בקשר העליון, וירש המלכות, כמו שלמדנו. ומשום זה, והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים, והעמדנו שהנפש נקשרת ברות, והרוח בנשמה, והנשמה בהקב"ה שע"כ נקראים צרור החיים. אשרי חלקו, מי שירוש ירושה עלינה זו.

תכה) ווי לאינון רשיעיא וכו': אוי לאלו הרשעים שנפשותיהם אינן זוכות בעולם הזה, כל שכן בעולם הבא, עליהם כתוב, ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע, שהולכות ומשוטטות בעולם, ואינן מוצאות מקום לנוח להתקשר בו. ונטמאות בצד הטמא. וכרוז קורא ואומר, נפש כי תמעול מעל בה' מקדש ה' טמא, היינו הנפש שלו. ואין לומר מקדש ה' ממש, שהרי לא נכנס בקדושה, ולא נכלל בה, ואיך יטמא אותה. והם מזיקי העולם, (דפו"י דף כ"ד ע"ב *) דף כ"ה ע"א

קמב

ויקרא

וַיִּוְצִיֵאֲךָ בְּפָנָיו בְּכַחוֹ הַגָּדוֹל מִמְצָרִים. אֲלֵיךְ אֶבְהַתָּא, וּבְגִ"כ, הָאֵי שְׂמָא מִתְּפַר טוּרִין, וּמִתְּפַר טַנְרִין, וְאֵית בֵּיה לְטַב וּלְבִישׁ. זַכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

דעיא מהימנא

תכח פקודא דא, המועל בהקדש צריך להביא קרן וחומש. הה"ד, ואת חמשיתו יוסף עליו קרן ו'. חומש דיליה ה'. ודא קרן היובל. קרן דתהו במצחיה דתהוא פר דהקריב אדם הראשון. האי, איהו עקרא דכל קרבנא. הקרן קיימת לו לעולם הבא, ופירות דיליה בעלמא דין. ודא ה' ה'. (ע"כ רע"ט).

תכט תא חזי, עז לקרבנא, אמאי. וקא א"ר שמעון, עז שמה דיליה גרים, לאוליף מן שמה, דקא סטרא בישא זינא בישא הוא. אלא הכי אמר ר"ש, דא בעי לקרבא, דקא אי אעבר עליה רוחא דמסאבא, או אתעסק ביה, האי עז קרבניה, דתהוא גוונא דאיהו חטי ביה.

תל וא"ר שמעון, קא תנינן אית מאן דזכה בנשמה, ואת מאן דזכה באתערוטא דרוח, ואת מאן דלא זכי אלא בנפש. האי מאן דלא זכי ואלא

מסורת הזהר

חלופי גרמאות

ט (דברים ד) ביא לו צ"פ. א (יהושע ו) לך קנ צ"ב. פ ל"ג ומתבר טנרין, צ ל"ג ודא. ק בדפ"י כתב פי בא מ"א ב' קדש לי כל בכור וכו'. ר יתיר וליג אלא בנפש.

מאמר

הסולם

נפש רוח נשמה

הוא עיקר כל הקרבנות. שה"ס, הקרן, שהוא ז"א, קיימת לו לעולם הבא, שהוא בינה, דהיינו שמקבל מבינה, והפירות שלו הם בעולם הזה, שהוא מלכות המקבלת מז"א. וזהו ה' ה'. דהיינו ה' ראשונה של שם הוי"ה שהוא בינה, וה' אחרונה דשם הוי"ה שהיא מלכות, וה' שהוא ז"א, עומד ביניהם ומקבל מה' ראשונה, שה"ס הקרן הקיימת לו לעולם הבא, ומשפיע לה' אחרונה, שה"ס הפירות שבעולם הזה. (ע"כ רע"א מהימנא).

תכט ת"ח עז לקרבנא וכו': בוא וראה, עז לקרבן, למה. והרי אמר ר' שמעון, עז השם שלה גרם, ללמוד מן שמה, שהוא צד הרע ומין רע. שעו תורה על דינים עוים וקשים. וא"כ למה מקריבים אותה לקרבן. ומשיב, אלא כך אמר ר' שמעון, צריכים להקריב את זו, כי אם עבר עליו רוח הטומאה או עסק בה, קרבנו הוא עז הזו, דהיינו באותו אופן שחטא.

תל ואמר ר"ש הא וכו': ואר"ש, הרי למדנו, יש מי שזכה בנשמה. ויש מי שזכה בהתעוררות רוח. ויש מי שלא זכה בנפש. זה, מי שלא זכה אלא בנפש, ואינו עולה יותר, לזכות לרוח ונשמה, הרי מתדבק בצד הטמא

ע"ב (כנ"ל בשלח דף נ"ב ד"ה פירוש) נראה בתוכם. בשעה ההיא נקרא ז"א בתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים. כי ג' קוין חג"ת, ה"ס ג' גוויני לבן אדום ידוק, הנדאים בתפוח. והיו רואים אז ישראל, על הים, זיו יקר העלין נוסע לפניהם. וזה הוא שלמדנו, ויוציאך בפניו בכחו הגדול ממצרים, אלו הם האבות, חג"ת, דהיינו ג' קוין דויסע ויבא ויט, ומשום זה שם זה, שהוא מלכות, משבר הרים ומשבר סלעים, ויש בו לטוב ולרע. אשרי חלקם של ישראל.

דעיא מהימנא

תכח פקודא דא המועל דא וכו': מצוה זו, המועל בהקדש, צריך להביא קרן וחומש. ז"ש ואת חמשיתו יוסף עליו. קרן ה"ס ז' דהויא, דהיינו ז"א, חומש שלו היא ה', דהיינו המלכות, כי ה' בחינות כח"ב תו"מ יש בז"א, והמלכות היא חמישית ממנו. וזהו קרן היובל, דהיינו, קרן שהוא ז"א, המקבל מיובל שהוא בינה. וה"ס קרן שהיתה במצחו של אותו פר שהקריב אדם הראשון (שבת כ"ח): שקרן זו דומת על ז"א, שע"י הקרבן הקריב המלכות אל ז"א, וזה, דהיינו להקריב החומש אל הקרן, (דפ"י דף כ"ה ע"א *) דף כ"ד ע"ב **) דף כ"ה ע"א

ויקרא **קמו**
בנפש, ולא סליק יתיר, הא אתדבק ביהוה סטרא מסאבא, ופד איהו נאים, אינון סטרין בישין אתיין ומתדבקן ביה, ומודעין ליה בחלמא מלין דעלמא. מנהון פדיבין, ומנהון קשוט. ולזמנין דחייבין ביה, ואתזיאוי ליה מלי שקר, וצערין ליה בחלמיה. וע"ד אומין עע"ז, מנהון דחמאן בחלמיהו מלי קשוט, בגין שהוא סטרא דמתדבקן ביה. וכלהו מלין לזמן קריב.

תלא ת"ח, גאלין זנין בישין, אית תלת דרגין, אלין על אלין. דרגא עלאה דלהון "הנהו" דתלואן באוריך. דרגא תתאה דלהון אינון דחייבין בכני נשא, וצערין להו בחלמיהו, בגין דכלהו חציפין פכלבי. ואית דרגא עלאה עליהו, דאינון מעלאי ותתאי, ואלין מודעי ליה לבי' מלין, מנהון פדיבין, ומנהון קשוט. ואינון מלי דקשוט פלהו לזמן קריב.

תלב ויהוה דרגא מאינון דתליין באוריך, דאינון עלאין יתיר. ויהוה דלא זכי יתיר אלא בנפש, ויהוה נפש בעי לאתתקנא לקבלא רוחא, עד לא רוח ליה, נפקא מה דנפקא מהוה נפש, ואתפשט בעלמא, וכעא לסלקא, ולא בעי, עד דאערע בהו באינון באוריך, ואינון מודעין ליה מלין, מנהון קריבין, ומנהון רחיקין יתיר, ובהוה דרגא אזיל ואתקשר בחלמיה, עד דקני רוח. **תלג** כיון דקנה רוחא, ויהוה רוחא נפיק, מתבר טורין וטנרין, סליק

חלופי גרמאות

ש ל"ג תלת, ת הוא; הני, א דתליא; דתליין, ב ל"ג עלאה, ג דאינון דרגא דאינון, ד ויהוה, ה בנפש, ו דיערע, ז ל"ג יהוה רוחא.

מאמר	הסולם	נפש רוח נשמה
הטמא הוא (כמ"ש להלאה אות תל"ט) וכשהוא ישן, אלו צדדים רעים באים ומתדבקים בו, ומודיעים לו בחלום מדברי העולם, מהם שקרים, ומהם אמת. ולפעמים צוחקים לו ומראים לו דברי שקר, ומצערים אותו בחלום. ועל כן האומות עכו"ם, מהם שרואים בחלום דברי אמת, משום הצד ההוא שנתדבקו בו, שהוא מודיעם, וכולם דברים שיבואו בזמן קרוב.	אחרי אות ש"ס) מהם שקרים ומהם אמת. ואלו דברי אמת, הם מה שיהיו כלם לזמן קרוב.	אחרי אות ש"ס) מהם שקרים ומהם אמת. ואלו דברי אמת, הם מה שיהיו כלם לזמן קרוב.
תלא ת"ח באלין זנין וכי: בוא וראה, באלו מינים הרעים יש ג' מדרגות אלו על אלו. מדרגה עליונה שבהם, הם אלו התלויים באויר, שהם שומעים מה שנגור למעלה, אבל הם אינם באים לעולם הזה, המדרגה התחתונה שלהם הם אלו המצחקים עם בני אדם ומצערים אותם בחלום, משום שכולם מחוצפים ככלבים. ויש מדרגה עליונה עליהם, דהיינו אמצעית, שהם מעליונים ותחתונים, והם שומעים דברים מן העליונים, דהיינו מאותם התלויים באויר, ומודיעים הדברים לאדם בחלום (כמ"ש להלן דפו"י דף כ"ה ע"א)	תלב ויהוה דרגא מאינון וכי: ואותה מדרגה של אלו התלויים באויר, שהם יותר עליונים, הנה אותו שלא זכה אלא בנפש, ונפש היא רוצה להתתקן לקבל רוח, ומטרם שזכה ברוח, הנה בלידה בעת השינה, יוצא מה שיוצא מאותה הנפש, ומתפשט בעולם, כלומר, שלא כל הנפש יוצאת מן האדם בשעת שנתו, אלא חלק ממנה, כי נשאר ממנה סוד קיסטא דחיותא, ורוצה ואינה רוצה לעלות למעלה בין המלאכים, עד שהיא פוגשת באלו הקליפות שהם באויר, כנ"ל, והם מודיעים אותה דברים, מהם, שיבואו בזמן קרוב, ומהם שיבואו בזמן יותר רחוק. ובמדרגה היא של התלויים באויר, הולך ומתקשר בחלום. עד שקונה רוח.	תלב ויהוה דרגא מאינון וכי: ואותה מדרגה של אלו התלויים באויר, שהם יותר עליונים, הנה אותו שלא זכה אלא בנפש, ונפש היא רוצה להתתקן לקבל רוח, ומטרם שזכה ברוח, הנה בלידה בעת השינה, יוצא מה שיוצא מאותה הנפש, ומתפשט בעולם, כלומר, שלא כל הנפש יוצאת מן האדם בשעת שנתו, אלא חלק ממנה, כי נשאר ממנה סוד קיסטא דחיותא, ורוצה ואינה רוצה לעלות למעלה בין המלאכים, עד שהיא פוגשת באלו הקליפות שהם באויר, כנ"ל, והם מודיעים אותה דברים, מהם, שיבואו בזמן קרוב, ומהם שיבואו בזמן יותר רחוק. ובמדרגה היא של התלויים באויר, הולך ומתקשר בחלום. עד שקונה רוח.
תלג כיון דקנה רוחא וכי: כיון שקנה רוח, רוח ההוא יוצא ומשבר הרים וסלעים, שהם כחות החזונים, והוא עולה ומתפשט ונכנס	תלג כיון דקנה רוחא וכי: כיון שקנה רוח, רוח ההוא יוצא ומשבר הרים וסלעים, שהם כחות החזונים, והוא עולה ומתפשט ונכנס	תלג כיון דקנה רוחא וכי: כיון שקנה רוח, רוח ההוא יוצא ומשבר הרים וסלעים, שהם כחות החזונים, והוא עולה ומתפשט ונכנס

קמד

ויקרא

ואתפשט וְאָעִיל בֵּין מְלֹאכֵי עֲלָאֵי קַדִּישֵׁי, וְתַמֵּן יַדַּע מַה דְּיַדַּע, וְאֹלִיף מְלִין, וְאִתְהַדָּר לְאַתְרֵיהּ. כְּדִין הוּא קְשׁוּרָא דְבִינָא בְּקַדוּשָׁה, עַד דְּזָכִי בְּנִשְׁמָה וְקָנִי לָהּ.

תלד כִּיּוֹן דְּקָנָה נִשְׁמָה, הִיא סְלֵקָא לְעֵילָא לְעֵילָא, וְנִטְוֵי פִתְחִין לָא מְעַכְבֵי לָהּ, וְאִזְלָא וּמִתְפַשְׁטָא וְעֵילָא בֵּין אֵינוֹן צְדִיקָא דְצָרִינָן בְּצָרוּרָא דְתַנִּי, וְתַמֵּן תַּנִּי עֲנוּגָא דְמְלֵקָא וּמִתְהַנְיָא מִן זִינָא עֲלָאָה.

תלד וְכֵד אֲתַעַר אֵיילָתָא קַדִּישָׁא, בְּרוּחַ צְפוֹן, נִחְתָּא, וְקָם הֵהוּא וּפְקָא דְקָנִי לָהּ, וְאִתְגַּבֵּר כְּאַרְיָה פְּקִיפָא בְּאוּרֵייתָא, עַד דְּאֲתִי צְפָרָא, וְאִזְלָא בְּהֵיא אֵיילָתָא קַדִּישָׁא לְאַתְחַזָּאָה קָמִי מְלֵקָא, לְקַבְּלָא חַד חוּטָא דְחֶסֶד, וּמֵאִי אֵיהוּ דָא חוּטָא דְאַבְרָהָם, דְּהוּא קָנִי לֵיהּ, דְּכְתִיב אֲם מַחוּט וְעַד שְׂרוּף נֶעַל, הוּא לָא אֲתַהֲנִי מֵאַחְרָא כְּלוּם, וְאָמַר אֲם מַחוּט, זָכָה לְהֵאֵי חוּטָא, וְדָא אֲקָרִי חוּטָא דְאַבְרָהָם.

תלז וְכֵד אֲתִי הֵהוּא וּפְקָא בְּהֵאֵי אֵיילָתָא, כְּדִין אֲתַעְטֵר עִמָּה קָמִי מְלֵקָא, וְדוּד קָאֲמַר, אֲ לְמַנְצָה עַל אֵילַת הַשְּׁחַר, דָּא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, אֵילַת הַשְּׁחַר שִׁירְתָּא דְכְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, דְּקָאֲמַרִי בְּגִלּוּתָא אֵלִי אֵלִי לְמָה עֲזַבְתָּנִי וְגו'.

תלז אָמַר ר"ש, וּפְקָאִין אֵינוֹן מְאָרִי דְנִשְׁמָתָא, מְאָרִי דְאוּרֵייתָא, בְּנִי פּוֹלְחָנָא דְמְלֵקָא קַדִּישָׁא. וְוִי לְאֵינוֹן חֲתִיבָנָא, דְלָא וּפְקָאִין לְאַתְדַּבְּקָא בְּמֵאֵרֵיהוֹן, וְלָא וּפְקָאִין בְּאוּרֵייתָא, דְכָל מֵאֵן דְלָא זָכִי בְּאוּרֵייתָא, לָא זָכִי לָא בְּרוּחַ, וְלָא בְּנִשְׁמָה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(1) (בראשית יד) לעיל אות שצט צ"צ. ג) (תהלים כב) ח ל"ג ואעיל. ט האי י ל"ג ועיילא. כ מתחני. שמת נ צ"ח.

מאמר

הסולם

נפש רוח נשמה

וּנְכַנַּס בֵּין מְלֹאכֵים הַעֲלִיוֹנִים הַקְּדוּשִׁים, כִּי חֲרוּחַ נִמְשָׁן מֵעוֹלָם הִיצִירָה שְׁמֵם הַמְּלֹאכִים, וְשֵׁם יוֹדַע מַה שִׂיּוּדַע וְלוּמַד מַהִם דְּבָרִים וְחִזּוּר לְמַקּוּמוֹ. אִז, זֶה הוּא קֶשֶׁר שֶׁל הָאָדָם בְּקַדוּשָׁה, עַד שֶׁזוֹכָה בְּנִשְׁמָה וְקוֹנָה אוֹתָהּ.

תלד כִּיּוֹן דְּקָנָה נִשְׁמָה וְכו': כִּיּוֹן שְׁקוּנָה נִשְׁמָה, הִיא עוֹלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה, דְּהֵינּוּ בְּעוֹלָם הַבְּרִיאָה, שְׁמֵשׁ נִמְשַׁכַּת הַנִּשְׁמָה, וְשׁוּמְרֵי הַפְּתֻחִים אֵינֶם מְעַכְבִּים אוֹתָהּ, וְהוֹלֶכֶת וּמִתְפַּשְׁטַת וְעוֹלָה יוֹתֵר לְמַעְלָה בֵּין אֵלוֹ הַצְּדִיקִים הַצְּרוּרִים בְּצָרוּר הַחַיִּים, שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת דְּאֲצִילוּת, וְשֵׁם רוּאָה עוֹנֵג הַמֶּלֶךְ, וְנִהְנָה מְזִיו הַעֲלִיּוֹן.

תלד וְכֵד אֲתַעַר אֵיילָתָא וְכו': וְכַשְׁמַתְעוֹרֶרֶת הָאֵילָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת, בְּרוּחַ צְפוֹן, דְּהֵינּוּ בַּחֲצוֹת לַיְלָה, הִיא יוֹרֶדֶת, וְאוֹתוֹ צְדִיק שְׁקָנָה נִשְׁמָה, קָם וּמִתְגַּבֵּר כְּאוּרֵי (דְּפוּרִי דָף כ"ה ע"א * דף כ"ה ע"ב)

הַגְּבוּר, בְּתוֹרָה, עַד שֶׁהֵאִיר הַבּוֹקֵר, וְאִז הוֹלֵךְ עִם אוֹתָהּ אֵילָה קְדוּשָׁה לְהִרְאוֹת לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ חוּט אֶחָד שֶׁל חֶסֶד. וְמֵה הוּא. זֶה חוּט שֶׁל אַבְרָהָם, דְּהֵינּוּ אוּר הַחֶסֶד, שֶׁהוּא קָנָה אוֹתוֹ. שְׁכַתוּב, אֲם מַחוּט וְעַד שְׂרוּךְ נֶעַל. הוּא לָא נִהְנָה מֵאַחַר כְּלוּם, וְאָמַר, אֲם מַחוּט וְגו', ע"כ זָכָה לְחוּט הַהוּא, שֶׁהוּא אוּר הַחֶסֶד. וְזֶה נִקְרָא חוּט שֶׁל אַבְרָהָם.

תלז וְכֵד אֲתִי הֵהוּא וְכו': וְכַשְׁבָּא אוֹתוֹ צְדִיק עִם הָאֵילָה הִיא, שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת, אִז מִתְעַטֵּר עִמָּה לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, וְדוּד אוֹמַר, לְמַנְצָה עַל אֵילַת הַשְּׁחַר, שֶׁהִיא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, מַלְכוּת. אֵילַת הַשְּׁחַר, הִיא שִׁיר שֶׁל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל. שְׁאוּמְרִים בְּגִלּוּת, אֵלִי אֵלִי לְמָה עֲזַבְתָּנִי וְגו'.

תלז אָמַר ר"ש זְכָאִין אֵינוֹן וְכו': אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, אֲשֶׁרֵי הֵם בְּעֵלֵי נִשְׁמָה, בְּעֵלֵי תוֹרָה, אֲנָשֵׁי עַבּוּדָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקְּדוּשׁ. אֵי לְאוֹתָם הַרְשָׁעִים

קמה

ויקרא

ואתדבקוקתא דלהזן, בההוא סטרא דזינין בישין. והאי לית ליה חולקא במלקא קדישא, לית ליה חולקא דקדושה. ווי ליה פד ייפוק מהאי עלמא, דהא אשתמודע הוא לגבי אינון זינין בישין, מארי חציפותא, תקיפי ככלבא, שלוחי דנורא דגיהנם, דלא מרחמי עליהו.

תלח (ת"ח, מה בין ישראל לעמין עע"ז. ישראל, אע"ג דלא זכי יב"נ ישראל, אלא בנפש, דרגא עלאה קאים עליה, ונאי איהו בעי למקני רוח, נאי איהו בעי למקני נשמה, קני וזכי בה. אבל רעמין עע"ז, לא קניין לעלמין, בר אי אתגור, דקני נפש מאתר אחרא.

תלט (ת"ט) וישראל דקנימי בדרגא תפאה בנפש, אי איהו לא בעי למזכי יתיר, עונשיה סגיא. ווי לההוא חייבא, דאנשי פקודי דאורייתא, ולא אשתדל באורייתא, אנשי למאריה, עליה פתיב יתמו חטאים מן הארץ.

תמ (ת"מ) ות"ח אית בני נשא דאתדבקן בהאי סטרא, בגין ההוא נפש דלא זכאן יתיר, וכד אעבר עלייהו ההוא רוחא מסאבא, אשגרי עלייהו ואתדבקו ביה. כדן ההוא תשא דחטי ב"נ, הוא מסטרא דההוא רוח מסאבא, וקרנניה איהו חד עז, בגין דאיהו בעירא דאתי מההוא סטרא, לכפרא על חוביה.

תמא (ת"מא) אמר ליה ר' אלעזר בריה, והא פתיב לא תלין נבלתו על העץ וגו', ולא תטמא את אדמתך. בגין דארעא היא קדישא, ורוח מסאבא לא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ד) (תהלים קד) ב"ב ריא צ"א. (ה) (דברים כא) תרומה ק ייפוק. ח שליחי. י בר ישראל; ב"נ וליג ישראל. ט בדרגא קאים ; עלייהו איהו בעי למקני רוח ואיהו צ פ"ו. ע ל"ג עלאה. פ ל"ג ואי; אי צ ואיהו וליג ואי; הוא. ק ל"ג קני וזכי בה. ר ל"ג עמין. ט מוסיף נפש תחת נפש; נפש תחת נפש, נפש מאתר. ת יתיר וליג תתאה בנפש. א בהאי וליג בגין ההוא. ב מוסיף אי ההוא. ג הוי. ד קרבניה. ה ובאתרא דשארן רוח.

נפש רוח נשמה

הסולם

מאמר

אינו רוצה לזכות יותר עונשו גדול (כנ"ל אות ת"ל) אוי לאותו רשע השוכח מצות התורה, שאינו עוסק בתורה, ושוכח את אדונו. עליו כתוב, יתמו חטאים מן הארץ.

תמ (ת"מ) ות"ח אית בני וכו': ובוא וראה, יש בני אדם שמתדבקים בצד הזה של הטומאה, משום שהנפש ההיא שלא זכו יותר ממנה, וכשעבר עליהם רוח הטומאה ההוא, שורה עליהם ומתדבקים בו. אז חטא ההוא שחטא אדם זה, הוא מצד אותו רוח הטומאה, וקרבתו הוא עז אחת, משום שהיא בהמה הבאה מאותו הצד, (כנ"ל אות תכ"ט) לכפר על חטאתו.

תמא (ת"מא) ר' אלעזר וכו': אמר לו ר"א בנו, והרי כתוב, לא תלין נבלתו על העץ וגו' ולא תטמא את אדמתך. משום שהארץ היא קודש, ורוח הטומאה לא ימצא מקום בארץ הקדושה לשרות עליו. אם כן, כיון שבהמה היא, העז, (דפו"י דף כ"ה ע"ב)

קמו

ויקרא

וַיִּשְׁתַּכַּח יְאֵתְרָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא ׀ לְמִשְׁרֵי עֲלוּי, ׀ אִי תְּכִי, בִּינֵן דְּהֵהוּא בְּעִירָא
יִשְׂרָאֵל עָלֵיהּ רוּחַ מְסֻבָּא וְאַתִּי מְסֻבָּרָהּ, אֲמַאי מְקַרְבִּין לִיהּ לְסִטְרָא קוּדְשָׁא.
אִל יָאוּת שְׁאַלְתָּ.

תמוב אַבְל ת"ח בְּרִי, כְּתִיב ׀ כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָהּ הוּא, אֵת אִשָּׁא
אֲכִיל אִשָּׁא. אִשְׁתָּא דְקַב"ה, אֲכִיל אִשָּׁא אֲתֵרָא. וְת"ח אֵת מְלָאכִין דְּאַמְרִין שִׁירְתָּא
קָמִי קַב"ה, וְאֵינוּן מִתְבַּטְּלִי כַּד ׀ מְסִימֵי הֵהִיא שִׁירְתָּא, בְּנִיצוּצָא דְאִשָּׁא יִאֲכֹלָא.
לְתַתָּא וּמִן קַב"ה אִשָּׁא דְמִדְבַּחָא, וְהֵאִי אִשָּׁא אֲכֹלָא וְשִׁצִי לְכָל הֵהוּא סִטְרָא,
וְאִתְבַּטְּלִי ׀ הֵהוּא סִטְרָא, וּבְהֵהוּא שְׁלֵהוּבָא דְאִשָּׁא, וְלֹא אִשְׁאָר מְנִיָּה בְּעֵלְמָא.
וְהֵהוּא ב"ע דְּמִקְרַב קְרַבְנֵיהּ, קָאִים עָלֵיהּ, וּבְהֵהוּא רִיחָא ׀ דְּקַרְבְּנָא דְסָלִיק,
אֲתַעְבֵּר מְנִיָּה סִטְרָא דְרוּחַ מְסֻבָּא דְשְׁרִיא עֲלוּי, וְיִתְכַפֵּר. בְּגִינֵי כַּךְ ׀ כְּלָא
אֲתַבְטִיל וְיִשְׁתַּצִּי, וְלִית מָאן דְּקָאִים לְגַבֵּי הֵהוּא אִשָּׁא.

תמוג רְבִי אַחָא הָוָה אֲזִיל בְּאוּרְחָא, וְרַבֵּי חֵיָא וְרַבֵּי יוֹסִי אַעְרְעוּ בְּתַדָּא.
א"ר אַחָא, וְדַאי אֲנֵן תַּלְתָּ, וְזִמְנִין לְקַבְּלָא אֲנָפִי שְׁכִינְתָּא, אֲתַתְּכְרוּ בְּתַדָּא וְאָזְלוּ.
אָמַר ר' אַחָא, כָּל חַד וְחַד לִימָא מְלָה ׀ דְּקִטּוּרָא דְאוּרִייתָא וְגוֹל.

תמוד פִּתַח רְבִי חֵיָא וְאָמַר, ׀ הֲרַעִיפוּ שְׁמַיִם מִמַּעַל וְגו', הֵאִי קָרָא רְזָא
הוּא דְחֻקְמָתָא, דְאוּלִּיפְנָא מְבוּצִינָא קְדִישָׁא. הֲרַעִיפוּ שְׁמַיִם מִמַּעַל. מַאי הֲרַעִיפוּ.
כּד"א ׀ יַעֲרוֹף בְּמָטָר לְקַחֵי. וְעַל סִטְרָא דְמִטְרָא ׀ דְּהוּא מְזוּנָא דְכָלָא קְאָמַר.
וְעַל דָּא, כָּל עֵינֵי עֵלְמָא מְצַפֵּן לְקַב"ה ׀ לְמְזוּנֵי, בְּגִין ׀ דְּאִיהוּ יִזְהִיב מְזוּנָא
׀ לְכָלָא, ׀ וְזֵן כָּל, כּד"א, ׀ עֵינֵי כָל אֱלִיָּהּ יִשְׁבְּרוּ וְגו'.

מסורת הזהר

(1) שם (ד) נח עה צ"ג. (2) (ישעיה מה) חלק ג' כו. רלו.
(3) (דברים לב) ויקהל קב צ"ג. (4) (תהלים קמה) ויגש
כא צ"ב זהר חדש כט ט"ב ש"ז לא ט"ג של"ו.

חלופי גרסאות

1 אשתכח. 2 ל"ג אתרא. 3 ל"ג למשרי עלוי. 4 אנה
הכא. 5 ישארי. 6 כ סימני. 7 דאכלא. 8 ההוא. 9 דאשא.
10 ל"ג דקרנא. 11 ע דלא. 12 פ דההוא. 13 צ ל"ג למזוני. 14 ק מסיף
דא דאיהו. 15 ר ל"ג יחיב. 16 ש דכלא. 17 ת ל"ג מן וזן עד
סוף האות.

דרך אמת. פ' יגיד דבר של קישור עניני תורה.

הסולם

מאמר

שחקים יולו צדק

הקרבן, נעבר ממנו הצד של רוח הטומאה
ששורה עליו, ומתכפר. ומשום זה הכל מתבטל
ויכלה, ואין מי שיעמוד לפני האש ההוא, של
החזבח.

תמוג ר' אחא הוה אַזִּיל וְכו': ר"א
היה הולך בדרך, ונפגש עם ר' חייא ור' יוסי
ביחד, א"ר אחא, ודאי אנו שלשתנו עתידים
לקבל פני השכינה, נתחברו יחד והלכו. א"ר
אחא, כל אחד ואחד יאמר דבר בקשר לתורה,
ונלך.

תמוד פִּתַח ר' חֵיָא וְכו': פִּרְתָּא וְאָמַר,
הֲרַעִיפוּ שְׁמַיִם מִמַּעַל וְגו'. מִקְרָא זֶה הוּא
סוּד חֲחֻמָּה שְׁלִמְדִיתִי מִמְּאוּר הַקְּדוּשׁ. הֲרַעִיפוּ
שְׁמַיִם מִמַּעַל, מֵהוּ הֲרַעִיפוּ. הוּא כְּמוֹ שֶׁאַתָּה
אוֹמֵר

רוח הטומאה שורה עליה, ובאה מצדה, למה
מקריבים אותה לצד הקדוש. א"ל, יפה שאלת.
תמוב אַבְל ת"ח בְּרִי וכו': אבל בוא
וראה בני. כתוב, כי ה' אלקיך אש אוכלת הוא.
יש אש אוכלת אש, אש של הקב"ה אוכלת
אש אחר של הס"א. ובוא וראה, יש מלאכים
האומרים שירה לפני הקב"ה, וכשמסיימים
השירה הם מתבטלים בניצוץ אש אוכלת,
השורפת אותם. ולמטה הכין הקב"ה אש של
המזבח, שה"ס אש המלכות, מהדינים שלה, ואש
הזה אוכלת ומכלה לכל צד ההוא הטמא, ומתבטל
צד ההוא באותה שלהבת האש, ולא נשאר
ממנו כלום בעולם, ואדם ההוא המקריב את
קרבתו, עומד עליו, ובאותו הריח העולה מן
(דפו"י דף כ"ה ע"ב)

קמו

ויקרא

תמוז ואי תימא דבאָתֵר דא דאָקרי שְׁמַיִם תְּלִיא מְלֵתָא. הָא תְּנִינָן, דְּלֵאוּ בְּזִכּוּתָא תְּלִיא מְלֵתָא. וְזִכּוּתָא, הָא אוּקְמוּהָ *צְדָקָה. וְתַגּוּם צְדָקָה, זְכוּתָא. וְזִכּוּתָא וְשְׁמַיִם חַד מְלָה הוּא, וְהִכָּא הִרְעִיפוּ שְׁמַיִם. פְּתִיב מִמַּעַל, מִמַּעַל וְדַאי, מַעַתִּיקָא קְדִישָׁא קָא * אֲתִיא, וְלֹא מִהֵוּא אֲתֵר דְּאָקרי שְׁמַיִם, וְאָקרי זְכוּתָא, אֲלֵא מִמַּעַל דִּיקָא.

תמוז וּשְׁחָקִים יִזְלוּ צְדָק, דְּכַד שְׁמַיִם נְטִיל לִיה מִמַּעַל, מִהֵוּא אֲתֵר עֲלָאָה דְּשָׂארי עֲלוּי, פְּדִין שְׁחָקִים יִזְלוּ צְדָק. מֵאן שְׁחָקִים. אֲתֵר דְּטַחְנִין מְנָא לְצַדִּיקָיא. וּמֵאֵי נִינְהוּ. נְצַח וְהוּד, דְּאֵינוּן וְדַאי טַחְנִין מְנָא לְצַדִּיקָיא. לְמֵאן. לְהֵוּא אֲתֵר דְּאָקרי צְדִיק דְּהָא אֵינוּן טַחְנִין לִיה לְהֵוּא מְנָא דְּאֲתִיא מְלַעֲלֵא, וְכָל הֵוּא טִיבוּ מִתְּכַנִּישׁ בְּגוּוֹיָהוּ, לְמִיָּהב לִיה לְדַרְגָּא דְּצְדִיק, בְּגִין דְּיִתְבָּרְכוּן צְדָק מִהֵוּא נְיִלוּ דְּלֵהוּן, וְעַל דָּא טַחְנִין מְנָא לְצַדִּיקָיא. מֵאן צַדִּיקָיא דָּא צְדִיק וְצְדָק, יוֹסֵף וְרַחֵל, דְּכַד מְזוּוֹיָוִן פְּתָדָא צַדִּיקִים אָקרוּ.

תמוז וְאֵלִין טַחְנִין מְנָא לְצַדִּיקָיא וְדַאי, וְעַל דָּא וּשְׁחָקִים יִזְלוּ צְדָק. פְּדִין תְּפַתַּח אֲרִץ לְתַתָּא. וְיִפְרוּ יִשְׁע, בְּנֵי עֲלָמָא. וְצְדָקָה תְּצַמִּית יַחַד, פֶּל רַחֲמֵי, וְכָל טִיבוּ דְּעֲלָמָא סְגִיאוּ, וּמְזוּוֹנִיָּהוּ דְּבְנֵי נְשָׂא מִשְׁתַּכְּחֵי בְּעֲלָמָא, פְּדִין חֲדוּה עַל חֲדוּה אֲתוּסָף, וְכָל יְעֲלָמִין מִתְּבָרְכָאן. אָמַר רַבִּי אָחָא, אֲלֵמָלָא לֹא אֲתִינָא אֲלֵא לְמִשְׁמַע דָּא דִּי.

ה'לופי גרמאות

א ל"ג צדקה. ב מוסיף ואי תימא דביה תליא כתיב. ג כד; וכדיק. ד דיתברכא. ה ל"ג דא. ו ל"ג יוסף ורחל. ז עמין. ח אתברכאן.

הסולם

מאמר

שחקים יזלו צדק

אומר, יערוף כמטר לקחי. ועל דבר המטר, שהוא מזון הכל, הוא אומר זה. וע"כ כל עיני העולם מצפים אל הקב"ה למזונות, משום שהוא נתן מזונות לכל, וזן הכל, כש"א, עיני כל אליך ישברו וגו'.
תמוז ואי תימא דבאָתֵר וכו': ואם תאמר, שהדבר תלוי במקום הזה הנקרא שמים, שהוא ז"א, הרי למדנו שמזון אינו תלוי בזכות, וזכות, הרי העמדנו, שהוא צדקה, דהיינו ז"א, כי תרגום צדקה הוא זכות, וזכות ושמים דבר אחד הם, הרי שאינו תלוי בשמים שהוא ז"א, וכאן כתוב, הרעיפו שמים. ומשיב, כתוב, מִמַּעַל, דהיינו משמים ממעל, ממעל ודאי שהוא בא מעתיקא קדישא, שהוא א"א, שמשם נמשך מזון, ולא ממקום ההוא שנקרא שמים, ונקרא זכות, אלא ממעל בדיוק.
תמוז ושחקים יזלו צדק; כי כשהשמים שהוא ז"א, מקבל המזון ממעל, מאותו מקום עליון השורה עליו, שהוא א"א, מסוד הדיקנא

(דפויי דף כ"ה ע"ב *) דף כ"ו ע"א

תמוז ואֵלִין טַחְנִין מְנָא וכו': ואלו, נצח והוד, טוחנים מן ודאי לצדיקים, שהם צדיק וצדק, ועל כן אוה"כ ושחקים, שהם נצח והוד, יזלו צדק. או תפתח ארץ, למטה. ויפרו ישע, היינו בני העולם. וצדקה תצמיח יחד, שכל הרחמים וכל הטוב שבעולם יתרבה. ומזון

קמה

ויקרא

תמוה) פתח ר' יוסי ואמר, לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם ברכו יי. ת"ח, כל רעותא, וכל לבא, דבעי ב"ג לארקא ברכאן מעילא לתתא, ליחדא שמה קדישא. לבעי בצלותא לקב"ה ברעותא ובכונה דלבא, לנגדא מההוא נחלא עמיקא, כמה דכתיב, ממעמקים קראתיד יי, דתמן עומקא דכלא, בעמיקי עלאי, דאינון שירותא עלאה, דאבא ואימא מזווגין. אוף הקא לבי לחוקקי ישראל, מאן חוקקי ישראל. לא פתיב חוקקי ישראל, אלא לחוקקי. אלן אבא ואימא, דאינון מחוקקי לישראל קדישא, דאיהו נגיד מבינייהו.

תמוה) המתנדבים בעם, אלן אינון אבהן, דאקרון נדיבים, כד"א נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם. קדין ברכו יי, לנגדא מניה ברכאן לתתא, וישתפחון ברכאן בעלמא קלהו, דכד הקא משתפחין ברכאן מלעילא, כלא הוא פתדוואתא כלא הוא בשלימו. זכאה חולקיהון דישראל, דקודשא ב"ה מריק עליהון ברכאן, וציית צלותהון, ועלייהו פתיב, פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם וגו'.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(י) (שופטים ה). (ז) (תהלים קל) ויחי עג צ"ה. (ל) (שם
מו) לך כה צ"ה. (ח) (תהלים קב) ויחי קסא צ"ב.

ז לשמא. י ל"ג מן ברעותא ער כמה.

מאמר

הסולם

לבי לחוקקי ישראל

ומזון בני אדם יהיה מצוי בעולם, אז תתוסף שמחה על שמחה וכל העולמות מתברכים. אמר ר' אחא, אם לא באתי, אלא לשמוע זה, די.

תמוה) המתנדבים בעם: אלו הם האבות, דהיינו חג"ת דז"א, הנקראים נדיבים, כש"א, נדיבי עמים נאספו עם אלקי אברהם. דהיינו האבות הנמשכים מאברהם שהוא חסד דז"א ונקראים נדיבי עמים. אז, ברכו ה', להמשיך ממנו ברכות למטה וימצאו ברכות בכל העולם. כי כשנמצאים כאן, בעולם הזה למטה, ברכות מלמעלה, הכל הוא בשמחה, הכל הוא בשלמות, כי אין שום אור נשלם אלא כשנמשך לעולם הזה. אשרי חלקם של ישראל שהקב"ה משפיע להם ברכות, ומקשיב תפלתם. ועליהם כתוב, פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם וגו'.

תמוה) פתח ר' יוסי וכו': פריי ואמר, לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם ברכו ה'. בוא וראה, כל הרצון וכל הלב שצריך האדם להמשיך ברכות מלמעלה למטה כדי ליחד השם הקדוש, הוא צריך להמשיך בתפלה להקב"ה ברצון ובכונה הלב, מנחל עמוק ההוא, שהוא בינה, שכתוב, ממעמקים קראתיד ה', ששם עומק הכל בעמקים העליונים, שהם התחלה עליונה שאבא ואמא מזווגים, דהיינו חכמה ובינה שבבינה. אף כאן, לבי לחוקקי ישראל. מי הם חוקקי ישראל. הוא, כי לא כתוב חוקקי ישראל, אלא לחוקקי ישראל, (דפריי דף כ"ז ע"א)

